Tanjore Saraswati Mahal Series. No 46.

भोंसल वंश चरित्र

BHONSLE VAMSA CHARITRA.

(Marathi Inscription in the Big Temple, Tanjore, on the History of the Mahratta Rajas.)

Text in Marathi, Translation in Tamil and Summary in English.

Printed at the Vetrivel Press, Tanjore.

1951.

Tanjore Saraswati Mahal Series No. 46.

भोंसल वंश चरित्र

BHONSLE VAMSA CHARITRA.

Being the Marathi Historical Inscription in the Big Temple, Tanjore

on

The History of the Mahratta Rajas of Tanjore.

Translated into Tamil by

Sri V. SRINIVASACHARI, B. A.,

Librarian. Saraswati Mahal Library, Tanjore.

Edited with an English Summary and published by

S. GOPALAN, B. A., B. L.

Hony. Secretary, for the Administrative Committee,

T. M. S. S. M. Library, Tanjore.

Printed at the Vetrivel Press, Tanjore.

Price] 1951. [Rs. 2-8

तंजावर सरस्वती महाल ग्रंथमाला. नं. ४६.

॥ श्री ॥

तंजापुरी श्री बृहदीश्वरालयस्थ शिलालिखित

भोंसल वंश चरित्र

सरस्वती महाल ग्रंथसंग्रहालयाचे लैब्रेरियन्,

श्री वें. श्रीनिवासाचार्य बी. ए.,

यानी कृत

द्राविडी भाषान्तर

व

सरस्वती महाल ग्रंथसंग्रहालयाचे सन्माननीय चिट्नीस

श्री एस्. गोपालन् बी. ए., बी. एल्.,

यानी कृत

इंग्रजी उपसंहारासह

प्रकाशक

एस्. गोपालन्. बी. ए., बी. एल्.,

सन्माननीय चिट्णीस,

छत्रपति महाराज शरफोजी यांचे सरस्वती महाल ग्रंथ संग्रहालय,

तंजावर.

१९५१.

किंमत्. रु. २—८—०.

PREFACE.

The great Chola King, Rajaraja, built the famous temple of Tanjore. The great Maratta King, Raja Serfoji, made the stones in it speak. They speak the history of the Maratta Kings of Tanjore and their ancestors, from the remote mythical beginnings down to the thrilling times of the Great Shivaji, and then through the distracted days of the early Tanjore Maratta Kings, down to his own days.

Isolated inscriptions throwing light on particular periods of history are not rare. It is the usual experience of scholars labouring in the field of research to come across such inscriptions from which they puzzle out a connected story. But the inscriptions of Serfoji printed here are a unique experience for them. They provide a feast of materials for those who have often to be content with a spare diet of unconnected and widely scattered pieces of evidence.

The inscriptions in the Big Temple of Tanjore are in Marathi. They cover 110 pages in print. The Tamil translation that we have made covers

136 pages. It may be safely stated that in point of length, details, historical accuracy and interesting anecdotes, they are without parallel. What they lack in style and charm of expression is amply made up by the volume and range of the narration.

The late Mr. T Sambamurthi Rao, who was the Secretary of the Saraswathi Mahal Library, from 1918 to 1938, being a great scholar in Marathi realised the historical importance of these royal inscriptions and got them together in print. But in the absence of a Tamil or English translation of the text, the historical material could not be easily reached by the student of history. We have now attempted to supply this long-felt need and there is no doubt that the present publication with the Marathi text in original, a true translation in Tamil and a summary in English, will be widely welcomed.

In making the Tamil translation, the translator has had to contend with the style of the original which is highly colloquial. Every precaution had to be taken to mirror this quality of the original and this has naturally led to prolix and involved sentences. However, we are so grateful to the King and the writer of the inscriptions, not to speak of the sculptor, for the splendid historical materials they have bequeathed to us that we can well afford to forget their solecisms and syntactic lapses in which the text abounds.

The student of history, however cannot help regretting that in tracing the story from the remote beginnings to his own days, Raja Serfoji had skipped over the period of the Nayaks of Tanjore who ruled before the Marattas from 1535 to 1673. Living so closely after the times of the Nayaks, many precious pieces of information relating to the Nayaks now lost to us must have been available in his days He will equally regret that the Nayak Kings had not left anything similar to these inscriptions to tell the story of their times, except for a few valuable literary pieces like the ABHYUDAYAS and other contemporary works left by the gifted Telugu Kings and their able ministers, notably GOVINDA DIKSHITA, which are mostly panegyrical in character.

These inscriptions of Serfoji are not without a few chronological errors. It is easy for us now, after the labours of distinguished scholars in the field of Maratta history, to point out these chronological inexactitudes in the inscriptions. For instance, the date of birth of Ekoji, founder of the Tanjore Kingdom, is given as Salivahana Sakabdam 1551, but this is clearly a mistake, for the date of birth is that of the great Shivaji himself. The words of the inscriptions are as follows :—

"Before Shahji Raja (father of Sivaji the Great, and Ekoji, the founder of the Tanjore Maratta Kingdom) returned to Sivaneri fort, his wife Jiji Bai Sahib who was in

confinement gave birth to a son in Sakabda 1551, Pramoduta (corresponding to the English year 1628). He was named Ekoji". But as a matter of fact Jiji Bai's son is Shivaji, and not Ekoji, who was the son of another wife of Shahji called Uma Bai Sahib or Tuka Bai Sahib. But mistakes of this kind occurring here and there are mere slips, and the wonder is that in this difficult collaboration of the King, the scribe and the sculptor, the mistakes are not more numerous.

One remarkable feature of these inscriptions is the objectivity of the account given by the Royal chronicler about himself. In speaking of his own times, he betrays no tendency to "extenuate or set down aught in malice". His references to Amar Singh, his predecessor would have been couched in far bitterer language in the case of a man less great than Serfoji. A perusal of the correspondence of the great Danish Missionary, Schwartz, the friend and guardian of Serfoji, reveals the extent to which Serfoji had suffered at the hands of Amar Singh. Yet the inscriptions make but a casual and general reference to the subject and do not go about depicting Amar Singh as a monster. Nor does Serfoji lionise himself or indulge in any pose to posterity. In fact even the details of one's life which one would prefer to keep under a black-out are exposed to the gaze of posterity, as for instance, Serfoji's relationship with his early love, Mukthambal, whom he commemorated by erecting Mukthambalpuram, now known as Orathanad Chatram.

Among the diverting incidents recorded in the inscriptions, one would like to refer to the sojourn of the Great Shivaji in Tanjore after its acquisition by his brother Ekoji. It is now well-known that Shivaji and Ekoji did not see eye to eye with each other on the subject of consolidating their possessions into a single Maratta Empire. Ekoji seems to have viewed with suspicion the lofty proposals of his brother on the subject and seen in their fruition nothing but his own extinction. A similar mistake was made by his descendant, Raja Pratap Singh, who cold-shouldered the offers of help by the Maratta power in Satara. The story is told in the Inscriptions that while returning from a pilgrimage to Rameswaram, Shivaji entered Tanjore *in cognito*. After inspecting the Fort, he went home and wrote to his brother as follows :—

" I saw the whole place acquired by you. Your fort has the appearance of the GARUDA (Eagle). On all the four sides are four small fortresses to keep guard. But I am afraid the front portion of the Fort is strategically vulnerable. The small fortress South of it touches water. You may keep this and destroy the rest. When I had been there, I pledged my head-gear in a shop and bought some articles. Please return the same".

Shivaji also gave the description of the shop in which he had left the evidence of his visit and it was found later that the shopkeeper had sold articles to Shivaji in exchange for the turban.

Another incident relates to the unbending courage of Sambhaji, the son of Shivaji and the strange love of Emperor Aurangazib's daughter for him. It is said that Sambhaji refused to bow before Aurangazib when the Emperor held a reception at Ahmadabad to celebrate his conquest of the place. The incensed Emperor had Sambhaji brought before him and offered to release him if he bowed. Sambhaji refused and was put in prison. To humiliate him, Aurangazib specially put up a small doorway and had Sambhaji led up to him through it, so that Sambhaji might bend at least to pass through the door way. But the proud Maratta thrust his legs first into the passage and emerged before the Emperor without bending. Aurangazib's admiration got the better of his rage and he offered to release the prisoner if he turned a Mohammadan. But Sambhaji retorted that he would turn a Mohamadan if the Emperor gave his daughter in marriage to him. The Emperor had Sambhaji killed for this insolence. But his daughter strangely responded to the offer of love made by the heroic Sambhaji, and at once assumed the weeds of widowhood. She refused to marry any one else. Greatly moved by her grief, Aurangazib restored Sambhaji's kingdom to his child Sahu who was brought up by Aurangazib's daughter like her own son.

These inscriptions were completed on 13th December 1803. Serfoji lived for thirty years thereafter. Naturally we cannot look in these accounts for a full portrait of Serfoji himself. Indeed there

was some controversy at one stage as to whether the inscriptions were made really by Serfoji or in his time at all and not by his predecessor, Amar Singh. But the Madras High Court have made an authoritative pronouncement on this subject and there is little dispute about the authenticity of the work.

The achievements of Serfoji are not like those of Ekoji, the founder of the Tanjore Maratta Kingdom or his nearer predecessor, Raja Pratap, in the field of battle. His achievements were wholly cultural, literary and artistic The freedom from political distractions which he was obliged to purchase at the price of his kingdom enabled him to devote himself entirely to the arts of peace. Peace had her victories, greater than war in his case. and the Saraswathi Mahal Library in Tanjore is one of her lasting victories.

Serfoji's interests in life were those of a myriadminded genius. His studies and speculations covered a wide range as evidenced by the vast collection of manuscripts and books in the Saraswathi Mahal on a wide variety of subjects. But he was not a mere intellectual dilettante. He carried on experiments in Science and Medicine. The eighteen volumes of Medical recipes which are not mere theories about diseases and ailments, reflect the practical bent of his mind. We have already published some of these volumes in medicine. He was a great educationist. He ran two educational

institutions in Tanjore, one to inculcate western knowledge and other to disseminate oriental learning. He himself wrote text-books. A work in Geography, in the form of songs sung by a wandering gypsy about countries and people she had visited and known, is attributed to him and it is a remarkable contribution to the Tanjore Maratta literature.

He was also a great traveller and his accounts of his travel are part of the priceless inheritance of our Library. Bishop Heber who saw him in Tanjore in 1826 and spent some time with him in the Saraswathi Mahal has left a glowing account of the King. "I have seen many crowned heads," he recorded, "but not one whose deportment was more princely". Not merely his deportment but his high intellectual attainments and encyclopædic knowledge greatly impressed the Bishop.

There are many legends about Serfoji in Tanjore and the central theme of them all is his consuming passion for learning. One of them is worth telling. Serfoji always spent away his resources on literary and art treasures. One day when his finances were at a particularly low ebb, a man came from a distant place with a few invaluable manuscripts. Serfoji was unwilling to let them go and he purchased them with his necklace.

This is illustrative of the sacrifices of the Great Scholar-king, to build up the Saraswathi Mahal.

Even in the decadent days of his son, the last ruler of Tanjore, the Saraswathi Mahal still remained a cherished object. This is clear from the fact that under the last ruler, out of a total annual expenditure of Rs 1,45,439 for the year 1848 A. D. (Saka 1771) as much as Rs. 21,589 were alloted for the Saraswathi Mahal.

It is therefore only in the fitness of things that the Government of Madras should have come forward to preserve and protect this great institution and to bring to light many of its valued contents. We are grateful to the Government for their timely financial assistance which has enabled us to edit and publish many valuable manuscripts.

Saraswathi Mahal Library,
TANJORE
31—7—1951.

S. GOPALAN.
Honorary Secretary.

நான்முகம்.

தஞ்சைப் பெரிய கோயிலைக் கட்டிய மன்னன் இராஜ ராஜ சோழன் என்பது எல்லோருக்கும் தெரிந்த விஷயம்.

ஆனால், பெரிய கோயிலில் உள்ள கற்களைப் பேசும்படி செய்தது தஞ்சை மகாராஷ்டிர மன்னர் சரபோஜி என்பது சிலரே அறிவார். இந்தக் கோயிலில் மன்னர் சரபோஜி மராத்தியில் வரைந்து அமைத்த கல்வெட்டுக்கள் ஆதி சிவாஜி மன்னன் காலத்திற்குமுன் முதற்கொண்டு தன்னுடைய காலம்வரையில் உள்ள சரித்திரத்தைக் கோவையாகக் கூறுகின்றன.

நம் தேசத்தில் கல்வெட்டுக்கள் பலவுள. ஆனால் ஓர் குறுகிய காலத்தில் நடந்த சம்பவத்தைப்பற்றியே பெரும்பாலும் இவைகள் தெரிவிக்கின்றன. கோவையாகத் தேச சரித்திரத்தையே எடுத்துச் சொல்லும் கல்வெட்டுக்கள் மிகவும் அரிது. பல கல்வெட்டுக்களிலிருந்து ஒரு குறிப்பிட்ட விஷயத்தையோ சம்பவத்தையோ மிகவும் சிரமப்பட்டு நிர்ணயஞ் செய்வது ஆராய்ச்சியாளர்களின் அநுபவம். அவர்களுக்குச் சரபோஜி மன்னரால் எழுதப்பட்ட கோவையான சரித்திரக் குறிப்புக்கள் பஞ்சத்திலடிபட்டவர்களுக்குக் கிடைக்கும் விருந்துபோல் விளங்குகின்றன.

பலவிடங்களிலும் சிதறிக்கிடக்கும் ஆதாரங்களைக்கண்டு ஆனந்தப்படும் ஆராய்ச்சியாளர்களுக்குச் சரபோஜியின் கல்வெட்டுக்களாகிய இக்கோவை மிகவும் இன்றியமையாதவையாகும். தஞ்சைப் பெரியகோயிலிலுள்ள கல்வெட்டுக்கள்

மராத்தி பாஷையில் வரையப்பட்டுள்ளன. அவை அச்சில் 110 பக்கங்கள் செல்கின்றன. தமிழ்மொழி பெயர்ப்பு அச்சில் 136 பக்கங்கள் உள்ளன. விவரங்களிலும், சரித்திர நுணுக்கங்களிலும், மனத்தைக் கவரும் சம்பவங்களிலும், நிறைந்த கல்வெட்டுக்கள் வேறெங்கும் இதைப்போல இல்லையென்றே சொல்லலாம்.

காலஞ்சென்ற ஸ்ரீ டி. சாம்பமூர்த்தி ராவ் அவர்கள் சரஸ்வதி மகாலில் காரியதரிசியாகவிருந்த காலத்தில் இக்கல்வெட்டுக்களின் முக்யத்தையுணர்ந்து அவைகளை மராத்தியில் அச்சிட்டார். ஆனல், தமிழிலும் ஆங்கிலத்திலும் இக்கல்வெட்டுக்கள் இதுவரையும் வெளிவராமையால் அவை ஆராய்ச்சியாளர்களுக்குப் பெரிதும் பயன்படாமலே போயின.

அக்குறையை நிவர்த்திக்கவேண்டியே இப்போது இவ்வெளியீட்டில் அசல் மராத்திக்கல்வெட்டும் அதற்குப் பூராவாகத் தமிழ் மொழிபெயர்ப்பும், ஆங்கிலத்தில் சுருக்கமும் அச்சிடப்பட்டுள்ளன.

இக் கல்வெட்டுக்களைத் தமிழில் மொழிபெயர்ப்பதில் பல இடையூறுகள் உள. அசல் கல்வெட்டுக்கள் பேச்சுநடையிலுள்ள மராத்தியில் வரையப்பட்டுள்ளன. இதை அப்படியே தமிழ் மொழிபெயர்ப்பில் பிரதிபலிக்கும்படி செய்யுமிடத்துத் தமிழ்நடையின் அழகு குறைவதாகவிருக்கிறது. இவ்வித இடையூறுகளுக்கு மத்தியில் இதன் தமிழ்மொழி பெயர்ப்பை முதனூலிற்கிணங்க அமைத்து உதவிய சரஸ்வதி மகால் நூல்நிலய நிர்வாகி ஸ்ரீ வி. ஸ்ரீநிவாசாச்சாரியார், பி.ஏ., அவர்கட்கும், அதற்கு உதவிபுரிந்த சரஸ்வதி மகால் எழுத்தாளர் ஸ்ரீ சிவாஜி காட்டிகே அவர்கட்கும், சரஸ்வதி மகால் ஆராய்ச்சி ஆசிரியர் ஸ்ரீ கே. வாஸுதேவ சாஸ்திரி பி. ஏ., அவர்கட்கும் நாங்கள் கடமைப்பட்டுள்ளோம்.

இக் கல்வெட்டில் அடங்கியுள்ள விஷயங்கள் சரித்திரத்திற்கு எவ்வளவு முக்கியமென்று நாம் அறியுங்கால், மராத்தி நடையிலுள்ள குறைபாடுகளேயும், பிழைகளேயும் நாம் சுலபமாக மறந்துவிடலாம்.

சரபோஜி மன்னர் இக் கல்வெட்டுக்களில் சிவாஜி ராஜாவிற்கு முன்னும் பின்னும் உள்ள சரித்திரத்தைக் காட்டிப் பின்பு ஏகோஜி காலமுதல் ஆரம்பித்துத் தஞ்சைச் சரித்திரத்தை எழுதலானுர். தஞ்சையில் ஏகோஜி மன்னருக்கு முன் ஆண்டுவந்த நாயக்கரைப்பற்றியும், அவர் எழுதாமல் போனுரே என்று வருந்தவேண்டியிருக்கிறது. அப்படிஎழுதியிருந்தால், இப்போது நமக்குக் கிட்டாமல் காலக் கடலில் அமிழ்ந்துபோன பல விஷயங்களே அவர் அந்நாளில் எழுதியிருக்கக்கூடும். சரபோஜி மன்னரின் கல் வெட்டுக்கள் சில சில்லரை விஷயங்களில் பிழையுள்ளதாகவிருக்கின்றன. உதாரணமாக, சிவாஜியின் பிறந்த தேதியை அவருடைய சகோதரன் ஏகோஜியின் பிறந்த தேதியாகக் காட்டியுள்ளது. சரித்திரத்தைச் சோதிக்கும் மன்னர், அதை எழுதிக் கொள்ளும் எழுத்தாளர், அதைக் கல்வெட்டில் பதியும் கற்சிற்பி, இம்மூவர்களின் ஒத்துழைப்பினுல் நடந்தேறிய இவ் வேலையில். பிழைகள் இன்னும் அதிகமாக இல்லையென்பதே ஆச்சரியப்படத்தகுந்த விஷயம்.

இக் கல்வெட்டுக்களில் மன்னர் சரபோஜி தன்னேப்பற்றி அதிகமாகச் சொல்லிக்கொள்ளாமலிருப்பது குறிப்பிடத்தக்கது. தன் காலத்தைப்பற்றிப் பேசுங்கால், அவர் கூட்டியோ, குறைத்தோ எதையும் சொல்லவில்லே. சரபோஜிக்கு முன் ஆண்டுவந்த அமர்சிங் சரபோஜியை எவ்வளவு கஷ்டத்திற்கு உள்ளாக்கினுர் என்பது அச்காலத்திலிருந்து நமக்குக் கிடைத்திருக்கும் ஆதாரங்களிலிருந்து தெரியலாகும். ஆயினும் சரபோஜி மன்னர் அமர்சிங்கை, ஓர் கம்சனுகவோ, அரக்கனுகவோ இக் கல்வெட்டுக்களில் சித்தரிக்கவில்லே. வருங்காலத்

தில் தன் புகழ்ச்சி ஓங்கவேண்டுமென இக் கல்வெட்டுக்களை சரபோஜி வெட்டச்சொல்லவில்லை. சாதாரணமாக ஒருவன் மறைத்துவைக்க விரும்பும் விஷயங்களைக்கூட இவர் விவரமாக எடுத்து எழுதியுள்ளார்.

இக் கல்வெட்டுக்களில் ஆங்காங்கு மனதைக் கவரும் சில சம்பவங்கள் காணப்படுகின்றன. உதாரணமாக சிவாஜி ராஜா தஞ்சைக்கு ஏகோஜிக்குத் தெரியாமல் விஜயம் செய்து அங்கு தன்னுடைய தலைப்பாகையை விட்டுப்போன சம்பவமும், சாம்பாஜி மொகலாய மன்னரான அவுரங்கசீப்புக்குக் கீழ்ப்படியாமல் நடந்துகொண்டதை முன்னிட்டு நடந்த சம்பவங்களும் கவனிக்கத்தக்கவை.

இக் கல்வெட்டுக்கள் கி. பி. 1803 ம் வருஷத்தில் முடிவடைந்தன. அதற்குப் பிறகு சரபோஜி 30-வருடங்கள் ஆண்டுவந்தார். ஆகையால் இக் கல்வெட்டுக்களிலிருந்து சரபோஜி மன்னரைப்பற்றிப் பூராவாகத் தெரிந்துகொள்வதற்கில்லை.

சரபோஜி மன்னரைப்பற்றித் தமிழ் நாட்டில் ஒவ்வொருவரும் தெரிந்துகொள்ளவேண்டியதவசியம். சரபோஜி மன்னரின் வெற்றிகள் போர்க்களத்தில் அடைந்தவைகளல்ல. அவருடைய வெற்றிகள் கல்வித்துறையிலும், கலைத்துறையிலும் ஏற்பட்டவை.

ஆங்கிலேயருடன் செய்துகொண்ட ஒப்பந்தத்தின் காரணமாக நாட்டையாளும் பொறுப்பும், அதைக் காக்கும் கவலையும், அவரைவிட்டு விலகின. அவர் தன்னுடைய முழு அவகாசத்தையும், படிப்பிலும், கலையிலும், லலித கலைகளிலும் (Fine-arts) செலவழித்துவந்தார். அதன்பயனாக சரஸ்வதி மகால் ஓங்கி வளர்ந்தது என்பது யாவரும் அறிந்த விஷயம்.

இசைப் பயிற்சியிலும், வைத்தியத்துறையிலும், விஞ்ஞானத்திலும், சரபோஜி மன்னரின் ஆராய்ச்சிகளும், தொண்டுகளும், என்றும் பாராட்டத்தக்கவையாகும்.

அவரால் சேகரித்து வைக்கப்பட்டிருக்கும் வைத்திய நூல்கள் இப்போது சென்னை சர்க்காரின் உதவியால் பிரசுரம் செய்யப்பட்டு யாவருக்கும் பயன்பட்டு வருகின்றன.

சரபோஜி மன்னரை நேரிடச் சந்தித்தவர்கள் பலர் அவர் பெருமையை எழுத்திலுற் சொல்லிக்காட்டியிருக்கிறார்கள். 'பிஷப்ஹீபர்' (Bishop Heber) கி. பி. 1826 ஆம் ஆண்டில் சரபோஜி மன்னரைத் தஞ்சையில் சந்தித்து அவர் மேல் நாட்டுச் சரித்திரங்களிலும், இந்திய சாஸ்திரங்களிலும் நிபுணராக விளங்கியிருந்ததைக் கண்டு ஆச்சரியப்பட்டிருக்கிறார். அவர் சரபோஜி மன்னரைப்பற்றி "நான் முடிசூடிய மன்னர் பலரை அறிந்துள்ளேன். ஆயினும் உண்மையான மன்னரை, இப்போதுதான் கண்டேன்." என்று எழுதியுள்ளார். மன்னர் என்றால் சரபோஜி, எல்லாத்துறையிலும் மன்னராக இன்னும் விளங்குகிறார் என்பதில் ஐயமில்லை. அவரைப்பற்றிப் பல கதைகள் கர்ணபரம்பரையாக வழங்கி வருகின்றன. அவைஎல்லாம் அன்னாரின் கல்வி ஊக்கத்தைத் தெரிவிக்கின்றன. ஓர் விஷயம் ஈண்டு கூறத்தகுந்தது. எப்போதும் சரபோஜி மன்னர் தன்பொருளைக் கலையிலும் கல்வியிலும், செலவிட்டு வந்தார். ஓர் சமயம் அவர் கையிலிருந்த பொருள் குன்றியிருந்தபோது, அயல் நாட்டிலிருந்து சில விசேஷமான சுவடிகள் விலைக்கு வந்தன. கையில் பணமில்லையென்று அவைகளை மன்னர் விட்டுவிடவில்லை. தன்னுடைய விலையுயர்ந்த பதக்கத்தைக் கொடுத்து வாங்கினார் எனக் கூறப்படுகிறது. ஆகையினால் சரஸ்வதி மகாலில் சேகரிக்கப்பட்ட சுவடிகள் வைரப் பதக்கத்தையும் விட விலையுயர்ந்தவை என பது சொல்லாமலே விளங்கும்.

சென்னை அரசாங்கத்தார் இவ்விலைமதிப்பற்ற சுவடிகளைப் பிரசுரிக்கவேண்டி உதவிகளைச் செய்துவருவது மிகவும் போற்றத்தக்கது.

தஞ்சை,
13—9—51.

எஸ். கோபாலன்,
கௌரவ காரியதரிசி.

SUMMARY OF INSCRIPTIONS.

The line of Bhonsle family is traced to Sri Narayana through Suryanarayana.

The founder of this line is Sambhu Raja of Sambhugiri, who was a devotee of Lord Shiva. (Here the geneology up to Maloji the grand-father of the Great Shivaji is given).

Maloji and Vittoji were brothers Maloji's wife was Uma Boisahiba and Vittoji's wife was Avu Sahiba.

Maloji helped the Nizam Padsha of Shivagiri against Alli Adil Sha of Vijiadurg (Bijapur) and obtained one fourth of the Nizam Padsha's kingdom as Jaghir. Maloji and Vittoji both lived with the Nizam Sha. Maloji died in the battle between Nizam Sha and Raja of Kolhapur.

He left two sons, Shaji and Sherfoji. Vittoji brought them up under orders of the Nizam Sha.

Shaji became a great fighter. He successfully defended the Nizam's dominions against a Moghal army led by Alli Adil Sha and his own father-in-law Yadhava Raja. Shaji's brother Sherfoji died in this battle.

Ambarkhan, commander-in-chief of the Nizam Sha, grew jealous of Shaji. He intrigued against him and obtained greater honours for Vittoji's son. This displeased Shaji and he retired to Satara.

Alli Adil Sha learnt of this and lost no time in gaining him to his side. He induced Shaji to fight against Nizam Sha. Shaji defeated Nizam Sha and also invaded Kerala

When Shaji was in Bijapur, his second wife Jeeja Bai gave birth to Sambhaji in 1625 A. D. Four more sons, born to him, all died in childhood.

Nizam Sha persuaded Shaji to go over to his side again, when Darya Khan, Jehangir's general, attacked Nizam Sha. Shaji defeated the Muslim general.

In Saka 1551 (A. D. 1629) Shaji's wife, Jeeja Bai, gave birth to Ekoji in the fort of Sivaneri.

Alli Adil Sha came to capture Taragiri, where Nizam Sha was staying, to prevent its being taken by Aurangazeb. The latter's forces defeated Adil Sha.

Now Shaji reoccupied his old Jaghir in Nizam Sha's territories and also captured eight forts.

(Here occurs an account of the 96 families of Maharashtra Kshatriyas)

All the 96 families joined Shaji. For three years Aurangazeb, aided by Adil Sha, fought

against the Mahrattas. Now Shaji had a dream. His guardian deity told him that his son alone was destined to subdue the Mahomedans and that he should in the meanwhile make peace with them; So Shaji made peace, gave up his territories and retired to Satara.

At Adil Sha's invitation, Shaji invaded the South and forced the rulers there to throw up the yoke of Aurangazeb and come under Adil Sha. Vijayaraghava Nayaka of Tanjore, Kanti Rao of Srirangapattinam and Tirumalai Nayak of Madurai were among these rulers.

Adil Sha, rewarded Shaji by giving him the new province of Bangalore which he had conquered. Bangalore became Shaji's permanent residence. Both Shivaji and Ekoji were educated in Bangalore.

Shaji nominated Ekoji as his successor in Bangalore and placed Shivaji in charge of Poona and Satara. This was in Saka 1562 (1640 A. D).

Subsequently, Adil Sha became angry with Shaji for staying away at Bangalore. So he sent some of his generals to fetch him. Shaji resisted valiantly but was ultimately wounded and taken to Bijapur and imprisoned.

When Shivaji heard of this, he started a campaign against Adil Sha in the North. Adil Sha's forces besieged Shivaji at the fort of Purandar. Shivaji repulsed them.

At this time a free-booter called Parama of Chitrakaldurg was giving trouble to Adil Sha; so Adil Sha placated Shivaji by releasing his father Shaji. Shaji readily helped Adil Sha to subdue the free booter. Shaji killed him in action.

Shivaji now decided that it was necessary for him to adopt a new outlook and programme. He disliked the idea of fighting for any of the Mahomedan powers He wanted to fight both So he planned a big campaign, with the impregnable fort of Simhaghad, as the base of his operations. He captured various places and forts. He marched to the West coast and crossing various territories, built a beautiful fort called Shiva Lanka, which he provided with all conceiveable amenities. He also inaugurated a New Era called "SHIVA SAKAM".

Naturally Adil Sha became furious He sent Afzal Khan at the head of a force to capture and bring Shivaji. Afzal Khan marched up to the fort of Javali. Shivaji who was in Poona rushed back to this place. Hearing that Shivaji had come contrary to expectations, Afzal Khan addressed a letter to Shivaji, calling on him to obey Adil Sha and retire to his native place. He also suggested that they should meet together to arrive at a settlement. Krishnaji Panth who carried this letter took back Shivaji's message that they could meet at Javali. Afzal Khan's ministers were opposed to the idea; but Afzal over-ruled them and agreed to meet Shivaji. Shivaji was waiting with his lieutenants to meet Afzal Khan on the plains of Vanadurga.

Afzal Khan, while marching to meet Shivaji, laid waste the territories on his way. Shivaji's brother Sambhaji resisted him, but was killed. On hearing this, Shivaji's father Shaji died broken-hearted. Shivaji's mother Jeeja Bai rushed to Shivaji with the sorrowful news. Shivaji consoled her and decided to avenge their murder. Afzal Khan arrived in a palanquin accompanied by Krishnaji Panth and some bodyguards. Shivaji also had two or three bodyguards with him. They met and talked Afzal Khan pretended to embrace Shivaji and in the act stabbed Shivaji in the back with a bichuva. But Shivaji was wearing a steel covering beneath his dress and this saved him. He turned on his adversary and pierced him with a tiger's claw, which he had carried. A combat ensued between the two and with great skill Shivaji parried his enemy's attacks and killed him. This was in Saka 1581.

When Afzal Khan fell, his agent Krishnaji Panth attacked Shivaji. Shivaji earnestly advised Krishnaji to get away. But he persisted. Though Shivaji would not fight with him, his guards could not keep quiet and they killed him. Then on a signal from Shivaji, his army fell on Afzal Khan's forces and captured them. But Shivaji treated the prisoners with great respect.

Adil Sha, on hearing of this, advanced against Shivaji with a big army. Shivaji retaliated with the aid of his general Netaji and attacked Adil Sha's

country and captured a few forts. Hilal Khan, one of Adil Sha's generals, was taken prisoner. Shivaji also occupied places belonging to Aurangazeb. Later he captured the fort of Panhalghad after a heroic fight. Rustam Khan, sent by Adil Sha to defend it, found himself helpless. Adil Sha now became desparate and appealed to Aurangazeb for help. Aurangazeb sent a big army under Zulfirkar Khan to fight Shivaji. But Shivaji surprised the combined forces of Aurangazeb and Adil Sha under the generals Zulfir Khan and Rustam Khan, and in a battle near Poona, completely routed them. More generals were sent against Shivaji, but he defeated them all. On the whole, Shivaji was attacked sixteen times, but he won in all the battles.

Aurangazeb would not take this lying down. He sent all his generals and all his available forces, under the command of his uncle Shasta Khan. Adil Sha also sent his forces. They engaged Shivaji and his general Netaji separately by besieging Panhalghad and Sangram. Panhal was besieged for five months but Shivaji held it heroically. In the midst of the siege Shivaji entrusted the defence to Triambak Bhaskar and went to Rajgad to see his mother, Jeeja Boi. When the invaders discovered that Shivaji had got out, they pursued him. Shivaji turned on them at Vishalgad and routed them. Later he advised his general Triambak to give up the fort and come to defend Rajgad. Accordingly Triambak gave up the fort to Johar Khan, Adil

Sha's general and joined Shivaji in defending Rajgad. Adil Sha suspected his general Johar Khan and had kim killed.

Later, when the invading forces were marching to take the fort of Simhagad, Shivaji intercepted them in the forest of Umbargan, and they had to surrender with all their wealth. From here, Shivaji went to the fort of Sangameswar which he rescued from the enemy and restored it to its original owner Jaswant Many chieftains now acknowledged Shivaji as their overlord and paid tribute to him. Then Shivaji proceeded to Pallivan and captured it. Here he constructed a new fort and called it Mandhathghad. Finally he returned to Panhal, now abandoned by the invader.

In A. D. 1677, Shivaji captured Bangalore and proceeded to Poona. occupying many places on the way. He fortified Sangram and other forts and stayed at Poona.

Adil Sha and Aurangazeb now recognised Shivaji as a great force against whom they were powerless. They admired his capacity and greatness. Hearing of his personal charms, Aurangazeb sent a painter to study Shivaji's features and bring him an accurate portrait of the man. With great difficulty the painter was able to have a view of Shivaji; Shivaji was then walking across a corn field, armed with a lance. He was eating and feeding his horse while marching, in order to save time.

The painter painted him in this posture. Auranga-zeb was greatly struck by this portrait and despaired of defeating Shivaji. In the meanwhile Shivaji progressed from strength to strength. He built new forts and acquired great wealth. He placed Umaji, his late brother Sambhaji's son and the latter's queens in charge of Rajpur. He gave Bangalore to his brother Ekoji, the son of his father's senior queen.

At Bangalore in A. D. 1671. Ekoji got a son, Shaji III.

Adil Sha now saw the wisdom of confirming Ekoji as his own vassal in Bangalore, and wrote to him a friendly letter.

Just now there was a dispute between the Nayak rulers of Tanjore and Tiruchirapalli. The former asked for the support of the Bijapur Sultan who sent Ekoji to place the rightful Nayak on the throne. Ekoji defeated the Nayak of Tiruchirapalli and while returning from Tanjore was camping at Tirumullaivadi.

It was now that Ekoji's queen, Deepa Bai, gave birth to a son who was named Sherfoji III.

While at Tirumullaivadi, Ekoji dreamt, that he and his descendants were destined to rule Tanjore. The very next day as a result of quarrels between the Nayaks and his followers, Ekoji was invited to come back to Tanjore and rule the Kingdom. Ekoji accepted the invitation.

Thus was the Maratta power established at Tanjore.

Sambhaji was Shivaji's first wife's son and Rajaram Raja Saheb was his sixth wife's son. Shivaji made Sambhaji ruler of Poona region and Rajaram ruler of Sandhi Kingdom. Shivaji then went on a pilgrimage to Rameswaram.

It was now that he visited Tanjore in disguise and inspected the fort. When he returned to his place he wrote to Ekoji, suggesting a few strategic changes in the structure of the Tanjore fort. He noticed the fact that the fort resembled an eagle in flight and was in the main strong, but he advised the removal of some vulnerable passages leading into the fort. He also requested his brother to redeem and send his headgear which he had pledged with a shopkeeper in the Tanjore fort. Ekoji redeemed it and sent it to Shivaji.

Shivaji then finally set up his sons to rule his kingdom and died full of years and of honours

Sambhaji ruled his kingdom ably, but Aurangazeb's might was increasing. He came into violent clash with the Emperor. When Aurangazeb held a reception at Ahamednagar to celebrate his victories, Sambhaji, who attended the function, would not bow before the Emperor, as every one did. Aurangazeb felt slighted and sent several expeditions to capture him. Sambhaji fought heroically

but was finally captured and brought before the Emperor. But he would not bow even to save his life. So the Emperor had a small doorway constructed and ordered Sambhaji to be brought through it so that he would be obliged to bow in the act of passing through it. But Sambhaji surprised the Emperor by thrusting his legs first and thus emerging on the other side. Aurangazeb in great admiration, promised to release him, if he turned a Mohammadan. But Sambhaji asked the Emperor to give his daughter in marriage to him in that case. Aurangazeb was enraged and he had Sambhaji killed. But Aurangazeb's daughter, who heard of Sambhaji's request to be married to her, proclaimed she would not marry any one else and assumed the weeds of widowhood. To console her the Emperor restored Sambhaji's kingdom to his son, Sahu who was now three years old. The Emperor's daughter brought him up like her own son and Sahu was crowned at Satara in Saka 1626 (A. D. 1704).

Sahu was succeeded by Ramaraja and Sahu Raja.

Rajaram, Shivaji's second son, was succeeded by his son Sambhaji, and when he died issueless, an agnate of his, called Shivaji was placed on the throne.

Ekoji who intervened in the dispute among the Nayaks at Tanjore was for leaving the place. But he was asked to stay till they settled their disputes.

Just now Aurangazeb occupied the Bijapur territory; the Bijapur generals who had come to Tanjore with Ekoji could not stay on and they left Ekoji in charge.

Ekoji took charge of Tanjore in Saka 1697 (1675 A. D.). He also reported to the Sultan of Bijapur about his successful campaign. The Sultan sent him costly presents and also settled Tanjore on him by a Sanad.

In Saka 1598 (1676 A. D.) Ekoji got a son named Tukkaji, through his first wife Deepa Bai. His second wife Amma Bai had only a daughter. Ekoji ruled efficiently and died in Saka 1604 (1682 A. D.).

Ekoji's first son Shaji ascended the throne, while yet a boy and ruled under the wise management of his mother Deepa Bai. His rule was greatly liked by his people. He successfully put down two insurrections and maintained friendly relations with Bijapur.

During his reign, his brother Tukkaji, got a son called Ekoji V in Saka 1617 (1695 A. D.). He was called Bavaraja Saheb. Shaji died in Saka 1633 (1711 A. D.).

After Shaji, his next younger brother Sherfoji came to the throne and ruled till his death, in Saka 1649 (1727 A. D.). During his rule, he had a difference with his brother Tukkaji, alias Tulajaji, who lived separately in Mahadevapattinam

Sherfoji had no male issue. His second wife Aproopa Bai fell under sinister advice and pretended she was carrying and at the end of ten months announced the birth of a son. Sherfoji at first believed the story but later discovered the truth, and had the child removed from the palace.

After Sherfoji, his brother Tukkoji moved from Mahadevapattinam and ascended the throne.

During Tukkoji's rule, Meenakshi, the queen of Tiruchirapalli had trouble at the hands of a palaigar. Tukkoji helped her to put down the rebel. He ruled ably till Saka 1658 (A D. 1736).

His son Ekoji V, alias Bava Saheb succeeded him. Though he was always suspicious of designs on his life and punished many on this account, still he spent his time in study and research. He also bravely defended Tanjore against Chanda Sahib who laid siege to it. He died in Saka 1658 (A. D. 1736).

In the absence of any other heir, his queen, Sujana Bai, ascended the throne. One Katturaja who claimed to be the child of Aparoopa Bai removed from the palace, came up to dispute the throne. He enlisted the support of the English at Devanampattinam. He also won the support of a section of the army. Sujana Bai was deposed, and he was made King.

But soon the officers of the court discovered that he was the son of a maid-servant in the palace and deposed him.

Pratapasimha, the natural son of Tukkoji by a second wife of the same caste as the Raja, was now chosen as King on account of his great qualities,

A muslim chief called Syed had now become powerful. It was he that helped the pretender. He now gave his daughter in marriage to Chanda Sahib and invited the latter to attack Tanjore. This plot was disclosed to Raja Pratap by Syed's brother, Kasim. The King could not tolerate him any longer and had him killed.

Chanda Sahib had now taken the fort of Tiruchirapalli. He also attacked Tanjore. His colleague Safdar Ali occupied the land to the west of Tiruvaiyaru and ruled here, issuing his own currency.

Pratap got support from Satara to defend himself against the aggressor. Shahu sent a big army of 60,000 cavalry led by Raghoji Bhonsle of Nagpur and Fate Singh. Safdar Ali fled to Tiruchirapalli. Raghoji and Fate Singh pursued him to Tiruchirapalli. They killed Chanda Sahib's brother and Safdar Ali and also took Chanda Sahib prisoner, after occupying Tiruchirapalli. They invited Pratap to take over Tiruchirapalli, but he declined. So they left the place in the charge of Morarje Ghorpade.

About this time, Pratap removed his Serkhal Annappa Ghatge and appointed Manoji Rao to be both Serkhal and Commander-in-chief. But Annappa would not take this lying down and started to fight but was killed in a small local skirmish.

Morarji Ghorpade and his Muslim minister, Innishkhan, now conceived the idea of taking Tanjore and attacked the fort several times. But Manoji chased them and completely routed their forces and freed Tanjore from their molestations.

A wealthy Arab noble, who was with Chanda Saheb when the latter was captured, enlisted the support of the French at Pondicherry and with an army began to harass Tanjore. Pratap sent his Killedar Mallarji and his general Manoji against him. He was finally captured in an action near Tirukattupalli with all his forces and his costly booties.

At this time the English captured Devikottai. They were badly in need of the port but Tanjore was a friendly power and they wanted an excuse to take the port. Just then an English ship had sunk and many of its precious contents had come to the custody of Pratap. So they took Devipattinam on this ground. Nagaji Rao, the commander of Pratap, attacked the English and took back the place. But the English attacked again, and this time the cavalry of the Raja while crossing the Coleroon to attack the English, were set upon by the latter. The King's forces were under a disadvantage as they were caught in the mud. Finally the King and the English made a treaty in 1749 A.D., by which Devipattinam was ceded to the English.

The Nizam of Hyderabad was incensed to hear about the attack and capture of Tiruchirapalli by

Sahu's men. He led a huge force and defeated Morarji in a battle that lasted for six months. He took Tiruchirapalli and Arcot and left the territories in the hands of his man Anwardikhan.

Anwardikhan thus became ruler of Tiruchirapalli and South Arcot. His son Mabu Khan who was in charge of Arcot began to demand heavy tribute from Pratap. This led to a battle two miles to the north of Tanjore in which the Muslim forces were routed. To avenge the defeat of his son, Anwardi Khan himself led a second expedition against Tanjore. He encamped near Pasupathikoil to the North-east. But the forces of Tanjore led by Manoji completely annihilated the invaders. Anwardhikhan was about to be killed but was saved by the timely order of Pratap. In this battle, a white elephant brought by the enemy also took part.

Chanda Sahib who was held by Raghoji and others was now released. He obtained French help and killed Anwardi Khan and occupied Arcot. Nawab Mohamad Ali of Arcot escaped to Nagapattinam and took refuge in Tanjore. Here he stayed for three months and later reached Tiruchirapalli.

It was before this that Pratap's son Thulaja was married to Raja Boi Sahib, a princess of Mohite family.

During these years, Pratap's queen, Annapurna, gave birth to two sons, their but legal status was

questioned. (One of them was Amar Singh who lived to succeed Pratap's son Thulajaji as King).

Chanda Saheb who was furious with Pratap for helping Mohamed Ali now laid siege to Tanjore. It was a prolonged siege and the enemy entered the fort more than once and caused great destruction. But Pratap fought bravely and repulsed him. Just at this time, Nazar Jung from Hyderabad attacked Arcot and killed Chanda Sahib's general called Sesha Rayar. So Chanda Saheb beat a retreat. Mohamed Ali then proceeded from Tiruchirapalli and re-entered Arcot. Pratap's general Manoji also escorted him to Arcot.

Nazar Jung died. Chanda Saheb invaded Tiruchirapalli with French forces. Jamedar Alam-khan, a Pathan who was now serving under Pratap, proved treacherous and joined Chanda Sahib. Again he deserted Chanda Saheb, and with the help of his brother-in-law who was Jagirdar in Madhurai, occupied Madhurai and parts of Tiruchirapalli. Finally he joined hands with Chanda Sahib and the French and attacked Tiruchirapalli. But Mohamed Ali was now helped by a large number of allies namely Tanjore, Ramnad, Dalway Nanda Raj of Srirangapattinam, Morarji Ghorpade and others. But the action that decided the fate of the battle was reserved to Tanjore. The guns fired by the forces of Manoji killed the deserter Alam Khan. A large number of prisoners were also captured. At this stage a contingent of English also appeared on the scene on the side of Mohamad Ali.

The battle between Chanda Saheb and Muhammad Ali continued for a long time on the banks of the Cauvery, near Srirangam. At last, Chanda grew desperate and secretly entered Tanjore for refuge. He implored the Maharaja and Manoji not to give him up to Mohamad Ali. He also pleaded that in case he had to be given up, he should be killed by the Raja. Pratap forgave him his many transgressions and gave him shelter, but, Mohammad Ali, Morarji and the English, each demanded the person of Chanda Saheb. So Chanda at his own request was beheaded on 3rd July 1752. At the same time Manoji also seized the French possession in Koviladi.

Then ensued a fight between the Nawab Mohammad Ali on the one side and Nandaraj on the other for the possession of Tiruchirapalli. Tanjore helped Mohamad Ali out of it.

But Mohamad Ali proved ungrateful. He secretly helped Ramanathapuram and encouraged its chieftain to rise against Tanjore. So Manoji led a force against Ramanathapuram and captured seven forts of the Marawar. Mohamad Ali complained to the English against this action of Tanjore, in a letter in 1762. He also alleged that Manoji had defied Colonel Clive who was in the fort Hanumanthakudi, and counselled peace.

Just then, the French under their new Governor Lally attacked Tanjore. Pratap valiantly fought the French for two months. Finally he cut off all supplies to Lally and compelled him to run leaving all his guns and armaments behind.

Later the French besieged Madras. The English Governor sought the aid of Pratap. The Tanjore forces attacked the French outside Madras and made them flee. Subsequently, on two occasions when Pigot, the English Governor, landed in Pondicherry, Pratap sent his army to help him. Pigot was so grateful that he sent his agent to Tanjore to establish lasting friendship with the Raja.

The King became displeased with Manoji for certain acts of insubordination. So he divested him of his powers as Serkhel and appointed Dabir Punt as his Serkhel.

Mohammad Ali became clamant for Peshkist from Pratap for his possession in Arcot territory. But Pratap refused to yield to unreasonable demands. A war appeared imminent, but the English mediated and settled that Pratap should pay a lower amount to Mohammad Ali through them.

Pratap was now at the height of his glory. But his end was near. Two symptoms indicated to his people that all was not well with him. He turned very peevish. Further, for three months before his death, the people heard every night a continuous moaning sound. A tower constructed by the

Nayaks fell down all of a sudden. The King took heed of the warning, and spent his last days in pious acts.

Raja Pratap died in 1763. His son Thulaja succeeded him. As advised by his father, Thulaja at first did his best to placate the Nawab Mohamad Ali. He sent an army as desired by the Nawab under general Arunagiri to Madura to put down the rebel Ulofft Khan. He also sent another army under Venkata Rao Ghate to Bangalore against Hyder. He also appointed one Hussain as his minister.

Hyder Ali Khan invaded Arcot and camped at Tirumaivadi. Thulaja had to purchase peace at a heavy price. His minister Hussain acted against his interests, and so the King had to co-opt new advisers.

Ramanathapuram now began to give trouble. A boat carrying elephants for Tanjore was held up at Ramanathapuram shores and the elephants confiscated. The King therefore led an army against Ramanathapuram and reduced the fort, but at the last moment was content to leave the fort in lieu of a heavy sum for expenses.

Raja Tulaja had defaulted to pay peshkist to the Nawab. The Nawab also became jealous of the growing influence and fame of Thulaja. So he sent his son Umdat-ul-Umra with a large army to attack Tanjore. Thulaja thought it wise to conclude peace

by agreeing to pay a large amount. Although eventually the Raja had paid the amount due, still the Nawab was spoiling for a fight. So he sent an army under his second son, Madhar Mulk who attacked and occupied Tanjore. But he very wisely retired after appointing the Raja's minister Dabir to manage for him. For two years Tanjore was under Muslim rule.

For some time before subjugation by the Nawab, Thulaja had been misled by his evil counsellers, notably one Lingoji Bhonsle, nicknamed Kilippillai Anna. People everywhere disapproved of the King's subservience to them. This was the main reason for the fall of Tanjore.

At this time, on hearing of the act of the Nawab in occupying Tanjore, the Council of Directors of the East India Company in England expressed their disapproval of the Nawab's conduct and ordered the restoration of Thulaja Raja to the throne. Pigot came to Tanjore under their orders and restored the King to the throne. Thulaja agreed to leave the military command of his kingdom to the English and also ceded the fort of Nagore and other places to them. He also declared that he would not pay Peshkist to the Nawab thereafter, as the Nawab had appropriated to himself priceless jewels and valuables from the palace during the occupation.

Raja Tulajà faced many domestic calamities thereafter. All his sons, daughters and grand-

children died in quick succession. He was greatly depressed and lost all zest in life.

Shortly after, Hyder Ali Khan invaded Arcot, Madras and other places, and also attacked Tanjore after defeating the English forces stationed there.

A hideous famine broke out which took a severe toll of lives among the victors and the vanquished alike.

As the King was deteriorating in health, and as he wanted to avoid quarrels about succession to his throne, he adopted a gifted, charming, and virtuous boy, a descendant of Vitthoji, the brother of his ancestor, Maloji, whom he christened as Sherfoji. He entrusted the care of Sherfoji to the Christian missionary, Schwartz, and also the British Resident and the Commanders of the British army in Tanjore. He also convened a Durbar at Pratapa-ramaswami Mahal on an auspicious day and formally placed Sherfoji on the throne. The British also reported this fact to their superiors at Madras.

Some influencial courtiers did not like the growing power of the English in Tanjore affairs. They saw in the installation of Sherfoji under the aegis of the English a sure extinction of their own power. So they decided to bring to prominence one Amar Singh, an illegitimate son of the late King. They prevailed on the King in one of his weak moments to send for Amar Singh and associate him in the administration. They also sent to

the English at Madras a communication to this effect bearing the King's seal.

Shortly after, Thulaja Raja died, and Amar Singh himself performed all the obsequial ceremonies, in defiance of the rights of Sherfoji. Then he and his supporters intrigued with the British at Tanjore and at Madras to oust Sherfoji. They influenced 'Sirajvalcamel' (Sir Archibald Campbell) Governor of Fort St. George) through Lady Campbell to come to Tanjore and hold an enquiry (as to the adoption of Raja Sherfoji). A farce of an enquiry was gone through with the assistance of twelve corrupt Pundits who did not know the scriptures. Amar Singh then directly began to rule. He also began to subject Sherfoji to all kinds of ill-treatment. Schwartz, the missionary came to know of this and espoused Sherfoji's cause by reporting to the authorities of the East India Company against Amar Singh. Mr. Ram just now succeeded as the British resident at Tanjore and he also supported the efforts of Schwartz. As a first step, the Company ordered Sherfoji to be released from the custody of Amar Singh and provided for his safety by removing him to a separate apartment. Coming to know from Schwartz and some really learned Pandits the true claims of Sherfoji, they also provided him with sufficient funds for his upkeep and that of his family.

Sherfoji did not waste his time. He learnt English under his tutor Schwartz who was sincerely

devoted to the improvement of his pupil. Sherfoji became a scholar in English. He was also taught Marathi and Tamil.

As Amar Singh was still plotting against Sherfoji, Sherfoji and his family were removed to Madras. Sherfoji was treated with great honour by the English at Madras. The English also instituted an enquiry as to the adoption of Sherfoji. Sherfoji himself adduced before the company the true scriptural evidence to support his adoption. The English satisfied themselves about the genuineness and authoritative character of the scriptural evidence by enquiring in various places in India including Benares. The version of Amar Singh and his Pundits was also considered. Schwartz also reported that the Pundits recanted their original opinion.

Soon after, Schwartz died. Sherfoji was filled with grief. Rev. Gerick succeeded Schwartz. Gerick also was greatly attached to Sherfoji.

The English came to the conclusion that Sherfoji should be restored to the throne. At this time, the people were up against Amar Singh. During the eleven years of his rule, he had oppressed and misgoverned the country in various ways. Nor would he pay regularly for the company expenses.

So, through the Resident at Tanjore called Mr. Durien, the Company had Amar Singh removed and Sherfoji placed on the throne. This was in Saka

1720 (1798 A. D.). They also issued a communique on the restoration of the King.

Sherfoji lost no time in restoring good government and in redressing the grievances of his subjects. He infused a new spirit in the atmosphere about him and effected improvements in all directions which brought great relief to his subjects.

Shortly after, he also helped the British in their war against Tippu Sultan by despatching to their aid some of the best units of his cavalry. Yamuna Bai and Ahalya Bai Sahiba, belonging to the Gadge family, became his queens now.

A question arose at this time about the financial dealings of the former Resident Macleod with Sherfoji. Sherfoji, in a letter dated 27—5—1800 to Resident Durien, set out the true facts and Macleod was found to be in the wrong. The company officials accepted the words of Sherfoji and took action against Macleod. The latter appealed to Sherfoji for mercy and he not only excused him but also recommended the payment to him of a sum of Rs. 10,000 to show his pity for one in distress.

Queen Ahalya Boi, the second queen of the King, gave birth to a daughter called Sulakshana Boi Saheb.

The English now desired that as the evils of Amar Singh's reign were still oppressing the people, the Kingdom should be left in their hands. Sherfoji

agreed and signed a treaty with the British resigning the country to them.

In 1801 Sherfoji sent his force to help the British in their expedition against the Paliagar of Madura.

Before he was married, the Maharaja had been intimate with a very virtuous lady (Mukthambal). She bore him two children but both died. On her death bed she wished the King to conduct a choultry in her name. So, Sherfoji commemorated her by constructing on the way to Sethu (Rameswaram) a choultry, a temple, a garden and a tank and also founded an Agraharam (a colony of Brahmins) near by and called the whole place Mukthambalpuram. He also endowed amply for conducting charities here.

The King went on pilgrimage on three or four occasions. He toured the whole of the Chola country; he went to Srirangam. He travelled to the Ganges; he went to Palani. He was hailed with great honour wherever he went. One of the clauses of the treaty was that Sherfoji should be honoured wherever he went in the British territory. This was adhered to by the British during these trips.

The Resident Blackburn was greatly attached to Sherfoji and when he returned to England, he sent his valuable books, maps and the like in which Sherfoji was greatly interested.

Queen Ahalya gave birth to another daughter on the eve of his pilgrimage to Palani. This daughter was called Rajakumari Boi Sahiba. The Queen gave birth to a third daughter later, called Byaba Boi Sahiba.

A new bird called Baj entered Tanjore at this time.

Now, the King is leading a virtuous life and spends his time in sacred studies. He has no hatred for any country or people. He is indifferent to none, he is tolerant of all castes and creeds and is doing his best to see that every one lives in peace and happiness.

Born of the Bhonsle family, founders of the Maratta Kingdom, scatterers of their enemy, enemies of the Delhi overlordship, gems among Kings, rulers of the Maharashtra domain in the Chola country, the history of the Maratta Kings is calculated to do good to one and all.

Completed this 13th Day of December 1803 (Salivahana Saka 1759) by Bapu Rao, sculptor and devoted servant of the King and son of Vittal Rao and grandson of Bhavaganesa Rao, belonging to the Maharashtra caste.

॥ श्रीः ॥

श्रीजगदंबा प्रसन्न

॥ प्रस्तावना ॥

फार प्राचीनकालापासून राजघराण्याविषयीं व त्या कालच्या नैतीक धार्मीक कौटुंबिक स्थिती विषयीं सुद्धा इतिहास रचून ठेवणेची अमच्या पूर्वजांचि चाल होती. याचीं साक्ष रामायण महाभारतादि ग्रंथ पटवीत आहे. मधून कांहीं काल पर्यंत अनेक भानगडीच्या संसारक्रमानें ह्मणा अगर परकीय राजसत्तेनें आलेल्या अवनतीने ह्मणा इतिहास लेखनाची चाल बंद पडली होती. परंतु जेव्हां मराठ्यांनीं स्वधर्म व स्वराध्य ह्यांची स्थापना केली तेव्हां फार प्राचीनकालीन इतिहास लेखनपद्धतीपेक्षां त्यांच्या दृष्टी समोर असलेल्या मुसलमानी गद्यात्मक इतिहास लेखनपद्धतीचा स्वीकार करून जे कित्येक ऐतिहासिक लेख लिहिले त्यांतील तंजावर येथील श्री बृहदीश्वराचे देवालयांतील प्राकाराचे भिंतीवर खोंदिलेला तंजावर राजघराण्याचा इतिहास हा शिलालेख एक आहे.

ह्यांत श्रीनारायणापासून सूर्यनारायण मनु इक्ष्वाकु इत्यादि पौराणिक सूर्यवंशीय परंपरेची संज्ञा सांगून पुढें महाराष्ट्राचे धर्माभिमानी व राज्य संस्थापक श्री शिवाजी महाराजांच्या अगोदरील चौदा पिढ्या बद्दल माहिती दिली अहे. ह्यांतून कांहीं पिढ्याविषयीं फक्त दैविक साक्षात्कार सांगून पुढें कांहीं पिढ्यांचि त्रोटक माहिती दिली आहे. शिवाजी महाराजांचे अजे मालोजी यांच्या कारकिर्दिपासून विशेष माहितो व त्या त्या गोष्टी घडलेल्या कालाचे शक व संवत्सर दिले आहेत. आणि त्या पुढें तंजावर राजवंशीय शेवटील राजे श्री शिवाजी महाराज यांचे वडील श्री शरफोजी

महाराज यांच्या कारकिर्दींत त्यांच्या चिटणीसानी लिहिला आहे. ह्यावरून हा इतिहास अव्वल इंग्रजींतच लिहिला आहे. लेखाचे शेवटी "आतां शरफोजी महाराज सर्वदा शिवपुराण ऐकणें व शिवपूजा करून यावदिकही करीत सन्मार्गांतच आहेत. सकल जनासहीं सकल राज्यासहीं वैषम्य तिरस्कार या दोहींचा परित्याग करून त्या त्या मताचे मताप्रमाणें वेदाप्रमाणें चालवीत व सकल जनांसही व्यसन न येतां युक्तप्रकारें प्रतिपालन करिताहेत. श्री मद्भोंसल वंशांत महादंपतीश्रेष्ठ श्री मच्छंकरप्रसादजनित प्रतापस्वीकृत दिल्लि चातुर्भाग स्वातंत्र्य विपक्षीकृत दिल्लि राजसार्वभौम अवनीशकुललङ्गायमान महाराष्ट्र तथा चोळदेशाधिपती पुण्यश्लोक राजांचें चरित्र सकल मनोभीष्ट दायक ऐसें प्रथमवर्ण (ब्राह्मण) महाराष्ट्र जाति भगवंतरायाचे पौत्र विठ्ठलरायांचें पुत्र प्रस्तुत चोळेदशाधिपती श्रीमंत राजेश्री महाराज छत्रपती शरफोजी महाराजेसाहेब यांचें निज सेवक आश्वलायन सूत्र ऋक् शाखाध्यायी यांकडून लिहिलेजे ते शालीवाहनशके १७२५ रुधिरोद्गारी सवत्सर मार्गशीर्ष वद्य अमावास्या भौमवारी इंग्रेजी सन् १८०३ इसवी डिसेंबर १३ लेखन सीमा समाप्त".

हा लेख श्री शरफोजी महाराज यांच्या हयातींत लिहिला गेला आहे. इतकेच.नव्हे तर खुद्द लेखक महाराजांच्या चिटणीसीवर असल्या मुळें त्यांच्या आज्ञेनेंच लिहिला असण्याचा संभव आहे. तसें नसलेतरी त्यांचे अनुमत तरी खचित मिळाले असावें.

भाषे संबधि ह्मणजे जुन्या (ह्मणजे इतिहासाच्या साधनांत प्रसिद्ध होणाऱ्या) मराट्यांच्या दफ्तरापेक्षांहीं ही भाषा कमी सुधारलेली दिसते. श्री शिवाजी महाराजांचें मित्र नेटाजी पालकर यांचे नांव ह्या लेखकानें नेतोजी असें दिलें आहे. एकंदरींत शब्दाचे अपभ्रंश वगैरे असून भाषेच्या शुद्धपणा विषयीं अधीक दृष्टी दिलेली दिसत नांहीं.

बाकी कालविषयींची माहिती वगैरे गोष्टी बिनचूक असतील किंवा कांहीं कमी अधीक असेल याचा निर्णय करणेचें काम महाराष्ट्र इतिहासाचे अभिमानी व त्यावर सतत अविश्रांत परिश्रम करणाया रा. पारसनीस रा. राजवाडे वगैरे इतिहासाभिज्ञाचें आहे. त्यांत आह्मी कांहीं ठरविणें योग्य होणार नाहीं.

हल्ली अमच्या पूर्वजांचा इतिहास जाणण्याची इच्छा बरीच ऊत्पन्न झाली आहे. त्यासाठीं इतिहास रचनेस पूर्वांग अशी इतिहासांची साधनें जमविण्याची चोहोंकडे खटपट चालली आहे. त्यांत हया लेखाचा बराच चांगला उपयोग होईल.

आतां प्रस्तुत लेखाची भाषा जरी शुद्धनाहीं तरीं छत्रपती श्री शिवाजी महाराजाच्या पूर्विं बयाच पिढ्या त्यांचे पूर्वज बादशहाचे सरदार या नात्यानें उच्च दर्ज्यास पावले होते. व त्यांनीं युद्ध तह राज्यव्यवहार इत्यादि विषयांत चांगले प्रावीण्य संपादिलें होतें. श्री शिवाजी महाराजानी, पूर्वजांनीं पायाशुद्ध ठेविलेल्या सरदारकीवर स्वराज्य रुपि कळस चढविला. हे खरें असलें तरीं त्यांच्या पूर्वजांनीं हीं नावांचें बादशाही आधिपत्य मानून स्वराज्यच स्थापिलें होतें. नावाची बादशाही सत्ता टाकून अगदी स्वतंत्र स्वराज्य महाराजानीं स्थापिले. श्री शिवाजी महाराजांची हिंमत बुद्धिचातुर्य धैर्य शौर्य ईश्वरनिष्टा व कर्तबगारी हे सर्व अलौकिक होतें. हे अगदी यथार्थ आहे. आणि ह्या गुणाशिवाय स्वतंत्र राज्य स्थापना करितां आली नसती तरीं पण पूर्वजांनीं जी योग्यता संपादिली होती ती नसती तर त्यांच्या हातून हे काम कसें तडीस गेलें असेल हे आतां सांगतां येणेंजोगें नाहीं. पण एवढें मात्र खरें किं तेव्हां महाराष्ट्राचे इतिहासास निराळेच स्वरूप आले असतें.

तंजावर,
२७—१—१९०७.

तं. सांबमूर्तिराव.

॥ श्री ॥

तंजापुरीं श्रीबृहदीश्वरालयस्थ शिलालिखित

भोंसलवंशचरित्र.

श्रीमद्भोंसल वंशाचा आदि मूलपुरुष श्रीमन्नारायण त्यापरंपरेने श्रीसूर्यनारायण त्यापासून मनू मनूपासून राजा इक्ष्वाकु त्याराजाचे परंपरेंत कृत त्रेता द्वापर या तीन युगांतहीं प्रख्यात पुण्यश्लोकराजे जाहले. या वंशांत प्रस्तुत कलियुगामध्ये शंभुपर्वतप्रदेशीं महाराष्ट्र देशाधिपति शौर्योदार्यगुणप्रख्यात राजा शंभू ह्मणून अवतरला. त्याराजानें आपुल्या स्वधर्मयुक्त विहितमार्गानें राज्य परिपालन करी. त्यासरिसें शंभूपर्वतावरी श्रीसांबशिवप्रसादार्थ अनुष्टानहीं करीत आला. त्या अनुष्टानास संतोष पावून श्रीसांबशिवानी त्या शंभूराजास स्वप्नांत प्रत्यक्षहोऊन तुला संतती संपत्ती विशेषेंकडून होईल ह्मणून प्रसाद वाक्याचे अभय दिल्हे. सवेंच कित्येक दिवसाने त्या-शंभुराजाचे जठरसमुद्रीं गुणरत्न यशप्रथम येकोजीराजे संभवले ॥ १ ॥ त्या येकोजीराजानी त्या शंभुपर्वतप्रदेशीं विहितरीतीने राज्यभार करीत असतां त्या सांबशिवानुग्रहें कडून येकोजीराजाचे उदरीं शरभराजे नामक प्रथम सत्पुत्राचा संभव झाला. ॥ २ ॥ ते शरभराज सार्वकालाहीं विभूतिरुद्राक्षालंकृत कडून श्रीसोमस्कंदमूर्तिची उपा-सनायुक्त राज्यपरिपालनकरीत असतां तेच सोमस्कंदमूर्ति स्वप्नांत प्रसन्न होऊन मन्त्रोपदेश केले. त्या मंत्राचे माहात्म्येकडून दक्षण प्रांताचे पादशाहा संतोष पावून बिर्दलीपुरास प्रति नाम विदलरही शरभराजास जाहागीर दिल्हे ऊपरी शरभराजाचे उदरी महासेन ह्मणून

राजे जन्मले. ॥ ३ ॥ त्या महाशेनराजानी पन्नासहजार स्वार स्तोमचेऊ नहंबीरपादशाहस युद्धास कुमुक केले. तदनंतरें त्यामहाशेनराजानी परम नीतीकडून राज्यपरिपालन करीत आल्या पुण्य प्रभावेंकडून त्यांस पन्नास पुत्र झाले. त्या पन्नास पुत्रांपैकी ज्येष्टपुत्र येकशिवराजा ह्मणणार राज्यधर वंशधरहीं झाले. त्या येकशिवराजानी श्रीसांबशिवाची भक्ती विशेष केल्यामुळें सांबशिव प्रत्यक्षहोऊन या उपरी तुह्मास व तुमचे वंशपरंपरेसहीं माहाराज ह्मणून सकल प्रपंचांतहीं प्रख्यात होईल ह्मणून तेंव्हाच माहाराज बिरुदें समग्र वागवणेस तुह्मी योग्य करितां उत्तम बिरुदें समग्र वागवणें ह्मणून आज्ञापिले. त्या श्रीसांबशिवाचे आज्ञेवरून माहाराज येकशिवराजानी स्वतेव इतर राजास जिंतून संपादिली बिरुदें कित्येक व हंबीर पादशाहानी येकशिवराजाचे वडील महाशेन राजानी आपल्यास फार कामा आलेते नव्हतां येकशिवराजेहीं प्रख्यात होऊन बहुत शूरत्वेंकडून आपल्यासहीं फार वेळ कुमुक करून स्थापिले. सांप्रत त्यांस श्रीसांबशिवप्रत्यक्ष होऊन सकल बिरुदें वागवणेस आज्ञापिले करितां आपणहीं या येकशिवराजास आपली खांस बिरुदें कित्तेक द्यावी ह्मणून हत्तींची बिरुदें कित्येक व घोडयाची कित्येक इतर बिरुदें कित्तेक येणे प्रमाणें दिले. तेंव्हां त्या येकशिवमहाराजानी ते बिरुदें समग्र येकवटून अपल्या जवळील उत्तम सामादिक सर्वदां उत्तम काम करीत आले. त्यांस येकेक काम नेमिले त्याचा विस्तार थोडा जाणवितों. जे मुख्यप्रधान पेशवे व फौजदार सरनोबत देवकराचे घराणे व दुसरे फौजदार पोंवारांचे घराणे. त्या त्रिवर्गासही नेमिलि कामें आपल्या घोडयास व हत्तीस बिरुदें बांधितांनां इतर सामादिक व वरी लिहिलें त्रिवर्ग मुख्यसामादिकांनीहीं बसून बिरुदें उचलून पोंवारानीं पेशव्याचे हातीं देणे. त्यानी देवकराकडे देणें देवकरानी बांधणे व कित्तेक बांधवणेंहिं

येणेप्रमाणे चालविले. त्याचरीती तेते वंशस्थ अद्यापि तेचकाम करीत येतात. याखेरीज दुसरी यांस हत्यार धुणे देवकरानींच धुतली. त्यांसहत्यारें देवकरानीच आणून माहाराजापासी देणें तदनंतर ते हत्यार पूजितेवेळेस उजव्या बाजूस पोंवार डाव्या बाजूस देवकर मध्ये महाराज पेशव्यासहीं घेऊन बसून पूजाकरिणे. महाराज सिंव्हासनांवरी सदरेस बसल्यावेळेसहीं उजवीबाजू डाव्याबाजूस वरि लिहिल्याप्रमाणे पोंवार देवकर पेशवे पुढेंबसणें. येणप्रमाणें आज्ञापून उरली बिरुदें व हत्तीवरील नौबतपंजा हत्तीवरील माही मरतब व हत्तीवरील तासबिरुदाचे भालबची निशाने वगैरे इत्यादिबिरुदें जिलेंबेस व माघिलांगी यावयाच्या यथाक्रमेकडून चालवीत आले. तदनंतरें प्रकृत आपलेचित्तानुरूप कित्तेक बिरुदें अंगीकारिले. त्यांत या महाराष्ट्र देशास व त्याजातीसहीं मुख्ययान पालखी जाहल्याकरितां त्या पालखीसच लाविलीबिरुदें लिहितों. पालखीची तवकडा व कमान देखील हत्तीचे दांताची शिफेद येकरंग त्यास रेशमी काऱ्हण्या व नवार रेशमी दांडीचे पुढिले बाजूस सिंव्हललाट सोन्याचे दांडीचे माघले बाजूस शार्दुलवदन सोन्याचे पिंजरीचे शेवटासदोनीबाजूस जडित केळीचे फुलाकृती कलश २. पिंजरीचे चारीकोनेस जडीत गोंडे जरीझालरी ४. दोनीबाजूचे कत्तरीवरील दांडीस रुप्याचे खुब्याचे जरी गोंड्याचे घोंस. दांडीस समग्र जडित खुब्याचे येखादे सोन्याचें खुब्याचेंहीं भरजरी गोंडे. पालखींतसमोर अरसा, वठहिं, पालखी यांत दांडीस मोराचा विजणा, रुप्पेरी पिंजरा वरी शिफेद फूल, बासण, दांडीचे पूढिले बाजूस सिंव्हललाटा, वरी फुलाचाहार, धरितागोंडा, जडितखुबा, येखादे सोन्याचाखुबा. भरजरी दांडीस दोनीबाजूस मखमली गलेफ. येणप्रमाण यायेकशिव

महाराजानी बिरुदाचे पालखींत स्वारकरूंलागले. याखेरीज हत्ती घोडयाची वगैरे बिरूदें प्रसंगानुसार लिहिली आहेत. तदनंतरे त्या येकशिवराज्याचे उदरीं रामचंद्रराजे जन्मले. ॥ ४ ॥ त्या रामचंद्रराजानी न्यायेकडून राज्यपरिपालन करीत असतां त्यां चे उदरी भीमराज ह्मणून राजे जन्मले. ॥ ५ ॥ त्या भीम-राजानी विहितधर्मेकडून प्रजापालन करीत असतां त्याचे उदरीं दुसरे येकोजीराजे जन्मले. ॥ ६ ॥ त्या येकोजीराजानी आपले स्वबाहुबलपराक्रमे कडून सातारगड आक्रमिले. तदनंतरे पादशा-हासी युद्ध प्रसक्तिपडल्यामुळे गडावरीच वासकरून होते. उपरी त्या येकोजीराजाचे उदरी वराहराजे जन्मले. ॥ ७ ॥ ते वराहराजे परमशूर न्यायेकडून राज्य परिपालन करीत येण्यांत पंचावन्नहजार स्वारठेऊन पादशाहाशीं युद्धकरून जिंतून ख्याती केले. उपरी त्यांचे उदरी तिसरे येकोजीराजे जन्मले. ॥ ८ ॥ त्या येकोजीराजाचे उदरी ब्रह्माजीराज जन्मले. ॥ ९ ॥ त्या ब्रह्माजीराजाची धर्म पत्नी अनसाउ त्यां उभयां पासून प्रथम शाहजीराजे जन्मले. ॥ १० ॥ त्या शाहजी राजाची पट्टस्त्री उमाउ त्या उभयां पासून अंबाजीराजे जन्मले. ॥ ११ ॥ त्या अंबाजीराजाची स्त्री रेणुकाआउ त्या उभयां पा सून परसोजीराजे जन्मपावले. ॥ १२ ॥ त्या परसोजी राजाची स्त्री उमाउ त्या उभयां पासून बावाजीराजे जन्मपावले. ॥ १३ ॥ त्या बावाजीराजाची स्त्री रेखाउ. त्यां उभयां पासून दोघेपुत्र जन्मले. त्या पैकीं ज्येष्ट मालोजीराजे दुसरे विठोजीराजे. ॥ १४ ॥ दुसरे पुत्र विठोजीराजाची धर्मपत्नी आउ वाई साहेब त्यां पासून ज्येष्टकन्या अंबाबाई त्या उपरी अष्टपुत्र जन्मपावले पैकीं पहिले संभाजीराजे दुसरे खेलोजीराजे तिसरे मालोजीराजे चौथे परसोजीराजे पांचवे नागोजीराजे साहवे मनोजीराजे सातवे कंकाजीराजे आठवे

त्रिंबकजीराजे हा बावाजीराजे यांचे दुसरेपुत्र विठोजीराजाचा वंश. याउपरी यांचा विस्तार पुढें येयील. आतां बावाजीराजे यांचे ज्येष्टपुत्र मालोजीराजे यांची ख्याती त्यामालोजीराजे यांनी उमाबाईसाहेब यांसी पाणिग्रहण करून घेऊन विहित धर्म करून स्वराज्य परिपालन करीत येते त्यासमयीं निजाम पादशाहा ह्मणणार देवगिरी दुर्गांत राज्यकरीत होता. व इब्रहीम पादशाहाचा लेंक यदलूशाहा ह्मणणार पादशाहा विजय दुर्गांत राज्यकरीत होता. त्या यदलूशाहास प्रतिनाम अल्लीशाहा ह्मणूनहीं प्रख्यात होतें. अवशात् देवगिरी दुर्गाच्या निजाम शाहासहीं व विजयदुर्गाचाराजा यदिलूशाहासहीं युद्धप्रसंग पडलें. त्याप्रसक्तींत बावाजीराजाचे पुत्र मालोजीराजे परमशूर बहुत युध्दांत जय पावले आहेत हे जाणून मालोजीराजास वयांचे भाउ विठोजीराजासहीं देवगिरीदुर्गाचा निजाम पादशहा सहायास बलाविला. त्या उभयता बंधूनी सैन्यासह निजामशहाला सहायहोऊन विजयदुर्गाचा राजा अल्लीशहाबरोबर युद्धकरून जयपावून निजामपादशहाची संकटे परिहारकरून त्याचे देवगिरीदुर्गाचे राज्य त्यास देतेझाले. तो संतोष पावून आपुल्या समग्र राज्यांतहीं चौथायी जहागीर देऊन मालोजीराजे बिठोजीराजे उभयतां बंधूनीं आपल्याकडेंच असावे ह्मणून प्रार्थिले. तेणेप्रमाणेंच मालोजीराजानी आपुले स्वराज्य आपले सचिवाचे स्वाधीन करून आपण उभयतां बंधूनी निजामशाहाकडेंच वास्तव्यकेले. तेव्हां मालोजीराजास शाहाशरीफ बेअल्ली कलंदर ह्मणणार एक फकीर सिद्धपुरुष स्नेहित जाहला. त्या शाहशरीफ ह्मणणार फकीराचे ठांयांस मालोजीराजानी जाऊन आपल्यास पुत्रसंतान नाहीं ह्मणून सांगीतले. त्यास त्या फकीरानी कांहीं वेळ ध्यानकरून सेवेंच मालोजी-राजास पाहून ह्मणाले. जे तुह्मास दोघेपुत्र होतावी दोघे महाशूर परम भाग्य-वंतही होतील त्यांचावंशहीं विस्तारकहून होईल. त्यांचे वंशी परंपरेंत जाहले पुत्रसमग्रहीं परम भाग्यवंत होऊन असतील त्यादोघां पुत्रांसहीं अमचे नांवें ठेवा आणि आह्मीदेतों त्यावस्तूस मर्यादेंकहून ठेवा ह्मणून पांचवस्तू दिल्हे· त्याचा

तपशील नागीन ह्मणोन येक तरबार पन्नीन ह्मणोन येक तरवार येकून तरवारा दोनी व अपला लंगोटा एक व कलदरा एक व पंजा १ ऐशे पांच वस्तू दिल्हे उपरी मालोजीराजास प्रथम पुत्र शालीवाहनशके १५३१ साधारणसंवत्सरीं दुसरे शाहजीराजे जन्मले. तदनंतर दुसरे पुत्र जन्मले. त्यांस शरफोजीराजे ह्मणून नाम ठेविले ते दुसरे ॥ १५ ॥ तदनंतरें ज्येष्ठ पुत्र शाहजीराजे ५ वर्षाचे वयारूढ झाले तेव्हां कोल्हापुरचे राजे होते. त्यास व निजामशहा पादशहासहीं विकल्प पडून कोल्हापुराचा राजा व पांच वर्षाचे शाहजीराजाचे वडील मालोजीराजास युद्धास पाठविले. तेव्हां मालोजीराजे निजामशहाचे प्रेषित होऊन आपले स्वसैन्य व पादशाहाचे सैन्यहीं स्वारवार परिवार हत्यारासहीत कोल्हापुरच्या राजावरी जावून अद्भुत युद्ध करून बहुत वार शत्रूस पराजयहीं करून तदनंतरें सन्मुख युद्धांत वीरस्वर्गपावले. उपरी शाहजी राजास निजामशाहा पादशहानी या शाहजीराजे, शरफोजीराजे उभयतांचे वय लहान करितां त्यांचे संरक्षणास्तव त्यांचेचुलते विठोजीराजांकडें निरवून त्यांचे योग्यतानुसार परिपालन करविलें. तदनंतरें शाहजीराजे यौवनारूढ जहाल्यावरी मोहते रायांची कन्या उमा बाईसाहेबास प्रथम पाणिग्रहण केले. तदनंतरे निजामशाहाचे अनुमतीने शाहजीराजे आपले स्वराज्यपदास शालीवाहनशके १५४३ दुर्मतीसंवत्सरीं तक्त निशी जाहले. सवेंच यादवराजे ह्मणणार कोणी एक राजे होते. त्यानी प्रार्थनापूर्वक आपली कन्या जिजाऊस शाहजीराजास द्वितीय विवाहास लग्नकरूव दिल्हे. या शाहजिराजाचे धाकुटे भावू शरभोजीराजे यानी विश्वासरायांचीकन्या दुर्गाबाई यांसी लग्नकरून घेतले. तदनंतरें कितेकदिवसावरी याउभयताचे चुलते विठोजीराजे देतगतीस पावले. त्यांचे लेंक आटजणहीं निजामशाहा पादशहास अनसरून होते. तदनंतरें कांहीयेक विशेष दिवसांत निजामशहा पादशहानी आपल्या खालील राजेलोक तमामास बोलाऊन पाठवून सदर केले. त्या सदरेस आल्या उपयुक्त नावनिशा-प्रथम मालोजीराजेत्यांचेलेंक

शाहजीराजे शरफोजीराजे हे दोघेभाऊ व यांचे चुलतभाऊ विठोजीराजे यांचे लेंक आठजण व शाहजीराजे यांचेदुसाया स्त्रीचे जनिता यादवराजे ह्मणणार येक व त्यांचे पुत्र दत्ताजीराजे ह्मणणारही व खंडागळे ह्मणणार तेहीं येक थोरसरदार समग्रहीं सदरमाडा जाहल्यावरी बाहेरी येतेवेळेस दाटणपडली त्या दाटगींत वरी लिहिल्या खंडागळे ह्मणणार सरदाराचा हत्ती मस्तीस येऊन बहुत प्रजांस मारिला. तेव्हां यादवराजे ह्मणणाराचे लेंक दत्ताजीराजे यानी तरवार घेऊन त्या खंडागळाच्या हत्तीस मारावेंयास गेले. त्या वेळेस विठोजी राजाचे लेंक आठजण भावांपैकीं संबाजीराजे ह्मणणार एक व खेळोजी ह्मणणार येक यादोघानीहीं खंडागळेच स्नेहास्तव त्या खंडागळाचा हत्ती मारावयास आल्या दत्ताजीराजास हत्ती मारणें गरजनाहीं ह्मणून अटकाविले. तेंव्हा दत्ताजीस रागयेऊन बहुत लोकांस जायां केला हत्तीस मारावें ह्मणालियास तुह्मी अटकावणें काय ह्मणून येकास येक चर्चावाढून हातासहात मिळून हानीं जंगी जाहली. त्यांत विठोजीराजाचे लेंक संभाजीराजाचा हात चालून दत्ताजीराजाचे डोसके उडालें. तेंव्हा त्या दत्ताजीराजाचे वडील यादवराजे पुढें लांबले होते. त्यास आपले पुत्र दत्ताजीराजे खंडागळेचे हतीस्तव विठोजी राजाचे लेंक संभाजीराजाकडून दैषगतीतें पावले ह्मणावयाचे वर्तमान कळून तसेंच यासंभाजीराजे खेळोजी-राजावरी युद्धास आले. तेंव्हा शाहजी राजानी यादवराजे आपले सासरे जाहलेतरींहीं आपले चुलतभावू संभाजीराजे व खेळोजीराजे यां उभयतांवरी युद्धास आलेकां ह्मणून त्यायुद्धास आपण पुढे होऊण युद्धकेले. तेंव्हां सासरा यादवरायाचा हात चालून शाहजीराजे मूर्छागत जाहले. तेंव्हां यादवराजानी आपले जांवाई शाहाजीराजे मूर्छागत जाहले त्यावरी हतकरीनासें त्यांच्या सैन्यावरी युद्धास प्रवर्तले. त्या युद्धांत विठोजीराजांचे लेंक संभाजीराजे यादवराजा कडून रणास आले. सवेंच शाहजीराजेहीं मूर्छेतून सावध होऊन युद्धास प्रवर्तते समयीं हे वर्तमान येकंदर निजामशाहा बादशाहास

कळून यादवराजास पुत्रशोक जाहल्या करितां पराक्रम असेल त्यासमयी युद्धकामानये ह्मणून राहतें करून त्यां त्यांस त्यां त्यांचे स्थलास निरोप दिल्हे. यादवराजे स्वस्थलास जावून विमनस्क होऊन होते. येणे प्रमाणे यादवराजे विमनस्क आहेत ह्मणायाचेहीं विमनस्क होण्यास कारणहीं विजयदुर्गाचे राज्यकरणार अल्लीयदल्शाहास कळून त्या अल्लीयदल्शाहानी योचना केलीजे. देवदुर्गाचे निजामशाहा पादशाहास आह्मास विरोध पडून येकदोनदा युद्धारंभ केल्यांत शेनेसहित आपण भग्न जाहले. त्यास कारण मुख्य शाहाजीराजे व यादवराजे प्रभृति शूर निजामशाहा पादशाहाकडे मिळून आहेत करितां त्या पैकी यादवराजा महाशूर तो प्रस्तुत विमनस्क जाहला आहे करितां त्याला संविधान करून आपलें करून घेऊन निजामशाहाशी युद्धास आरंभ करून जयप्रद व्हावे ह्मणून दृढ योचना करून यादव राजासी संविधान करून भेटी गोष्टी जाहल्यांत यादव राजानी सांगीतले जे केवळ तुमच्या अमच्या सैन्ये कडूनच निजामशाहा जिंतलाजाईना कां ह्मणिजे त्याकडे शाहजी राजे प्रभृति कित्येक प्रख्यात शूर आहेत त्यास्तव दिल्लेश्वर जाहगीर पादशाहासी संविधान करून त्याकडील सैन्य आणवून तदनंतरें निजामशाहासी युद्धास प्रवर्तावे ह्मणून सांगीतले. तेंव्हां अल्लीयदिल्शाहानी ह्मणाले जे तुह्मी सांगीतलेंते युक्तच आहे. तत्रापि अमचे वडील इब्राहीमखानास व जाहगीरपादशाहासहीं रिणानुबंध त्या अनुसंधाने कडून जाहगीर पादशाहाही अमुची गोष्टी अंगीकार करून आह्मास सहायहीं करितील ह्मणून तेणे प्रमाणे संविधानासही आरंभिले. तेव्हां जाहगीरपादशाहा दिल्लेश्वरयानी इब्रायीमखानाचे स्वस्नेहास्तव अल्लीयदल्शाहास कुमुक पाठविले ते तांब्रमुखी प्रजा सरदार लस्कीरखान् ह्मणणार तांब्रमुखी ह्मणिजे शुद्ध मोगलयांस कुमुक पाठविल्या कुमुक कडूनहीं व यादवराज आपल्या सरदारासमवेत मिळाल्याकरितांहीं त्यागेंकडून अल्लीयदल्शहानी निजामशाहासी युद्धकरावे ह्मणून त्यांच्या मुलुकातें उपद्रवास आरंभिले. तेव्हां निजामशाहा पादशहासी मिळून होते. ते सरदाराची

नावनिशी :- मालोजीराजाचे पुत्र शाहजीराजे, व शाहजीराजाचे भाऊ शरफोजी राजे, विठोजीराजे यांचे लेंक ज्येष्ट संभाजीराजे वीरस्वर्गस्तितजातां, वरकड नावनिशा खेलोजीराजे, व मालोजीराजे,संबाजीराजे, व नागोजीराजे, व परसोजीराजे, व मक्काजीराजे, त्र्यंबकजीराजे, शामवक्त्र सैन्याचे सरदार, शामवक्त्र ह्मणजे शुद्धहत्र, सीहमीरखान्, मुधाखान्, फलसखा देशाचा अधिपती बल्लाळराजा, बेडराचा यजमान सिंव्हराजा, विठोजीराजा ह्मणणार अन्य येक ह्मराटा, दत्ताजीराजा ह्मणणार अन्य येक ह्मराटा, नागोजीराजा ह्मणणार अन्य येक ह्मराटा, नरसिंव्हराजे ह्मणणार अन्य येक ह्मराटे, जगदेवराजाचे लेंक सुंदरराजे मराटे, तुरुष्कंदखनी सरदार सारतखान्, व याकूतखान् व पनसूरखान्,व सुरूपखान्, व जोहरखन, व फत्तेखान, व त्यांचेलेंक अहमदखान् प्रमुख देखिल, अकबराचे सेनापती निजामशाहा पादशहाचे या इतके सरदार मातबर राजेलोक देखील आपल्या सैन्या समवेत आपल्यासी मिळाले आहेत करितां, निजामशाहा पादशाहा अलीयदल्शाहास तृणप्राय मानीत होते. अलीयदल्शाहाने यादवराजाचे सैन्यासहित झाल्या कुमुकें व काहीं व दिल्लेश्वरानी मोगलाची कुमुकें पाठविल्याकडूनहीं निजामशाहासी युद्धास प्रवर्तलें करितां त्याकडील सरदारांची नावनिशा :- प्रथम यादवरायाकडील सरदार राजेलोक वगैरे ह्मराठे, तुरूक देखील नावनिशा जलाखान् व खजीरखान, व. खरमुल्लाखान्, सुजानखान्, व जाहनखान् , व शिकंदरखान्, व खलेलखान्, व हिसामदखान् , सदरल्हा तुरुक आठ जण यादवराजाचे लेंकाच्या नांवनिशा :- उदारराम, व विश्वनाथ, व अचल, व बाहदार, व दादाजी, व राघव, व जसवंत हे सातहीं यादवराजाचेलेंक. हे यादवराजाकडील सरदार समवेत यादवराजाहीं दिल्हेश्वरानी पाठविलया मोगलाचा सरदार लष्करखान, अलीयदल्शाहाकडील सरदार, ह्मराठे, तुरूक, वगैरे देखील मुस्तपखान, काहमदखान्, दिलावरखान् , याकूतखान्, अबरखान् , मुशेखान् , फरीदखान , सजीखान् , जोहरखान् , अंकुशखान् येकून दहा.

या खेरीज अलीयदलूशाहाचे वडील इब्राहीम् याचे आप्त साझिरे सरदार रूस्तुंखान् प्रभृति आणि धुंडीराव ब्राह्मण सरदार, मराठे सरदार, घांटके प्रभृति सेनापती मुल्लामअहंमदखान् या इतुकया सरदारांनिशी सेनापती मुल्लाम अहंमदखानास पुढें करून निजामशाहासी युद्धास प्रवर्तले. वरी लिहिल्या प्रमाणें निजामशाहानी आपले तरफेचे सैन्य व सरदार राजेलोक इत्यादिकांसीसह अंबरखान शेनापतीस पुढें करून अलीयदलूशाहासीं युद्धकेलें. त्या युद्धांत मालोजीराजाचे लेंक शाहजीराजानी रणशूर होऊन पूर्वी देवासुर युद्धापरी युद्धकरून दिल्हेश्वर जाहंगीर पादशाहानी अलीयदलूशहास कुमुकास पाठविल्या मोगलाच्या सैन्यास तमामास पराजय देऊन पळविले. त्या बरोबरी मिळून युद्धकेले, ते यादवराजाची फौजेसहीं पराजय देऊन पळविले. तसेंच, त्या शाहजीराजाचे भाऊ शरफोजीराजानी अलीयदिल्-शाहाचे फौजेशी निर्वाण युद्ध करून त्याफौजेसहीत सरदारासहीं पराजय देऊन अलीयदलूशाहाची फौज तमाम पळविली. पराजय पावून सैन्य समग्र अलीयदलूशाहा आदिकरून समग्रहीं कित्येक दूर पळून गेल्यावरी, त्या अलीयदलूशाहाकडील सरदारांपैकी जोहरखान ह्मणणार सरदारानें समग्रास इरेस घालून यादवराजे व मोगलाचे सरदार सर्वत्रांसहीं परतून घेऊन पुन्हा युद्धास आले. तेव्हां मालोजीराजाचे द्वितीय पुत्र शरफोजी-राजानी युद्धभार घेऊन शत्रु सैन्याभिमुख होऊन बहुत वेळ बहुता प्रकारें बहुत युद्धांची अंगेकरून बहुत सैन्य शत्रूचेरणास आणून आपणहीं वीरस्वर्ग पावले. सेवेंच त्यांचे वडील भाऊ शाहजीराजानी आपले चुलत भाऊ विठोजीराजाचे द्वितीय पुत्र खेळोजीराजास बरोबर घेऊन बहुत पराक्रमें करून युद्ध करून शत्रूस ताप देऊन परतून युद्धास आल्या जोहरखाना समवेत कितेक सरदारांसंही मारून कितेक सरदारांस जीत धरून काराग्रहीं प्रवेश करवून निर्वाण युद्ध केल्यांत अलीयदिल्शाहानी स्थिरून शाहजी राजासी युद्ध करवनासें आले. ते वपडाउ सांपळे सरदार जातां

उरलेते सरदार व यादवराजे प्रभृतेसहित छिन्ना भिन्न होऊन पळोन गेले. तदनंतरें शाहजीराजे रणस्वाधीन जाहल्यानंतरें अंबर शेनापतीस पुढें करून निजामशाहा पादशहापासी येऊन खुरनिशी केले. तेव्हां निजामशाहानी शाहजीराजास विशेष मर्यादा विशेष बहुमान विशेष आदरकेले. तदनंतरें विठोजीराजाचेलेंक खेळोजीराजानी शाहजीराजास झाला आदरमान आपल्या-सहीं व्हावा ह्मणायाची अपेक्षा धरून शेनापती अंबरखानास केवळ अनुसरले. तेव्हां त्या शेनापती अंबरखानाचे चित्तीं आपण सेनापती होऊन असूनहीं शाहजीराजानी युद्धांत जय संपादिल्या करितां पादशहाचे समक्षेमात आपल्या क्षेमास शंतगुणेंकडून अधीक मानाई झालेंकी ह्मणावयाचा मत्सर वाढत होता करीतां शाहजीराजाहून खेळोजीराजासी विशेष दिसून यावा ह्मणावयाचा दुरा-ग्रहेंकडून निजामशाहापासी खेळोजीराजाची योग्यता व शौर्य प्रस्तुत संभवल्या युद्धांत जय जाहला, तोहीं खेळोजीराजा मुळेंच ह्मणून असें येकंदर जाणवून निजामशाहाकैडून विठोजीराजाचे पुत्र खेळोजीराजास विशेष मर्यादा करविले. ते शाहजीराजानी ऐकून विमनस्क होऊन सर्वेच त्या संगतीचा त्याग करून आपले स्वस्थळ सातारगडास पावले. कितेक दिवसानंतर शाहजीराजे निजामशाहाकडून विमनस्क होऊन आपले स्वस्थलास पावला विध समग्र अलीयदुल्शाहास कळून, शाहाजीराजा सारिख्यास आपले करावे ह्मणावयाचे अपेक्षेने तदनुसार संविधानकेलें। त्या संविधानाची बोली प्रशस्त भासल्या करितां शाहजीराजानी अंगीकार करून अलीयदिल्शाहाकडे जाऊन भेटी व बोलणे झाल्यानंतर आपलें सैन्यव अलीयदिल्शाहाचे सैन्यहीं येकत्रहून येथून निजामशाहा वरी मोहिम् केले. तेव्हां पेसजी अली यदल्शाहासी दिलेश्वर जाहंगीर पादशाहानी मोगलाईचा कुमुक पाठविले होते, तेहीं व यादवराजेहीं या दोनी फौजाहीं अगावूच निजामशाहासी मिळून शाहजीराजानी युद्ध केल्यांत पराजय पावून फरारी जाहले, तेहीं व यादवराजे मोगलाचे इलाखेंत राहून गेले. प्रस्तुत शाहजीराजानी अली

यदलूशाहाचे सैन्य मात्र आपल्या सैन्याबरोबरी घेऊन निजामशाहावरी युद्धास जाऊन युद्ध केल्या ठायीं निजामशाहाचे सैन्य व सेनापती अंबरखान देखील पराजय पावून वाताहत झाले. शाहजीराजे जय पावून अल्लीयदिलूशाहाकडे आले. तेव्हां शाहा मजकूरानी फार संतोष पावून शाहजीराजास आपले अर्धराज्य जाहागीर दिल्हे. तदनंतरे शाहजीराजे अल्लीयदलूशाहाचे स्वाधीनेंत न्यायता होते. ते मुदेखान प्रभृतीस येकंदर जिंतून स्ववशास आणून पश्चिम प्रांत केरळदेश आदिकरून अनेक देशाचे देशाधिपती समग्र अल्लीयदलूशाहास तोफा देइजेसे करून अल्लीयदिलूशाहाच्या खजान्यास बहुतद्रव्य जमाहोइजेसेकेलें तदनंतरें शाहजीराजे विजयदुर्ग ह्मणावयाचे विजापुरांत असते दिवसांत च त्यांची दुसरीस्त्री जिजाईचे उदरीं शालीवाहन शकें १९४७ अक्षय संवत्सर प्रथम पुत्र संभाजीराजे जन्मले. त्यामागूनहीं क्रमेंकडून चौघे पुत्र जाहले. परंतु वर्धमान दशेस पावले नाहीत. ऐसें असतां देवदुर्गचे राज्यकरणार निजामशाहाचा सेनापति शाहजीराजासी मत्सर केला, तो अंबरखान देवगतीस पावला. येथें विजापुरांत अल्ली यदिलूशाहाचा बाप इब्राहीमखान तोहीं देवगतीस पावला. तेव्हां दिल्लेश्वर ऐसा जांहगीर पादशहानें पेसजी आपण दक्षिण प्रांतांत देवदुर्गाचा निजामशाहासहीं व विजापुरच्या अल्लीयदिलूशाहासहीं लढाईची प्रसक्ती पडलीहोती, तेव्हां अल्लीयदिलूशाहास कुमुक मोगलाईची फौज देऊन लष्करखानास पाठविला. तेव्हां निजामशाहानें शाहाजीराजाच्या बलेंकडून आमुचे मोगलाईच्या फौजेस मारून काहीं अपमान केला. आतां त्या निजामशाहाकडे शाहजीराजेहीं नाहीत व यादवराजाहीं अगोदरीच निघूनगेला. त्याचा सेनापती अंबरखान देवगतीस पावल्याकरितां त्यांचे बलहीं उणें पडलें. दुसरे त्या निजामशाहाची चर्याहीं नीटनाहीं. ऐशासमयांत त्याजवरि राजकारण केलीयां स्वाधीन होईल ह्मणून तजवीजकरून निजामशाहावरी युद्धास सैन्य देऊन दर्याखान ह्मणणार सरदारास पाठविले. हे वर्तमान निजामशाहास

करून निजामशाहानी आह्मांकडील शाहजीराजे व यादवराजे उभयतांहीं आह्मांकडून गेल्याकरितां ह्मणे पराजयहीं आला; आताहीं दर्याखानानें चाली केलीआहे, आतां सर्व प्रयत्न करून शाहजीराजे व यादवराजे उभयतांसहीं बलाऊन ध्यावे ह्मणून दृढ योचना करून उभयतांसहीं अंतरंगें करून संविधान पाठविले. त्यावरून यादवराजे मोगलाचे इलाखेंत होते तेहीं व शाहजीराजे विजापुरांत होते तेहीं उभयतां निजामशाहाचा मुलुक् देवगिरी समीप धारागिरी ह्मणावयांचे स्थलास येऊन पावले. त्या धारागिरी समीप शिवनेदीगड ह्मणून येकस्थल, त्या शिवनेदीगडचा यजमान विश्वासराव याचा वंशांत जन्मले ते विजयराजा ह्मणणार त्या शिवनेदीगडच्चे राज्य करीत होता. त्या विजयराजानी आपुली कन्या जयंतीबाई ह्मणणारीस शाहजीराजाचे ज्येष्ठ पुत्र संभाजी राजास देतों ह्मणून सांगून पाठविलें. तेव्हां शाहजीराजानी त्या मुलीस आपुले पुत्र संभाजी राजासहीं धटित पाहून, तदनंतरें विजापुरांतून आपल्या संसारासहीं वलावून पाठवून शिवनेदीगडास जावून संभाजीराजाची लग्न सिद्धीकेले. तेंव्हां निजामशहानी शाहजीराजास मोगलाची फौज घेऊन येणार दर्याखानावरी अपल्या स्तोम करून जा ह्मणून निरोपून यादवराजास आपल्या भेटीस या ह्मणून बोलावून पाठविले. तेव्हां शाहजीराजाची दुसरू स्त्री जीजाई बाईसाहेब पूर्ण गर्भ होते. त्यांस व कित्तेक सैन्यहीं त्यांचे संरक्षणास शिवनेदी गडांतच टेऊन वरकड सैन्यानिशी आपण दर्याखानाचे मोकाबिलेस गेले. गेल्यां ठांयीं दर्याखानासी युद्ध करून मोगलाची फौजा समवेत दर्याखानास पळवून जय पावून शाहजीराजे परतून शिवनेदी गडास येतोइतुकयांत जीजाईसाहेब यांस पूर्ण गर्भ होता, तो शालीवाहन शके १५५१ त्यास इंग्रजी वर्ष सन् १६२९ इसवी प्रमोदूत संवत्सरी प्रसव होऊन पुत्रोत्सव जाहला सर्वेंच शाहजी साहेब यांचे पोटी पुत्र संतान जाहले, त्या पुत्रास येकोजीराजे ह्मणून नाव ठेंविले. हे येकोजी राजे वंशांत चार येकाजीराजे

जन्मले. ते शालीवाहनशके १५५२ प्रजोत्पत्ती संवत्सर पेशजी शाहजी राजानी निजामशाहाचे सहायास्तव शिवनेदी गडांत आपला संसार ठेऊन मोगलाचा सरदार दर्याखानावरी जाऊन लढाई करून त्या दर्याखानास पळवून आले होते किं तो दर्याखान शाहजीराजाकडून पराजय पावून माघारला. तो पलीकडे न जातां तापी नदी तीरींच आपल्या फौजेनिशी राहिला होता. त्यातें(त्यानें) या निजामशाहाची अव्यवस्थ स्तिती व यादवराजे स्वर्गस्थ जाहले तो विध शाहजीराजे निश्चयेकडून विमनस्क होऊन स्व स्थलास जाऊन पावले ते ऐसें हे समग्र कळून घेतल्यावरी आतां निजामशाहाचे राज्य स्वाधीन करूये ह्मणावयाचे दृढ बुध्दीनें निजामशाहावरी चाली करून आला. त्यादिवसांत निजामशाहा देवगिरी दुर्गसोडून धारागिरी दुर्गांत होते. निजामशाहा कडील या रीतीचे वर्तमान येकंदर अल्लीयदिल् शाहास कळून या उपरी निजामशाहाची दौलत राहणार नाहीं. तो मारला तरी पडावुतरी जाईल. परंतु धारागिरीचा किल्ला फार मजबूत; तैसा किल्ला दर्याखानाचे हातास लागल्याने तो असल्यास नित्य नूतन शल्य होईल, यास्तव तो धारागिरीचा किल्ला आपल्या स्वाधीन ध्यावा ह्मणून अल्लीयदिल्शाहा आपल्या फौजेनिशी चाले करून धारागिरी वरी आले. ही बातमी दिल्लीस पावली तेव्हां दिल्लीचे तक्त जांहगीर बादशाहास होते. त्यानी देवगतीस पावून त्यांचे बलदायक अलंगिरी बादशाहा ज्यास प्रत नाम अवरंगजेब ह्मणूनहीं ते अवरंगजेब निजामशाहानी पादशाहा आपली करावी ह्मणून सर्वत्र निघून आले. हे बातमी समग्र शाहजीराजास पावली. त्यानी, हे कोणत्यास जातें पाहूं ह्मणून आपल्या स्थळींच राहिले. तेव्हां अवरंगजेबानी आपल्या वडिलांकडून प्रेषित होऊन आला ऐसा दर्याखाना सहित धारागिरीच्या किल्यावरी येकयाबाजूस मोरचे देऊन युद्धकेले. तैसें ची एकयाबाजूस अल्लीयदिल्शाहानी मोरचे देऊन युद्धकेले. त्यांत निजामशाहाचा निर्वाह नाहीसा दौलत समग्र बुडून जाऊन आपणहीं

औरंगजेबास स्वाधीन होऊन गेला. सेवेंच त्या अवरंगजेबानी अलीयदिल्-शाहाशी युद्ध करून पळवून आपण देवगिरी दुर्गांत स्थाई होऊन राज्य परीपालन करूलागले. तेव्हां सातार गडांत होतेते शाहजीराजे यानी केली तजवीज, जंवरी निजामशाहा आपल्या दौलतेनिशीहोते, तंवरी अलीयदिल्शहा दिल्हेश्वरऐसा औरंगजेबासी मिळून होते. प्रस्तुत धारागिरी दुर्गानिमित्त अलीयदिल्शाहास औरंगजेबासी विरोध प्राप्त झाल्याकरितां औरंगजेव आपल्या फौजेनिशी मात्र राहिले. या उपरी अलीयदिल्शाहाची औरंगजेबाची मिळणीहोणेंनाहीं करितां आपल्यास पेसजी निजामशाहानें जाहगीर दिल्ही, तो देश आतां आपण साधूये ह्मणून निश्चयकरून आपुल्या जाहगीरच्या देशाचें व्याज्य करून देवगिरीदुर्गराज्याखालील ऐंशी दुर्गेहीं शाहजीराजानी साधून आपले केले. तेव्हां शाहजीराजाची दौलतेची व शौर्याचेही आधिक्यता पाहून इतर राजे व सरदार शाहण्णो कुलाचे मराटे होते, ते समग्र शाहजी-राजासी मिळाले. त्या शाहण्णौ कुलाचा विस्तार थोडा जाणवितो. जो छत्रियवंश सूर्यापासूनहीं चंद्रापासूनहीं ब्रह्मदेवापासूनहीं वृद्धीतें पावला ह्मणून भारत, भागवत, हरिवंश, रामायण ही ग्रंथांत विस्तारें सांगीतलें. त्यांत सकल वंशासहीं मुख्य मूल ब्रह्मदेवापासून अलीकडे चंद्र सूर्य हे समग्र कारण जाहले. तत्रापि ब्रंह्म वंश व सूर्य वंश व चंद्र वंशाचे राजे येकास येक मिळणीही आहे करितां, मुख्य ब्रंह्म वंशांत मरीच, त्या पासून कश्यप, त्या पासून सूर्यनारायण, त्या पासून वैवस्वत मनू ,त्या पासून उत्तानपाद राजाचे संततींत दांभीकराजा, त्याचे सहालेंक, त्या पासून राजवंश झाला आहे. तैसेंच सूर्यवंशांत रामचंद्राचे लेंक कुशलवापासून वंश विस्तारला आहे. तैसेंच चंद्रवंशांत चंद्राचा लेंक बुध, त्याचा लेंक आयु, त्याचा लेंक नहुष, त्याचा लेंक ययाति त्या पासून पुरू राजा, त्या पासून राजवंश विस्तारला आहे. त्या त्रिवंशा पासून विस्तारिली क्षत्रियकुलें शाण्णोची नावनिशीः-

“भोंसले, घोर्पडे, लिंबाळकर, जाप्त्याप, नळवंदे, किकाडे, शदे, सावत,

निकम्काकड, फडके, माने, इदलकर, भिसले, मोहिते, शिरके, फडतरे, काळे, अगरे, पुंवार, होलकर, वणगे, रणनवरे, अटाले, पाहतसे, करजादाळे, पोलवा, फडसाळ, खेडगळे, बहुगुण, मोरे, सावंत, सूर्यवंशी, सोमवंशी, यादव, मस्तके, लोखडे, शिंगाडे, दळवी, घांटके, सनगर, गायकवाड, देवकर, जाधव, सोनवणें, लांडर उदारे, पिसाळ, विरज, राय, जाहे, भाडलकर, घुजाठे, शिशोंग, शिरसाठे, भानदुर्ग, कांडे, करांडे, गाळिंगरूड, गावाडे, दुमाल, रणपिशका, पुशे मठले, ठोके, गुजर, खडदोन, कुराहे, शलके, शिलार, गाडे, काटकर, महडीक, वानविरे, वितरे, वाघमारे, वाघचवरे वाघ, कस्पाडे, शितोले, शिकरे, वाबर, इगवळे, नारदिवे, बोघळे, बरूगर, इंसाफ, आहारकर, अवारे, दूनमोताटे, तगठ, लगड, कल्याण, करटोंवर, शंकर, बालके, येणे प्रमाणें तमाम मराठे सरदार शाहजीराजासी मिळाले ". तेणेंकडून शाहजीराजाची दौलत अधीक वाहडली. हे वर्तमान दिल्हेश्वरास पावून, त्यास केली तजवीज, येणेप्रमाणें होणेस मुख्य कारण अलीयदिलशाहास आह्मी पळविल्या करितां जाहले. यास्तव आतां अलीयदिलशाहा आह्मी येकमत होऊन शाहजीराजास उणें करावें ह्मणून दिल्लेश्वर ऐसे औरंगजेबानी तजवीज करून अलीयदलशाहास संविधान करून येक होऊन उभयतांहीं शाहजीराजासीं युद्ध योजून भीवरा तीरी येऊन उतरले. तेव्हां, शाहजीराजानी, तमाम यवनास मारून निर्नाम करितों ह्मणून तीन वर्षे युद्धकेले. तेव्हां शाहजीराजाचे आराध्य दैवत स्वप्नांत येऊन तुजकडून यवनाचा नाश होतनाहीं, ते कारण पुढें कित्तेक दिवसानंतर तुझे लेंकाकडून होणार करितां आतां यवनाशीं संधी करून घेण ह्मणऊन आज्ञापिले. त्या ईश्वर वचनाचा अंगीकार करून शाहजीराजानी नूतन निजामशाहाचेमुलुक आपण बांधिला तो समग्र दिल्हेश्वर औरंगजेब व विजापुरचें अलीयदलशाहा उभयतांस वांटून देऊन सोडून आपण आपल्या स्वराज्य सातारगड नगरांतच राहिले; उपरी कित्येक

दिवसानंतरें औरंगजेबास व अलीयदिल्शाहासहीं विरोध पडला. तेव्हां अलीयदिल्शाहानी शाहजीराजे आपले वडील इब्राहीमखानाचे स्नेहित आणि शूरहीं जाहल्याकरितां आतांहीं त्याचा स्नेह राखावा ह्मणून शाहजीराजास बलावून पाठवून बोलून आपल्याकडील सरदार रणदुल्लाखान् ह्मणणारास बरोबरी देऊन दक्षिण प्रांतचे राज्य वगैरे औरंगजेबास तोफा देणार समग्रास स्वाधीन करिणें ह्मणून पाठविले. शाहजीराजे तेणेप्रमाणें निघून दक्षिण प्रांतचे राजेलोकांस जिंतले नावनिशाः– विधुपुरचाराजा वीरभद्र, कोंगदेशाचाराजा कोंगनायक, कावेरीपट्टणाचाराजा जगदेव, श्रीरंगपट्टणाचा राजा कंटीरव, तंजापुरचा विजयराघवराजा, चंदीचा राजा वेंकटनायक, मधुरेचा राजा तिरूमल नाईक, वालीगुंडापुरचा राजा अरिकाल वेंकटनाईक, विधानगरचा राजा रंगशायीनायक, इंसकूटपुरचा राजा तन्नोगोडनायक, वरकडपालेपट्टचे राजे कित्तेक या इतुकया रांजांसहीं जिंतून करभार यापासून घेतला. तो समग्र अलीयदिल्शाहास पाठविलें. तेणेकडून शहामजकूर फार संतुष्ट होऊन नूतन बेंगळूरचे राज्य आपण स्थापिले होते ते पांन सुपारीस शाहजीराजास जाहगीर दिल्हे. शाहजीराजानी बेंगळूरास येऊन पाहते वेळेस किल्ला मजबूत, स्थळहीं वासयोग्यसे भासल्या करितां सातारांतून संसार तमामास बलावून पाठवून घेऊन आपण बेंगळूरींच वास्तव्य करून शिवाजीराजे व येकोजीराजे उभयतांस सकल विद्याभ्यास करविले. तेव्हां शिवाजीराजे यांसी बारा वर्षाचे वय झाले. शूरहीं जाहले. त्या समयीं शाहजीराजास स्वप्नांत श्रीसांबशिवानी येऊन शिवाजीराजास येथें ठेऊन घेऊनका; या कडून उदंड कार्य होणार आहे, त्या करितां यास सातार पुणें प्रांतास पाठवून द्या ह्मणवून आज्ञापिले. तेव्हां शाहजीराजानी ज्येष्ठ भार्येपासून जाहली संतती येकोजीराजे जाहले करितां वयानी धाकुटे झालेतरी मानास हेच वडील ह्मणुन आपलें युवराज्यपदें व बेंगळूर तक्तहीं शके १५६२ विधुसंवत्सरी देऊन आपली बिरूदें समग्रहीं येकोजीराजास देऊन आपले

कुलदैवतहीं येकोजीराजास देऊन शिवाजीराजास सातार पुणें प्रांताचे राज्यास शके १५६२ विषुसंवत्सरीं तक्त बांधून पाठविले. तदनंतरें शिवाजीराजे सातारगडास पावून अजूबाजूचे गड, किल्ले, दुर्गे कित्येक बाळाई मुलुकूचे बांधून राज्य करूं लागले. शाहजीराजे बेंगलूरीच होते. त्यांस अल्ली-यदिलूशाहानी दोन तीनदा बलावून पाठविले. त्यास शाहजीराजे निराकारण करूं लागलेशेच होते, त्या वरून अल्लीयदलूशाहास, शाहजीराजे बलाविलियां येत नाहींत; त्यांचेलेंक शूर होऊन बाळाई मुलुक बांधीत बसले आहेत. पहिल्यापासूनच शाहजीराजे शूर, आतां त्यांचे पुत्रहीं शूरच जाहल्या करितां शाहजीराजे चढून गेले आहेत ह्मणावयाच्या वैषम्यानें कपटें कडून शाहजी-राजास धरून कैद करावे ह्मणावयाची योचना करून मुस्तफूखान् नाम सरदार मोटा कपटज्ञ त्याला पाठविणेचा निश्चय करून, त्या बरोबर दिलावरखान्, फरीदखान, हैबति राजाचालेंक बल्लाळराजा, मसूदखान, अज्जमखान, सजारखान, राघवराजे झराटे, यादुहखान्, बाजीराजे झराठे, अंबरखान्, वेदाजीभास्कर ब्राह्मण, जोहरखान्, कणरचा प्रतिनाम कन्नोळ यासरदारांस बरोबरी देऊन हरउपाय कडून शाहजीराजास जीत धरून अणावे ह्मणून सांगून मुस्तबूखानास बेंगळूर प्रांतास पाठविले. तो मुस्तबूखान् बेंगळूर प्रांतास येऊन शाहजीराजास सांगून पाठविला जे, अल्ली-यदिलूशाहा बादशाहा कडून अन्यत्र कार्यास्तव आज्ञापित होऊन मी आलों आहे. त्यास तुह्मासी भेटून तजबीज करून मग कशास प्रवर्तणेस निरोपिले आहेत करितां अगत्य भेटीस यावे, बोलणें आहे ह्मणून सांगून पाठविला. तेव्हां मुस्तफूखानाची कपट योचना शाहजीराजास जाणवली तरीहीं, आह्मी बाळायतीचा मर्यादेस उणें कां करावे, याच्या कपटानें काय होणें आहे, पाहूनघेऊं, ह्मणून येकोजीराजे यास आधिपत्य समग्रहीं दिल्हे होतें. परंतु, त्यांचें वय लहान झाल्याकरितां यांचे व दुर्गाचेहीं संरक्षणास ज्येष्ट पुत्र संभाजीराजास ठेऊन आपण समागम घेतले सरदार खंडाजी ह्मणून माना-

मानाजी ह्मणून, तानाजी ह्मणून, बंधूजी, मांडवलकर, दशदीत ह्मणून, मेघजित ह्मणून, हे सातहीं शूर व आप्त जाहल्याकरितां, यांस घेऊन मुस्तबूखान चे भेटीस गेले. तेव्हां कितेक अपशकुनहीं जाहले. परंतु त्याची परवा करीनासें जावून पावले. तेव्हां मुस्तबूखानानें फार मर्यादेनें भेटी घेऊन उदंड उपचार करून आणखी आपल्यास तजवीज करिणें आहे करितां दाहा पंधरा दिवसाचे कामास आपण येथेंच उतरावें ह्मणाले. येणे प्रमाणेंच शाहजीराजानी या समीपच स्थलांत आपले डेरे देऊन उतरले. मुस्तबूखानानें शाहजीराजास पातेरा होईजेसे स्नेह नित्यनूतन वाहडवीत आला. परंतु राजे यास विश्वासले नाहीत. बाहेरंगास आपलें कपट राजास कळलें नाहीं ह्मणून मुस्तफूखांनास भासावें यानुसार होते. तेव्हांहीं राजाचे डेरांत अपशकुन चिन्हेंच उदंड दिसू आली. त्या वरून ते स्थल त्यागून राजानी आपल्या दुर्गात येऊन पावले. देवप्राबल्यास्तव येथेंच राहिले. तेव्हां मुस्तबूखानाने येके दिवशी रात्री आपल्या बरोबरी आल्या सरदारांस शाहजीराजाचा डेराघेरून घेणेस निरोपून आपणहीं त्यांचा पाटीराखा होऊन शाहजीराजास ही सूचना कळली नव्हती करितां आपल्या सरदारांनिशी डेरांत सुख करीत होते. येकायेकी अर्धरात्रीं डेऱ्यास सरदार लोकानीं येऊन घेरून घेतले वर्तमान राजाकडील सरदारानीं राजास उठऊन सांगीतले. तेव्हां राजे हुशार होऊन घोड्यावरी स्वार होऊन आपले सरदारांनिशी युद्धाभिमुख होऊन युद्ध केले. तेव्हां बहुत लोकांस जाया करून फारवेळ युद्ध केले. शेवट खानमजकूराकडील सरदार बाजीरायांसी युद्ध करितांना बाजीरायांचा हात चालन शाहजीराजे जखमी होऊन घोड्याखाले मूर्छागत जाहले. सेवेची बाजीराजे व मुस्तफूखानहीं शाहजीराजा जवळ येऊन राजास अनेक उपचाराने मूर्छा सावध करून जखमहीं बांधून राजास अंबारींत बसवून विजापुरास अलीयदिल्शहाकडे पाठविले. शाहजीराजाचे ज्येष्ट पुत्र संभाजीराजे बेंगळूरीं होते. त्यांस मुस्तफूखानानें केलें कृत्रिम व

शाहजीराजास विजापुरास पाठविले वर्तमान सांग्रत कळून संभाजीराजे मुस्तवूखानासी युद्धास तयार झाले. इतुकयांत मुस्तवूखानानें बेंगळूर किल्ला साधावयाचे तात्पर्येंकडून युद्धास आला. उभयतांस युद्ध लागले. हे वर्तमान समग्रहीं शिवाजीराजास कळून त्यानी शेना सन्नद्ध करून अलीयदिल्‌शाहावरी चाले करिणेस शिद्ध जाहले या दो टांयींचे वर्तमान अलीयदिल्‌शाहास कळून अलीयदिल्‌शाहाने बेडरचा यजमान बल्लाळ, फत्तेखान्, मुझेखान्, या तीघे सरदारांस युद्ध सन्नाह व सेनाहीं देऊन शिवाजीराजानी पादशहाहीं गड किल्ले बांधिले, ते समग्र सोडून शिवाजीराजे आहेत ते स्थल पुरंदरगडास धाऊन शिवाजीराजास हस्तगत करिणे ह्मणवून निरोपून पाठविले. उपरी त्या त्रिवर्ग सरदारानीहीं शिरोबल ह्मणावयाचागड शिवाजीराजानी आक्रमिला होता, तो घेऊन तेथें बेडरचायजमान बल्लाळास टेऊन, फत्तेखान्, मुझेखान् दोघेहीं शिवाजीराजे होते, त्या पुरंदरगडास वेढा दिल्हे. तेव्हां शिवाजीराजानी आपले शेनापती भीम ह्मणणारास बलावून फार रागा भरून या क्षणीं तुह्मी जाऊन शिरोबलाचा किल्ला घेऊन ठाणे ठेऊन येणे ह्मणवून निरोपून, आपण फत्तेखान हुशेखानासीं युद्धास सन्नद्ध जाहले. भीम शेनापती जावून शिरोबलाचा किल्यास वेढून चहूंकडे मोर्चे देऊन तोफखाना नवीबाणाचा मार केले. तेव्हां बल्लाळाकडील सैनिकसमग्र डोसकें दाखविनासें किल्यांतच दडाले. भीम शेनापतीनी चहूंकडून किल्ला पाडून हल्ला करून आंत शिरून खत्तल करिण्यांत बल्लाळासहीं मारून टाकून किल्ला स्वाधीन करून घेऊन आंत आपलें ठाणें बसवून अपण निघून शिवाजीराजाकडे आले. त्यानी पावत्या अगोदरी फत्तेखान, मुसेखान उभयतानी फौज तयार करून घेऊन पुरंदरगडावरी हल्ला करून फौज चढून गेले. तेव्हां शिवाजीराजानी वरील किल्यांतून जबर मार करून कित्तेक फौजेकडेंलोट करून कित्तेकांस तोफानें व भांडयानें व बचीनें व तरवारानें मारून व शीशें तावून ओतून ऐसा जदर मार करून हल्ला परतून सोडविले. तदनंतरें दुसरा

कितां फत्तेखान हुशेखान आपल्या फौजेनिशी संधीपाहून येकायेकी पुरंदरगड तमाम चढून जाऊन किल्याचा दरवाज्यास जावून लागले. तेव्हां शिवजी-राजे आपल्या जवळील थोडें लोकांनिशी बाहेरी निघून अपल्या अंगेकडून महायुद्ध करून फौज तमाम मारून काढून, आल्या दोघे सरदारांपैकी हुशेखानासहीं मारूनटाकिले. फत्तेखान पळून गेला. त्या बरोबरी त्याची फौजहीं गेली. त्या उपरी शिवाजीराजे बाहेर निघून सेना सन्नद्ध करून अलीयदलशाहावरी जाणेस सिद्ध जाहले. इतुकयांत शिरोबल दुर्ग साधून भीमसेनापतीहीं येऊन पावले ऐसे असतां चित्रकल्ल दुर्गाचे राज्य करणार विचकतीभरमा ह्मणणार मोटा शूर त्याची शेना'समीप राहावयाचें स्वार उजव्या बाजूस तीनी हजार स्वार त्याचे तरवारास मेण सोन्याचे डाव्या बाजूस तीन हजार स्वार-त्याचे तरवारास मेण रूप्याचे; त्या खेरीज मागें पुढील जिलेबचे वेगळेच. या खेरीज चित्रकल्लदुर्गाचे प्यादे फार जबरदस्त; तैसे प्यादेहीं त्याकडें फार. या सन्हानिशी त्याने सर्वदा अलीयदिलशाहाचा मुलक व विजापुरची पेट देखील मारून लुटून घेऊन जाणे ऐसें बहुतदा करीत आला. तो त्या किल्यासहीं पहिल्या प्रमाणेंच जाऊन विजापुरची पेट लुटून गेला. तेव्हां अलीयदिलशाहानी तजवीज केलीजेः- दक्षिणेकडे बेंगळूरास मुस्तबखानास पाठविले ते जे करिताती परंतु संभाजीराजे स्व वशास याबयाचे दिसत नाहीं. चित्रकल्ल दुर्गाचा भरमा विजापुराची पेट देखील मारून लुटून घेऊन जातो. पुणें प्रांतास मुसेखान व फत्तेखानास पाठविल्या पैकी शिवाजीराजानी हुसेखानास मारून टाकिले. फत्तेखान सर्वस्वहीं गमावून जीवानिशी येऊन पावला. आतां शिवाजीराजे फौज तयार करून विजापुरावरी चाले करावयास सिद्ध जाहले आहेत. शिवाजी राजे वरप्रसादी आणि शूरहीं. कोठें गेल्याहीं जयच पावणार ; तशानीं चाले करून आल्यावरी विजापुरचा विचारहीं संशयांत आहे करितां, यास मुख्य योचना करून शाहजीराजास कबूल देऊन मोकळे करून यां कडून

हे राजकारण येकंदर थोपावें ह्मणवून हृदयोचना करून शाहजीराजास कैदेंतून मोकळें करून भेटीस बलावून शाहामजकूरानी ह्मणाले ; राजेहो ! तुह्मास व अमचे वडील इब्राहीमखानासहीं बहुता दिवसापासून स्नेह ; तुह्मां कडूण इब्राहीमखानासहीं उदंड कामें जाहली ; इब्राहीमखानानी तुह्मास बहुत उपकारकेले. प्रस्तुत अह्मीहीं तुह्मास तसेंच चालविले. तुह्मास दक्षिण प्रांतास आह्मी पाठविल्यास तुह्मी सांगीतल्याप्रमाणे काम मात्र केले. परंतु तुह्मी आह्मापासी न येतां बेंगळूर जाहगीर तुह्मास दिल्याकरितां संसारहीं आणवून तुह्मी तेथेंच राहून गेलां. तुह्मी आह्मा जवळी असावें ह्मणून तुह्मास बलावणेस्तव मुस्तफखानास पाठविलो. त्यानी वेघळयाच रीतीनें तुह्मास पाठविले. असो ; आतां ते कोपातें मनीं धरूनका. आताहीं तुह्माम आह्मास संधी हेचकीं, तुमचे पुत्रशिवाजीराजे यानी अमुचे सिंव्हगड घेतले आहेत. ते गड आमुचे आह्मास सोडून द्यावें. तुमचे ज्येष्ठ पुत्र संभाजीराजे बेंगळूरांत असून मुस्तफखानाशी भांडताती. त्यास व तुमचे संसारासहीं सातारासी बलावून घेऊन बेंगळूर सोडून द्यावें. तिसरें, चित्रकल्ल दुर्गाचा भरमा फार लबाडा करितो ; त्या वरी मोहिम करून त्याला स्व वशास आणावें ह्मणाले. या तीनी गोष्टीसहीं शाहजीराजानी अंगीकार करून उभयता पुत्रांस लिहून पाठवून सिंव्हगडहीं सोडविले, व संभाजीराजे व येकोजीराजे उभयतां संसारा सहित साता-यांत येऊन राहणें ह्मणवून बेंगळूरहीं सोडूनदिल्हे. आपणहीं फौज तयार करून भरम्यावर चाले करून गेले. शाहजीराजे चित्रकल्ल पावले तेव्हां भरमा बागामध्ये माशाची शिकारी खेळत होता. त्याला त्याकडील लोकानी अल्लीयदल्लशाहानी फौज पाठविले आहेत. त्या फौजेंत शाहजीराजे येताहेत ह्मणून सांगीतले, तेव्हां भरमा आपुला बिरूदाचा घोडा आणवून स्वार होवून वरी लिहिल्या-प्रमाणें सन्नाहहीं बरोबरी घेऊन युद्धास आला. शाहजीराजानी त्यासीं चांगले युद्ध करून आपले हातानेंच त्याला मारून भरम्याचे डोसकें कापून

रुमालांत बांधून घेतले. त्याच्या घोड्याची बिरूदें ताजवस, ज्याव, तोडेंहीं तीनी बिरूदें काहडून घेऊन त्याची फौजहीं कित्येक लुटून घेऊन राजे विजापुरासी पावून अल्लीयदल्शाहा समोर भरम्याचें डोसकें व त्याच घोडयाची बिरूदें तीनीहीं ठेऊन खुरनिशि केले. तेव्हां अल्लीयदल्शाहा अत्यंत संतोष पावून, त्यानी आणिली बिरूदें त्यांसच देऊन आपल्या सकळ बिरूदांनिशी भरली सदर शाहजीराजास बकषीस केले. सदर बकषीस केल्यांत शाहजी-राजास लाभली वस्तू :- हिरवा मखमली डेरा, जिलेबाचा तास नगारा, येकट सदरेचा हिरवा मखमली चांदनी, सोन्याचे कलशासहित सोन्या रुप्याच्या अंबाऱ्या हत्तीसहित, जिलेबचे सदरेंतील नंगी संशेखाले, बाछाईचे बाजूचे विच्चकत्तीचे भरम्यास मारून घेतली घोडयाची बिरूदें, नव्हतां बाछाईचे सदरेंतील जिलेबेचे घोडयाची बिरूदें घोडया सहीत ताजवस ज्याचा हुमा देखील मोहिमरत व चंद्र सूर्य वाद्य, सोन्या रुप्याची चारेखणी डेरा, हिरव्या मखमलीचे सदरेना थोर्ला व पत्रापडदे जगाली त्यांचें रेशमी तमवे, त्या डेऱ्याचे पांय, त्या चडते ठायींचा चांदनी हिरवी मखमली व त्याचे हिरे जडित त्याचे कलशदेखील, व रेशमी तिवाश्या, तक्त खासजीच्या पांयाच्या त्यावरी घालावयाच्या सुजन्या देखील, व डेऱ्या खालील सुतर नळयांच उंठ, व हिरव्या सखलातीचे निशानाचे हत्ती, व सोन्या रुप्याचे मोलम्याचे पाखरा व दांतास लाविल्या सनिना, हिरवे मखमलीचे शेरेमाशेसहित पाऱ्याचे हत्ती; इतुकया सन्नाहानिशी भरली सदर बकषीस केले. ते समग्रहीं शाहजीराजे पावले. शाहजीराजे तो बहुत मान समग्र पावून अल्लीयदल्शाहाचा निरोप घेऊन सकल बिरूदें विशेष संपदेनिशी साताऱ्यास आपले संसारांत पावून सुखी राहिले. आता शिवाजी राजाची प्रख्यातता झाल्याचा विस्तार जाणवितों. आपुले वडील शाहजीराजे यानी अल्ली-यदल्शाहा पासून मोकळीक होणेस्तव लाभलें राज्य देखील सोडून साताऱ्यांत येऊन राहिल्यावरी शिवाजीराजे पुरंदरगडांत होते.॰ त्यानी आपला मंत्री

सुवर्ण नामक ब्राह्मण, त्यास सोनाजी पंत ह्मणून येक त्यास बलावून येकांती सांगीतले जे अमुचे वडील शाहजीराजे परम शूर आणि योगवंतहीं, त्यानी केली कामेंहीं निर्मळ मने करून केले. परंतु त्यांत थोडा भाव सुचतो. तो काय ह्मणजे प्रथम निजामशाहा संगतीस होते, ते अलीयदिल्शाहाचे बोधनेवरून त्याकडे आले. परतून निजामशाहानी बलावितांच त्याकडे गेले. पुन्हा अलीयदिल्शाहाकडेहीं आले. ऐशा दोनी तीनी येरधारा जाहल्या. तशाचे संगतीस जीतके दिवस होतेकी त्यात्याची कामें निर्वंचन करून करूनहीं त्यां त्यास यांचे ठायीं कपठच भासावयाजोगें जाहले. परंतु आपले ह्मणून विश्वास धरावयास ठाव नाहीसें जाहले. त्यां त्यांस त्य त्ययांना कार्य करण्यावांचून सरनाते कार्यास यास आपले करून घेऊन कार्य शेखर करून तदनुसार मान बहुमान केले, येवढच. परंतु मनेंकरून हे आपले ह्मणून मानावयाजोगी करणी वडीलां करून घडली नाहीं. ते कैशी ह्मणजें, थोर मनुष्यानी येकाची संगती धरिल्यावरी त्याशी विगडताच नयें. कदाचित् बिगडावयाजोगे (संभवलेतर) परतून त्यांशी मिळूनयें हे तो प्रसिद्ध नीति असतां या रीती चालून बोलेइतुकयासहीं, वडील अंगेकरून शूर आणि निर्वंचनें करून वर्तल्या करितां कृत्रिमी यवनांपासून वडीलांस ईश्वर राखिले. आह्मी प्रयासाने घेतलें सिंव्हगडहीं व आपण बहुत प्रयासें करून संपादिले बेंगळूरहीं यवनास सोडून देऊन सातान्यांत येऊन राहिले. आतां त्यांस वृद्धाप्य दशाहीं आली. या उपरी आह्मास सुचल्या बुद्धीनुसार जावें. अलीयदल्शाहाकडे वडीलांनी अनेक प्रयास केले; तरीहीं त्यांचे चित्तांत आह्मी जड जाहलों. आह्मास तोडावे ह्मणूनच आहे. तसेच निजामशाहाचे राज्य बांधून घेऊन देवगिरी दुर्गांत आहे त्या अवरंगजेबासहीं आह्मी येक शल्य होऊन आहो. आह्मास तोडावें ह्मणावयाचेंच आहे. हे दोन प्रबल शत्रूमध्ये आह्मी पुरंदरगडांत असून राज्य करावें ह्मणिजे आह्मास कदापी चालणार नाहीं. येखांदे वेळेस दगा करून

अह्मास बुडवतील; या करितां आह्मी बाहेर निघून या दोघांसहीं अवरावें तेंव्हांच अमचा टिकावा होईल. हे तजवीज तुह्मास मानते काय ह्मणून विचारिल्यास, त्यानी उत्तर दिल्हे जे- महाराजानी केली तजवीज इतुकीहीं खरीच. प्रस्तुत महाराजानी योजिलें कार्यहीं करावेंच; ईश्वरहीं साह्यहोईल ह्मणून त्यानी जबाब दिल्हा. त्यावरून, महाराज शिवाजीराजे फौजेची संजोगनीत्व यवनावरी राजकारणास प्रवर्तले. तो विधः— प्रथम आह्मी, या दोघानीहीं सर्व प्रयास केल्याहीं, त्यांचा यत्न चालेना त्या ठिकाणी राहून मग वरकड तजवीजेस प्रवर्तावे ह्मणवून स्थल परामृश केल्याठायीं पश्चिम प्रदेशीं विराट देशांत साधपर्वताचे घाटा खाले पश्चिम समुद्रतीरा समीप देश लोहपर्वतप्रातीं प्रतापगडास समीप जयवल्ली नगर आहे ते स्थल बहुत कुबल. तेथें कोणाचाहीं लाग नाहीं. वाटेस घाटहीं कुबल करीतां ते स्थल आक्रमावे तरी वाटेस बहुत राजे आहेत. ते राजे समग्र अल्लीयदल्-शाहास तोफा देणार; त्या समग्रास मारूनच ते स्थल साधावें ह्मणावयाचा दृढ निश्चय करून यास प्रथम सिंव्हगड साधिला, तो शाहजीराजाचे मोकळीकेस्तव अल्लीयदल्शाहास सोडिला होता, तो परतून घेऊण त्या सिंव्हगडास अधिकरून आपले गड किल्यांत समग्र सामान रस्त व फौज हे समग्र भरून बंदोबस्त करून आपण बरोबरी घ्यावयाची फौज, धारकरी, चांगला रावूत निवडून आपल्या सेनास पाहिजे तितुकी शेना पादचारीच विशेष घेऊन बरोबरी कोणती रस्तहीं माघून यावा ह्मणावयाची अपेक्षा न धरावयाजोगी सुलभांन घेऊन प्रयाण सिद्ध करून, अनेक द्रव्य दक्षिणायुक्त यात्रादान करून, देवता प्रार्थना कुलदेवताराधना विशेष करून, प्रयाण समयीं कुलदेवता प्रत्यक्ष होऊन स्वप्नांत जयप्रद ऐसा दृष्टांतहीं दिल्हा. तोहीं पाहून जयभेरी ठोकून सुमुहूर्तें विजयदशमीचे मुहूर्तानें कूच करून चालिले. विजयदशमी सणांस कूच केलें ह्मणजें भोंसल वंशांत जयप्रद दिवस तोच ह्मणून परंपरा चालिले. या करितां उत्तम शकुनहीं जाहले. त्या शकुन

सुमुहुर्तानिशी कूच करून जाते वेळेस आरंभापासून जयवल्ली नगर पावेतोहीं वाटेस निबिड वन, निबिडपर्वत संधींत वनांतहीं अनेक देशाधिपती, दुर्गाधिपती, पाळेगार, जमेदार, त्या सर्वत्रांसहीं मारिल जातां स्थल सोडून पळालेतेहीं, जातां सांपडले यास मारणारास मारून, सोडून देणारास सोडून बंदीखाना दाखल करणार त्यां त्या जोगें योग्य स्थळांत घालून यांत थोर थोर राजे बाजीराजे येक, कृष्णराजा येक, जनकराजा येक, चंद्रराजा येक, या चौघांसहीं जिंतून, त्या जिंतिल्या राज्यास येकंदर मजबूत ठाणी विश्वासूक सरदारांस ठेवून, मागील पाउले आपलें करून, पुढें चाले करून जयवल्ली नगर पावले. त्या नगराची थोरवी थोडी कळावयास्तव सांगीजेली होती जे–सिंव्हे पर्वताच्या शिरेस घाट उतरून या घाटास रडतोंडीचा घाट ह्मणूनहीं नावपावलें आहे. त्या घाटाची कुबलता प्रख्यात; तसा घाट उतरून येकपद मार्गानें बहुत दूर जावून लोहपर्वताचा माथा चढून खाली पाहिल्यां समग्र निबिड वन त्या वनांत सूर्य रस्मि पडल्यां भूमीवर गोष्पाद मात्रहीं पाहण्यास सांपडेना; शुद्ध अंधकारमय तैशा वन दुर्गाच्या आवरणा मध्ये जयवल्ली नगर. त्या नगरा समीप प्रतापगिरी दुर्गही; तेस्थळहीं जिंतूनि, तेथील रामचंद्रराजा ह्मणून वरी राहिला तो त्यालापळवून, आपले स्वाधीन करून, तदनंतरें त्यास्थलांत व प्रताप दुर्गांतहीं मजबूत ठाणी ठेऊन पलीकडें स्वार होऊन पश्चिम समुद्र तीरीं उतरून समुद्रामध्ये कित्येक प्रदेशा पलीकडे कांठास विशेष दूर नाहीसे येक किल्ला मजबूत बांधून त्यास शिवलंका ह्मणून नांव ठेऊन त्या शिवलंकेच्या किल्यात वस्तीहीं करून, रत्नखचित सिंव्हासन येक करून, त्या सिंव्हासनावरी आपण बसून, शिवशक ह्मणून येक शक कल्पून, सकल हिशोब कितोब वगैरे लिहिण्यांत शिवशक घालून, लिहिजेसें आपुलें अधिकाराचे भूमीस समग्र आज्ञापून, येणे प्रमाणें चालवून, आपण तेथें राहीले. जयवल्ली नगराचा चंद्रराजा पळून गेला, तो अल्लीयदलूशाहापासी पावून शिवाजीराजाची ख्यांती व शौर्यधैर्यादि

कृत्य समग्र अलीयदलूशाहास जाणती केली. ते अलीयदलूशाहाने पर-माश्चर्य मानून ते वेळ पावेतो शिवाजीराजे अमुके ठांयीं आहेत ह्मणाव-याचें देखील कोणासहीं कळलें नव्हतें. चंद्रराजानी सांगीतल्या वरून अली यदिलूशाहास त्या शिवाजीराजाचा कृत्याचे ठायीं आश्चर्य व असूया विशेष होऊन सर्व प्रकारें शिवाजीराजास खाली करावें, नाहीतरी आपलें अधिपत्य टिकणें कठीण ह्मणून दृढ योचना करून, त्याचे बारा वजीरांपैकीं अफजल खान ह्मणणारा मुख्य वजीर त्याला अब्दुलखान ह्मणून प्रसिद्ध आहे त्या अफजलूखानास बलाऊन,तुह्मी पादशाहाचे रफाक माधें बहुत कामें केलां आहां; बहुत मुल्क साधिलाहीं आहां ; तुह्मा मुळें बादशाहास नांव आहे. आतां शाहाजीचा ल्योंक केवळ शिवाजी उन्मत्त होऊन बापाची गोष्टीहीं ऐकनासे आपण अतिक्रमून बाच्छाई मुलुकें तमाम बांधून, बाच्छाई खजान्यास न्यावयाचें द्रव्य लुटिलें होतें, नव्हतां प्रस्तुत बाजीराजा, कृष्णराजा, जनक राजा, यांचा मुलुक् बांधून, पलीकडे चंद्र राजाचा मुलुक जयवल्ली नगर प्रतिनाम जावळी ह्मणावयाचें स्थलहीं आक्रमून, समुद्रामध्ये किल्ला बांधून शिवलंका ह्मणून नावें ठेऊन, जडित सिंव्हासन करून, आपण बसून, आपले शक देखील चालविलें. उपरि तो काय करीना, याकरितां तुह्मी विशेष फौज विशेष खजाना घेऊन, तुह्मा बरोबरीचे वजीर अकरा आहेता त्यांसही बरोबरी घेऊन जावून बहुत बुद्धीनें शिवाजीराजा तें धरावें अथवा, मारून तरी टाकावें ; त्या विना आमुचा टिकाव होईना ह्मणून सांगी-तल्यास अफजुलूखान कबूल होऊन सकलसैन्यहीं अकरा वजीरांस कृष्णाजीपंत वकीलास बरोबरी घेऊन निघणेस सिद्ध जाहला. इतुक्यांत शिवाजी राजे पुणेंस येऊन पावले ह्मणून वर्तमान आले. तेव्हां चंद्रराजाने सांगीतलेते शिवाजीराजे तेथून निघून पुणेंस आले ते येथ्या कामास बरेंच जाहले. जावळी गडांत असलियां त्याचा लाग करिणे बहुत प्रयास तो पुणेंस आल्या करितां परतून त्याने येवूनि पावतो इतुक्यांत आह्मी

पंढरपुरावरून निस्संग जावळीगडास जावून, जावळी व प्रतापगड साधिल्यां ते शिवाजी मैदानांत पडला; त्याचें पारपत्य सहज करूये ह्मणून सल्ला दिल्हा. त्या चंद्र राजाचे सल्यास युक्त मानून अफजलखान कूच करून निघाला. तेव्हां उदंड अपशकुनहीं जाहले. मुख्य फत्तेलश्कर ह्मणणार बाछाईचा खांस हत्ती जो निशानाचा तो हत्ती पहिल्या मजलेस देवगतीस पावला. तेंहीं अलक्ष करून अफजलखान पंढरपुरचे मार्गाने प्रथम जावळी गड प्रताप गड साधून मग शिवाजीवरी परतावें ह्मणावयाचे योचनेने चाली केली. तेव्हां शिवाजीराजाचे कुलदैवत श्रीजगदंबा तुळजा भवानी राजास रात्रिकाळीं प्रत्यक्ष होउन, अफजलखानाने केली योचना, अली-पदल्शाहाने निरोपिला अर्थ अफ्जलखान कपटाने स्नेहाचे सन्निधान करील, त्यास पातेजाता नयें ह्मणूनहीं, त्याक्षणी पुणें सोडून जावळी गडास पावणें, तेथेंच अफजलखानाचा संहार मी उभी राहून तुजकडून करवितें ह्मणून सांगीतली. सवेंच राजे उठून देवीस नमस्कार करून देवी अप्रत्यक्ष जाहल्यावरी स्वप्न पाहिलें ह्मणावे तरीं जागाच आहे; अत एव कुल-देवता प्रत्यक्ष होऊन पुढिलें भविष्य जाणविले ह्मणून संतोषमानून त्याक्षणी पुणें प्रांतचे गड, किल्ले, दुर्ग समग्र मजबूत करून आणि जावळीं गडास प्रयाण जाहले. तेव्हां वाटेचे गड किल्लेंत होते त्या सरदारांस येकंदर संकेत सांगून ठेविले जे अफ्जलखान बहुत सैन्यानिशी जावळीस पंढरपुरचे मार्गानें जातो इतक्यांत आह्मीहीं जाऊन पावतों तो आह्मासीं भेटीचे सन्नि-धान बोलेल. आह्मीहीं त्या प्रकारेंच बोल देतों. तुह्मी आपले आपले गड किल्ले मजबूत करून फौज मात्र दाखऊन देयीनासे राणांत दबऊन ठेऊन अफ्जलखान् येणारास त्याचे फौजेनिशी धाराळ सोडूंदेणे; जावळीचे मैदानांत त्याची अमुची भेटी झाल्या ठायीं संविधान बिघडल्यां, त्या घडीस संकेताचा नगारा वाजवितों; तो शब्द ऐकल्याक्षणी तमाम बाहेर निघून तमाम घाटा बांधून, त्याचे एक मनुष्य देखील आंत येऊन

देईनासे आंतील येकासहीं बाहेर सोडीनासें ज्याला जेथें देखिलें तेथें मारून टाकिणें. येकमनुष्य सोडणें गरजनाहीं ह्मणून सांगून, आपण संकेत करून वाजवावयाचा जिनसहीं त्यांस कळवून आपण जावळी जावून पावले. उपरि अफ्जल्खान् परामर्ष केल्यांत शिवाजीराजे जावळीस पावले ह्मणावयाचे कळून पढंरपुरचे मार्गानें जाणार वाटेनें न जातां विठोबाचे मूर्तीस उपद्रव करावयाची योचना केली. त्यास विठोबा अप्रत्यक्ष होवून त्या वेळेस मूर्ति दृष्टीस पडेनासी झाली. त्या उपरी तुळजापुरास पाऊन तुळजाभवानीचे मूर्तिसहीं उपद्रव मांडिला. तेथेंहीं मूर्ति अप्रत्यक्ष जाहली. तेथून निघून शंभूमहादेवास येऊन उपद्रव आरंभिला. तो बरोबरी साहा वजीर मराठे होते, तेहीं आडवें येऊन अटकाविले. त्यामुळें, तेथून निघून पल्लीवन ह्मणावयाचे पालीचे गडास आला. तेथेंहीं देवानें कांहीं चमत्कार दृष्टांत दाखविल्यामुळें उपद्रवकरीनासे तेथें राहून कृष्णाजीपंत वकीलास भेटीचे संविधान बोलणे ह्मणून राजाचे नांवें अफ्जल्खानाने पत्र लिहिले जें—तुह्मी कितो जाहल्याहीं अल्लीयदल्शाहा बादशहासी विरोधव केलां, तुमचे नातें तैसें नव्हें. तुमचे वडील शाहजीराजानी केले वर्तणूक ऐकिलीं असाल की आतां तुह्मी बादशाहा किल्ले येकंदर बांधिले, व बादशाही मनसूबदारांस येकंदर मारून टांकिलां, बादशाही खजानें लुटलां, रत्नसिंव्हासन येक करून, त्यावरी बादशाहा होऊन बसतां, या खेरीज तुरूकाचे मतास निंदितां, जेथें तेथें मशीदा तोडितां, ऐसा येकंदर द्वेष बाढवितां, करितां तुह्मी बादशाहीस गुनेगार जाहलां आहां. अल्लीयदिल्शाहाचे चित्तांत तुह्मास उदंड रीतेनें कष्ट द्यावें ह्मणावयाचे वाटलें. त्यास, शाहाजीराजाच्या स्नेहा करितां वादशाहास उदंड रीतीनें सांगून तुह्मी बांधिल्यायैकीं सिंहगड, भीमरथी, पुरंदरगड, जयवल्ली, येवढें, सोडूनदेणें यथा प्रकारें तुमच्या देशांत तुह्मी सुखरूप असणें ह्मणून वारून घेऊन आलों आहों करितां तुमची अमची भेट जाहल्यावरी वरकडहीं कळून येईल ह्मणून लिहून कृष्णाजी

पंताकडे देऊन, आणखी कृष्णाजी पंतास कपट युक्ती निरोपून शिवाजी राजाकडे पाठविले. त्याने राजापासी येऊन केवल आप्तकीने बोलून भेटीचे संविधान सांगीतलें. त्यास शिवाजीराजानी अंगीकार करून फार उत्तम. अमचे अपेक्षित कार्यच खानानी सांगून पाठविले. ते फार उत्तम जाहले. खान मजकूरानी या जयवल्ली नगर जावळीचे मैदान, येथील रान येथील गड व हे काहीं पाहिले नाहीत कीं, येयेंच आलीयां भेटे गोष्ठी यथास्तिती होती ह्मणवून सांगून पाठविले. ते वर्तमान कृष्णाजीपंत वकीलाने येऊन सांगतांच खानमजकूर बहुत संतोष पावून फौज कूच करून चालिले. तेव्हां बरोबरीचे वरकड वजीरानी त्या स्थळास जाता नयें; शिवाजीराजा सामान्य नेव्हें; काहीं कपट करील ह्मणवून उदंड रीतेनें सांगीतलें; व अपशकुनहीं फार जाहले. कोंणतेहीं मानीनासें लोहपर्वताचे उतारांत जावळीचे वनदुर्गास बाहेर उतरून रांजास सांगून पाठविले. तेव्हां राजानी घाटा बेटा समग्र बांधून पलीकढिले मनुष्य घाटांत येऊन देईनासें घाटा तमाम झाडें तोडून खान मजकुराचे लोकांस आपण आलीवाट देखील आपणास कळेंनासें करून आपलें गडें, दुर्ग, किल्ले समग्र मजबूद करून पुणें प्रांताकडील –वहली नवी संपादिल्या मुलकांतही त्या त्या ठाणेदारांस आपण संकेताचा नगारा वाजवितांच तो शब्द ऐकिल्याक्षणीं चहुंकडील फौज खवळून अफ्जलखानाकडील येक मानव देखील सोडीनासे मारून टाकणें ह्मणून ताकीद करून, आपण जावळीचे वनदुर्गा आंतील मैदानांत सदर करून खान मजकूरास भेटीस बलावून पाठविले. ऐशा समयीं शिवाजीराजास वर्तमान आले जेः–अफ्जलखान विजापूर सोडून येते वाटेस नवी मुलकें आह्मी बांधिला, तो बांधीत व लुटे करीत येणेप्रमाणें येत असतां तुमचे ज्येष्ठ बंधू संभाजीराजे काहीं फौज घेऊन युद्धास गेले, त्यांस घेरून कलहा अधी देऊन कुलमे करून मारून टाकिलें. ते वर्तमान शाहाजीराजास कळून त्यांचे उत्तर कार्य जाहल्यानंतर त्या व्यसनांनें थोडें

दिवस असून शाहाजीराजेहीं परमपदास पावले. त्याचा दिवस —शके १५८० विकारी संवत्सरीं संभाजीराजे देवगतीस पावले. सवेंच दोन महिन्याचे अभ्यंतरांत तोचशक त्यांचे वडील शाहाजी राजेहीं परमपदास पावले. त्यांचे उत्तर कृत्य येकोंजी राजानी केले. मातोश्री जीजाई आऊसाहेब तुमचे भेटीस आले ह्मणून वर्तमान सांगीतले, तेव्हां शिवाजी-राजानी फार क्लेश मानून जीजाई आऊस बलावून घेऊन, भेटून समाधान करून आऊसाहेबांस प्रतापगडावरी ठेऊन, संभाजीराजाचें उसणें घेतो ह्मणून रागानें असते वेळेस तेव्हां अफ्जलखान येक पालखी व कृष्णाजीपंत, हेजीबें चौथे पांचजण खिजमतगारानिशी सदरेस आले. उपरि शिवाजी-राजेहीं तदनुसारच दोघे चौघे बरोबरी घेऊन भेटीस आले. येकास येक भेट होते समयीं थोडी बोलाबोली होऊन अफ्जल्खानानें राजास गवसून धरून माजेची कठार काढून राजाचे पोटावरी चालविली, दोन तीन मार चालविले; तरीहीं राजानी अंग्या आंत बारीक बखतर ल्याले होते, ते कोणासहीं कळेना. त्यामुळें राजाचे पोटावरी चालविली कठार व्यर्थ होऊन गेली. इतुक्यांत राजानी वरचेवरी हाताच्या विसऱ्यानें मार दाखवून डाव्या हाती वाघ नंखे होती त्याने अफ्जल्खानाचे पोटावरी मारून ओढिले. तेणेंकडून पोट चिरले जावून चरबी बाहेरी आली तरीहीं खान मजकूर तक्त जाइल्या करितां तेचबी पोटांत आपले हातें भरून दुशालाने पोट ओढून बांधून हाती फरंग घेऊन राजावरी वार करूं लागला. तेव्हां राजानी हाती पट्टा घेऊन खान मजकूराचे वार येकंदर पट्यावरी आडवून आपण वार करून, तो वार खान मजकूराचे डाव्या भुजापासून उजव्या बाजूच्या बरगड्या पांवेतो उतरल्यामुळें खान दुर्घट होऊन खाले पडला. तेव्हां शालीवाहन शके १५८१ विकारी संवत्सर मार्गशीर्ष शुद्ध सप्तमी गुरूवारी दुपारा अफ्जल्खान पडला. खान मजकूर देवगतीस पावल्यांनंतर खानाची तरवार कृष्णाजींपंत हेजिराणे घेऊन राजावरी वार करूं लागला.

तेव्हां राजे ह्मणाले जेतूं ब्राह्मण तुला मारणें आह्मास धर्म नव्हे. आह्मी ब्राह्मणचरणरजासच पूजा करितों. आह्मास गुरू देवता स्थानहीं ब्राह्मण आहल्या करितां हाताची हत्त्यारा टाकून देऊन तुला जावें सारिखें असल्यां सुखरूप जा. घाटा मोकळ्या करून देतों. अथवा येथेंच राहावें तरी अन्न वस्त्रास चालवितों. रहा ह्मणून उदंड रीतीनें सांगीतल्याहीं, त्या ब्राह्मणानें ऐकनासे बारा करी बार चालविला. तो समग्र ओहडीत परतून पाहिनासे राजे चालिले. तेव्हां राजाचा खिसमजदार येकानें पाहून ब्राह्मण हट्टास पेटून मारितो; येखादा मार चुकून लागल्यां कोट्यावधी जनास पोसणार राजा जायां होईल; तत्रापी शस्त्र धरून मारणार ब्राह्मणास सुखें मारूये ह्मणून त्या कृष्णाजी पंतास मारून दुघड केला. तो ब्राह्मण देवगतीस पावल्यावरी शिवाजीराजानी पूर्व संकेता प्रमाणें नगारा वाजविला. तो नाद ऐकतांच जेथिले तेथें लोक खवळून अफूजलूखानाची फौज तमाम मारून वरकड वजीरांस धरून फौजेंतील हत्ती घोडे तमाम लुटून राजापासी आणून पावतें केले. राजानी सांपडल्या वजीरांस बहुमान करून पाठविले. ते वजीर, बहुत शेष थोडें होते, तोहीं अल्लीयदिलूशाहापासी जावून साद्यंत वर्तमान जाणतें केले. अल्ली यदिलूशाहानी अफूजलूखानाचे वर्तमान ऐकून दोन घटिका आपले ठायीं खिन्न होऊन, बहुत फौज सरदारहीं गेलेकीं ह्मणावयाचे व्यसनानें मग्न होऊन पुन्हा हम्म धरून शिवाजीराजावरी लढाई करावी ह्मणून फौज बंदी करूं लागले. हे वर्तमान, पेसज्जीं शिवाजीराजे अफूजलूखानास मारणे निमित्त जावळीस जाते वेळेस पुणें प्रांताचे राज्य समग्र नेताजी ह्मणणार सेनापतीस निखून जावळींत आपण संकेत नगारा वाजविला वर्तमान कळतांच चालावयाची घटिकहीं सांगून गेले होते. तो नेताजी ह्मणणार सेनापतीनें, अफूझलूखान दैवगतींस पावले वर्तमान ऐकून अल्लीयदिलूशाहानी पुन्हा युद्धार्थ फौज बंदी करितांती ह्मणावयाचें ऐकून अफूजलूखान् जावळीस राजाचे भेटीस जाते वेळेस ठाणी

ठेविल्या गड किल्ल्यांत येकंदर त्यांची ठाणी ठेऊन, अपली ठाणी मजबूत ठेऊन आपणहीं राजाजवळी जावळीस जाऊन पावला. तदनंतरे, शिवाजीराजयानी नेताजी सेनापतीस बरोबरी घेऊन अल्लीयदिल्शाहाचा मुलुक बांधिला. तो पश्चिमनगर संपगावरासवड हे शाहार किल्ला सहीत घेऊन, यास अधिकारी होता तो अल्लीयदिल्शाहाकडील हिलालखानास पडाऊ केले. तोहीं निर्मल मनेंकडून राजाचा अंकित झाला, त्यालाहीं समागमें घेऊन शिवाजीराजानी अल्लीयदिल्शाहाचा मुलक व दिल्लींद्र औरंगजेबाचामुलक देखील बांदिल्या नावनिशा किल्ले, दुर्ग गड देखील. मायावनी, रामपुर, कलधूतिका, जयंतिका, अष्टी, अष्टवठ, वेल्लापुर, उंबरगांव, मसूर, करहाताग, गावें, पल्लीकाने, रलकन, नारबटु, मुरण, कोकपुर, करवार; येणेप्रमाणें तमामें राज्य बांधून यांतील सरदारांस कित्तेकांस कौलावरी सोडिले कित्तेकांस मारून टाकिलें कित्तेकांस बदीखानीघालून साधिल्या राज्यास येकंदर मजबूत ठाणी ठेऊन तदनंतरे नेतोजी सेनापती समागम सेना देऊन, अल्लीयदिलशाहाचा मुलक व दिल्लींद्र औरंगजेबाचे मुलकहीं बाधणें ह्मणून निरोपून पाठवून आपण पणालगड साधावा ह्मणून येऊन पणाल्यास मोर्चे देऊन गडावरी चाल केली. तेव्हां गडावल्यानी अनेक गोळयाचा मार व उदंड शीसें तावून ओतिले. या प्रकारीं बहुत मार केले. ते कोणतेंहीं गणना करिनासें शिवाजीराजे गडावरी चढून हल्ला करून, किल्लाहीं घेऊन, आंतिले सरदारांस मारून, येकून मारिले लोक जातां उरल्यांस सोडून देऊन, पनाळगड संग्रह करून घेऊन तेथेंच राहिले. यास काहीं अगोदरीच अल्लीथदिल्शाहानी तजवीज केली, जे – शिवाजीराजे केवळशूर प्रस्तुत प्रतापगड जयवल्ली प्रांती आहेत, ते पुणें पनाळगड समीपच करितां तिकडे येतील. ते पणाळगढ फार चांगला आह्माला प्रियकर आस्ती होऊन आहे. कदाचित तो गड शिवाजीराजाचे हातास लागल्यां, मग आह्मास फार संकट जाईल या करितां तो राखावा ह्मणून रुस्तुमखान ह्मणणार सरदारास बरोबरी जोर

फौज देऊन पनाळ राखणेस्तव पाठविले. तो रूस्तुंखान येऊन पावतो इतकयांत शिवाजीराजानी पनाळ हस्तगत केले होते; ते वर्तमान रूस्तुमखानाने अलीयदिल्शाहास लिहिले ते पाहून अलीयदिल्शाहा फार व्यसनग्रस्त होऊन, पनाळगडहीं शिवाजीराजानी साधिल्या करितां, या उपरि शिवाजीराजे आह्मास दुर्जय; बहुत राज्य बांधिले, बहुत फौजहीं जमला, आह्मा येकल्याच्यानें त्यास जिंकवेना ह्मणून दिल्लींद्र ऐसा औरंगजेबास अलीयदिल्शाहानी कागद लिहिले, जे- "शाहाजीराजाचे लेंक शिवाजीराजे केवळ तुंद होऊन, तुमचा व अमचा मुलूक बांधिला, तो मात्र नव्हतां अमचे तुरूकाचे मताचे जे देखिले त्यांस येकंदर मारितात्ति. मशींदा तमाम उपडून सांडिल्या; जडित सिंहासन येक करून, त्यावरी आपण बसून आपल्यास बादशाहा ह्मणविताहेत. आपल्या नावें शिव शक ह्मणून शक चालवितात्ती; ऐसें येकंदर उन्मत्त जाहले आहेत. अमच्या आटोप्यांत येत नाहीत. अमचे पनाळगडहीं स्वाधीन करून घेतले; यास्तव तुह्मी फौजा पाठविल्याने अमची फौजहीं बरोबरी देऊन पाठऊन शिवाजीराजास ठांयांस आणितों. ह्मणून लिहिले. ते पाहून औरंगजेबानी अनेक मोगलाई फौज बरोबरी देऊन जुलुफकारखान ह्मणणार सरदारास पाठविले. त्या जुलुफकारखानानें अलीयदिल्शाहाकडील सरदार पहिले पनाळ राखणेस पाठविले होते, त्या रूस्तुमखानासहीं मिळून घेऊन पनाळ प्रांतास बहुत सन्नाहानिशी उभयतां आले, तेव्हां शिवाजीराजे आपल्या फौजेनिशी बाहेर निघून पुणें प्रांताकडे समोर येऊन जुलुफकारखान व रूस्तुमखानाची फौज तमाम मारून टाकून जुलुफकारखानचा निशान हिरून घेतले. तेणें कडून सैन्य समग्र वाताहत होऊन, जुलुफकारखान पराजय पावून निघून गेला दुसऱ्याकित्ता जुलुफकारखानानें दर्याखान्, फत्तेखान, मुसेखान ऐसे थोर सरदारांस भारी फौजहीं घेऊन आला; तैसाच अलीयदिल्शाहानेंहीं फौज पाठविले, तेहीं घेऊन आले. दुसऱ्या कित्ताहीं राजे बाहेर निघून भांडून सैन्य वाताहत

करून सोडिले. पुन्हा जुलुफकारखानानें जाऊन फौज बंदी करून आला. येणे प्रमाण जुलुकारखान व अलीयदल्‌शाहानी फौज सोळा किते युद्धास आले. सोळा कितेहीं युद्धांत राजानी फौज तमाम मारून, उभयतांची फौज नाश होऊन गेली. हे वर्तमान हतशेषांचे सांगण्यावरूनहीं व अलीयदिल्‌शाहानी लिहिल्यावरूनहीं औरंगजेबानी विचारिले. तेव्हां जवळच्यानी सांगीतले जेः— शिवाजीराजा जयवल्ली, चक्रावती या प्रांतासहित अनेक बाछाई किल्ले, गड, शाहार साधून पनाळगडहीं घेऊन आपण पनाळ गडांत बैसला आहे. त्याचा सेनापती नेताजी ह्मणणार बाछाई मुलुक साधीत आला आहे. त्या नेताजीनें साधिला मुलुक अली यदल्‌शाहाचे मुलुकांत कपित्यगांव १, बंदरगांव १, मलगांव १, कडल १, गोकाक १, दुग्दवाठ १, सुखट १, धांरावट १, पोरगांव १, मतपळ , फागाद १, कदमवट १, हेणवट १, रायबाग १, दुमौरिका १, काडग्राम १, कमलापूर १, चित्रकूट १, काराळ १, गारयाव १, शामगांव १, सतमीर घड १, हरिद्रा १, क्षुईवट १, ईवल १, धूणिका १, मिरजे १, हनुवल्ली १, माथोल १, कुणिक १; इत्यादि राज्य आणखी कित्येकही बांधिली. ते नव्होतां बाछाई मुलूक तमाम लुटणें जाळणें येणे प्रमाणें किरात नेताजी प्रबळ आहे ह्मणून सांगीतले. तेव्हां औरंगजेबानी आपला थोर वंशास मिळाला खिनरी सरदार मुसेखान पठाण १, गोड विठ्ठलदास म्हाटा १, पाठरू १, गिरजासुलतान १, अमरसिंव्ह मराटा १, कोकाटे १, शादीवदीखान १, सरजेराव म्हाठा १, राजेबगान १, बदल्‌खान् पठाण १, रामसरू म्हाटा १, कारतकबखान १, जयामादु १, कृष्ण राजे १, या नावनिशीचे समग्र देऊन शास्ताखानास निरोपिलेजेः—शिवाजी कडील नेताजी बाछाई मुलुकांत करावयाची धुदाईस शतांशानें अधीक पुणें प्रांती जाळणें लुटणें येणे प्रमाणें करीत जयवल्ली चक्रावती प्रांतावरून तो प्रांत समग्र साधून पनाळास जाऊन शिवाजीचें पारपत्य करा ह्मणून शास्ता-

खानास भारी फौज देऊन पाठविले. त्यानीहीं आपल्यास झाल्या हुकु-मापेक्षा जास्ती घर दाया करीत मुलुकहीं बांधीत चक्रावती प्रांतास चालिले. येणे प्रमाणें आज्ञापित होऊन बाछाईचा मामा शास्ताखान निघावयाचें वर्तमान अलीयदिल्शाहास कळून आतां पनाळांत आहे त्या शिवाजीराजास हे वर्तमान कळतांच आपण निघून समारे जाऊन शास्ताखानास येऊं देयीनासे तेथेंच रोधील करितां त्याला त्या पनाळ्यांतून बाहेरनिघेनासें करावें ह्मणून कनोळचे जोहरखानास लिहिले जेः—तुह्मा समागमें वल्लीखान व बाच्छाईखान व घोरपडे वगैरे संरदारांस व भारी फौज व भारी सरंजाम घेऊन पनाळास जाऊन सक्त लढाई करून पनाळगड व शिवाजीसहीं हस्तगत करणें ह्मणून लिहिले. ते पत्र जोहरखानाने पाहून - अतीत्वरेनें सेना व सरदार सरंजामहीं शेखर करून घेउन पनाळावरी उतरून गडास पांच महिने वेढा दिल्हा, तरीहीं शिवाजी राजानी चांगलें भांडणें भांडत होते. शास्ताखान् औरंगझेबाकडून निघाला तो चक्रावती प्रांतीं संग्राम दुर्ग वेढून भांडत होता. त्या संग्राम दुर्गातील शिवाजीराजा कडील ठाणेदार शास्ताखानास संहारिनासें चांगलें भांडणें देत होते. येणे प्रमाणें शिवाजी-राजे पांच महिन्या पासून पनाळगडांत जोहरखानाचे वेढ्यांत सांपडून युद्ध करीत असतां राजमाता जीजाई आऊसाहेब प्रताप गडावरी थोडे दिवस असून तदनंतरें परतून राजगडास पावले होते ते जीजाई आऊसाहेब प्रस्तुत राजेहीं वेढ्यांत सांपडले. तेथेंहीं संग्रामगड चक्रावती शास्तखानाने वेढिला; तेव्हां जीजाई आऊ साहेबांस, शिवाजी राजास पाहावें ह्मणून तेवढा येक पुत्र आपल्यास आहे. कोणा रीतीहीं त्यास पाहावें ह्मणावयाची अपेक्षा जाहली; दुसरे कित्येक सेना घेऊन जावून राजास मोकळें करावें ह्मणा-वयाची हावहीं धरून जीजाई आऊसाहेब पनाळ्यास जाणेस सिद्ध जाहले. पुन्हा आऊसाहेबानी केली तजबीजः— जे संग्रामगड चक्रावती दुर्ग शास्ता-खानाचे हातास लागल्यासें दिसतें, पुणेंसी सरळी सूप गावें हेहीं

ताम्रमुखाच्या हातास लागलें; शिवाजीराजे पनाळीवेढेंत आहेत करितां आपण जाऊन सोडवावें ह्मणून निश्चय केले. तेव्हां राजाचा सेनापती नेतोजी ह्मणणार हिलालखाना समवेत येऊन नम्रतेनें नमस्कार केला. मातोश्री त्या दोघां पाहून, माझा लेंक तुमचा यजमान पनळगडीं शत्रूशीं युद्ध करितो ; तुह्मी उभयतां लाज नाहीसें भिवून आपला प्राणच थोरसा समजून पळून आलांकीं त्यास्तव मीच जाऊन माझ्या लेंकास सोडवितें ह्मणतांच सेनापतीनी मातोश्रीचे प्रथम राजे असाध्यशूर त्यास्तव त्यांचे निरोपावरून विजय गड जिंतून ये प्रांती तांम्रमुखीसी युद्ध करिणेस आलों. आपण येथेंच आमुचें संरक्षण करावें. पनाळास न जावें ; नाहींतरी अमचे सैनीक समर्थ ताम्रमुखासी जिंतून गड किल्ले घेउं सकनात. आह्मीच यजमाना समीप-जातोंसें राजमातेस विज्ञापना करून पनाळेस निघालें. तेव्हां सेनापती सह सैन्य येणेचे वृत्त जोहरखान ऐकून व काहीं सैन्य पाठवून मार्गी निरोधितां उभयता सैन्यासहीं अद्भुत युद्ध जाहलें, त्या युद्धीं हिलालखानाचा पुत्र अनेक पराक्रमें करून धायानें धाबरा जाहला. त्याला यवनाचे लोकानी धरून नेले. हे वर्तमान कळूनहीं सोडवणेस शक्त न जाहले. हे वर्तमान राजानीहीं ऐकून व्यसनानें रात्रीं निद्रिस्त असतां श्री तुळजाभवानी स्वप्नी येऊन, अरे लेंकरा तुझी माय राजगडात तुजलागी पाहावें ह्मणून बहुत कष्टी होते ; आतांच मातोश्रीचे भेटीस, स्वल्प सैन्या समवेत जा ; ते समयीं शत्रूस मी मोहवितें. जोहरहीं कारणामुळे नाश पावेल; ह्मणतांच राजे जाग्रत होऊन श्रीदेवीस साष्टांग नमस्कार करून, पुणें प्रांत ताम्रमुखानि आक्रमिले असती. येथें आह्मी असणें विहित नव्हें. ही तजवीज करून त्र्यंबक भास्कर यांस पनाळी ठेऊन देवीच्या आज्ञे प्रमाणें राजगडास जाणें निश्चयकरून जोहरास, आपण राजगडास जातों आमुचे सैन्य येथें तुह्मासी समर करील; कदाचित ऐसें तुजला संमत नसल्या उभय दलभारहीं दूरसें करून आह्मी दोघेहीं द्वंद्व युद्ध करूंसे राजानी सांगून पाठविले. ते वर्तमान

ऐकूनहीं न ऐकल्यासें होता. तदनंतरें राजे रात्रीं प्रहरानंतरें साहासें पाय दळासहीं तेरी वाजवीत शत्रू समीप मार्गानें चालिले. तेव्हां तो शब्द मेघ गर्जना ह्मणून शत्रू समग्र समजले. तेव्हां राजेहीं कठोंण मार्ग राणाचा पांच गांव भोयक्रमून विशालगडास पावले. त्या नंतरें ते वर्तमान जोहरानें ऐकून, आह्मी घेरिलें असतांहीं कैसें दगा करून गेले ह्मणून तप्त होऊन, महसुद ह्मणणार सेनापती समागमें काहीं सैन्य देऊन राजास धरणेस्तव पाठविला. तो महसूद तेथून जातानां मार्गी चिखोलांत बहुत सेना गडून गेली. काहीं सेने समवेत गडा समीप पावला. त्यां अगोदरी पल्लीवनाचा राजा जशवंत, शृंगारपुरचा राजा सूर्यराजे दोघेहीं जोहराचे निरोपावरून विशालगडी युद्ध करून पराभव पावले होते. त्यानी, महसूद आले वर्तमान ऐकून त्याची भेटी घेऊन तीघेहीं विशालगडास घेरिले. तेव्हां राजे नीट युद्ध करून स्वसैन्य कडून शत्रूस जिंतून, तेथून निघून राजगडास येऊन आपले मातोश्रीस साष्टांग नमस्कार करून चालले वर्तमान येकंदर सांगून, येक दिवस तेथेंचि राहिले. महसूदहीं केवळ अपमान पावून प्राणानी जोहराकडें पावला. हे वर्तमान दिल्लीश्वराचा मामा शास्ताखान प्रभृतीनी ऐकून आपले मनोरथ सिद्धी विषयी संशयी जाहले. ऐसें असतां, शिवाजीराजे आलोचना करून त्र्यंबक भास्करास, पनाळगड यवनाचे स्वाधीन करून तुम्ही येथें येणे; त्या गडास प्रतिनिधी अल्लीयदिलशाहापासून इतर गड घेवूं सकतों; दोनी ठायी युद्ध करिणे होईना, करितां हा निश्चय समजून शीघ्र येणेसें बलावून पाठविल्यावरून त्र्यंबक भास्कर राजे आज्ञानुसार गड जोहराचे स्वधीन करून त्याची भेट घेऊन, त्याकडून अनेक सन्मान पावून राजा समीप येऊन पावले. ऐशा समयी यदलानें राजास, जोहर लांच घेऊन सोडिलासे अनुमान मानून, जोहरास, राजाकडून लांच घेतलास तें द्रव्य देणे; नाहीतरों तुझे पारपत्य केलें जाईलसें पत्र पाठविलें. ते पाहून मनस्तापें कडून अपलें सैन्य घेऊन कर्नपुरास निघून गेला. आपलें भय

नाहींसें निघून गेला ह्मगावयाचे द्वेषानें कित्येक ताम्रमुखास पाठविला. त्या ताम्रमुखानीं विष देवून जोहरखानास मारिले. राजगडांत शिवाजीराजयानीं ताम्रमुखी, चक्रावती, आणिसंग्राम दुर्ग भांडून घेतले वर्तमान ऐकून मंत्रीस बलावून आतां ताम्रमुखावरी युद्धास जावयास अनेक द्रव्य पाहिजे, त्यास्तव कित्येक राजे जिंतून यावेसें ह्मणतांच मंत्री प्रत्युत्तर दिलें जेः– महाराजानी केली तजवीज युक्तच. युद्धासहीं निघावे ; परंतु दिल्लीश्वराचा मामा सांप्रत पुणेंत आहे. तो, महाराज राजगडास आलें वर्तमान ऐकून आमचे राज्य सिंह पर्वत प्रांत आक्रमिणेचें योजून कारतलब ह्मणणारास काहीं सैन्य समवेत पाठविणेस निश्चय केला आहे. त्यास्तव तो मार्ग निरोधावा ह्मगतांच ते ऐकून आपण सैन्यानिशी जयवल्ली प्रांतास जाऊन खालील आंतील राणांत लोक दबवून ठेविले. त्यानंतरें कारतलबखान व अमरसिंह आणि राजे व्याघ्री व जशवंत व सूर्य राजा व कोकाटे व मित्रस्नेह ; हे समग्र सैन्य समवेत निघून भीमपुर व कल्याणपुर व पनवल्लीपुर व कक्षपदेश हे समग्र स्वसैन्य समेत निघून भीमपुर वगैरे स्वाधीन करून घेऊन, लोहादीचे राणचे मार्ग सिंह पर्वत उतरून त्या खालील राण परदळ समेत होते ते न कळतां राणीं प्रवेशून दोन तीन दिवस वास करून पलीकडें साधणेस निघाले. तेव्हां शिवाजीराजे समोर निरोधिले. दो भागी होतेते राज सैन्यकहीं घेरून उंम्रगांवचे राणांत बहुत युद्ध केले. उभयतांस युद्ध होताना यवन सैनिकास युद्ध शक्ती नाहीशी जाहली. तेव्हां राजव्याघ्री ह्मणणारी सरदारीणे कारतलबखानास पाहून, ह्या राणी दिल्लीश्वराचे सैन्य समग्र हत करिणेस इच्छितोस ; शिवाजी राजे तुजला जीवानिशी सोडीत नाहीत. त्यास्तव त्यासच शरण जाऊन, येथून चुकून जाणें बरें ह्मणतांच, ते युक्तसें समजून कारतलब आपले हेजीबास राजा समीप पाठवून भखसा घेऊन येथें आले होते ते राजे समग्र आपलें सर्वस्वही राजास देऊन शास्ताखानाकडे निघून गेले. त्या नंतरें शिवाजीराजे फार संतोशनें शत्रूनें दिल्हें

सकल सैन्य व द्रव्य घेऊन व आपला मंत्री नेताजीसि तजवीज करून पुनश्च ताम्रमुखाचे राज्य स्वाधीन करणे निमित्त दालींथपुरास जावून तो देश स्व वश आणून पल्लीवन प्रांतास गेले. त्या देशाचा राजा जशवंत, पूर्वी राजाचे भयेंकरून, पूर्वी शृंगारपुर व प्रभावळीं पट्टणाचा प्रभू सूर्यराजा समीप पळून गेला. तो राजाहीं याला संरक्षण करीत होता. ते राजे पूर्वी अपराधी असूनहीं पराधीन; त्यामुळें त्यावरी अपराध न मानितां उपेक्षा करून चिलपुळीन दुर्गास जावून तेथें श्रीपरशुरामस्वामीचे दर्शन घेऊन बहुत पूजन करून श्रीभार्गवा पासून वरहीं संपादून त्या प्रांती त्यानी दिल्हा करभार घेऊन ब्राह्मणास बहुत दान धर्म देऊन संगमेश्वर दुर्गास गेले तेथील म्लेच्छ पूर्वीच राजभयेंकडून पळून गेले. तो देशहीं स्वाधीन करून घेऊन तेथेंच जशवंतानी नीलकंठ राजाचे पुत्र ब्राह्मण मलपूरचा वंशस्थ; त्याने जितासमवेत राजाचे निरोपावरून संगमेश्वरास येऊन पावले. तदनंतरें महाराजानी सूर्यराजावरी दयाकरून संगमेश्वरी माझें सैन्य आहे, तुमचेसें समजणे; काहीं दुर्बुद्धि न करिणेसें राजास हरका-या समागमें सांगून पाठवून आपणास शरण आले ते राजलोकांस अभय देऊन राजपुरास पाठवून, तेथें असूनच समुद्रतीरींच राहणार कित्येक फरंगाव द्वीपांतरीं असणार समुद्रांत जाहजाचा व्यापार करणार व समस्त राजांस स्व वश करून, त्यांकडून अनेक करभार घेऊन, आंणि राजपुरीं असतां शिवाजी राजास अंजन न घालितां बहुत द्रव्य मोहराचे कढाया दृष्टीस पडल्या तेहीं घेऊन आणि बहुत सामान त्या त्या देशाधिपतीकडून करभार आणवून त्या कडून घेतिला सामान सोने, रूपें, पोलार, शीशें, तांबें, लोखंड, काळे शीशें, कांशे, पश्चिम समुद्रांत सोन्याची वाळू होती, ते, मोते, मरकत, पद्मराग, वज्र, पोंवळीं, लाख, खड्गपात्रें, शिंगचामरें, शिखिग्रीव, व चाक्षुषी, व त्याविना हे तीनी वस्तू-अ[illegible] बाल्हाक, चरक, लोध्रक, गुग्गुळ, पावलाशक, मंजिष्ठा, नागसंभव, पारा, हरिताळ, गंधीसामान, नराळी गंधक,

गोरोचन, अभ्रक, वत्सनाभी; आदिकरूनी विषवस्तू, विष परिहार औषध, जरीमाल कपडें, शालाचे जिनस कापडें, रेशमी जिनस कापडें; तेहीं घेऊन, बहुत नाजूक सामानें, त्यां त्यां कडून घेऊन आपलें समस्त दुर्गांत पाराचांत ठेऊन, तदनंतरें शटवल्लीचे समदळ व हरिचरी व नैखनाथ व कुत बटकेला वल्लीक शनवल्लीका व नाधवाट पासून धांवे सावळा वटचक्रारपट्टण ऐशे देशाचेराजे राजा कडून करभार घेऊन सकल देशहीं स्ववश करून घेऊन राजापुरांत होते. ऐसें असतां यदलानें शिवाजीराजास काहीं शल्य करिणेस सूर्य राजास लिहून पाठविल्या वरून त्याने संगमेश्वरांत त्यसां रात्री रोघिले. त्याला मलसूराने सुसामर्थ्य अद्भुत युद्ध करून मारून पळविले सवेंच शिवाजीराजे राजगडाहून संगमेश्वरास येताहेत असें वर्तमान ऐकून मलसूर प्रभृति राजसुन्मुख येऊन दर्शन घेतले. तेव्हां नीलकंठ राजाचे पुत्राने तानजिताचे सामर्थ्य महाराजास कळविलें. ते ऐकून त्याला व सकल लोकांस बहुत सन्मान करून सूर्य राजावरी राग क्षमा करून पुनश्च हरकार्यसमागमें आपण पल्लीवन प्रदेश घेणेस जातों, तू बहुत अपराधी जाहल्याहीं, क्षमा करून तुजला जीव भरवसा दिल्ला आहे. शीघ्र सावध होऊनी राहणेसें सांगून पाठविलें. ते ऐकून आपण येतोसें सांगून पाठविले परंतू, न गेले. राजे पल्लीवनास जावून ते राज्य गड किल्ले समग्र आपलें स्वाधीन आणून तेथील लोकांस अभय देवून पूर्वीहून अधीक वस्ती वसवून तेथें चिरदुर्ग ह्मणून येक पर्वत होता त्यावरी येक नूतन प्राकार बांधून मंडतगड ह्मणून नाव ठेवून कांहीं सैन्यहीं तो प्रांत रक्षणार्थ ठेऊन श्रृंगारपुर घ्यावें ह्मणून रागानें पंधराहजार सैन्यासहित निघाले. पूर्वीच श्रृंगारपुर न घेतां सांप्रत रागकरणेस कारण काय ह्मणाल्यां शिवाजीराजानी जयवल्लीगांव साधार्थच ईश्वरावतार असें समजून सूर्यराजास आपण महाराजाचा क्रयपुत्र ह्मणून शरण आला होता. त्यानंतर वारंवार बहुत सेवाहीं करीत होता. सांप्रत ग्रहचारवशें दुर्बुद्धीकडून यवनाचे गोष्टीवरून द्वेष आरंभिला.

तरीहीं अपराधें क्षमाकरून बलावून पाठविलें असतांहीं येतों ह्मणून न अल्यामुळेंहीं राजास बहुतराग येऊन निघाले. ते शृंगारवनासमीप येऊन पावले. हे वर्तमान सूर्यराजाने ऐकून पहिले आपण अनेक सैन्य आणविले. ते राजे पल्लीवनास जातांच इतःपर आपणावरीं युद्धास न येतील असें समजून सर्वत्रास निरोप देवून पाठविले ते इतःपर येवू सकनार असें अपले मित्रासी तजवीज करून कित्येक सैन्यासमवेत पळून गेला. तेंव्हां राजे वाट कठिणशा रानांत येऊन राजा पळालासें वर्तमान ऐकून विरस होऊन शृंगारपुरहीं घेऊन तेथील लोकांस भरवसा देवून अनेक प्रबळसी प्रजा सकल जातीचे सकल कामाचेंहीं वसवून, त्रयंबकभास्करयांस प्रभावळीचें राज्य देऊन इतक्यांत ग्रीष्म कालहीं आल्याकरितां शिवाजीमहाराज अनेक शीतोपचार अनुभवीत बहुत संतोषाने शृंगारपुरी वास करिते जाहले. तदनंतरें परतून पनाळास येऊन पनाळ स्वाधीन करून घेऊन तसेंच दक्षिणप्रांती बेंगळूरासहित व चंदीप्रांतहीं सन् १६७७ इसवीस घेवून व त्या चंदीराज्या खालील प्रवल बंदर पुरचे रीत फराशीस होते. त्यास सन् १६८० इसवींत करारमदाराची टीटी करून देवून तेथून आणखी कित्येकराज्य स्वाधीन करून घेवून तेथून पूनाप्रांतास जावून चिल्लर कोठेकांहीं पांगळाचा मनुष्य होता त्याकोंणास मारणें, शरण आल्यां सोडणें अपेक्षिले त्यासी चांकरींत ठेविणे, येणेंप्रमाणें तेथील ठाणी समग्र बंदोबस्ती करून तदनंतरें चक्रावती संग्रामदुर्गासहीं ठाणी ठेवून येकंदर निःशल्य करून पूणेप्रांतास येवून राहिले. त्यानंतरें दिल्लींद्र अल्लीयदिल्शाहा उभयतानी शिवाजीराजाचे वर्णना केली जेः— राजा स्वतेव शूर, भाला, बर्ची, तरवार वगैरे सकला युद्धांचे हातहीं राजास चांगलें कळताहेत. भाल काठीचे आयुधहीं नूतन येक कल्पविलें. दुसरे आपण श्रीमंत होऊन दरयेक कामें आंगें कडून प्रयासाचेंहीं करणें याखेरीज सकल जनरंजक अतिशय बुद्धिवंत धैर्यवंतहीं राज्यकरणाराची अंगें साम, दान, भेद, दंड, हीचारी प्रयत्नेहीं समय

जाणून करणारे आणि जे साधारणेंकहून कैशा प्रबल कार्यातेंहीं अतिश्रमें कडून कार्य जाणूनहीं आणि करणारहीं व परम नीतिवंतहीं आणि दया‹ वंतहीं शरणागत संरक्षणहीं नीट करितो. रूपौदार्य गुणेंकडूनहीं पूर्ण आहे. या इतुक्या गुणेंकहूनहीं वरिष्ट आहे. ते मात्र नव्हें. ईश्वर वरप्रसादहीं येणेकडून भलत्याठायीं अनेक निधी सांपडताती. शत्रूच्या लाखो फौजा मध्ये राजाकडील सैनीक स्वल्प जन जेथून हरहर महादेव ह्मणून शब्दकरून येऊन पडतांच परसैन्य समग्र वाताहत होऊन जातें. ऐशा राजास जिंतणें असाध्य बरें, स्नेहानें आप्तहोऊं ह्मणालियां तेणेंकडून आपल्यास लाधवहीं आहे. दुसरें तेंव्हां प्रयासकरिता या राजाचे वाटे जाऊन रणें करून आपला फौजेचा व द्रव्याचा नाश न करितां उगाच आपुले ठांयीं असणे बरें ह्मणून अलीयदिलशाहा व अवरंगजेबहीं आपले ठांयीं स्वस्थ राहिले. तेंव्हां दिल्लेश्वर ऐशे अवरंगजेबानी फौज सन्नद्दाकरून शिवाजीराजावरी अपणच युद्धासजाणें ह्मणून निघाल्या समयीं आपले फौज समग्र शिवाजीराजाचे पराक्रमें भयें कडून मग्न आहेत. ही पाहून मनी कांहीं खिन्नशा व आपल्या फौजेवरी रागहीं धरून चालेकरून जातेवेळेस येक्याप्रदेशी नदींत आपण वसल्या खांस घोड्यास आपणच अनालस करून पाणी पाजविले. तेंव्हा तो घोडा एकदम्म पाणीपीवून परतून दुसरेंदा पिणेस तोंडपाण्यासमीप नेतेसमयीं उसळून पाण्यास आलीकडे कांठावरी येऊन परतून पाण्याकडे पाहिनासे झाला. तेंव्हां बाच्छाई वरी होते. त्यानी सांभाळून बसून आपल्या घोड्यास पाहून येथेंहीं शिवाजी आलाकाय कां घाबरा झालास ह्मणून फौजेकडें पाहिले. तरी त्याफौजेचे चित्तहीं व्यग्र-जाणन तेथेंच मोकाम करून शिवाजी राजास जीतधरून पहावें ह्मणून अनेकप्रयासें केले परंतू साध्य जाहले नाहीं करितां त्यांचा सुरत तरी लिहून आणून पाहावी ह्मणून योग्य ऐशा चित्ता-यास पाठविले. अपण तेथून कूचकरून मुरडून स्वस्तळास पावले. त्या चित्ता-याने येऊन बहुतदिवस

समय पाहिला परंतु राजाची रीत, देश, सांपडण्याचे आयासाकरितां राहिल्या स्थळी राहणे नाहीं. येका देशावरी जाताहेत ह्मणून राखून असते वेळेस पलीकडे एक प्रदेशीं वीसगावें, तीसगावें, भोई वरी आहेत ह्मणून ऐकणें. तेथें जाऊन पावतोरी आणखी कोठेंकीं वर्तमान कळणें नाहीं अशांत शिवाजीराजानी अमुकादेश बांधिला, अमुके राज्य बांधिले, अमुकी क्षणी ठेविले, पलीकडे अमुक्यां राज्यावरी चाली केले ऐसें ऐकणे मात्र परंतु राजे दृष्टिपथास येईनात. ऐसे अनेक दिवस फिरत असतां येक्या दिवशी मोदिमेचे वेळेस यां व खळक अनेक पुढे ओढणे. निखळ स्वार मात्र तीनिलक्ष स्वार जमाव निशीसी शिवाजीराजे राज्य-साधण्याचे कार्योद्देशेंकडून त्वरेने जाणार अशास त्या चित्ता-यानें पाहिलें, तेंव्हांचा अवसर शिवाजीराजे भल्या घोड्यावरी स्वारहोऊन शिरीं मुंडास. माजांत माजचोळना, जोडे, छत्री, पासोट्याची पंचगीं, बाछण, हातीचा भाला, खांद्यावरी ठेवून मस्तकाने दाबून घेऊन जोधळ्याचे शेतांत जाणार हाती जोंधळ्याचे कणीस घेऊन दोन हाताने ते कणस चोळून फकरामारून त्याचा भुलटा घोड्यांचे तोंडांत देतहोते. तैशा अवसरांत चित्ता-यानें पाहून त्याचरीति सुरत लिहून नेवून औरंगजेबापासी दिल्हा. ते पाहून आश्चर्यमानिले जे— शिवाजीराजा नीतीने लक्ष स्वाराचा सरदार श्रीमंत तसा राजा कार्य साधणेच्या तात्पर्यास्तव येकेठांयीं उतरून न्याहरीकरावयाचा किळबनांत कार्यनासून जाईल ह्मणूनहीं जवळील सरदार आपल्या मनो-गतानुसार कार्यकरणेस खोळंबतील ह्मणूनहीं जोधळ्याचे कणसचोळून खावून त्याचा भुलटा घोड्यासहीं चारिणा-या राजाचाहुशार आणी प्रयासीराजा साजणार. कोणत्या विषयीं प्रयास करिणे व्यर्थ ह्मणून दृढमानून स्वस्त-राहिले. हा राजा अनेक राज्य साधून अनेकद्रव्य संपादून ईश्वर प्रसादें-कडून अनेक निधिलाधून अमितद्रव्य जमा जाहल्यावरी आपला नाम्ना अणखी कोणत्यारीतीने प्रख्याती असावी ह्मणून योग्य डोंगर पाहिल्याठायीं

येकंदर गड बांधवणेस आरंभून मुख्य शिवगड व मंडन गड ऐशे तीनशे साठी गड बांधिले. तदनंतरे शिवाजीराजानी आपले ज्येष्ठबंधू संभाजीराजांचेपुत्र उमाजीराजे व संभाजीराजाच्या स्त्रिया जयंतीबाई एक, गौरीबाई एक, पार्वतीबाई एक, यातीधीमातोश्री बाई साहेब समवेत उमाजीराजे व त्यांचीस्त्री सौ० सकूबाई साहेब यांस समग्र राजपुर ह्मणावयाच्या राज्यांत ठेविले. तदुपरि कित्येक दिवसानंतरें उमाजीराजास सकूबाईपासून परसोजीराजे जन्म पावले. तदनंतरें शिवाजीराजास वडील सावत्र मातोश्री तुकबाई आवूसाहेब यांचे उदरी जन्मपावले येकोजीमाहाराज यांस पेसजी शाहाजीराजानी येकोजीराजें वडील संतती करितां कुलदैवत व अपली पहिलीलें बिरुदें व अल्लीयदिल्शाहानी सदर बकशीस केले तेव्हां प्राप्तजाहलीं बिरुदें दिलें. होतें ते येकंदर बिरुदें देऊन व घोड्यावरील अंबारीहीं येकदेऊन त्याच्या स्त्रियास उंगदीपाबाई आवूसाहेब आदिकरून सौग मातोश्री सई बाई एक, सौग मातोश्री अनुबाई एक, या त्रिवर्गांसहीं समागमें देऊन आपण आणखी कित्येक स्वारबार सन्नाह देऊन बेंगळूर राज्यास पाठविले. त्यानी बेंगळूरींच राज्य करीत असतां शक १५९३ परीधावी संवत्सरीं एकोजीराजे यांचे उदरीं सौग दीपाबाईसाहेबापासून प्रथम पुत्र तिसरे शाहजीराजे जन्मपावले. त्या संधींत अल्लीयदिल्शाहानी तजवीज केली जे शिवाजीराजे प्रबळ होऊन राज्यसमग्र आटोपिले. त्यांस खाली करावें ह्मणून व अवरंगजब बाच्छायानीहीं उदंडदा युद्ध करून उदंड प्रयत्ने केल्यासहीं आटोपनासें गेले. आतां एकोजीराजे त्यांचे सावत्रभावू व बेंगळूरी पावले आहेत करितां त्यांसी संविधान करून आपलें करून घेऊन दक्षिणप्रांतावरी तरी आपली सत्ता चालिल्लेसें करावी. नाहींतरीं शिवाजीराजे यांस बळेंबांधून तेहीं आक्रमितील. आतांच आह्मी येकोजीराजास आपले केल्यानें शिवाजीराजेहीं आपले भावू स्वकर ह्मणून त्यावाटे जाईनात ह्मणून तजवीज करून येकोजीराजास तुमचे वडील शाहजीराजे अमच्या अनुमतीवरी जैसें होतेकीं तैसेंच तुह्मी असावें

ह्मणून उदंडरीतीने संविधान पाठविले. त्यास त्या येकोजीराजानी तजवीज करून युक्तमानून अल्लीयदिल्शहाची गोष्टमानून अनुसरले. येकोजीराजे बेंगळूरी राज्यभार करीत असताना तंजावूर राज्य करणार नायडकूटानी त्रिचनापल्लींत राज्य करणार नायडकूटासीं बिगाड पडून तिरचनापल्लीचे नायड बलवंत झाल्याकरितां त्यांकडून आपलेराज्य अपहृत होईल ह्मणून दृढमानून त्या त्रिचनापल्लीच्यानी तंजाउरच्या किल्यावरी युद्ध करीत असतां निर्वाहनाहींसें विजापुरास अल्लीयदिल्शाहा बाच्छाईकडें हेजिबास पाठविले. त्याने जाऊन खादार एक, खलासखान व अबदल्हलीम या दोघेवजीरांस अनसरून त्यांच्या गुजराताने बाच्छायाची भेटी घेवून आपुले यजमानाचा हवाल जाणविले. तेंव्हां अल्लीयदिल्शाहानी या खादारएक खलास व अबदुळ्हलीमासच कुमुकेस जा ह्मणालें. त्यानि अपली फौजच पुरना अणखी कुमकपाहिजे ह्मणाल्याकरितां एकोजीराजे बेंगळूरी होते त्यांस दस्तक देऊन त्यांसहीं बरोबरी घेऊन जाह्मणाले. तैसेंच तें उभयतां वजीर बेंगळूरास येऊन एकोजीराजाची भेटीघेऊन दस्तकदिल्हे. राजानी ते दस्तक मानून या उभयतां बजीराशी घेऊन तंजाउरचे वकीलहीं येकोजीराजास कुमुकेस्तव प्रार्थना केले. तेंव्हां येकोजीराजे सकळ सन्नाहानिशी कुमकेस येताना वाटेस आरणीचे राज्य साधून वेदाजीभास्कर यास आरणीचे किल्यांत ठेऊन तंजाउरास येऊन त्रिचनापल्लीच्यांसी युद्धकरून त्यासीं पळवून तंजावुरच्यास मोकळीक करून आपण बेंगळूरास प्रयाण होउन तिरुमलवाडींत राहिले. तेंव्हां त्यांची स्त्री दीपाबाईसाहेब पूर्णगर्भिणी समागमें होते. येकोजीराजे तिरमलवाडीस उतरलें तेंव्हां दीपाबाई साहेबास प्रसवकाल होऊन येकोजीराजास द्वितीय पुत्र शक १५९६ राक्षस संवत्सरीं तिसरे शरफोजीराजे जन्मले. तेंव्हां येकोजीराजास स्वप्नांत देवानी येऊन सांगीतले जें "तुह्मी तंजावरचें राज्य सोडून जावूनका. तुमचे वंश परंपरेने हे राज्य भोगावें यास कारण आहे. उद्या पाहाटे तुह्मास संविधांन येईल" ह्मणून सांगीतले.

तैसेंच दुसऱ्यादिवसीं तंजावरांतून योग्या योग्य चर्चामुळें येकास येक भेदपडून अमात्यपण करणारहीं बिगडून तिरमल्वाडींत होतेत्या येकोजीराजांस तुह्मी हे राज्यपरिपालन करावें ह्मणून प्रार्थिले. ईश्वर संकल्प टळतांनये ह्मणून अंगीकार करून येकोजीराजे तंजावर किल्ला प्रवेश केले हे पूर्वोत्तर पुढें विस्तारें कडून तंजावूरप्रांती या राजवंशाचे राजे राहिले. ते प्रकर्णे लिहिण्यांत लिहिलेजाते. पुनाप्रांती सकल दिग्विजय करून राहिले शिवाजीराजे यांस अष्टनायिकांची नांवें सांग सईबाई लिंबाळकराची १, दुसरी काशीबाई जाधवाची १, तिसरी सखवारबाई गायकवाडाची १, चवथी पुतळाबाई पालकराची १, पांचवी सगुणाबाई शिरक्यांची १, साहवी सोयरीबाई मोहित्याची १, सातवी मालव्होची लेंके १, आठवी विचान्याची लेंके १, या अष्ट नाइका समवेत शिवाजीराजे सुखें भोगीत असतां वडील सईबाईच्या पोटीं तीघीकन्या व येकपुत्र जन्मले. त्यांचें नाम संभाजीराजे ह्मणून ठेविले. त्या संभाजीराजाचे जननशक १५९८ पिंगळसंवत्सर; तीघी कन्यापैकी प्रथम कन्या सखवारबाईस लिंबाळकराचे घरी दिल्हे. दुसरी कन्या राणूबाई जाधवाच्या घरी दिल्हे. तिसरी कन्या अमणिकाबाई महडीकाचे घरीं दिल्हे. त्या हरजी महडीकासच चंदी प्रांती कित्त्येक जाहगीरहीं दिल्हें. दुसरीस्त्री काशीबाईसाहेबास संततीच नाहीं. तिसरी स्त्री सखवार बाईसाहेबास कपलाबाई ह्मणून येक कन्या ते पालकर नेतोजीस दिल्हे. चौथी पुतळाबईस संतती नाहीं. पांचवी सगुणाबाईस राजकुमरीबाई ह्मणून कन्या जाहली. ते गणोजी शिरके यांस दिल्हे. साहवी सोयिरीबाईस येकपुत्र जन्मले. त्यांस राजारामराजे ह्मणून नांवें ठेविले. दुसरी कन्या दादूबाई. तदनंतरें शिवाजीराजेयानी आपुले दोघेपुत्र संभाजीराजे ज्येष्टास शके १६०२ दुंदुभीसंवत्सरीं आपले स्वराज्य पुणें प्रांताचे तक्त देऊन धाकटेपुत्र राजारामास प्रथम चंदीचेराज्य दिले होते. सेवेंच महत्कलापें कडून पुणेप्रांत संमग्र यवनाक्रांत झाल्यावेळेस राजाराम चंदीहून निघून

तंजावूराचे किल्यांतहीं थोडे दिवस भावापासी असून उपरी शिवाजीराजानी बलावून पाठविलें. तेव्हां बापापासी पावले होते त्यांस पनाळगड देऊन आपण शेतूयात्रेनिमित्त गुप्त मार्गेकडून येऊन यात्रा शिद्धी करून त्यांत येकिता अगोदरी येकोजीराजे तक्ती बसतांच राजे गुप्तमार्गे तंजाउरचा किल्यांत येऊन किल्ला फिरून पाहून बाहेर जाऊन येकोजी राजास सांगून पाठविले जे–" तुह्मी संपादिले राज्यसमग्र आह्मी पाहिले. तुमचा किल्ला गरुडाद्रि आहे. थोर किल्यास चारीबाजूस किल्ले आहेत परंतु पुढें राखणें कठिण पडेल याकरितां दक्षिणेकडील उपकिल्लामात्र पाण्याच्या आजपास आहे. तेवढा किल्ला राखून वरकड पाडून सोडणें. आह्मी किल्यांत आलों. तेंव्हां येका दुकानांत अमचा शिखा टाकून शिरणी घेतली तो शिखा पाठवणे " ह्मणून त्या दुकानची खूणहीं सांगून पाठविले. तेणेप्रमाणेंच तंजावुरी असणार राजानी विकिले होते. तदनंतर येक किता शेतूयात्राहीं करून स्वस्तलासी पावले. तदुपरि शिवाजीराजे दोघे पुत्रास राज्यनेमून सकल पृथ्वींतहीं प्रख्यात नामपावून सकल शत्रूसहीं पराजय पाववून निःशल्य जाहल्यावरी जन्मघेतल्यास कृतकृत्यता काहीं जाहले ह्मणून प्रपंच वराज्यपक्ष्वीचा परित्याग न करितां बारमार्थिक निवृत्ती मार्गाचेठांई मन प्रेरूञ्ज तोच दृढाभ्यास धरून श्रीगुरुवाक्याचें मनने कडून निजध्यासहीं जाहल्या दशांत पर्यातीचे दिवस ढकलून शाश्वतऐशा स्वपदास अनंदरूप होऊन पावले. त्याउपरी संभाजीराजे पितृकीर्तीस विस्तारवीत राज्य परिपालन करीत असतां दिल्लीश्वरऐशा औरंगजबानी सार्वक्रमेकडून बावन्न बाळइताहीं साधून, सार्वभौमनामें पाऊन, सकलदेशाचे देशाधिपतीस भेटीस बलाऊन पाठविले. तेंव्हां अखंभाबाद ह्मणावयाचें स्थल अवरंगजबाकडून निर्गिजेले त्या स्थलास सकल देशांचे राजां बरोबरी संभाजीराजेहीं जावूनहीं पावले. तेंव्हां सर्वत्रानी बाच्छायाचे भेटीस गेले. तेंव्हां लवून सकळहीं खुरनिशी केले. तैशें संभाहीराजे

खुरनिशी न करितां उभेराहिले. त्या वरून पादशाहास रागयेऊन संभाजी राजास कैद करविले. त्याचे कैदेंत साहा चार महिने असून, शिरनीचे पेठा-यांत बसून बाहेरी येऊन, आपल्या राज्यास पावून राज्यकरीत होते. ते कैदेंतून चुकले ह्मणायाचे अपरंगजेबास कळून सैन्यपाठवून संभाजी राजास धरून आणा ह्मणून निरोपिले. ते फौज राजावरी युद्धास आली. तेंव्हां संभाजी राजानी युद्ध करून आली सेना व सेनानायकास हतकरून पळविले. हत शेषानी जावून बाच्छयास जाणविल्यावरी परतून बाच्छायानी भूराशी सनातोसच सेनानायक वजीरासहीं पाठविले. त्यानी येऊन संभाजीराजासी कांहीं युद्ध कांहीं कृत्रिम येकीकडून करून संभाजीराजास धरून नेऊन बाच्छायापासी सोडिले. बाच्छायानी संभाजीराजास पाहून लवून खुरनिशी करा सोडितों ह्मणाले. तेंव्हां संभाजीराजानी आतां आह्मी तुमच्या हातीं सांपडल्या सारिखे तुह्मी सांपडते तरी कळोयेते ह्मणांले. अवरंगजेबास रागयेऊन पुन्हाहीं कैदेंत ठेविले. थोडे दिवस गेल्यावरी संभाजीराजानी लवावें ह्मणून येकीकडें लहान दरवाजा करून संभाजीराजास त्या वाटेन भेटीस बलाविले. तेंव्हां राजेमजकूर पुढेंपांय सोडून आले. ते पाहून बाच्छायानी संतोष मानून हा केवल शूर आहे याला मारूनये ह्मणून तुह्मी तुरूक व्हा तुह्मास सोडून देंतों ह्मणाले. तेंव्हां संभाजीराजानी तुमची लेंक कन्या आहे तिला द्या तुरुक होतों ह्मणाले. तों शब्द कठोर वाटून बाच्छायनी मारून टाकणेस हुकुम दिल्हे. तेणे प्रमाणे मारून टाकिले. तेंव्हां शक १६१८ ईश्वर संवत्सरीं वर्तमान बाच्छायाची लेंक उपवर होती. तिला कळून येवढा थोर बरोबरीचा राजा भंय वरीनासें माझी अपेक्षा धरून जीवानिशी गेले. मी तशा शूराचीच स्त्री; त्या वेंघळा पुरुषमात्र माझा पुत्र अथवा पिता भ्राता ह्मणून निश्चय करून यवन सांप्रदाया प्रमाणे दाक्षणी लाविली. तुरुकांतील संकेत कन्यापणी दाक्षणा लावणें नाहीं, लग्न जाहल्या उपरी लावणे करिती. लेंकीनें दाक्षणा लाविलें वर्तमान बाछाईस कळून

लेंकीस पाहून हे काय केलीस ह्मणून विचारिल्यास म्या केलेते उत्तमच केलें; परंतू तुह्मी दोनी गोष्टीचे स्मरण धरिले नाहीत काय ह्मणिजे तुह्मा सारिख्याच्या पोटी जन्म जाहल्या उपरि मला तुह्मी तुह्माखालील येकासच द्यावें संभाजीराजातैसा नव्हें. तुह्मासो बरोबरीचा दावा राखून तुह्मास सलाम करीना ह्मणल्यां योगें शौर्य राखिला. तो या खेरीज बहुत देशाधिपति राजे अशाने माझी आशाधरून मागीतल्यावरी यापेक्षा अधीक कोणास तुह्मी पाहिलां आहां. याखेरीज अमच्या मतामध्ये तुरूक होतों ह्मणून कबूल जाहल्याहीं त्याने न मावण्याचे मागीतल्याहीं देवूनच त्याला तुरूक करिणे हा माप जाहल्याकरितां उभय पक्षीहीं चुकलें. या उपरी म्यातरी भलत्या येकास लग्न करून घेऊन कितीदिवस वांचणें आहे. मुख्य कीर्तीच राखावी यास्तव जे मजवरी मोहून जीवास उदार जाहलेकीं त्यांकरितां रांडपण भोगणेच मजला स्वधर्म परंतु संभाजीराजाविना यितरपुरुषासि संभाषण आपल्यास व्यभिचार ह्मणून मानिलें ह्मणून साफ सांगीतल्या वरून बाच्छायी व्यसनस्थ होवून ईश्वर आपल्या पोटी तीघे लेंकाचे पाटीसी येक कन्यादिल्ही; तिचा संसार निस्सार जाहला. याखेरीज तिने दोन कारणें सांगून आपला निश्चयहीं सांगीतला. ते प्रपंच परमार्थास युक्त बोलणें बोलिली. परंतु आपल्यास क्रोधाने वंचिल्या करितां, क्षमें येवढें थोर नाही ह्मणून ग्रंथांतर बोलताती. ते खरच ह्मणून आपल्या जिव्हारी खोंचून या उपरी त्या लेंकराच्या मनास कोणे रीती सौख्य देऊन पाहतों ह्मणावयाच्या व्यसनानें संभाजीराजाचे भाग्यास योग्य अधिपती कोण्ही आहे काय परामर्ष करून असेल त्यास आणून सोडा ह्मणून आज्ञापिले. त्या वरून सातार पुनें प्रांती बाच्छायाकडील्यानी विचारणा करूं लागले. तेंव्हां संभाजीराजास धरून नेते वेळेस त्याचे उदरी गुणरत्न ऐसे कुलदीपक शाहूराजे शक १६१५ भवा संवत्सरीं जन्मपावून तीन वर्षांचे होते. परंतु त्याचा लाग लावुंदेयीनासें तदीयानी बाच्छायाचे भयास्तव दबविले. त्यास परतून बाच्छायाकडून

प्रमाणपूर्वक अभय पावल्या करितां येतद्विषयींचे शोधणेस आले होते, ते कार्यस्थासमागमें लेंकराच्या पक्षपात्यानी शाहूराजे लेंकरास घेऊन दिल्लीस पावून औरंगजेब बाच्छायापासी सोडिले. तेंव्हां बाच्छायानी हर्ष व खेद येक कालींच पावून शाहूराजास आपल्याचे कडेवरी घेऊन, लेंकीचे महालास जावून, माये तुझे लेंकास घे ह्मणून हाती दिल्हें. तेंव्हां त्या बेगमास परम संतोष होऊन आपल्या सर्व सौख्याचे कारण हेच लेंकरू ह्मणावयाचा निश्चय मानून, त्या लेंकरास त्याच्या हिंदूधर्मास तिळप्रमाणेंहीं हानी न येतां सर्व विध संरक्षणा सरिसें विद्याभ्यासहीं कराविले. शाहूराजास चंद्रवृद्धीसारिखें विद्या भ्यास परिपूर्तीस बारावर्षे वयहीं जाहलें. तेंव्हां त्या बेगमाने आपल्यां लेंकाचें रूप आणि वय व विद्या व सौजन्यता इत्यादि योग्य ऐशी सर्व उपपत्तीहीं पाहून त्याचे लग्नाचे हव्यासास मनें प्रवर्तुन बाच्छायास विनाविलें. तेंव्हां बाच्छायानी यथायोग्य लग्नाचे खर्चासहीं देऊन त्याचे लग्नहीं करवून नवरा नवरी दोघासहीं घेऊन या ह्मणून निरोपिले. तदनुसारच शाहूराजास जाधवाची कन्या सखवारबाईस लग्न करून दिल्यावरी नवरा नवरीस बाच्छायापासी पांठविते वेळेस सोइरे वगैऱ्यानी उदंड बाचठाई जाहलेतरीहीं यवन जातीची शंका धरून त्या सखवारबाई साहेबांस न पाठवितां त्या स्थानास वीरू ह्मणूणारी दासीस निष्कर्ष कडून पाठविले, तेंव्हा बाच्छायानी उभयतां नवरा नवरीस दोंनी मांड्यावरी बसवून पाहते वेळेस नवरी-चेठाई कृत्रिमता भासूनहीं आपल्या मांडीवरी बसविल्या करितां हे बाइकोच या शाहराजांचे सकल भाग्यहीं अनुभवील ह्मणून उभयताच्या मस्तकास हस्तस्पर्श करूम उभयतांस सकळ आभरण भूषित करून शाहूराजाचे पितृ-पितामहानी संपादिले राज्यसमग्रहीं राजे मजकूरास सोडून त्याचें स्वस्थानास निरोप देते समयी, बेंगमाने विनविले जे शाहूचे बाईस दिल्हे परंतु माझें कांहींच माझा ल्योंक शाहूस पावलेनाही ह्मणाली. ते बाच्छायानी ऐकून बिहितच माइऱ्या भाग्यास माझे तीघे लेंक जैसें विभागी कीं तैसीच चौथी

कन्या करितां इचाभाग चौथा तीच्या लेंकास पावावा ह्मणून जेथे जेथें बाच्छयाची आमदानी असेल तेथे समग्रही शाहूराजाची चौथाई ह्मणून चौथाईचे प्रमाण करून देवून शाहूराजास पूनेप्रांतास पाठविलें शाहूराजे सातारास येऊन शकें १६२६ पार्थिव संवत्सरी तक्तीं बसले. तदनंतरें शाहू महाराजानी आपले दाइजा पैकी येक मूल रघोजी ह्मणणारास पोषीत होते. त्या उपरी येके दिवसी स्वारीस गेल्या ठायीं येक लेंकरू फार संदर खेळत होतें. त्याला पाहून पालखींत घेऊन वाड्यास येऊन परामर्ष केल्या ठायीं लोखंडे ह्मणून राजाचे आप्तकीचे कोणी होते; त्यांचे लेंकरू ह्मणून कळून, त्या लेंकरास पोसून फतेशिंग ह्मणून नाव ठेऊन, त्याचे नांवें भारी दौलतहीं करून, योग्य अशाची मूले त्या फतेशिंगास लग्नकरून देऊन, त्यास अक्कळ कोटकिल्ला व त्या खालील राज्यहीं फत्तेशिंगास दिल्हें. तैसेंच रघोजी भोंसल्यास वीरूबायीचे ओंठीस घालून त्याचे लग्नकरून त्याला वीरूबाईचे ओंटी घातल्याहुळें उणीव बोलाचे ठाव झाल्या करितां त्या रघोजी भोंसल्यास स्वराज्यांत न ठेवितां योग्यतेच्या मानास उणें झाल्याकरितां नागपुरचें राज्य दिल्हे. तदनंतरें आणखी आपले दायीजा पैकीं पेसजीवंश लिहिल्यात तेरा पुरुष बाबाजीराजे ह्मणून लिहिलें आहे. त्यांचे पुत्र मालोजीराजे व विठोजीराजे ह्मणून ऐशे माघे लिहिलें आहेत. या खाले त्या विठोजीराजास आठ पुत्र जाहले ह्मणून निजामशहाचे वेळेस त्या आठभावापैकी येकदोघाची ख्याती लिहिली आहे. त्या आठभावापैकी मालोजीराजे, ह्मणणाराचे लेंक माणकोजीराजे त्यांचे लेंक विगेजीराजे. त्याचे लेंक परसोजीराजे, त्यास दोघे पुत्र, ज्येष्ट संभाजीः दुसरे रामराजे. त्या रामराजास शाहूराजानी ठेऊन घेऊन पोषींत होते. तदनंतरें कित्तेक दिवसा वरी शाहूराजास केवळ उपद्रव झाला. तेंव्हा शाहूराजानी पून्यांतून पेशव्यास बालावून पाठवून तुह्मी कोणत्या रीतीहीं आमचे नांवें राखा ह्मणून सांगून परमपदास पावले. उपरी राजानी पोसिलेते रामराजास शकें १६७४

श्रीमुख संवत्सरीं तक्तीं बसविले. त्यानी कित्येक दिवस राज्य अनुभवून निर्याण समयीं त्यांचे विठोजीराजाचे आठपुत्रांपैकीं खेळोजीराजाचे नातू उमाजीराजा ह्मणून वागत असणार त्यांचे लेंक शाहूराजास रामराजे देवगतीस पावल्यानंतरें शके १६९५ जयासंवत्सरीं साताराचे तक्तीं बसविले. आतां तेच राजे होऊन आहेत. शिवाजीराजाचे दुसरे पुत्र राजारामास पनाळ्याचे राज्य दिले होते. त्यानी देह ठेविल्यावरी त्यांचे कुलदीपक औरसपुत्र संभाजीराजे ह्मणणार राज्यकरीत होते. त्यांस संतती नाही. त्यानी निवर्तते वेळेस आपले दायिजापैकी येक मूल घेऊन त्यास शिवाजीराजे ह्मणून नावे ठेऊन त्यास पनाळ्याचे तक्त देऊन संभाजीराजे निवर्तले. पेसजी ते शिवाजीराजेच राज्य करीताहेत आतां येकोजीराजेयानी तंजावुर साधिले. त्याच्या वंश विस्तारातें लिहितों जे--भोंसलवंशात येकोजीराजे ह्मणून नाव पावले. चौथे येकोजीराजे दुसरेंदा बेंगळूरी राज्यकरीत असतां विजापुरचे बादशाहा अलीयदिलशाहासीं पत्रें आली. त्यांत तंजावूरचे राजे विजयराघव नायड वगैरयावरी त्रिचनापल्लीचे राजे नायडानी मोहिम् करून किल्ला वेढिला आहे ह्मणून तंजावुरचे राजानी वकीलास पाठविले करितां खादर १, खलासखाम् व अट्दुल्हलीम यावुभयतां वजीरांस थोडी फौज देऊन पाठविलों आहे तरीं तुह्मी आपले फौजेनिशी यां बरोबरी जावून त्रिचनापल्लीचे नायडाची फौज मारून काहडून तंजाउरच्यांस मोकळें करून बादशाही प्रेषकषी व त्यावरी बाकी आहेते वाहाल फौजेचे तालबंदी मोकरोर पावली तेंहीं त्याकडून घेऊन पांठवणें ह्मणून लिहिला अर्थ मानून राजेमजकूर बेंगळूरचा किल्ला व राज्यहीं कागलकर घाटे जुझाखा याचे स्वाधीन करून उभयतां वजीरां बरोबरी स्वार होऊन येतेवेळेस आरणीचे राज्य साधून तेथून तंजावर प्रांतास येऊन त्रिचनापल्लीच्या नायडाचे फौज मारून काहडून तंजावुरच्यास मोकळें करून प्रेषकषी व तालबंदीचे पैक्यास्तव आपण तिरुमलवाडींत उतरून बरोबरी आले दोघे वजीर खादर येक, व खलासखान व अबुदुल् हलीम् उभयतांस पैक्यास

सक्ती करण्यास्तव किल्या बाहेरच राहते करून राजे मजकूर दुसरे पुत्र शरफोजीराजाचा जन्मकालयामजाहल्याकरितां तिरुमलवाडींत राहिले होते. तेव्हां शके १५९६ राक्षस संवत्सरीं वंशांतील शरफोजीराजे ह्मणून नाव पावले. त्यांते तिसरे शरफोजीराजे जन्मले. याचा अर्थ वरि लिहिला आहेकीं त्याउपरि तंजावुराचे राजे विजयराघवनायड वगै-यानी प्रेषकशी व तालबंदिचा ऐवज देण्यास लबाडी करून येकांत येक योग्य अयोग्यतेचे चर्चा पडून विजापुरास पाठविल्या वकीलाचे निराकरणें करून किल्या बाहेरील दोघे वजीरासहीं दगा करावें याची योचना करून दूसरा किता न पावल्या करितां बादशाहीतें पैक्यास जमा न जाहलातो नायडाचे अमात्यपण करणार व वकीलहीं बिगडून कोटा बाहेरील उभयता वजीरांपासी येवून नायडकूट फार दुर्वृत्त जाहले चर्याहीं फार अमंगळ वर्ततात; राज्यही बुडविले, येकांत येक नाहीत, तयाच्याने राज्य सांभाळवतनाही करितां तुह्मी हे राज्य आक्रमावें; व्यर्थ येकांत येक भांडून पंधरा वीसजणास मारणार आहेत. आहेते फौज ह्या राजाचे वश वर्तत नाही. उद्या परव्हांत हल्ला करून राजास मारून लुटणार आहेत करितां तुह्मीच हे राज्य करावें ह्मणून सांगीतले. तेंव्हां ते खादर येक खलास व अबदलूहलीमू दोघे वजीरानी येक दोन दिवसाचे अभ्यंतरी राज्य शोध केल्याठायीं याउभयतानी सांगीतले ते येकंदर खरेंच; याहीं विना राज्यांतील फौजेचे सरदारहीं येऊन बोलूं लागले. तेंव्हां अशा त्या वकीलासहीं उभयतां वजीरानी सांगीतले जे—अह्मा कडूनच होणार नाहीं. येकोजीराजे तिरमलवाडींत आहेत त्यांस आह्मी पत्र लिहून देतों. तुह्मी उभयतां जावून त्यांस बलावून आणिल्यां कार्य साधेल ह्मणून पत्र लिहिले. ते घेऊन अशा वकीला उभयतानी तिरमलवाडीस येकोजीराजापासी येऊन पत्रहीं देऊन किल्यांतील राजाचा च फौजेचा व दायिजाचा विचारहीं जाणवून प्रार्थना केली. तेंव्हां येकोजीराजे जरूरी भांडली फौज मात्र घेऊन तंजावरास येऊन उभयतां वजीरासीहीं बोलून, समागमें घेऊन शकें

१५९६ राक्षस संवत्सर माघशुद्ध सप्तमीस तंजावुरचा किल्ला प्रवेश करून आले. ते किल्ल्याच्या उत्तरेचा दरवाज्याने आंत आले. त्याने आला तो दरवाजा करितां अल्ली दरवाजा ह्मणून नाव पडलें. तेथून समोर बिदीने दक्षिणेस कित्येक दूर आल्यावरी दिवाण वाड्यांतून राजे नायड व त्यांचे दायीज भाऊबंद थोडी फौजहीं घेऊन समोर आले. त्यानी हत्यार धरून भांडल्या करितां तंजावुरराज्य केलेते नायडांचे फौज वगै-यां पैकीं त्यांत आठजण ठार जाहले. वरकड वाताहत होऊन गेले. किल्ला फत्तेजाहलें त्याउपरी वरकड शल्य होतें तेहीं काहडून निःशल्य करून सर्वेच पूर्वेचे दर्वाज्यानें निघून बाहेर येऊन राजे उतरले. फत्तेकरून आल्या दरवाजास फत्तेदरवाजा ह्मणून नाव पडलें. तदनंतरें किल्ला तो मोकळा जाहला. पहिलें अमात्यपण करणारासच त्या वेळेस काम पाहणेस नेमून राजे व उभयतां वजीर बाहेर उत्तरल्यावरी येकोजीराजानी उभयतां वजीरांस बेंगळूरास जाणेस निरोप मागीतले. तेंव्हां उभयतां वजीरानी अमचा विवाद वारतोर असावें ह्मणून प्रार्थून हे राज्य मला तुला ह्मणून भांडू लागले. अशांत दोन महिने लोटून गेले. इतक्यांत अवरंगजब बाछायाची मोहीम होऊन तमाम बाछाईचा अवरंगजबाचे हस्तगत जाहला ह्मणावयाचे वर्तमान आले. विजापुरहीं भांडतेजाईलकी राहीलकी ह्मणून संशयांत पडून खादर येक, खलास व अवदुलइलीम उभयतां वजीरानी तजवीज केली जे— आह्मी दोघे भांडून येकतरी राहूं परंतु येकोजीराजे निघून जातील मग अमच्याने हा किल्ला सांभळवेना. त्रिचनापल्लीचे नायड बलवंत, दुसेंर अल्लीयदिलशाहाहीं अह्मास जिरूंदेयीनात करितां येकोजीराजे शूर आहेत त्रिचनापळीच्यासहीं दाटादेतील; दुसेरें त्यांचे भावू शिवाजीराजे त्या प्रांतीं प्रवलेंकडून आहेत करितां, अल्लीयदलशहाहीं यांजवरी कांहीं करणार नाहीत याकरितां राज्य येकोजीराजानीच करावें. त्यानी वंश परंपरेने अमची मर्यादा चालवावी. येणेप्रमाणे करावें ह्मणून निश्चय करून घेऊन येकोजी-

राजासही बोलून सम्मत करवून अपली मर्यादा वंशपरंपरेनें चालवावी ह्मणावयाची बोली राजाकडून घेऊन शकें १५९७ नळ संवत्सर चैत्रमासीं तंजावुर राज्याचे तक्तीं येकोजीराजास बैसविले. येकोजीराजास तंजावरचे राज्य प्राप्त होतांच महाराजानी विजापुरच्या अलीयदिल्शाहा बादशाहास योग्य ऐशी नजर देउन खादर येक खलास व अबदुलहलीम् उभयतां वजीरांस आपल्यापासीच राहून घेतल्या करितां, त्यांच्या न येण्या वरून बाछाई विमनस्क होईनासें युक्तीनें कागद पत्र लिहून पाठविले. ते पाहून अलीयदल्शहा फार संतोष मानून येकोजीमहाराजास वस्त्रें पाठविण्यासरिसें हे तंजावरचे राज्य येकोजी महाराजास त्यांचे वंश परंपरेने अनुभोगणेसहीं सानक दिल्हें. असे ह्मणून लिहून पाठविले. तदनंतरें त्रिचनापल्लिचे नायडानी येकोजीराजावरी राजकारण केल्यास राजे मजकूरानी युद्ध करून त्यांस दाटादेऊन त्यांकडून संदली महाल पानसुपारीस ह्मणून लिहून घेऊन खादर येक खलास व अबदुल्हलीम् उभयतांसहीं त्यांसी बोलिल्या मर्यादें प्रमाणे चालवीत राज्यकरूं लागले. उपरि शकें १५९८ पिंगळ संवत्सरी येकोजीराजास तिसरे पुत्र तुकोजीराजे जन्मले. हे तीघे पुत्रहीं येकोजीराजाची थोरली स्त्री इंगळ्याची लेंके दीपाबाईसाहेब यांचे उदरीं जन्मले. त्यांची धाकुठी स्त्री मोहित्याची लेंके अण्णूबाईसाहेब यांस येक लेंके या खेरीज त्यास परिगृहीत स्त्रिया नोवु. ह्यांत जन्मलेते चंद्रभान, सूर्यभान, मित्रभान, कलेभान, कीर्तिभान, विजयभान, उदयभान, ऐसे सातलेंक जन्मले पैकी जेष्ट चंद्रभान शूर जाहले. येकून येकोजीराजास पुत्र दहा. तदनंतरें कित्येक दिवस न्यायेकडून राज्य परिपालन करून शकें १६०४ रुधिरोद्गारि संवत्सरी येकोजीराजे यांसी परमपदवी प्राप्त जाहली. सेंवच ज्येष्ट पुत्र तिसरे शाहजीराजे तक्तनिशी जाहले त्या शाहजीराजास भार्या चिमाबाईसाहेब ह्मणणार येकच, परिगृहीत स्त्रिया उदंड होत्या त्या शाहजीराजानी धाकुट्या वयांत प्राप्त जाहलें राज्य

आपल्या बुद्धिवैभवेंकडून आपले धाकुटे भावू शरफोजीराजे व तुकोजीराजे उभयतांस व आपल्यासहीं यथाकाली लग्नमुहूर्तहीं करून आपुली मातोश्री दीपाबाई आऊसाहेब यांचे अनुमतीने सकल जनास सौख्य व्हावे याजोगे आपुली फौज व खजाना वाहडवून राज्य करीत येण्यांत मुल्लाय कलाप म्हणून एक कित्ता, यजुल्फकाराचा कलाप येक कित्ता, ऐसे कलाप आले तेंव्हां आपुल्या राज्यापावेतो येवुंदेयीनासें परभारेंच वारून विजापूरचे पादशाहासीहीं सलूक राखून, पेषकषीहीं येकमार्गे कडून वारून घेऊन, राज्यभार करीत असतां त्यांचे तिसरेभावू तुकोजीराजे यांस शकें १६१७ धातु संवत्सरीं पांचवे येकोजीराजे जन्मले. त्यांस प्रतिनाम बाबासाहेबराजे म्हणावयाची रूढीहीं पडली. तदनंतरें शाहजीराजे चांगल्या नीतीने बहूत दिवस राज्यभार करून शकें १६३३ नंदन संवत्सरीं परम पदास पावले. सवेंच त्यांचे दुसरेभावू तिसरे शरफोजीराजे तक्तनिशी जाहले. त्या शरफोजीराजास पहिली स्त्री घांटग्याची लेंकें सुलक्षणा बाईसाहेब, दुसरीस्त्री घांटग्याची लेंकें अपरूपबाईसाहेब, तिसरीस्त्री शिरक्याचीलेंके राजसबाईसाहेब यासमवेत राज्यभार करण्यांत न्यायास न सोडितां परम नीतीनें राज्यभार करित्या दिवसांत अवरंगजिबानी विजापुरचे अल्लीयदिल्शाहास दस्तगीर केल्यामुळें त्या संधांत उद्भवल्या कलापाचा धक्का आपल्या राज्यास लागूं देईनासें विजापुरांतून उघडून आल्या माखराचा आदर करून राज्य भारकरीत असतां, त्यांचे धाकुटे भावू तुकोजीराजानी लग्नकेले स्त्रिया—अरणाबाई मोहित्याची एक, रामकुमारबाई इंगळ्याची एक, मोहिना बाई पिंगळ्याची एक मनाबाई पिंगळ्याची येक, लक्ष्मुंबाई इंगळ्याची एक, एकून लग्नाच्या स्त्रिया पाच. याखेरीज, राख्या सहा पैकी एकमात्र म्हराठ्या जातीची वरकड पांचहीं नायडकूटाच्या. त्या म्हराठ्याचे जातीची तरवारीस लग्न केलें ते राखे अन्नपूर्णाबाईचे पोटी शकें १६६४ शार्वरी संवत्सरी प्रतापसिंहराजे जन्मले. सवेंच शामाबाई म्हणून येक कन्या जाहली. वरकड नायंडकूटाच्या राख्या पांचापैकी जाहली संतती मालोजी-

राजे येक, अण्णा साहेबराजे येक त्यांस दुसरे नांव हरिश्चंद्रराजे, नानासाहेब-राजे येक, कन्या दोघी येणेप्रमाणे जन्मले. त्याउपरि शरफोजीराजाचे राज्यांतच त्यांचे धाकुटे भाउ तुकोजीराजाचे लग्न केले स्त्रीचे पुत्र पांचवे येकोजीराजे प्रतिनाव बावासाहेब ह्मणून वरीलिहिले आहे त्यांस लग्नकेल्या स्त्रिया—पहिली सुजानबाई इंगल्याची लेंक येक, दुसरीबाइको जयंतीबाई-साहेब येक, तिसरी सखवारबाईसाहेब येक, चौथी सुकुमार बाईसाहेब येक, पांचवी गिरिजाबाईसाहेब येक, साहवी पार्वतीबाईसाहेब हे सहा स्त्रिया लग्नाच्या पैकीं वडीलांनी लग्नकेल्यात्या येक दोन जातां वरकड त्यांच्या प्रोढेंत करून घेतिल्या. तैशाच राख्या तीनी तैसेच तुकोजी राजाचे दुसरे लेंक राखे संमंधाने म-हाठ्याचे जातीचे राखीचे पोटी जन्मले प्रतापसिंह राजास लग्न केल्या स्त्रिया पांच—पहिली अहिल्या बाईसाहेब मोहित्याची, येक, यमराई मरहोवशी त्याची येक, सखववार बाईसाहेब मोहित्याची, द्रौपदी बाईसाहेब दुनबोची येक, यशवंत बाईसाहेब माहडीकाची 'येकून पांच स्त्रियापैकी वडिलानी लग्न केल्या त्या येक दोन जातां वरकड त्यांच्या तखीतांत करून-घेतिल्या त्या याखेरीज राख्या म-हाठ्या व नायडकूटाच्या बलजेवाराच्या देखील सात, प्रतापसिंह महाराजाची बहीन शामाबाई ह्मणून वरी लिहिलें आहे किं त्या शामाबाईसच मल्लारि गाडेरायास लग्न करून दिल्हें. आतां उरल्या तुकोजी राजाच्या नायडाच्या जातीच्या पांच राख्या पासून जन्मले पुत्र तीघेहीं तुकोजीराजा समोर देवगतीस पावल्या पैकीं नानासाहेब ह्मणणारास मात्र अपुसाहेब ह्मणून येक पुत्र त्यानी ब-हाड केल्या स्त्रियापासून जाहले होते. त्या अपुसाहेबास लग्न केल्या बाइका खेरीज बलजे वार वगैरे जातीचे राखीपासून येकपुत्र नानासाहेब ह्मणून जाहला तो अद्यापि सुखरूप आहे. आतां त्याच राखीचे संघांत जाहल्या दोघे लेंकीहीं तदनुसार गाडेकूटास दिल्ह्या. येणेप्रमाणे खत निशी जे—शरफोजीराजे त्यांचे धाकटे भावू संततीवंत तुकोजीराजे उभयतानी येकत्र राज्यभार करीत

असतां उभयतां भावांस ग्रहकृत्य वैशम्यामुळें तुकोजी राजानी कांहीं मुलूक वडील भावापासी मागून घेऊन महादेवपट्टणांत शाहार बसवून आपल्या सकल संसारानिशी महादेवपट्टणांत राहिले होते. किल्यांत शरफोजीराजे राज्यभार करीत असतां त्यांच्या पट्टस्त्रिया तीघ्यांपैकी दुसरी स्त्रि अपरूप बाईसाहेबयांस कित्येक दुष्ट स्त्रियानी बोधिले जे--- कनिष्ट भावास संतती वाहडली ज्येष्ट भावु राज्य करणारास संतती नाही त्याकरितां, राज्यपट्ट कनिष्ठास लागेलकीं ह्मणून बोधिले. बोधना रुचून त्या राजस्त्रियेने प्रथम बोधिल्या दुष्टस्त्रियानी सांगीतल्या यत्नाप्रमाणेच नसतां येक गर्भह्मणून बाहेर रंग करून, उपरि पुत्र प्राप्तीहीं जाहली ह्मणून वर्तमान सांगीतल्या वरून राजे व बंधु वर्गानीहीं संतोष मानून राजपुत्रास करावयाचा उत्सव करून त्या पुत्रास सवाई शहाजीराजे ह्मणून नामकर्णहीं केले. तदुपरि थोड्याच दिवसांत चालिलें कृत्रिम राजबंधू तुकोजीराजे महादेवपट्टणांत होते त्यांकडून व्यक्त बाहेर पडून शरफोजीराजानी फार आश्चर्य करून त्या पुत्राचा परिहार करावयाचे रीतीनें करून सोडिलेतरी नष्टजाहल्या पुत्राची कथा कां लिहावी ह्मणाल्यां पुढें याचे कारण सांगणे पडतें करितां लिहिलें. हे कृत्य येकंदर चालिलें ते तीघे राजस्त्रिया पैकी अपरूप बाईसाहेब ह्मणणांरानी दुष्ट स्त्रियेचे बोधनेस वश होऊन केलें. त्यां उपरि शरफोजीराजानी कित्येक दिवस राज्यभार करून शके १६४९ कीलक संवत्सरीं दैवगतीस पावले. त्या बरोबरी अपरूप बाईसाहेबा खेरीज सुलक्षणा बाईसाहेब व राजस बाईसाहेब उभयतांहीं अनुगमन केले. सवेंच त्यांचे भावू धाकुटे तुकोजीराजे महादेवपट्टणांतून येऊन तक्तनिशी जाहले. त्यानी राज्यभार करीत असतांच वरी लिहिलें त्यांच्या राखीच्या संबधांत तीघे पुत्र नष्ट जाहले. परंतू नानासाहेब ह्मणणारांचे संततींत अपूसाहेब मात्र आहेत ह्मणून वरी लिहिला अर्थ कारणानुसार लिहिला परंतू याचे राज्यांतच चालतो तेंव्हां त्रिचनापल्लींत मीनाक्षिअम्मा ह्मणूण नायडाची राज्यभार करीत होती. तिला पाळेगार वगैरे कारभारामुळें बहूत शल्य

जाहलें. त्यास तुकोजीराजानी आपल्याकडील सैन्य व सेनापतीसहीं पाठवून ते सैन्य येकंदर परिहार करून मीनाक्षीअंमास निःशल्य करून स्थापना केले. तदनंतरें तुकोजीराजे बहुतन्याय नीती कडून चांगल्या रीतीने राज्य करून शकें १६५७ नलसंवत्सरीं दैवगतीस पावले. सवेंच त्यांचे ज्येष्ट पुत्र पांचवे येकोजीराजे त्यांस बाबासाहेब ह्मणूनहीं नांवें. त्यानी येकवर्ष राज्यभार करण्यां त्यानी समीपचे त्या कोणावरीहीं पातेरा नाही कोणाची माजी कठार असल्यां नाही कोणाच्या हाती सुरी हसल्या नाहीं फार संशय मानणें; कोणी बिदीस जाणार येणार देखील कांही देवाचा नामोच्चार केला अथवा त्यांचा होंट हलूंलागला अथवा येकीकडें दोघे मिळून कांहीं बोलूं लागले; कोणाच्या हाती जपमाळ पाहिली तरीहीं त्यांच्याठांई आपल्यास वश करण्यास आपल्यास मारण्यास मंत्र यंत्र करिताहेत ह्मणून निश्चय कडून समजून त्याच्या पारपत्यासहींकरवणें; अणखी राजाचे समीपतेचेहीं चर्चा करण्याने थोरकीं त्यानी समग्र आपुली लेंकरें ह्मणून जे ह्मणतोल त्यांस नीट चालवणें; वरकडांस समीपतांहीं नाही. चालवणेहीं तदनुसरेंच. येणे प्रमाणे राज्यभार करण्यांत चंदासाहेब ह्मणून कोणी नवायीत सरदार आर्काड सुभ्याचा दोस्तरीखानाचा जांवांयीं त्या चंदासाहेबाने कित्तेक भारी फौज व फराशीसाकडीलहीं कुमुक घेऊन तंजाउरावरी युद्धास आला. तेंव्हां बाबासाहेब राजे उपद्रवाने अशक्त होते. तेंव्हांहीं किल्ला व आपले फौजेची बंदोबस्तीहीं चांगली करून, आपण किल्याचे बुरुजावरी येऊन किल्ल्या वरील तोफांचांहीं मार करून, फौजेसहीं त्याचे फौजेवरी जाऊन पडणेस निरोप देंऊन चांगले भांडणे भांडले. तेंव्हां चंदासाहेबास किल्ला घेणेस निर्वाह नाहींसें कांहीं पैक्याची बोली वारून घेऊन त्रिचनापल्लीस निघूनगेला. तदनंतरें बाबासहेब राजे त्याच उपद्रवाने शकें १६५८ पिंगळ संवत्सरीं दैवगतीस पावले. तेंव्हां अमात्यपण करणार व योग्य सोइऱ्यांतहीं राज्यपदास कोणी नाहीकीं ह्मणून त्या बाबासाहेबाची स्त्री

सुजान बाईसाहेबास सबेंच तक्तनीशी केले. तेंव्हां शके १६५८ पिंगळ संवत्सराचा बाकी काळयुक्ती संवत्सर देखील त्या सुजान बाईसाहेबाने राज्य- भार करीत असतां, सोय-यापैकी कौमाजी घांटके ह्मणणार येकाने पेसजी शरफोजीराजे राज्यभार करीत असतां दुष्ट स्त्रियेचे दुर्बुद्धीनें कृतृम पुत्र येकजण निर्माणहोऊन त्यालाच सवाई साहजीराजे ह्मणून नांवें ठेविल्यावरी कृतृम व्यक्त होऊन त्या कृतृम पुत्राचा परिहारहीं जाहलाहोता ह्मणून वरी लिहीलें आहे कीं—सांप्रत कौमाजी घांटका ह्मणणाराने तो सवाई शाहजीराजा ह्मणणार मूल वांचला आहे ह्मणून कुप्पी ह्मणून येक बटिकीणीचा लेंक रूप वयाने सहशहोता. त्यालाच तो शाहजीराजा वांचलातो ह्मणून प्रख्यात करून त्याला घेऊन वडेरपाल्याचे रानांत बसून संस्थानाचे नाते रहस्यांत पालेगार वगै-यास भ्रमें घालून त्यांकडून थोडें द्रव्य संपादून थोडी फौजहीं जमाकरून तदनंतरें देवणांपट्टणांत असणार इंग्रेजासी संविधान करून त्यांस नानाविध सांगून त्यांकडून कित्त्येक उपपत्तीकरून घेऊन तेथून नागपट्टण वगैरे स्तलांतून पलांदेवाल्याकडून कांहीं द्रव्य घेऊन फौज बंदीकरून तंजाऊरांत असणार फौजेस व किल्लेदारांस भ्रमासघालून त्यांच्या अंतरंग शल्ल्यावरून शकें १६६० काल्युक्तीं संवत्सरी किल्ला प्रवेश करून राज्यपद कारणार सुजान बाईसाहेबास लोटून परते करून आपण तक्तनिशीनें जाहले. तो रानांतून आलाह्मणून त्याला काटराजा ह्मणून लोक वदंती जाहली. त्या काटराजाने थोडेच दिवस राज्य करण्याने त्याचे चेंवेंवरून वळखून पेसजी त्याचे भ्रमांत पडले. ते किल्लेदार व फौजेसहीं हा काटराजा कुप्पी बटिकीचा लेंक याचेनांवें सुभान्या कृतृमे कडून राज्यपदास आला ह्मणावयाचें निश्चय कडून कळून अह्मी राजद्रोह करून बटकीचे लेंकास तखतीं बैसविलोंकी ह्मणून केवळ पश्चाताप पावून तजवीज केलीजे मायराजाची—तुकोजीराजानी परिग्रहकेल्या स्त्रियांपैकी प्रतापसिंह राजाची माय राजाची सम जातीजी जाहल्या करितां हा पुत्रच राज्यास योग्य ह्मणून सर्वलानी निष्कर्ष करून शके १६६० सिद्धार्थी संवत्सरी प्रतापसिंहराजास

तक्तनिशीने केले. तोच शक त्याच वर्षी प्रतापसिंहराजानी लग्नकेले पट्टस्त्रियांपैकी दुसरी स्त्री दुनगोची लेंके द्रौपदीबाईसाहेबाचे उदरी प्रतापसिंह राजापासून तुळजाराजे जन्मपावले. काटराजा कुप्पी बटकीचा लेंक त्यांचें नांवें सुभान्या तैशास तंजावुर राज्य परंपरेने भोंसल वंशाचे राजे राज्याधिपत्य करीत आले. तैशा राज्यास बटिकीचा स्योंक सुभान्या ह्मणणार अधिपति जाहला ह्मणणाराचे सकळ सोइरे धायरे व सकळ जनासहीं व्यक्त जाहल्यावरी ह्या कृतृमांत मिळाल्या सैंदाने परंपरेने राजवंशाची चाकरी करीत आलोंकी ह्मणावयाचे लोकलज्जेस्तवहीं आणखी यांत मुख्य येकोजीराजाचे परिग्रहीत स्त्रियापासून जाहले चंद्रभानजीभोंसले यांचे लेंक नायकजीभोंसले भाग्येंकडूनहीं शौर्येंकडूनहीं प्रख्यात होते—त्यांच्या भयास्तवहीं प्रस्तुत राजवंशी नामें प्रतापसिंह महाराज रूप, गुण, क्रिया, बुद्धि, या सर्व गुणांकडूनहीं योग्य आहेत ह्मणून प्रतापसिंह महाराजास तक्तनिशी केल्यावरीहीं तो सैंध कृतृमांतच होता. याखेरीज त्या सैंधाने अकृत्यहीं करीत आला. ते काय ह्मणजें प्रथम येकोजी महाराज या तंजावुर राज्यास अधिपति जाहल्यावरी या अगोदरी केले धर्म नव्हतां तंजावर राज्यांत बहुत देंबालय कावेरीतीरीं बहुत ब्राह्मण वसताती ह्मणून अग्रहार बांधवणें, ब्राह्मणांस सर्वमान्यदेणें, यज्ञादिक करवणें, अन्नछत्र घालवणें, या रीतीचे अनेकधर्म येकोजीमहाराजापासून परंपरेने इत्यादिधर्मं करीतच आले, त्यांत प्रतापसिंह महाराज तक्तास आल्यापासून विशेष धर्मं करीतच आले. या धर्मास येकंदर सैंद विरोधच करीत आला. याखेरीज आपण जातीचा तुरूक होऊन कर्नाटजातीच्याहीं सुळ्या देंवालयांत असणार या नावाल्या त्यांत येक मोहना ह्मणणार सुळीसही भ्रष्ट करून आपले घरीदेंखील ठेऊन घेतिले. इत्यादि त्यांची दुष्टकृत्ये व कृतृमें महाराजास प्रतिपदीहीं कळलें असूनहीं आपण नूतन राज्यपदाधिष्टित जाहलों ह्मणूनहीं त्या सैंदास दंडीनासे कित्येकदिवस त्याचा अधिकारहीं चालविला तरीहीं तो सैंध अपल्याकडे राजाची फौजदारी व तंजाउर कोटाची किलेदारी

व राजाची चिटनिशी ऐशे प्रबल उद्योग समग्रहीं आपले स्वाधिन आहेत, या अधिकाराच्या बळेंकडूनच मागें बटकीचालेंक सुभान्यास राज्य दिल्हों. परतून त्याला कैद करून प्रतापसिंह महाराजास राज्य व्हावेंयाजोगेंहीं केलें. अगोदरी बावासाहेब राजानी ठेविले सरखील सिद्धोजी वगै-यास काटराजा-कडून चित्रवधें करविलें. अणखी चिंतिलेंतें करूसकेन ह्मणावेयाचे उन्मत्ततेने आपली लेंक चंदासाहेबाच्या लेंकास देऊनें त्या चंदासाहेबाचे लेंकास तंजावुरचे राज्याचे तक्तावरी बसवून सकल ऐश्वर्यहीं आपण भोगावें ह्मणावयाची हृदयोचना करून आपला भावू सैंध काशीमाशी तजवीज केला. ते या भोंसलवंशाच्या पुण्यप्रभावेंकडूनहीं व प्रतापसिंह महाराजाचे योगें-कडूनहीं त्या सैंध काशीमास आपल्या भावानें केला राजद्रोह स्वा-मिद्रोह, विश्वास घातक, हे समग्र साहित्यासें अंतरंगे माहाराजास त्या सैंधाचे कृत्रुमें येकंदर त्याचा भावू त्या सैंध काशीमाने जाणत केलें. तेंव्हा प्रतापसिंह महाराज येकायेकी उचंबळनासे दूरवर योचना करून त्या सैंध काशीमास तुझयासांगण्याचे प्रमाण काय ह्मणून विचारिले. त्या काशीमाने थोड्याच दिवसांत माझ्या सांगण्याचे निदर्शन महाराजास येयील ह्मणून निरोपघेऊन घरास गेला. सवेंच चार पाच दिवसांनंतरें सैंदानें तबक मुस्तीद करून, महाराजापासी ठेऊन, आपली मूले चंदासाहे-बाच्या लेंकास देतों, तेणेकडून संस्थानास बलच आहे ह्मणून अर्ज केला. तेंव्हा महाराजानी बऱ्रखून अमच्या राज्यास बळें व्हावी ह्मणून आपली लेंके देखील नबाइतास देताहेत ह्मणून श्लाघना करून पाहिजेते लग्नाचे खर्चास देवून लग्नमाल किल्यांत करणें गरजनाहीं मध्यार्जुनी करणे ह्मणून मल्यापणाने सैंधास सांगीतले. तेंव्हां सैंधाने कबूल करून तैसेंच मध्यार्जुनास जावून अतिशय वैभवंकडून लग्नहीं करून परतून किल्ल्यास येऊन पावल्यानंतरें त्या सैंधानें केलें कृत्रिम काय ह्मणजें—चंदासाहेब प्रभृतींस तुह्मी मध्यार्जुनांतून रातोरात निघून अरुणोदय कालीं किल्ल्यास पावणें, त्यावेळेस दंडकाप्रमाणें

किल्ल्याचे दरवाजे उघडतांच फौजेनिशी किल्ल्यांत शिरून, राजगृहावरी हल्ला करून आंत शिरून, खतल् करून राज्य स्वाधीन करून घेणें, फौजदारी व किल्लेदारी दोनी आपलेस्वाधीन आहेत्या करितां तुह्मास कोणी समोर होणारनाहीं, ह्मणून कागदलिहून आत मनुष्याकडे देऊन रस्याने पाठविला. ते त्या सैंधाचाच भावू सैंदकाशीम ह्मणणार या कागदपत्राच्या रहस्यांत होत्या करितां याकृत्रिमाची पूर्वी सूचना मात्र महाराजास कळविली ते नव्हतां महाराजाचे अंतरंग मनुष्य घेऊन त्यांकडून सैंधाने लिहिला जिनस व कागद व कागदनेले मनुष्यासहीं धरून महाराजाकडे ओपिले. यारीतीची प्रबळसाक्षी महाराजास पावल्यावरी महाराज अत्यंत आश्चर्य व अतिशय क्रोधासहीं वश्य होऊन आपल्या आप्तपरीवार कित्त्येकास मिळवून त्यांत मुख्य सरदार मल्हारजी गाडेराव महाराजाचे मेव्हणे, व अनपाशेटगे महाराजाचे मुख्य कार्यस्थ, मानाजीराव जगताप महाराजाचे आप्त सरदार इत्यादिकांस आपली हृदयोचना व्यक्त कळवून सैंधास मारणेचा निश्चय करून येक्यादिवशी आपल्या सरदारास व आप्तलोकांस येकंदर संन्नाहानिशी येक्यास्थलीं दबवून ठेऊन आपण येक्याठिकाणी प्रत्येक बसून मोगलाकडील कित्त्येक कागदपत्रें पाहावे लागताती ह्मणून सैंदास बलावून पाठविले. तेंव्हां सैंदाच्या उन्मत्त दर्शें करित्तां महाराजाची योचना कोणतीहीं कळनासें जाहल्यास्तव महाराजा कडून सात पांच बलावणी घेऊन महाराजापासी येवून पावला. तेंव्हां सैंधाचें उन्मत्त दर्शेंकरीतां महाराजानी त्याशी येक क्षणभर उपचाराने बोलून लघुशंकेचे व्याजेंकरून आपण अन्यत्र महालास गेले. तेंव्हां महाराजाचे पूर्वसंकेताचे आर्तप्रमाण त्या त्रिवर्ग सर्दारानीहीं सैंदाकडील येक मनुष्यहीं सैंदाकडे नाहीशी बंदोबस्ती अगोदरीच करवीले होते करितां चिल्लर मनुष्यास सैंदाकडे पाठवून त्याला हालून देयीनासें हात पांय बांधून अन्यत्र स्थलास आणवून त्याला परलोक गतीस पाववीले. सवेंच त्याच्या घरा वरीहीं हल्ला करवून पळालेते जातां उरल्यास शतुशल्य नाहिंसें केले.

तदनंतरें महाराजानी, अनापाशेटग्यास सैंधखलाव फौजदारी, मल्हार गाडेरायास किल्लेदारी, डब्बीर नादोपंतास चिटनिशी, येणेप्रमाणें अधिकार देवून राज्यभार सुरक्षित करून चालते केले. तदनंतरें महाराज श्रीरामेश्वरास यात्रेस सकल संन्नाहानिशी जावून यात्रा करून बहुत दान धर्महीं करून परतून येतेवेळेस रामनाथपुर मरवर जमेदाराने परंपरेकडून महाराजकडून आपले राज्य स्थापित ह्मणावयाचे कळव्या करितां गांवेंभर भोय येऊन आपल्या किल्ल्यास येऊन पाहून येकदिवस असून जावें ह्मणून प्रार्थिले. तैसेंच महाराज अंगीकार करून गेले. तेंव्हां दरवाज्यांतील लोकानी न कळतां मांघून येणार चिल्लरांस अटकाविले. ते महाराजास कळून तैसेच परतून चालिले. तेंव्हां रामनाथपुरचे राज्य करणार बहुत भय बहुत विश्वासें करून दोन घटिका पावेतो महराजाची पालखी धरून घेऊन, महाराजास बहुत प्रार्थिल्या करितां महाराज बहुत दयावंत होऊन परतून रामनाथपुरास जावून येकदिवस राहून त्याकडील पूजा पावून परतून आपल्या स्वराज्यास पावले. रामनाथपुरवाल्याने अलीकडें नानाच्या दाक्षिण्यास्तव नबाबाचा ह्मणविला तरींहीं आदी विसरनासें महाराजाची शेवा केली. पेसजी बावासाहेब राजाचे राज्यभार शेवटी चंदासाहेब ह्मणणार त्रिचनापल्लीचे किल्ल्यावरी जाऊन उतरला ह्मणांवयाचे वरी लिहिलें आहेकीं त्या चंदासाहेबाने त्रिचनापल्लीचे राज्य साधून आपण तंजाउरास प्रतापसिंह महाराजास राज्यहोतांच येऊन घेरिलें. तेंव्हां प्रतापसिंहराजे दोन महिने पावेतो चंदासाहबासी चागलें युद्ध केले. त्यानंतरें चंदासाहेबाने यांसी काय भांडणें हे किती दिवस काय खावून भांढतील पाहूं आपल्यासहीं त्रिचनापल्लींकडें पाळेगाराची बंदोबस्ती व्हावी लागते ह्मणून आर्काडांतून बरोबरी आलातो सबदरअलीखानास तंजाउरचें राज्यसमग्र येक पटकोट सुभाविना जमा करून सभदर अलीखानाकडे ओपून आपण त्रिचनापल्लीस गेला. तदनंतरें सभदरअलीखान राज्य आपल्यास जिरेलं किल्ल्यांत असणार राज्य कार्य करून पाहातील

ह्मणून खंदकाची वाली देखील आपलीकरून घेऊन, तिरवादीस पश्चिमेकडे आपल्या नांवें सबदरअल्लीआना ह्मणून नांवें ठेऊन अणाहीं घालून दोनवर्षे बसला. तेंव्हां प्रतापसिंह महाराजास फार संकट पडून फौजेस देणेस व आपले खर्चासहीं तुटारा पडल्या मुळें फौज, भांडण्यास वजनासें गेल्याकरितां साता-यांत शाहूराजास पत्रलिहून पाठविले. तेंव्हा शाहूराजानी वीरूबाईचे औंटीस घातिलेते नागपुरीं असणार रघोजी भोंसल्यास व फतेसिंगासहीं साटहजार स्वार देऊन पाठविले. त्यानी अतित्वरेने घाट उतरलेते वर्तमान ऐकतांच, सबदरअल्लीखान मुलूक सोडून, त्रिचनापल्लीस पळाला. उपरी राजास मुलूक मोकळाझाला. त्यानंतरें रघोजी भोंसले व फतेसिंग उभयतां त्रिचना-पल्लीस येऊन समोर मधेरेतून आलातो चंदासाहेबाचा भाऊ व सबदरअल्लीखा-नासहीं मारून चंदासाहेबास धरून कैद करून त्रिचनापल्ली किल्ला घेतला. तेंव्हां प्रतापसिंह महाराजानी त्याकडे आपले अमात्य अन्नप्पाशेटक्यास पाठविले. त्यानी जाऊन रघोजी भोंसले व फतेसिंगाची भेटी घेतांच त्यानी त्रिचनापल्लीची किल्ली ओपून ध्या ह्मणाले. तेंव्हां राजानी त्याचा अंगीकार करीनासें सांगून पाठविल्या वरून रघोजी भोंसले फत्तेशिंगानी त्रिचनापल्लीचें राज्य व किल्ला देखील राजीघोरपडेचे लेंक मुरारजी घोरपडे यांकडें देऊन, आपण चंदासाहेबासही घेऊन, साता-यास शाहूराजाकडे गेले. इकडे प्रतापशिंहराजे तंजाउर देशाचे राज्य करीत होते. तदनंतरें अन्नप्पा शेटक्याने सरखेली केल्यांत राज्य तंत्राची कामें येकविधेंकडून चालते केले तरीहीं कित्त्येक उद्धट कृत्य करूंलागले. त्याचा जिनस थोडा कळवितों जे—महाराजाचे योग्य साज येकंदर आपण व आपले बाइकास येकंदर करूंलागले. याखेरीज महाराजा समीप येते वेळेसहीं व समक्षेमांतहीं महाराजासी बोलण्यांतही उद्धट कृत्येंच करूंलागले. तेणेकडून महाराज कांही मनोवैकल्यातें पावून अन्नप्पाची सरखेली काहडून, मानाजीराव यांस सरखेलीहीं व फौजदारीहीं देऊन, अन्नप्पाशेटक्यास थोड्या दिवसाच्या कामास घरीच

असा ह्मणाले. ते अन्नप्याशेटक्यास साहीनासें सरखेली व फौजदारी आपल्यास बहूत दिवस चालिल्या करितां फौज तमाम आपल्यास वशांत असेल ह्मणावयाचे दुर्भ्रमें करून आपले भावूबंदांसमवेत केसरी कापडें लेवून बाहेर विधान करून बसले. तेंव्हां महाराजानी पूर्वींच या अन्नप्पाची दुष्टप्रकृती वळखिले होते करितां त्याच संशयाने तुह्मी हत्यारा पत्यारानिशी बाहेर बसाव यास कारण काय ह्मणून विचारून पाठविल्यास अन्नप्पानी सबूरी न करितां जा महाराजाचे अन्नखावून थोरवोस पावलेकी त्यावरीच हत्यार घरून येकदोघांस जखमीहीं केल्यावरी महाराजानी कळून अटोपत नाही ह्मणून आपल्या लोकांस हल्लयास निरोप दिल्हे. त्यांच्या यांच्या मारामारींत अन्नप्पा व त्याचे भावू वगैरे सहासात जण ठार जाहले. तदनंतरें महाराजास अन्नप्पा शेटक्यानी सरकारांची चाकरी केली ते आठवास येते वेळेस समग्र अन्नयास मारिला तो पश्चात्ताप पावण्यासहीं कारणहोतें. तदनंतरें त्रिचनापल्लीचे किल्लयांत असणार मुरारजी घोरपडे यानी आपले अमात्य इनीसखान ह्मणणार तुरकाचे बोधणे वरून तंजाउर राजाचा मुलूक थोडा जाहला तरीहीं चांगले राज्य जाहल्या करितां समग्र राज्य आक्रमावें तरीहीं तेथील राजे आपले यजमान यास्तव कांही मुलूक स्वाधीन करून घ्यावें तेंहीं केवल फौजबंदीने देयीनात करितां चिल्लर उपद्रव करीत असावें ह्मणावयाचें बुद्धीनें इनीसखांना बरोबरी २,००० स्वार तैनात करून पाठविले. त्या इनीस खानाने तंजाउरच्या किल्लयांत कोठें लुटणें, कोठें मारणें, भांडण्यास समोरे होईनासें येक दोन चिल्लर उपद्रव फार आरंभिला. तेंव्हां, प्रतापसिंह महाराजाने आपला सेनापती मानाजीरायास निरोपून समागमें थोडी सेनाहीं देवून पाठविले. त्यानी जावून थोडे दिवस त्या इनीसखानाचा पाठलाग करीत जावून शेवटी येकटा नदीचे कांठी सांपडून तीनशें स्वार ठारमारून सात पांचसें घोडे व मनुष्यहीं पडावू धरून आणिले. त्या भांडण्यांत सरदार इनीसखान ह्मणणार गुंत होऊन गेला. तेव्हढ्याने देशास मुराराायाचा उपद्रव

राहून गेला. तदनंतरें महंमद अरब ह्मणणार येकजण तो कोण ह्मणजें— पेसजी चंदासाहेब उत्तरदेंशाहून याप्रांतास येऊन त्रिचनापल्लीचे राज्यहीं साधून तंजाउर राजावरीहीं युद्ध करून शेवटी रघोजीभोंसले व फत्तेसिंगाच्या हाती सांपडून पुणें प्रांतांस जावून, शाहूराजाकडून गडप्रवेश पावल्यानंतरें, त्याच्या संगतीस होतातो महंमद अरब ह्मणणार थोर सरदार, दोन तीन हजार स्वार, पांचहत्ती थोडेबारहीं, इतुक्या फौजेनिशी उघडून कोणाच्यां आश्रयांतहीं राहवेनासें आपण फूट होऊन, पुदुचेरींत फराशीसांचा आस्रा थोडा करून घेऊन, मुलुकांत तमाम लुटणें, रात्री वडेरपाळ्याचे रानांत दबून राहणे, असें बहुतदा केल्यामुळें तंजाउरचा मुलक व त्रिचनापल्लीचाहीं केवळं तोराजी त्याला तेंव्हां प्रतापसिंहराजाने आपले किल्लेदार मल्हारजीगाडे या समागमें मानाजीराव जगताप यांसहीं कित्येक सन्हाहा देऊन पाठविले. त्यानी येक महिना पावेतो त्याचे पाठीसी फिरून शेवटी तिकाटपल्ली ह्मणावयाचे किल्ल्याजवळ त्या महंमद अरबास सांपडवून त्याचे हत्ती, घोडें हिरून घेऊन त्याकडील जुलूफकवरखान् ह्मणावयाचे बिरूदाचे निशानासहित कित्त्येक त्याची बिरुदेंहीं हिरून घेऊन त्याकडील बहुत लोकांसमवेत त्या महंमद अरबासहीं मारून टाकिले. प्रतापसिंहराजानी संतोष पावून त्याकडील बिरुदेंसमग्र मल्लारजी गाडेरायास कित्त्येक व मानाजीरायासहीं थोडी दिल्हि. देवीकोटचा किल्ला साधणेच्या हेतूने इंग्रेजाची फौज कित्ये येऊन देवीकोट बंदरचा किल्ला साधिला तरी महाराजांस इंग्रेजासहीं बिगाड नसतां त्यानी येण्यास कारण काय ह्मणिजे देवीकोटचे थोरसें इंग्रेजाकडील येक जहाज पडावू जाहली. त्यापैकीं कित्त्येक सामाने व येक दोनी कुतरी महाराजानी ठेऊन घेतल्या करितां त्याविषयीं इंग्रेजास ते बंदर अपल्यास पाहिजे ह्मणावयाच्या हेतूवरून येऊन घेतले. तेंव्हां महाराजानी फौजदार नानाजीरायास बरोबरी फौज देंऊन पाठऊन परतून देवीकोटच्या किल्ला युद्ध करून घेतला. तेंव्हां देवीकोटच्या किल्ल्यांत मंहाराजाचे हुकुमाप्रमाणें

जफर साहेब ह्मणारास किल्लेदारी देऊन ठेऊन आपण तंजाउरास येऊन पावले. परतून दुसरा कित्ता इंग्रेजाचीं फौज देवीकोठचे किल्ल्यावरी आली. तेंव्हां महाराजानी कित्त्येक सरदारास फौजहीं देऊन त्यावरी पाठविलें. त्या युद्ध प्रसंगी इंग्रेजाची फौज सोलदाज वगैरे यावर दलक कोलडचे कांठासी उभे होते. तंजाउरची फौज त्यांवरी जाणेस कोल्लड नदीचा कांठ बहुत उन्नत जाहल्या करितां भलतीकडें उतरणेस घोडेस्वारास वाट नाहींसें पलीकडून वाटेने उतरून येकाच मार्गाने येणे पडिलें करितां त्या समयीं नदींत फौज समग्र उतरून येते वेळेस इंग्रज-याकडील लोकानी मार धरिल्या करितां नदीच्या वाळामुळें घोडे खेळवणूकेस देखील नाहींसें जाहल्या करितां कित्येक स्वार जायां होऊन येक सरदार वीरप्पा ह्मणणार रणास आला. तदनंतरें इंग्रेजानी महाराजासी सलक बोलून येक करारनामाहीं लिहून दिले त्यावरून देवीकोटचा किल्ला इंग्रेजांस दिल्हा. ते सन् १७४९ इसवींत. तदनंतरें हैदराबादेंत होतेते थोरले निजाम शाजदीखान ह्मणणारानी दक्षण प्रांताचे वर्तमान ऐकणेंत चंदासाहेबाने दास्तल्लीखानाचे लेंकास बदरल्लीखान वगैऱ्यांस घेऊन पारशींचा स्नेहहीं करून त्यांची कुमुकहीं घेऊन त्रिचनापल्लीचे राज्य साधिले. ते ह्मराटे शाहूराजाकडील रघोजी भोंसले फत्तेशिंगानी जाऊन तंजाउरचे राजाच्या कुमकेस्तव गेले. त्यानी त्रिचनापल्ली राज्यहीं घेऊन चंदासाहेबास धरून आणून गडावरी घातिले. हे समग्र ऐकून त्रिचनापल्लीवरी बाच्छाई निशान चढविले. ते आपण जीवंत असतांच उतरणें विहित नव्हें ह्मणून शाहूराजास आत्मार्थें करून कागद पत्र लिहून त्याचे अनुमतेवरून ऐंशीं हजार स्वारानिशी स्वारहोऊन त्रिचनापल्लीस पावले. त्रिचनापल्ली किल्ला मुरारराया वरी राज कारण सहा महिने करून मुरारजी घोरफडे यांस कौलावरी बाहेर काढून त्रिचनापल्लीचा किल्ला व आर्काडची सुभेदारीहीं अनवरदीखान ह्मणणार समागमें आले होते त्यांचे स्वाधीन करून आपण हैदराबादेस निघून गेले. आर्काडसुभा व त्रिचना-

पत्नीचे राज्यासहीं अधिकारी अनवर्दीखान जाहल्या करितां त्याचे पुत्र मापोसखानानी आर्काड सुभ्याच्या नात्याने तंजाउरची पेषकषी यावी ह्मणून जाबाबस्वाल केले. तेंव्हां प्रतापसिंह महाराजानी कित्येक सोडवणूकेचा प्रसंग वाजवी प्रकारें सांगून पाठविल्यास समजेनासें मापूसखानाने आपले फौजानिशी युद्धास आले. तेंव्हां प्रतापसिंह महाराजानेहीं आपली सेना पाठविले. उभयतांस युद्ध तंजाउरचे किल्ल्यास उत्तरेस येक कोसावरी चांगलें भांडणें झालें. तेंव्हां, मापूसखानाने त्याच्यां फौजेचाहीं निर्वाह नाहीसें फौज वाताहत होऊन मापूसखानाने पराजय पावून निघून गेले. तेंव्हां पाडावू सांपळ्याचा आदर करून परतून खान मजकूराकडे पाठविले तदनंतरे मापूसखान आपण पराजय पावले व्यसनानें आपले बाप अनवर्दीखानास जाऊन सांगीतले. तेणेकडून अनवर्दीखानानी योचना केली जे—तंजाउरचे महाराजानी जबाबस्वाह युक्तच केले. त्यास मापूस खानानें समजनासें जलदी केल्या करितां भग्नजाहला. परंतु बाच्छाईफौज माघारली ह्मणावयाची ईर्षा थोडी अंगीकारून अनवर्दीखानानी भारी फौज स्वार बार, तोपखाना, व कालहस्ती व्यंकटगिरी, वेढवल्ल, वगैरे स्थलचे पाळेगार वगैरे समग्रांस घेऊन तंजावरचे राजावरी युद्धास स्वार होवून तंजाउरास ईशान्य भागीं तीनी कोसावरी पशुपतिगुडी ह्मणावयाचे गावां-समीप मैदानांत उतरले. तेंव्हां प्रतापसिंह महाराजाने आपुल्या फौजापैकी तीन हजार स्वार व थोडे बारहीं, जरोरी तोफखाना वगैरे सन्नाह, गोवींदराव शेटगे व मानजीराव जगताप इत्यादि सरदार समागमें देवून पाठविले. उभय सेनाहीं जमून प्रातःकाल समयीं युद्ध जाहल्यांत तंजावरची फौज-समग्र आंत शिरून त्यांच्या तोफखानासहीं माघें टाकून अनवर्दीखानाची फौज तमाम ढवळून जावून तंजाउरचे फौजेकडून बहुत फौज मारली गेली बहुतजन नामांकित देखील पुढें टिकवनासें पळूनगेले. शेवट तंजवुरचे फौजेचे लोकानी अनवर्दीखानाचा खांस स्वरीचा हती भाल्या बरचीच्या

मारांनें खिळून उभा करून उब्या टाकून हत्तीवरी चढून अंबारीच्या काहण्या कापूंलागले. तेंव्हां अनवर्दीखान सांपडला जाऊन चार घटकापावेतो अपले तोंडाने तंजाउरचे फौजेचे लोकांस प्रतापसिंह महाराजाची दुराई देऊन राहतें केले. इतक्यांत किल्ला समीप जाहल्या करितां महाराजास हे वर्तमान कळून महाराजानी बाच्छाई सुभेदार जाहल्या करितां या अनवर्दीखानास सोडून येणें ह्मणून निरोपिल्या करितां फौज निघून आली. तदनंतरें, खान मजकूरानी महाराजास, वस्त्र पत्र, पाठवून, महाराजाकडूनहीं आपण वस्त्र, पत्र, पावून, संविधानहीं येक्यारीतीनें वारतेंघेवूंन, अनवर्दी खानाने आर्काडास निघून गेले. त्यासंधींत येक पांडरा हत्ती आला होता. तदनंतरें पेसजी रघोजी भोंसले व फतेसिंग त्रिचनापल्लीचे पारपत्यास आले होते. तेंव्हां चंदासाहेबास धरून नेवून गडावरी घातले होते ह्मणाक्याचा अर्थ वरी लिहिला आहे कीं त्या चंदासांहेबास बलावून तुला सोडितों तूं कोठें पाहिजे तेथें जा. परंतूं तंजाउरराज्य अमचे स्थल जाइल्याकरीतां त्याचे वाटेस तां जाणे गरज नाहीं ह्मणून त्यापासून लिहिले. व प्रमाणहीं घेवून त्या चंदासाहेबास सोडून दिल्हे. तो चंदासाहेब तेथून निघून आदरानी सहिरांस्त मोहिदीन् खानाकडें पावून त्याशी बोलन पंचवीस हज़ार स्वार व तदनुसार बार तोफखाना वगैरे सन्नाहा निशीहीं रास्तमोहिदीन्खान् चंदासाहेबा सहित दक्षिण प्रांतास स्वारीचे वेळेस फराशीसासहीं पत्र पाठवून संविधान लावून बरोबरी त्याची कुमुकहीं घेवून आर्काड सुभेदार अनवर्दीखानास मारून आर्कांडास पावले. तेंव्हां आर्काडांत होतेते महंमदअल्लीखानाने गुप्त-मार्गे कडून नागपट्टणास पावून दोन तीन दिवस तेथें राहून तेथून प्रतापसिंह महाराजास कागदपत्र पाठविले. महाराजानी त्या कागदाची नम्रता व वेळसमयहीं मनास प्रार्थिले. त्यास आह्मी आश्रां देणेंच विहित पलीकडें चंदासाहेब व हिरासत मोहिदीन्खान् यांकडून आला उपद्रव येवो पाहूंघेवू

ह्मणावयाचें हडतेंनें नवाब महंमदअल्लीखानास बलावून घेऊन आपले वाड्यामधील खांस बागा मधील महालांत स्थल करून देऊन ठेऊन घेतिले. नवाब महमद अल्लीखानानी तीन महिने महाराजाच्या आसेंत असून श्रीरंगपट्टणचे कर्तर व देवराज दळवाई यांसीं व दक्षिणप्रांतीचे पाळेगारां समग्रांसहीं व हैदराबादेस ज्यासरजंगास व आर्काडपट्टीचे कालहस्ती, वेंकटगिरी बोम्मराज वगैरे भारी पाळेगारासहीं पत्र लिहून पाठवून तीन महिन्यानंतरें आपण त्रिचनापल्ली किल्ल्यास जावून पावले. त्या दिवसांत प्रतापसिंह महाराजानी आपले पुत्र तुळजा महाराजास नवाब महम्मदअल्लीखान राजाचा आसांत येईनाते अगोदरीच त्याचे प्रथमलग्न मोहितेयांची लेंकीस घेऊन केले. त्या बाईसाहेबाचे नाव राजसबाई साहेब ह्मणून. तदनंतरें कित्त्येक दिवसानंतरें महाराजाची प्रथमस्त्री अहल्याबाई साहेब परमपदास पावले. चौथीस्त्री यशवंतबाईसाहेबाचे उदरीं दोघ्याकन्या जन्मल्या. पुढें त्या दोनी कन्यांस लग्नाचा काल प्राप्तजाहल्या वेळेस येक कन्या माडीकास, येक कन्या लिंबाळकरास देऊन लग्न जाहले. प्रतापसिंह महाराजाचे राख्या सातजणापैकीं अन्नपूर्णाबाई ह्मणणार राखीचे पोटीं रामस्वामी ह्मणून येक, कृष्णस्वामी येक, ऐशे दोघे लेंक जाहले. परंतू ते विहित मार्गेंकडून नाहीत अवहित मार्गें कडून उत्पन्न जाहले ह्मणून लोकवदंती प्रख्यात होती. त्यापैकीं धाकटे लेंक कृष्णस्वामी ह्मणणार कित्त्येक दिवस वाहडून दैवगतीस पावले. जेष्ठ लेंक रामस्वामी ह्मणणार होते. त्यांचे नांवेंच अमरसिंह ह्मणून रूढी पडली. ह्या चार बाबती निहिल्या स्या येक कालींच असनात सात पांच वर्षें मागें पुढें असतील. कळावयास्तव लिहिलें. तदनंतरें पलीकडील पूर्वोत्तर लिहितों जे—हिरासत मोहिद्दीनखान व चंदासाहेब देखील दक्षिणप्रांत साधणेच्या हेतूने निघून पुदुच्चेरीच्या वाटे त्रिचनापल्लीस जाणारानी प्रतापसिंह महाराजास कांहीं फौजेच्या खर्चास मागून पाठविले. महाराजानी नवाब महम्मद अल्लीखानाचा अमचा स्नेह विशेष जाहल्या करितां त्याच्या शत्रूस

दोन तीन भांडणी चांगल्या रीतीनें दिल्ही. चंदासाहेब प्रभृतीनी दोन तीनदा किल्ला पाहून हल्लाचढून आले. त्यास येकंदर महाराजानी पाडिला. किल्ला येकंदर त्या त्या ठायीं सेवेंच सेवेंच मजबूत करून ज्या ज्या वेळेस चढला हल्ला त्या त्या वेळेस आपल्या शौर्येंकडून परतविल्यांत चंदासाहेब प्रभृती भग्नहोऊन कांहीं भांडणें, कांहीं संविधान ऐसें करीत होते. त्यांस महाराजानी आस्पद न देतां दोन अडीच महिने भांडत होते. इतुक्यांत नाजरजंग बहुत सन्नाहानिशी हैदराबादेंतून निघून आर्काडास आले त्याचे हरोल स्वार पुढें आले. त्यानी आर्काडांत होतातो चंदासाहेबाकडील सरदार शेषरायास मारून टाकिले ह्मणावयाचे वर्तमान चंदासाहेबास पावतांच चंदासाहेब वगैऱ्यानी तंजाउरचे किल्ल्यावरी वेढा दिल्हे होते—ते हिरासत मोहिदीनखाना समवेत कित्येक सामान देंखील टाकून देऊन येकंदर पुदच्चेरीस जावून पावले. नवाब महम्मदअल्लीखान त्रिचनापल्लींतून निघून नाजरजंगा समोर आर्काडास पावले. तेंव्हा तंजाउरास कुमुकेस सांगून पाठविले. तेंव्हां महाराजानी आपले फौजदार मानाजीरायास फौज देऊन नाजरजंगाचे लष्करास कुमुक पाठविले. त्यानी जाऊन कित्येक दिवस असून परतून येऊन पावले. त्यानंतरें नाजरजंग देवगतींस पावले ह्मणावयाचे वर्तमानहीं आलें. सेवेंच चंदासाहेबानी नाजरजंग दैवगतीस पावतांच निघून त्रिचनापल्लीस युद्धास येवून श्रीरंगांत फराशीसाची कुमुकहीं घेवून उतरले. तेंव्हां तंजाउर राज्यांत चाकर जमादार अल्लंखान ह्मणणार पठाण येक शंभर घोड्याचा यजमान त्याने प्रतापसिंह महाराजासी बिगडून अपला हक्कधरून घेवून चंदासाहेबासी मिळून त्याची परवा न करून घेवून कित्त्येक पठाणास मिळवून घेवून त्यास अल्लंखानाचा मेव्हणा मधरेच्या मुलुकांत तुरुंबुरूचा जाहगीरदार येक होता त्यासी संविधान करून घेवून नाडचें कल्लर कित्त्येक मिळवून मधरेवर जावून उतरून मधरेचे किल्ल्यांत मापूसखानहोता त्यासी भांडून त्याला त्रिचनापल्लीस पळवून आपण मधरा, त्रिनवलीराज्यें साधून

थोडेच दिवसांत तीन चार हजारस्वार फौज जमाकरून त्या फौजेनीशी चंदासाहेबास कुमुक आला. येकून चंदासाहेब येक, फराशीस येक, अलंखान येक, ऐशे तीघेजणहीं येक होऊन त्रिचनापल्लीवरी युद्धास सन्नद्ध जाहले. तेंव्हां महंमदअल्लीखान त्रिचनापल्लींत असून आपल्यास केवळ आप्त ऐशे तंजाउरचे महाराजासी सांगूण पाठविल्याक्षणी महाराजानी आपली फौज हजार स्वार, पंधरा हजार पांयदळ, भारी तोफखाना, व रस्त वगैरे देऊन मानाजीराव सर्दारासहीं देऊन कुमुकेस पाठविले. तैसेंच विजयरघुनाथनायड मानाजी थोडीबहुत आपली फौज देऊन पाठवून शेवटी रस्तेची कुमुक केले. तैसेंच रामनाथपुरचे मरवर व वोडयातेवर यानी थोडी कुमुक पाठविले. त्याखेरीज श्रीरंगपट्टणाची भारी फौज घेवून नंदराज दळवाईयानी सैदंखदू ह्मणणार सरदारा कडून नवाव महमदअल्लीखानानी सांगून पाठविले करितां आपल्या कडील सरदार कत्ती गोपालराज ह्मणणारास त्रिचनापल्लीचे किल्यांत पाठवून नवाब महमदअल्लीखानास कांहीं द्रव्यहीं देऊन आपण आपल्या भारी फौजेनिशी महंमदअल्लीखानास कुमुक आले. तैसेंच मुरारजी धोरपडेहीं नवाइतासी आपल्या फौजेनिसी कुमुकेस आले. येणेप्रमाणे चंदासाहेब, महंमदअल्लीखान, मुरराजी धोरपडे वगैरे उभयतांची फौज उतरून युद्धास सन्नद्ध होऊन प्रथम अलंखान ह्मणणार तंजाऊरचा चाकर होंता. तो मधरेचा मुलुक साधून चंदासाहेबास कुमुक आला. तो अपले फौजेनिशी इतर फौजहीं कित्येक घेऊन तंजाउरचे सरदार मानाजी रायांस सन्मुख युद्धास आला. तेव्हां मानाजीरावहीं आपली फौज सन्नद्ध करून युद्धास सन्मुख होऊन येकमेकांस हातमिळून गोळागोळीचे युद्धहोत असतां इंग्रजाकडील सरदार मेदर ह्मणणार थोड्या फौजेनिशी त्रिचनापलीचे किल्यास जाणार वाटेंत मानाजीराव युद्धास सन्मुख होते त्यांस पाहून मेदर मजकूर मानाजीरायासी येऊन वर्तमान विचारिले. राव मजकूरानी सकल पूर्वोत्तरहीं जाणते केले. ते ऐकून घेऊन मेदर

मजकूर तोफखाना जवळी येऊन आपल्या हताने तोफा फिरवून ठेऊन शिर पाहून चार पांच बार केले. त्यांत येक गोळा जावून हौद्या वरील अलंखानाचे गळ्यास लागून त्याचें डोसकें उडालें. सेंवच तंजाउरचे थोडे स्वार अलंखानाचे फौजेवरी पडून मारामारी केल्यांत रणास आली फौज जातां उरलेतें टिकावनासरिखें वाताहत होवून गेली. उरलेते सांपड-लेल्यांस धरून घेवून तंजावरचे स्वार मानाजी रायांकडे पावले. येणे-प्रमाणे पाहिली फत्ते तंजावरच्या कडून महमदअल्लीखानास जाहली. तदनंतरें महम्मदल्लीखान् व चंदासाहेबास युद्ध लागलें ते बहुत दिवस वाहडलें. श्रीरंग व त्रिचनापल्लीस मध्ये कावेरी आहे करितां कांवेरीचे उत्तरेचे कांठीं चंदासाहेबाचे तरफेनें फराशींसांचे मोर्चे कावेरीस दक्षिणेचे कांठी नवाब महमदल्लीखानाचे तर्फेनें इंगरेज्याचे मोर्चे येणेप्रमाणे युद्धास लागलें. तेंव्हां नंतराज व मुरारजी धोरफडे व मानाजीराव जगथाप यानी समग्र चंदासाहेबाचे फौजेस येकदा पारिस्त सोडिनासें चहूंकडून वेढून निर्बंध केल्यामुळें चंदासाहेबास खर्चासहीं नाहींसें व रस्तहिं नाहिंसें फौज बेदिल्ल होऊन फौजेचा समग्र दंगा जाहल्या समयीं चंदासाहेबानी निघून जावें ह्मणालियांहीं कोठेंहीं वाट नाहीसें वेढिल्यास्तव आपली फौज आपल्या आटेप्यांत येईनासें जाहल्या करितां चंदासाहेबानी तजवीज केली जे; आपण केल्या मनसोब्यांत येकहीं फळलें नाहीं येथून कोणाकडे जावें यास ठाव नाहीं असो गेलों ह्मणिजे कैसेहीं वांचू ह्मणालियां फौजेचेलोक सोडीत नाहीत; बाहेरहीं वेढा पडला आहेकरितां, अमचे फौजेचे लोकच उद्या परव्हां आह्मास धरून, महमदल्लीखानाकडे ओपून देतील. महमदल्ली-खानाचे बापास आपण मारिले आहे. त्याकरितां तो दावा घेईल; यास्तव तंजाउरकर भले सज्जन व शौर्यवंतहीं आहेत त्यापासी जावेंतरी आपल्यास राखतील येक म्हणजे तेहीं राखूं सकनात कां म्हणजेन इस्तकविले पासून त्यासी सलूक राखिलों नाहीं. याखेरीज म्हराटाशी प्रमाण करून देऊन

अलों तेव्हांहीं तंजाउरावरी भांडणेच केलों करितां ते आपल्यास काय म्हणून राखतील. याखेरीज महमदल्लीखान् व इंग्रेजाचा स्नेह त्यास फार आहे. त्या नात्यानेंहीं आपल्यास राखीनात परंतु आपल्यास जीवंत महमदल्लीखानाशीं वोपीनासें तुमचे हातानें मारून सोडा ह्मणून त्यांस प्रार्थून येथें असून मदमल्लीखानाचे हातीं वोपीलेंजाण्यापेक्षां तंजावरकरांचे हातीं मारिलें जाणें बरें, ह्मणून दृढ निश्चय करून अर्धरात्रीं समयीं कोणासहीं न कळवितां एका घोड्यावर स्वार होऊन एक खिजमतदार बरोबर घेवून अति रहस्यकरून तंजावरचें लष्कर त्रिचनापल्लीस पूर्वेस कावेरीस दक्षिणेकडे उतरलें होतें. त्या लष्करांत येवून सरदार मानाजिरायास रहस्यें करून सांगून पाठविलें. तेव्हां मानाजिराव एकटेच पलीकडे जावून चंदासाहेबासीं भेटून बोलिले जे—तुह्मीं कां आलां. तुह्मांस राखणें अमच्यानें कोणतें विधें करूनहीं होणार नाहीं. महाराज प्रतापसिंव्हराजे साहेबासहीं तुमच्या ठांई राग फार आहे. करितां तुह्मांस आह्मीं राखूंसकना आतांहीं पाहिजे ते खचार्स देतों. तुह्मीं आपले फौजेंत जा. तेथें जाणें मनास येईनातर खर्चासहीं देतों बरोबरी मनुष्यहीं विश्वासुक देतों. आतांच येथून निघून जा दक्षिण प्रांती झाडी फार आहे तेथें जावून, तेथून पलीकडे जाणेस मन असल्यास जावुये. अथवा येथूनच वोडयारपाळेचें राणांत असून पलीकडे वेंटवल्लम त्रिणामलेचे झाडी दाठहोजाउये करितां तुह्मांसी सुचलेंते करा ह्मणाले. त्यास चंदासाहेबानी उत्तर दिलें जे— हा अर्थ समग्रहीं जाणून आले. तुह्मीं करावयाचा उपकार काय ह्मणजे महमदल्लीखानाच्या हातीं जीत वोपुनका तैशा प्रसंगांत तुमच्या मनुष्याकडून मारूंटाका येवढें अभय द्या ह्मणून मागीतले. तेंव्हां मानाजीरायांनी त्यास जीत वोपीत नाहीं ह्मणून भरवसा देऊन त्यासप्रत्येक स्थळ करून रहस्यानें व जतनाइनेहीं ठेवून त्याक्षणीं तंजावरास चालिले. पुर्वोत्तर समग्रहीं विस्तार करून लिहिले. त्यास प्रतापसिंव्ह महाराजानी वुत्तरदिलें जे या चंदासाहेबानें

केल्या कृत्यास त्याला अम्हीं राखिताच नये तत्रापि शरण आल्यावरी ते समग्र आठवास आणूनये. त्याला राखणेच विहित करितां त्या चंदासाहेबास तंजावरासपाठवा ह्मणून लिहिले तेंव्हां चंदासाहेब दृष्टीस आड झाला. तें वर्तमान नवाब महमदल्लीखानास कळून शोध घेतल्या ठायीं तिसरे दिवसीं तंजावरचे लष्करांत आहेते कळून तेंव्हां मानाजिरायास व महाराजासहीं प्रार्थना केली जे महाराजामुळें माझा जीव राहिला. महाराजानीं आस्रा दिल्या करितां वांचून पुनः माझ्या भाग्यास पावलों. त्या वेळेसही रासदमोहद्दीनखान व चंदासाहेब आले, तेंव्हांहीं माझा जोहार करून मला आस्रा देणार कोण धैर्यवंत होता. तैशा वेळेस महाराजानी मजमुळें आलाच पाहून घेतों ह्मणावें या धैर्याने मला आस्रा दिल्यामुळें मीं पुन्हः दवलतसा जाहलों. आतांही तैशीच दया करून माझा बापाचा दावा ध्यां धेइजेसें चंदासाहेबास मला द्यावें ह्मणून बहुता रीतीनें प्रार्थिले. याखेरीज नंदराज व मुरारजीघोरपडे यानीही चंदासाहेबास आपल्यापासी सोडून द्यावें ह्मणाले, तैसेंच इंग्रेज सरदारानीहो या चंदासाहेबास आपल्यापासी ओपावें ह्मणून कांहीं जोरानेहीं मागूंलागले. तेंव्हां मानाजीरायास व त्यासही चर्चा होवून जीत कदापी ओपिणार नाहीं ह्मणून चंदासाहेबास मारून सोडिले. सन् १७५२ इसवी जून माहे तारीक ३ रा. चंदासाहेबाचें डोसकें कापून नवाबाकडे पाठवून मानाजीराव तंजाउरास निघून आले. या अगोदरी तंजावुरची फौज कुमुकेस येताना सन १७५२ इसवी येप्रल् तारीख २१ स मानाजीराव यानी कोविलडीचे किल्ल्यांत फ्रांशीसाचे ठाणें होतेते उडऊन किल्ला स्वाधीन करून घेतले. तदनंतरें चंदासाहेबास डोसकें कापिल्या नंतरें नवाब महमदल्लीखानानी प्रतापसिंह महाराजाचे खैराती खर्चास ह्मणून यळंगाडाचा मुलूक लक्ष रुपयाचा व कोविलडिचा किल्लाहीं दिल्हे. तैसें विजयरघुनाथराय तोंडमानास प्रेषकषी माफ केले. नंदराज व मुरारजी घोरपडे

यानां त्रिचनापल्लीचीच आशा राहून नवाबाशी युद्धास प्रवर्तले तेंव्हांही. तंजाउरचे महाराजानी नवाबास कुमुक पाठविले. थोडे दिवस युद्ध जाहलें त्या युद्धांत नंदराजा कडील येक हती पळून तंजाउरास येवून पावला. व नंदराजाकडील येक तोंफ तंजाउरचे सरदारानी पडावू घेऊन आले. तदनंतरें नवाब महमदल्लीखानानी त्रिचनापल्ली किल्यांत इंग्रेजाचें ठाणे मजबूद ठेऊन आपण जरोरी चंरूपट्टणास थोडी इंग्रेजाची फौज घेऊन गेले. ते वर्तमान नंदराज मुरारजी घोरपढे यांस कळून आपल्यास दगा देऊन गेले ह्मणून मुरारजी घोरपडे यांचे भाऊ भुजंगराव व त्यांचे जावांई देखील थोडे स्वारानिशी पाठलाग करून, पन्निरट्टि तिर्वादीकडे गांठून,, नवाबाचे पालखीवरी हल्ला केले. तेंव्हां, नवाबा कडील लोकानी बंदुका बार केल्यांत मुरारजी यांचे भाऊ व जावांई देखील ठार जाहले. नवाब फलीकडे निघून गेले. पलीकडे गेले हे वर्तमान मुरार रायांस कळतांच केवळ विमनस्क होऊन मुरारराव आपले फौजेनिशी आपले स्वस्थळास निघून गेले. नंदराज उभय कावेरीतीर आक्रमून कित्येक दिवस जंबुकेश्वर प्रांतीं असून तदनंतरें आपले श्रीरंगपट्टणास जावून पावले. तदनंतरें प्रतापसिंह महाराजानी आपले पुत्र तुळजा महाराजांस माहाडीकाचीलेंके राजकुमरांबाईसाहेबास दुसरें लग्न करून दिल्हें. सवेंच सहा चार महिन्यात मोहित्याची लेंके मोहनबाईसाहेबास घेऊन तुळजा राजास तिसरें लग्न करून दिल्हे. याउपरी महाराजानी आपले फौजदार मानाजीरायांस दक्षिण प्रांतास पाठविणेस एक कारण जाहले. ते काय ह्मणजें रामनाथपुरचे जमीनदार मरवर महाराजाचे आश्रयांत केंव्हांहीं असणार; तरी हीं, नूतन धाकुटे वयस्थांस अधिपत्य प्राप्त जाहल्यामुळें आपल्या यौवन मदें करून कांही कुमुकहीं मिळवून घेऊन नवाब महमदल्लीखानाचा आश्रय दृढ ह्मणून समजून दक्षिणप्रांत महाराजाच्या मुलुकांत थोडी दुष्ट चर्या आरंभिला. येक दोन वेळेस महाराजानी क्षमा करूनहीं

पाहिले. तदनंतरें त्यांत नवाबाचे कृतृमहीं थोडें आहें ते जाणून दक्षिण-प्रांत तिरवाडनिरीचा मुलूक कधींहिं तंजाउर संस्थानासी मिळालातो; महाराज रामेश्वर यात्रेस गेले वेळेस रामनाथपुरचें अधिपत्य करणार मरवर वडील होता त्याने महाराजाची सेवा फार करून आर्जविल्यामुळें तो तिरवाडनिरिचा मुलूक त्याचे दाक्षण्यास्तव थोडे दिवस त्याला सोडिले होते. त्यास त्याचाच ल्योंक मरवराने नवाबाच्या कृतृपास वश्य होऊन महाराजाचे मुलुकांत दुष्ट चेष्टेस प्रवर्तल्या करितां फौज व फौजदारांस पाठविणेस कारण जाहलें. तेंव्हां, मानाजीराव् फौजेनिशी जावून लढाई करून प्रथम • हनुमंत गडाचा किल्ला, व वरूरचा किल्ला, व मंगळ गडाचा किल्ला, व कुवटीचा किल्ला, हे चारीहीं हल्ला करून घेऊन, तिरवाड-नीरीचा मुलुकहीं जमा करून जास्ती अर्मुख कोटचा किल्यावर शहा देऊन युद्ध केले तेंव्हां रामनाथपुरच्यानी बकुध्रा किल्ल्यावरूनहीं तंजावरांतून महाराजानी अन्यत्र कार्यास्तव अर्मुख कोटचा किल्ला सोडून येणे ह्मणून मानाजीरायास लिहिल्या करितां मानाजीरायानी आर्मुखकोट नव्होतां तिरवाडनिरीच्या मुलुकास व साधिल्या किल्ल्यास ठाणी ठेउन तंजाउरास महाराजाकडे येऊन पावले. त्या संधींत नवाब महमदल्लीखानास हे वर्तमान कळून महाराजासीं जबाब स्वाल करिणेंसें युक्त नाहीं करितां सन् १७६२ इसवींत इंग्रेजाचे सरदार मेस्तर आप्री ह्मणणारास कागद लिहिलें जे—त्रिचनापल्लीचे इलाखेंत असावयाचे मरवराचे मुलुकांत महाराजानी हनुमंतगड वगैरे किल्ले सात घेतले. ते नव्हतां हनुमंतगुडीचे कुसुकेस करनल्क्रियू ह्मणणारानी करनल् हरनानाता निशान लिहून येक इंग्रेजी निशान पाठविले होते. ते घेऊन हनुमंतगुडीच्या किल्ल्यांत जाऊन होते. त्यानी महाराजास उदंडरीतीने सांगीतले. ते ऐकनासें हनुमंतगुडी किल्लाहीं हल्ला करून घेऊन करनल् क्रियूकडे होतेते इंग्रेजी • निशानहीं फाडिले ह्मणून लिहिले. ते वर्तमानहीं

महाराजांस अवगत जाहलें. तदनंतर कित्येक दिवसाने पुदुच्चेरी बंदरास गवनरमेंटच्चे अधिकारास मुसे लाली ह्मणणार सरदार आला. त्यानें पूर्ती परिशोध न घेतां अकर्णीकें कडून तंजाउरच्चे राज्यावरी युद्धास आले. तंजाउरच्चे राजानी तुमचे येण्यास प्रसक्ती काय ह्मणून विचारिल्यां सदुत्तर न देतां येऊन तंजाउरच्या किल्ल्यास वेढा देऊन उत्तरले तेंव्हां प्रतापसिंह महाराजानी दोन महिने पावेतो तो किल्ला भांडवून शेवटी आपली फौज बाहेर काहडून मुसे लालीचे लष्करावरी रतावा पडून, बहुत सोलंदाज वगैरे कित्त्येक सरदारासहीं मारून, व कित्त्येक फौज मुलुकावरी पाठवून, त्याचे लष्करास येक दाणा, रस्त, येवूंदेईनासें बंद केले होते: तेणेकडून मुसे मजकूर घाबरें होऊन, भारी तोफा व भारी सरंजाम जडगीर कित्त्येक टाकून देऊन, अधाद त्वरेनें मजल दरमजल करून पुदुच्चेरीस पावले. तेंव्हां महाराजानी आपल्या मुलुकास तमाम आज्ञा दिले जे--या संस्तानांत परंपरेपासून चालत आला दंडक या मुलुकांत फरंगी मनुष्य कोणी आल्याने त्यास त्या त्या ठाईचे जकातींत हसल ध्यावें, याची पद्धती फरंगी सरदार चालत येणारास आसामी येकास पांच होन्न प्रमाणें, व घोड्यावरी बसून येणा-यास त्यास अधीक, फरंगी लोक पालखींत बसून आल्याने त्यांस विशेष हसल, आणी कांहीं फौज देऊन कोणी फरंगी सरदार आलियां त्याने अगावू महाराजास सांगून पाठवणें ; महाराजानी जगातीवाल्यांस हसल माफास परवानगी पाठवून निरोप देणे ; येणेप्रमाणे पुरातन चालत आल्या दंडकास हलींबंदरचे फरंगी कित्त्येकासी संस्थानास स्नेह विशेष जाहल्यामुळें, या उपरी निरंतर त्या लोकाचा येव होत जाईल. त्यांतही फौजेनिशी येणार आह्मास कळवूनच येतील ; त्या खेरीज येणार फरंगी अनेक कोणत्या बंदरांतून कोण्या रीती आल्याहीं त्या कोणास आह्मापासून हसल माफ केला असें घेणें गरजनाहीं ह्मणून आज्ञापिले. तदनंतरें पुदुच्चेरीचे गवर्नर व

जनूरलहीं चंन्नपटणचे किलयास मोर्चे लाविले तेंव्हां, चंन्नपट्टणचे गवर्नर यानी महाराज चंदासाहेबाचा कलाप पडिल्या पासूनहीं व नवाबास महाराजानी केल्या उपकारास्तवहीं महाराजाशीं विशेष स्नेह राखिला होता करीतां महाराजास कुमुक पाठवावी ह्मणून लिहिले. तेंव्हां महाराजानी महमद इसूपखान् कुंमंदान् त्रिचनापल्लीतून जाणाराबरोबरी चारी पांचशे स्वार वगैरे कुमुक पाठविले. त्या महाराजाकडील कुमुकेच्या फौजेनी चंन्नपट्टणावरी उतरल्या मुसेलालीचा लष्करास कोणती रस्ताहीं येऊंदेईनासे व फौजहीं येऊंदेईनासे बहुत मारामारी करून वाट बंद केले. त्यावरी मुसेलालीचा फौजेचा निर्वाह नाहींसें मुसेलाली पुदुचेरीस येऊन पावला. दुसरा किता पिकट साहेब कारक्यालावरी येऊन उतरले. तेंव्हां महाराजाचा कुमुक अपेक्षिले. तेंव्हांहीं महाराजानी कुमुक पाठवून साहाय केले. तदनंतरें तिसरा किता पिकेट साहेब पुदुचेरीचे किल्यावरी जाऊन उतरून लढाई केले. तेंव्हांहीं महाराजाची कुमुक अपेक्षिले. तेंव्हांही महाराजानी भारी कुमुक पाठवून सहाय केले. येणेप्रमाणे तीनी कित्तेसहीं इंग्रेजाचे खांस राज कारणास महाराजानी कुमुक करून साह्य केल्या करितां पिकटसाहेब फार संतोष पावून आपण विलायतीस जाल्या अगोदरी मेस्तर डुष्ळिकेस ह्मणणार सर्दारास महाराजाकडें पाठवून महा-राज व इंग्रेजाचे स्नेहातें पुरोवृद्धीस येकलहीं केले. तदनंतरें मानाजी राव् जगताफ यांस सरखेली व फौजदारी चालत होती परंतू मानाजी रायांची चलंती कोणतें योग्यतेसहीं युक्त नव्हते करितां मारून टाकावें तरी माफ व येक दोघांस त्यांच्या अकृत्यास्तव मारिले. तरींहीं मारावे ह्मणा-वयाचे महाराजाच्या चित्तीं नव्हतें करितां मानाजीरायास न मारितां सरखेलचे पदमात्र काहडून ब्राह्मणाची जात कोणत्या कृत्रिमासहीं धजणार नव्हे. आणि भिवून. बुध्दीने वर्तुणूक करतील ह्मणावयाचे निश्चये करून सकळ राज्य तंत्रहीं डबीर नारोपंताचे स्वाधीन करून शेवटोरहीं चालवीत

आले. तदनंतरें, नवाब महमदल्लीखान् त्रिचनापल्लींत येऊन असून तंजाउरचे महाराजासी प्रेषकषीचा जबाब सवाल केले. तेंव्हां महाराजानी सांगून पाठविल्या उत्तरास नवाबाचें उत्तर ताळापडनासें महाराजानी फौज सन्नद्ध करून युद्धास सिद्ध जाहले. तेंव्हां इंग्रेज सरकारच्या सरदारानी महाराजानी नवाबास केला उपकार आणि आपल्यासी राखिला विवहीं मनास आणून नवाबासहीं मागावयाच्या रीतीचे सांगून आपल्या मध्यस्तीने मागील राहिलें प्रेषकषीस येक हद्द करून या उपरि प्रति वर्षींहीं द्यावयाची प्रेषकषी इंग्रेज सरकारचे मारफतीने देणें ह्मणून वारून उभयतांस बूदलूचें स्तलांत भेटीचे संविधान करून समाधान केले. त्या दिवसांत लेंक तुळजा महाराजास दुसरी स्त्री राजकुमार बाईसाहेबाचे उदरी येक कन्या जन्मली. पेसजी मृत झाहल्या बाई शाहजीराजा ह्मणणार वांचला आहे ह्मणून कुप्पीं बटकीचा लेंक सुभान्यास तंजाउरचें राज्य प्राप्त व्हावयाजोगें केल्या कोथाजी घांटका उघडून गेला तो अरियलूचें रानांत येक्या खेड्यांत आलाहे ह्मणावयाचें महाराजास कळून दोघे विश्वासुक आप्त शिपाई त्या बरोबरी कित्येकांसहीं देऊन पाठवून त्या कोथाजी घांटक्यास मारून टाकिले. येणे प्रमाणे प्रतापसिंह महाराजानी राज्य करण्यांत उत्तम पुण्य कीर्ति विस्तारली. त्याचा विस्तार थोडा जाणवितों जे—उत्तरदेश सातार, पुना, अवरंगाबाद पावेतोहीं व पूर्व दिशेस समुद्र मध्य प्रदेश अच्चि, याळपाण, खंडीदेश, शिंगरद्वीप पावेतोहीं दक्षिण प्रदेश, मलयाळ, कोळंब, कोची गिडडाघाली, श्रीरंगपट्टण देश, बुदलूर देश, गुत्ती, कृष्णातीर, पनाळगडा पावेतोहीं प्रतापसिंह महाराजाची उत्तमरीती, उत्तमचलंती, दानधर्महीं, धर्मकीर्तीहीं औदार्य, शौर्य परराज्य भयंकर इत्यादि कीर्ति पसरल्या. आणिस्वराज्याचे जन समग्रहीं महाराजाचे दानादि औदार्य गुणांकडूनहीं जनरंजक शक्तिकडूनहीं सकल उपजीविकेचे प्रजा समग्रहीं सुखावल्या ऐशा महाराजास परलोक

प्रयाण दिवस समीपल्याचे कित्त्येक चिन्हे दिसूं लागली. त्यांचा विस्तार थोडा जाणवितों—प्रथम निर्याणास सहा महिन्या अनोदरी पासून महाराजाची चित्तवृत्ती अतिशय कोपाविष्ट जाहली. त्यास येकच दृष्टांतर सांगतो जे—देवदर्शना निमित्त महाराजानी तिर्वाळूरची सवारी केली. तेंव्हां महाराजाचेच सेवकांत दोघे मराठे मावळे मागें राहिले. त्यानीं महाराजाचे सेवेस अभ्यंतर पडतेंकीं ह्मणून त्वरेनें स्वारींत मिळावें ह्मणून धांवत आल्या करितां त्यांचा अंगवात व त्यांचा पदसंघट्टन रोमा पासून उडाले रज या दोहींचाहीं स्पर्श महाराजाच्या अंगास जाहलेसें भासलें करितां मंहाराजानी याक्षणी त्या दोघांचाहीं शिरच्छेद करविले. त्यांस त्यांवरी शिरच्छेद करावेंयाजोगें गुना नव्हता करितां प्रपंचास समग्र आजतागाईत महाराजानी केल्या वर्तणुकेस हा विपरीत चिन्हसें भासलें. ऐशी आणखी कित्येक उग्र कृत्यहीं चालिलीं. याखेरीज दैवी दृष्टांत येक सबळ चालला तो काय ह्मणजें—महाराजाचा निर्याणास तीन महिने अगोदरी पासून रात्री काळी बारा घटिक्या नंतरें बावीस घटिका पावेतोहीं येक थोर ऐसा रोदन शब्द होणे. महाराज आदि कडून सकल लोकहीं हा शब्द किल्या बाहेर होतो ह्मणून पहावयास गेल्या ठाई, किल्यांत होणे किल्यांत पाहिल्यां बाहेर होत्या सारिखें असणें येणेप्रमाणे • तीन माहिने जाहलें. तदनंतरें, दिवान वाड्यास पश्चिमभागीं पेसजी नायड कूट राज्य केले त्याच्या हजारीवरील येक गोपुर होतें त्या गोपुराचें शिखर उत्तरची बाजूचें येका येकी खचून पडलें. इत्यादि दुःश्चिन्हे ह्मणून सकल प्रपंचांतहीं ह्मणूलागले. आणखी कित्त्येक दुश्चिन्हे लोकांच्या दृष्टीसहीं दिसूं लागली. त्यानंतरें, प्रतापसिंह महाराजानी आपल्या तपोबळें कडून व योगाभ्यासा कडूनहीं श्रीगुरु वाक्याच्या दृढाभ्यासा कडून आपले निर्याण नीट कळून घेउन परिपूर्तीचे दिवस आनंदेंकडून भोगीत असतां तुकोजी महाराजाचे परिगृहीत स्त्रियांपैकी झाले पुत्र समग्र मृत

जाहले. त्यांत नाना साहेबाचे पोटी मात्र येक पुत्र अपुसाहेब ह्मणगार राहिले ह्मणावयाचा अर्थ वरि लिहिला आहेकीं ते अपुसाहेब आपल्या राखीचे पोटीं झाली संतती येक लेंक नानासाहेब ह्मणणारास ठेऊन आपण देवगतीस पावले. त्या परलोक गत अपुसाहेबास उत्तर कृत्य दहा-रोजाचेंहीं करवून त्याचे बारावे दिवसीं प्रतापसिंह महराज आपले पुत्र तुळजाराजास उत्तम रीतीची वर्तणूक समग्रहीं सांगून हढभ्रझकडून शके १५८५ स्वभानु संवत्सरीं प्रतापसिंह महराज परमगतीस पावले. त्या समागमें त्याची तिसरी स्त्री यमुनाबाई साहेब, पांचवी स्त्री सुखवारबाई साहेब उभयतां बाईसाहेब अनुगमन केले. सेंच तुळजा महाराज तक्त-निशी जाहले. तेंव्हां नवाब महमदल्लीखानानि महाराजास मुबारकाची बस्त्रे व पत्रें व मुतरमुरुग ह्मणणार येक अपूर्व पांखरूं थोर दीड मनुष्य-प्रमाणा उंच त्याचे पांय उंठा सारिखे ऐसें पाखरू पाठविले. तदनंतरें तुळजामहाराजानी चार पांच वर्षे पावेतो आपले बडील प्रतापसिंह महा-राजाचे आज्ञे प्रमाणेच आपल्या योग्य परिवारांस यथायुक्त राखून नवाब महमदल्लीखानास संतोष व्हावयाजोगे त्यानी मघरेवरी कुमदीन् महमद् इसूपखानाबरी एक किता व हैदरनायकावरी बेंगळूर पावेतो एक किता नवाबांनी राज कारण केले. त्यास येकंदर कुमुकेस फौज वगैरे व सरदार अरुणगिरि अप्पास मघरेचे कुमुकेस, बेंकटराव गाड्यास हैदराचे मुलुकावरी कुमुकेस पाठवून इतर राजे व नवाब आदी करून सर्वत्रानी श्लाघना करावयाजोगें राज्यपरिपालन करिते जाहले. तदनंतरें, पूर्वीपासून आपल्या अनुसरणेंत होते त्यांस दौलतवंत करावे ह्मणावयाचे अपेक्षेनें हुसेन् ह्मणणार येका तुरुकास आपले आमात्यपद दिल्हे. तेंव्हां आर्काड प्रांतावरी हैदरल्लीखानाची मोहिम जाहली होती ते हैदरल्लीखान् तंजाउरासमीप तिरुमलवाडीस येऊन महाराजासीं जवाब स्वाल केले. महाराजानी चार हत्ती व लाखहोन्न पावतो दिले ते घेऊन गेले. त्या हुसेन्खानखुर

ह्मणणाराने वरकड राज्य कारभार कोण्यारीती केल्यांहीं मुख्यकाम प्रतापसिंह महाराजानी केला घट्ट नवाब महमदल्लीखानास आर्काड सुभा याची प्रेषकषी तंजाउर संस्थानांतन प्रतिवर्षींहीं देत येण्याची इंग्रेज सर्कारचे मार्फतीनें देतयेण्याचे केले होते. तो घट्ट ह्मणावयाचा बाधा हुसेनूखान् सुराच्या विपरीत बुद्धिउदकाचे प्रवाहाने उखळिला करितां त्या आधारावरी होत्या संस्थानास धोका येईल अथवा आला ह्मणावयास संदेह नाहींसा जाहाला. तदनंतरें, तुळजामहाराजानी आपल्या अंकितलोकांचे बुद्धीस अनुसरून अस्तकबिल तुकोजी महाराजाचे दिवसापासून रामनाथपुरचे पाळेगारांस सहाय संपती करावयाची चाले संस्थानांत आहे ह्मणावयाचे आधारावरून व याखेरीज नागपट्टण बंदराने महाराजास प्रेषकषी द्यावयाचे हत्ती जहाजावर येतहोता ते जहाज रामनाथपुरचे तालच्या कांठास लागला ह्मणून रामनाथपुरच्यानी तो हत्ती काहडून घेऊन तो हत्ती महाराजाचा ह्मणून कळूनहीं न देतां ठेऊन घेतिल्याकरितां महाराज रोषोत्कर्षित पावून, रामनाथपुरावरी चालकरून, तो किल्ला वेढून, युद्धकरून किल्लाहीं पावून, तो किल्ला हस्तगत होते समयीं तुळजा महाराजानी युक्तायुक्त प्रसक्ती व अप्रसक्तीचे तजवीजेंत मनेंप्रेरून रामनाथपुरचा किल्ला न घेतां, त्यांचा त्यांस राखून त्याकडून आपल्या फौजेची बर्तवन ह्मणून कांहीं घेऊन, तंजाउरास पावून सेंवच आपली कन्या घांटवयास देऊन बहुत सन्नाहानिशी बहुत खर्च करून लग्न केले. त्या येकंदर खर्चामुळें नवाबास द्यावयाची प्रेषकषी दोन वर्षाची बाकी राहिली. तेंव्हां नवाब महमदल्लीखानानी तजवीज केली जे—तंजावरचे तुळजाराजे बुद्धिवंत आणि प्रबळहीं, उत्तरेकडील ह्मराट्याचे अनुसधानाचेहीं आणि प्रथम वयस्थ शूर जाहल्या करितां कधीहीं आपुले योग्यतेनुसार प्रवर्ततील. तेंव्हां आह्मासहीं जड होईल यास्तव कोणे रीतीहीं ह्यांस हाताखाले घ्यावें, यास प्रस्तुत प्रेषकषीची बाकीहीं आहे याची मागणी करितांच फौज जमाकरावी प्रसंगानुसार तंजाउरचे राज्य आक्रमून राजासहीं वश्यास आणावे कदाचित् त्यानी

प्रेषकशी देऊन सोडिल्यांहीं क्रमेंकरून राज्य आक्रमून राजास आपले हाताखाले ठेवणेचें कार्य परंतू वेगळी योचना कामाची नाहीं ह्मणून निश्चय करून प्रेषकशीची मागणें केले. तेंव्हां काल वशांत राजाची बुद्धी दुर्मंत्रीयानी अपहरून निराकरण उत्तर लिहितेंसें केले. तेवढ्याने नवाब महमदल्लीखान, राजाचे वडीलांनी केला उपकार न आठवितां राज्य तंजावरीच दृष्टी देऊन राज्य आक्रमणेचे बुद्धीने आपुले जेष्ट पुत्र उमदतुलाउम्रा या बरोबरी फौज व युद्ध सन्नाहहीं देऊन युद्धास पाठविले. त्यानी तंजाउरचा किला वेढून युद्धकेले. तेंव्हां ज्या दुर्मंत्रीनी गजाची बुद्धी चोरून युद्धास प्रवर्तविलेकीं त्यांस युद्ध सामर्थ्यहीं पुरनासें, पुढिले योचनेसहीं मंदत्व पावून संविधान करावेंह्मणून राजास विनवूं लागले. तेंव्हां राजानी योचना करून पुरातन वडिलाचे वेळेचे सामादिक येक दोघांसी तजवीज करून संविधान बोलून फौजेचा खर्च पंन्नास साठ लाख रुपये पावेतो वारून घेऊन कांहीं नग मालहीं दिल्हे. जातां वरकडास अर्धा मुलुकाचा महसूल ईड करून दिले. त्यानंतरें उमदतुल् उमरानी तंजावरच्या किल्ल्या समीप तीन कोसावरी पश्चिमेंकडे वल्लंचा किला आहे; त्यांत आपुले ठाणे ठेऊन येळंगाडचा मुलूक नवाबानींच दिलाहोता तो आपले स्वाधीन करून घेऊन आपली फौज घेऊन त्रिचनापल्लींस पावले. तदनंतरें महाराजानी चन्नपटणास नवाबाकडे आपल्याकडील सरदार एशवंतराव सूर्यवंशी ह्मणणारास पाठवून कित्येक संविधान सांगून पाठविले त्यास नवाबाचे मनोगत वेगळेंच कळवितां त्या सरदारा बरोबरी येक घोडा, वस्त्र, पत्र, मात्र पाठविले. परंतू संधी समाधान केले नाहीत. तदनंतरें नवाबानी अपले बाकीचे रुपये समग्र झाल्यानिशी पावतें झाल्यावरी येक वर्षानंतरें तुळजा महाराजास ऐवज समग्र नवाबास पावल्या कस्तिां फौजेच्या देणेस तुटारा पडल्या समयीं त्या लोकांस समग्रहीं लांच देऊन फोडून त्यानी भांडण्यास फित्वा करून कित्येक सर्दारांसहीं फित्व्यांने भेद करून राज्यच आक्रमावें ह्मणावयाचें योचनेने त्या वेळेस मराठ्याकडील येक सरदार

माधवरावसदाशिव ह्मणणार चन्नपट्टणास नवाबाकडे चौथाईस्तव आले. त्यास आपले करून घेऊन त्याचे मन्नहीं घेवून राज्य आक्रमणेस आपले दुसरेलेंक मदारमुलुक ह्मणणारास अधिकार देऊन फौजेनिशी अकार्णिक कडून पाठविले. त्यानी तंजाउरास पावून कांहीं युद्ध कांहीं कृतृमाचे बलाने तंजाउरचा किल्ला व राज्यहीं आक्रमून घेऊन किल्ल्यांत अपली ठाणी ठेऊन राज्याचा अधिकार समग्रहीं महाराजाचे पुरातन सेवक डबीर नारोपंताचे स्वाधीन करून आपण कित्येक दिवस कुंभकोणांत असून त्यानंतर निघून चन्नपट्टणास नवाब महमदल्लीखानाकडे जाऊन पावले. येणेप्रमाणे नवाबास तंजावुर राज्य दोन वर्षे अधिकार चालिला. तंजावुर राज्य शंभू महाराजापासून भोंसल वंशास चालत आल्यांत वरकड फौजेचा विचार कैसा असल्यांहीं राजाचे आप्त परिवार मात्र युद्धास प्रवर्तल्यां बहुत सेनेचा नाश करूं सकतील ऐसें असतां हा किल्ला अन्याक्रांत जाहलाकीं ह्मणून ह्मणावें तरीं सकलजनानेंहीं येक दोष आरोपण करावयास ठाव जाहला तो काय ह्मणजे—तुळजा महाराजास राज्यपद प्राप्त जाहल्या पासून बहुत दान धर्म केले. बहुत अग्रहारें दान केले. बहुत देवालयाचा उद्धार केला. तूरुकाचे मताच्यांस देखील अनेक धर्मे ऊर्जित कडून केले. स्वतेव राजे बुद्धिवंत सकल विद्याहीं जाणणारा आंगेकडून चांगले शूरहीं ऐशा महाराजास राज्यपद प्राप्तीनंतरें, चार वर्षा उपरी दुष्ट सामादिकांचे सहवास घडत आल्यामुळें, त्यांच्या विपरीत बुद्धीस महाराजाचे चित्तहीं थोडे अनुसरावेयास अंगीकारिल्या करितां त्या दुष्ट सामादिकांकडून कित्येक दुःष्कृत्ये महाराजास कळून न कळनहीं घडत आली. त्यांत लिंगोजी भोंसलेस प्रतिनामें गिलिबिलि अण्णा ह्मणणार येकास अमात्यपद प्राप्त जाहलें. त्या गिलिबिलिने राज्यांत त्याचा जिनस कळावयास प्रसक्ते पदारूढहोऊन असता ब्राह्मण जात देशस्थ आरणीकर कोनेर राव ह्मणणार येका जंमेदाराने आपल्या हक्कानिशी गिलिबिलि अण्णाशी आपल्या शीपाईगिरीच्या अंगेकडून जबाब सवाल केले. त्यांत

त्यांस राग आलासें कळून त्याकडील येकाने त्या कोनेर रायास अमर्यादेनें बोलूं लागला; तेणे करून उभयतांस चर्चा होऊन नग्न शस्त्रेंकरून मारामारी केली. त्यासमयीं सात पांच जनानी मिळून कोनेरराव ह्मणणार ब्राह्मणा वरी हात चालविल्या करितां, विशेष जखमा लागून ब्राह्मण खालता पडला परंतु त्या वेळेचा अवसर पाहतां ब्राह्मणावरी जबर जास्ती केले ह्मणावयास ठाव जाहला. हे वर्तमान महाराजास कळल्यावरी त्या ब्राह्मणास घरास पाठविले. असून त्याचा उपचारहीं केला असल्यां तो ब्राह्मण वांचो अथवा न वांचो शब्दास ठांव नसता; तैसें न होतां त्या गिलिबिलि अण्णाचे सांगण्यासच विश्वासून त्याच्या मनोगतानुसारच महाराजानी अंगीकारिल्या करितां त्या आरणीकर ब्राह्मणास जखमा लागूनहीं सजीव प्रज्ञेसहित असतांच पांयासी दोरी बांधून पंचम जातीकडूनहीं बिदींत ओढिले. तेंव्हां त्या ब्राह्मणाचे रक्त बिदींत समग्र पसरून तो ब्राह्मण फार दुखावला जाऊन दुःख सोसवनासें कित्येक दूर ओढिल्या नंतरें प्राण सोडिला. तेंव्हां सकलजनासहीं हे कृत्य परम कठोर ह्मणून बोलावेंयांस संदेह नाहीसा जाहला व राज्य नष्ट होण्यासहीं हेच कारण ह्मणून लोक वदंतीस थोर कारण जाहलें. तदनंतरें, नवाबानी तंजावुरचा किल्ला घेतला ते वर्तमान समग्रहीं इंग्रेज सरकाराचे सरदारानी विलायतीस कोर्टाफ् डैरेक्टर् वगैऱ्यांस लिहिले. त्या वरून इंग्रेज बादशहा आदिकडून थोर सरदारानी योचना केलि जे—केंव्हांहीं चन्नपटणाचे वर्तमान येण्यांत नवाब महमदली खानाची चलती व तंजावरची महाराजाची रीती ऐकत येण्यांत महाराजाकडून केंव्हांहीं नवाबास उपकारच घडत आला. परंतू येकेवेळेसहीं अनुपकार नाहीं. ऐसें असतां प्रथम नवाबानी प्रेषकषीचे अल्प कारणास्तव तंजाउरचे राज्यावरी फौज बंधीकरून आपले लेंकास पाठविले. त्यास राजानी प्रेषकषिसहित फौजेचा खर्च ह्मणून सांगीतल्या प्रमाणे येकंदर बहुत अधिक द्रव्य कबूल करून यानी येक किल्ला व भारी मुलूक बांधिला. तोहीं सोडून कबूल केल्याप्रमाणे ऐवजहीं

ह्याज्यानिशी पावतें केले असतां परतून नवाब महमदल्लीखानानी अकारणिक त्या राज्यावरी फौज पाठवून तंजाउरचें राज्य आक्रमिले. ते फार अनुचित केले. तंजाउरच्या राजानी हस्तकबिलें पासून केला उपकार समग्र नवाब विसरून कृतघ्न जाहले करितां, तंजाउरच्या राजानी उत्तम रीतीने नवाबासी व अमचा इंग्रेज सर्कारासहीं केल्या स्नेहास्तव याक्षणी तुह्मी चन्नपट्टणचे अधिकारास जाऊन नवाब महमदल्लीखानाकडून तें राज्य माधून घेऊन, तंजाउरचे तुळजा महाराजास देणे ह्मणून निश्चय करून निरोपून लाट पिकट साहेबास पाठविले. लाट पिकट साहेब चन्नपट्टणास पावून विलायतीचे कोर्ट अफ् डैरेक्टर्चे हुकुमाप्रमाणें नानाविध उपायाने नवाबाकडून तंजाउरचे राज्य घेऊन आपण तंजाउरचे किल्ल्यास पावून नवाबाकडील ठाणे होते ते उठवून तंजाउरचे राज्य व किल्लाही तुळजा महाराजास ओपून परतून तक्तनिशीने केले. तेंव्हां तुळजा महाराजानी इंग्रेज सर्कारचे थोरवीस व नीतीसहीं त्यानी दयेयुक्त केल्या उपकारास व भावाकडूनहीं वश्य होऊन इंग्रेज सर्काराचे न्यायेस मनेकडून पातेजावून तंजाउरची किल्ल्याची किल्लेदारी व फौजदारीहीं इंग्रेज सरकारास ओपून त्या फौजेच्या खर्चास अमुकें ह्मणून एक निष्कर्ष करून व इंग्रेज सरकारचे नजरेस लक्ष रुकज-याचा मुलूक व नागूर ह्मणावयाचा बंदरहीं आपले आप्त संतोषाने दिल्हे. त्या उपरी .नवाब महमदल्लीखानानी आपल्यास प्रतिवर्षासहीं प्रेषकषी यावी ह्मणून प्रयत्न केले. त्यास तुळजा महाराजानी आपला किल्ला नवाबानी अकारणीक कडून घेतला; तो नव्हतां, आपल्या वाड्यांतील परंपरा राजानी संपादून सव्वाशें वर्षापासून ठेविला होता तो माल समग्र घेऊन गेले. त्या मालाचे मोल प्रति वर्षासहीं हिशोब पाहिल्यां एक वर्षाचे व्याजांत दोन वर्षाचे प्रेषकषीस ऐवज होतो. या खेरीज आपण सर्व विधें कडूनहीं इंग्रेज सरकारासच उपकृत परंतु नवाबानी तर अवघे राज्यच घेतिले. या कारणास्तव आपण प्रेषकषी देतच नाहीं ह्मणून आपण जीवंत असतोर दिल्हे नाहीत. नीतिवंत ऐशा इंग्रेजा

करून महाराजास आपलेंच राज्यपद प्राप्ती नंतरे महाराजानी केली तजवीज काय ह्मणजें:- वर्णीसकर जातीचे व हीन वर्ण जातीच्यास समीपता व अमात्यपदहीं दिल्या करितां, ब्राह्मण हत्यादि पातकें, राज्य नष्ट होण्यासहीं कारण जाहलें. त्या उपरी उत्तम जाती ब्राह्मण जाहल्या करितां द्रोह करिनात. अगाध कृत्त्यासहीं भितील ह्मणून अपुलें अमात्यपद येकामागें येक ब्राह्मणासच शेवटोर चालविले. या उपरि, तुळजा महाराजानी आपण लग्न केल्या स्त्रियांपैकी मोहना बाईसाहेब ह्मणणार नवाब महमदल्लीखानानी किल्ला घेत्या-अघिलें वर्षि प्रसन्न होऊन पुत्र स ति देवगतीस पावले होते. उरल्या दोघ्या स्त्रियांपैकी राजसबाईसाहेब ज्येष्ट, राजकुमारबाईसाहेब दुसरे या दोघ्या स्त्रियांसहीं पुत्रसंतान नाहीं या उपरी होण्यासहीं होईल न होईल ह्मणावयाचा संदेह भासल्या करितां, पुत्रसंतानार्थ दोन लग्न केले. त्यांत एक स्त्री माहडीकाची कन्या सुलक्षणाबाईसाहेब ह्मणणार, दुसरी इंगळ्याची लेंके मोहनाबाईसाहेब ह्मणणार ऐशी दोन लग्न करून घेतले. त्यापैकी राहिल्या स्त्रिया चौघे. मोहनाबाईसाहेबाचे उदरीं प्रथम पुत्रसंतान होऊन दशदिवसांतच तो पुत्र देवगतीस पावला. तदनंतरें त्याच मोहनाबाईसाहेबाचे उदरी अब्दुल्प्रतापराम जन्मले. ते अब्दुल्प्रतापराजे सहावर्षे वाहडून शेवट देवी दाखवून त्या उपद्रवाने परलोक गतीस पावले. या खेरीज राजाचे दुसऱ्या स्त्रीचे पोटीं एक कन्या जाहली. तीतें आठवर्षास लग्नकरून दिल्हे ह्मणावयाचा अथ वरी लिहिला आहे; कीं त्या लेंकीच्या पोटीं येक पुत्र मारुतसामी ह्मणून, येक कन्या शांता ह्मणून ऐशी दोन लेंकरें जाहली. त्या दोघे लेंकरास टेऊन राजाची लेंके अपरूप बाईसाहेब ह्मणणार देवगतीस पावले होते. त्या दोघे लेंकरासहीं तुळजामाहाराजच मातृकृपेकडून संरक्षीत होते. दैवयोगें कडून ते दोघे लेंकेंहीं अब्दुलप्रतापरामराजे दैवगतीस पावले वर्षांतच नातुडे मारुतीसामी व शांतमाहीं दैवगतीस पावले. येणेप्रमाणे लेंक, लेंकी, नातुंडेंहीं आपल्या समोर दैवगतीस पावल्या करितां, तुळजामहाराजास

आपलेंहीं शरीर त्याग जाहल्यांच दुःख शमन या विना दुसरा मनास उपाय नाहीं ह्मणून बहुत व्यसनानें अधिक वैराग्यें करून अन्नोदकाची चाड देखील न राखितां काल क्रमूं लागले. तेणेकरून शरीरास महद्रोग उद्भवून त्या रोगानेच तीन वर्षें काल क्रमिले. ऐसें असतां नवाब हैदरल्लीखान ह्मणणार आर्काड चन्नपट्टण प्रांतावरी मोहिमेस आला तो तंजाउर किल्ल्याकडे येऊन उतरून गोळेमारून किल्ल्यांत इंग्रेजाची फौज होती त्यासहीं लढाई करून तंजाउरचा मुलुक समग्र जप्ती केला, त्या दिवसात तंजाउर देशाचे व किल्ल्यांनहीं केवल क्षाम पडून दाणा मिळेना, अशा समयीं, सकळ जन क्षोभहीं होऊन रोजगार बहुत मनुष्य मरूं लागली. सहाशें, सातशें, येणेप्रमाणें जाऊं लागले. तेंव्हां त्या क्षामांत निर्वाह नाहींसें शेवट मनुष्यास मनुष्याने भक्षिले. तेंव्हाड्याने क्षाम व कलाप दोनी वारून गेला. तदनंतरें, आपुले शरीर या उपरी राहीना ह्मणावयाचे निश्चयेकरून कळल्या वरी योचना केले जे—आपल्यास जाहले पुत्र व नातुंडेहीं आपल्या पुढेंच परलोकगतीस पावले; सांपत आपले शरीरहीं राहीना, आपल्या उत्तर क्रियेसहीं व राज्य परिपालनेसहीं कोणी योग्य बाध्य नाहीं, करितां पुत्र पाहिजेतरी आपले वडिल केवळ राजऋषी प्रमाणें बहुत कीर्ती संपादून सकळ सोयरे लोकानीहीं त्यांचे योग्यतेस वश्य होऊन त्यांचा अंगिकार करून आपण होऊन मिळावयाजोगे वर्तणूक केले, तरीहीं तुकोजीराजाचे लग्नकरीनाने बाइकाचे पोटी जन्मले ह्मणावयाचे येक कळंक राहूनच गेला असतां तशा कोणत्या शब्दासहीं ठांव न राहतां अपले स्वकुलांत स्वगोत्रीच व दाइजापैकी रूप गुणेंकरून युक्त ऐसा मुलास विधीयुक्त दत्त घेऊन जातकर्महीं संस्कारहीं करून शरफोजीराजे ह्मणून नामकर्ण केले. आतां ते शरफोजीराजे कोणाच्या वंशातले ह्मणून कळण्यास लिहितों जे— भोंसल वंशांत आदि पुरुष शंभुराजा पासून तेरावे पुरुष बाबाजीराजे; यांचे पोटी मालोजी राजे येक, विठोजीराजे येक, दोघे जन्मले ह्मणूनहीं मालोजी राजांचे पोटी शाहजीराजे जाहले. त्या शाहजीराजाच्या पोटी शिवाजीराजे

येकोजीराजे जन्मले. त्यांची ख्याती लिहून दुसरे पुत्र विठोजीराजाची ख्यातीहीं कित्येक लिहून त्या विठोजीराजाची संततीच आतां सातार्‍यान्त राज्यकरणारहीं व पणाळांत राज्य करणारहीं ह्मणावयाचा अर्थ येकंतर विस्तारें करून वरी लिहिला आहे. सांप्रत तुळजाराजानी दत्त घेतले शरफोजीराजे त्या विठोजी राजाचे वंशाचेच जाहल्या करितां तो विस्तार जाणवितों जे-विठोजी-राजाचे लेंक आठजणांपैकीं शेवटील लेंक त्र्यंबकजीराजास जाहल्या लेंकां पैकी गंगाजीराजे ह्मणून येक लेंक. त्या गंगाजीराजास उवाजीराजे येक, तावोजीराजे येक ऐसे दोघे लेंक. त्या तावोजी राजाची संतती प्रसंगानुसार लिहिलें जाईल. प्रस्तुत त्या उवाजी राजाचा लेंक गंगाजीराजे, त्या गंगाजीराजाचा लेंक सुभा-नजीराजे त्य सुभानजीराजाच्या पोटीं उवाजीराजे ह्मणून येक व शाहजीराजे ह्मणून येक ऐशे दोघे लेंक. त्या पैकी शाहजीराजाच्या पोटी जन्मलेतेच शरफो-जीराजे; त्यास तुळजा महाराजानी उत्तम वंश करितां, उत्तमरीतीने विहित प्रकारें शास्त्रास अनुसरून विधियुक्त दत्त घेऊन हत्तीवरी नौबतेंनिशी गावांत समग्र साखर वांटून, सकल सोइर्‍यासहीं जेवणें करवून, त्यावेळेस हानरबिल् इंग्रज कुंपणीचे सरदार तंजाउरचे किल्ल्यांत होते ते मेस्तर जान् हडालेष्टन् रिसिडेंट व मेस्तर इपसली, मेस्तर व करणल्, मेस्तर व ऊष्टोट कमांडर व मेस्तर स्वार्च पादरी या चौघाचे हातीहीं या शरफोजी राजास या राज्याची सहज बाध्यता असतांहीं न्यायशास्त्राप्रकारें अशी दत्त घेतलें आहे. अमच्या राज्यास व भाग्यास व वंशासहीं हेच अधिपती यास तुमच्या हाती वोपितों आह्मा माघार या शरफोजीराजा कडूनच राज्यतंत्र चालवून सर्वविध अभिमाने करून याचें संरक्षणा करावें ह्मणून या चौघे सरदाराचे हाती शरफोजीराजास ओपून दिल्हे. सवेंच चौथे पांचवे दिवशी वसंत पंचमीच्या उत्तम मुहूर्तांत श्रीप्रताप रामस्वामीचे महालांत सदर करून राजासन घालवून त्या आसनावरी शरफोजी महाराजास बसवून सकळ सामादिकांकडूनहीं राजवत राजसन्मान करून आपण निश्चित जाहले. व चन्नपट्टणाचे गौनरमेंटासहीं चालिला

अर्थ समग्रहीं व्यक्त लिहून पाठविले. तैसें जाहल्यास दुष्ट सामादिकानी मिळून योचना केली जे–महाराजास निर्याण समय समीप उरला; महाराजानी आपले राज्यधर वंशधर हा उत्तम कुलांत जन्मल्या शरफोजीराजास राजे करून इंग्रेज सरदाराचें हाती ओपिल्या करितां, या उपरि महाराजाचे निर्याण होतांच इंग्रेज अभिमानास पडून शरफोजीराजास तक्तनिशी करऊन सर्व परामर्षासहीं आपण पुढें होतील तेंव्हां तुह्मा सर्वत्राचे जीवन बुडून जाईल अमचा कोणता मानहीं राहणार नाहीं या करितां राखीच्या समूहातील अमरसिंग येक आहेत किं ते राज्यभारास उणें जाइलेंतरीं वयाने प्रौढ आहेत करितां सर्व साहास करून बल बांधून त्याला पुढे करून आपण सकळहीं अनुभोगुये करितां महाराजा जीवंत असतांच अमरशिंगास रूपरूपबलाविजेसें करून अंकारोपण करून ठेवावे ह्मणावयाची विपरीत योचना दृढकरून येकमत होऊन तुळजा महाराजास मनोशक्ती केवळ जीर्ण जाहल्या समयीं महाराज बलावितातो ह्मणून अमरशिंगास रूपरूप आणून सोडून महाराजानी केली वारा वारी ह्मणून येक वदंती कल्पऊन चन्नपट्टणचे गौनरमेंटासहीं सांप्रत कल्पविल्या वदंतीस अनुसरून महाराजाचे नांवें लिहिल्या कागदास महाराजाचा शिखाहीं करवून तो कागद गौनरमेंटास पाठविला. सेवेंच दुसरें दिवसी शकें १७०८ पराभवसंवत्सरीं तुळजा महाराज परमपदास पावले. त्यांचे उत्तर कार्यास दुष्ट सामादिकाचे स्वाधीनतेच्या बळें कडून लौकीकार्थ शरफोजी राजासहीं जवळ ठेऊन घेऊन अमरशिंग आपणच पुढं होऊन शास्त्र मर्यादा पाहिनासें चालतें केले. तदनंतरें चन्नपट्टण गौनरमेंटास अधिकारी ऐशे शिराजबळ केमल यांस या दुष्ट सामादिकानिं आपण केली योचना शेखर पावणेस उपपत्ती जैसी की तदनुसार योचना करून लेडी केभलास जाणते करून त्यां कडून शिराजबळ केमलास बोधविले. शिराजबल केनलानी त्या बोधनेचा अंगीकार करून याविषयास बंगालचे गौनरमेंटास पर्याय कडून जैसें लिहावें कीं तैसें लिहून

निरोप आणवून घेऊन आपण तंजावुरास येऊन पावले. या अगोदरीच दुष्ट सामादीकानी तंजावुरांत असणार इंग्रेज सर्दारासहीं आपल्या स्वमतास अनसरून कोणत्या बोलण्यासहीं पुढें न होतां असावयाजोगें सांगून ठेविले होते. शिराजबल केमल तंजावुरास पावल्या नंतरें शरफोजीराजाकडील व अमरशिंगा कडिल्यां खेरीज मध्वस्थ असणारास विचारून कळून घेतो ह्मणावयाचा युक्त प्रकारें दाखवून मध्यस्थ बारा जण पंडित ह्मणून कधीहीं शास्त्रच न जाणते ऐशे दुष्ट सामादिकांपासून सोडिले त्यास मिळवून शास्त्ररीती येकीकडे ठेऊन लौकीक न्यायहीं कळना त्यास आपल्या संमतानुसार त्यांची साक्षी उभऊन ध्यावें यांजोगीं विचारणा करून बारा मध्यस्थीच्या सांगण्या वरूनच या राज्यास अमरशिंगच बाध्य ह्मणून शक १७०९ प्लवंगनाम संवत्सरी अमरशिंगास तंजावुर राज्याचे तक्तनिशी केले. त्यानंतरें अमरशिंग राजानी राज्यभार करणेंत निज बाध्य ऐशे शरफोजीराजास सहज बाध्यता असतांहीं तुळजामहाराजानी विहित रीतीने युक्तप्रकारें दत्त घेऊन कुंपनीसहीं निरविल्या करितां सर्व विधें करूनहीं बाध्य ऐशा शरफोजी राजास अमरशिंग यानी मत्सरें करून करावेंयाचा वुपद्रव सर्वहीं मेस्तर स्वार्च पादरी साहेबानी पूर्वापर शोधून पाहून, विचारणा केल्या ठांयीं शरफोजी राजाच्या निजबाने स्वार्च पादरी साहेबाचे दयेयुक्त अंतःकरणास बोढिलें याकरितां त्यानी हा अर्थ समग्रहीं इंग्रेज कुंपनीस जाणते केले. त्या संधींत कुंपनीचे तरफेने मेस्तर राम ह्मणणार सरदार तंजावुर रेसिडेंटीस आले. त्या मेस्तर राम ह्मणणार रेशिडेंटास मेस्तर स्वार्च पादरी साहेबानी कुंपनीस जाणविला अर्थ विलायतीस पावून तेथून कोर्ट अफ् डिरेक्टर्चे निरोपा प्रमाणे गौनरमेंटाच्यानी लिहिलें जे शरफोजीराजास अमरशिंग याचे निर्बंधा खेरिज करून ठेऊन त्यांचे संरक्षण करा ह्मणून त्यांस तेणे प्रमाणेच राजे मजकूरास वेघळें स्थळी दिवाण वाडयांतच ठेऊन रक्षणार्थ कुंपणीचे लोकहीं ठेऊन तदनंतरें, त्यानीं मेस्तर स्वार्चा करूनहीं कित्येक व तंजावुराचे पंडिता करूनहीं शरफोजीराजाची

बाध्यता कळून घेऊन प्रस्तुत शरफोजीराजास खर्चासहीं चालवें या वाटार्थ कुंपणीस जाणते केला तेहीं, इंग्रेज कुंपनीवाल्यानी मनास आणून शरफोजी-राजास व त्यांचे संसारासहीं विद्यमानानुसार खर्चासहीं करून ठेविले. त्यावरी शरफोजीराजानी वृथा काल जावू देयीनासें मेस्तर स्वार्चा कडून इंग्रेजी लिहिण्या बोलण्याचे अभ्यास स्वमन केले. तेंव्हां, मेस्तर स्वार्चे पादरीसाहेब यानी अंतःकरण पुरस्सर त्यांस करविले. तेणे कडून राजे मजकूर इंग्रेजीचा अभ्यास चांगल्या रीतीने केले. तैसेच स्वजाति लिफी महाराष्ट्र व बालबंदहीं अभ्यासिले. व अरवी लिपीहीं अभ्यासिले. तशामध्येहीं अमराशिंगानी प्रतिपदीहीं उपद्रवच करूं लागले. करितां सकळहीं मेस्तर स्वार्चास शरफोजी राजानी ओपिले. मेस्तर स्वार्चानी हे येकंदर मनास आणून कुंपनीस जाणविले. त्या वरून कुंपनीवाल्यानी शरफोजीराजे व त्यांचे मातोश्री या उभयतांचेहीं मनोगत कळून घेऊन तदनुसारच राजे मजकूर चन्नपट्टणास येणेस निरोप पाठविल्या सरिसेंच शरफोजीराजे व त्यांचे मातोश्री या उभयतानीहीं चन्नपट्टणास पावून कुंपनीच्या आश्रयांत राहिले. तेंव्हां समागमें आले ते मेस्तर स्वार्चे पादरी साहेब यानी मेस्तर जरीख पादरी साहेबास अपले कार्यास ठेऊन आपण तंजावूरास परतून आले. तेंव्हां कुंपनी वाल्यानी शरफोजीराजे व त्यांचे मातोश्री उभयतांसहीं आदरें मानकडून चालविले. त्यासरिसें शरफोजीराजे यांचे बाध्यस्त्येचीं विचारणा निर्मल करावी ह्मणून इच्छिल्यासमयीं शरफोजीराजे यांस त्याविषयीं तंजाउरच्या पंडितानी निष्कर्ष केला पुस्तक कुंपणीस दिल्हे. तेंव्हां कुंपनीवाल्यानी अमराशिंग यांस याविषयास विचारिल्यास अमराशिंग यानी त्यास विरोध लिहून दिल्हे. तोहीं घेऊन काशी वगैरे स्थळास पाठवून विचारणा करविली. शरफोजीराजे तंजाउरांतच अमरशिंगाच्या उपद्रवाविरहित स्थळांत जाऊन राहातेंं निरोपिले. राजेमजकूरहीं तदनुसार वर्तणूक केले. तेंव्हां मेस्तर स्वार्चसाहेबानी पेसजी अमरशिंग्यास शास्त्र न जाणतां

भयकडूनहीं, काहीं आशे कडूनही लटिक्या साक्षी दिल्या बारा पंडितां पैकीं मेले ते जातां, वरकड पंडितांनी आह्मी केलेंते अन्याय ह्मणून मेस्तर स्वार्च पादरी साहेबास सांगीतले. तो अर्थ मेस्तर स्वार्च साहेब गवर्नमेंटास लिहून पाठविला. तदनंतरें कित्येक दिवसांवरी मेस्तर स्वार्च साहेब दैवगतीस पावले. तेंव्हां शरफोजीराजास फार व्यसन जाहलें. परंतु त्या मेस्तर स्वार्च पादरी साहेबाचे स्थानास मेस्तर जनीफ पादरी साहेब आले. त्यानी राजे मजकूराचा विचार वर्तणूक चांगला कळून घेऊन पाहत आल्या करितां, त्या जनीक साहेबानीही राजाचेठायीं फार अंतःकरण करूं लागले. तेंव्हां त्या जनीक साहेबाचे स्नेहित मेस्तर् टूर्यन् साहेब ह्मणणार रेसिडेंटीस आल्याकरितां त्यांचे नीति व न्याययुक्त चलंतीहीं पाहात येण्यावरून प्रतिपदीहीं राजास ते व्यसन शमन पावण्यास कारण जाहलें. तदनंतरें इंग्रेजी कुंपनीवाल्यानी आपण करविल्या विचारणेंत सर्व विधेंकडूनहीं शरफोजी राजाची बाध्यता बलवंत ह्मणावयाचे जाणून तंजाउर रेशिडेंटीस मेस्तर इरियसन् साहेब यांसी निरोपून त्यांकडून प्रस्तुत अबाध्यतेकडून राज्य करणार अमरशिंगाने अका वर्षे चुंगडी दिवस राज्य केल्यांत रयतांसहीं सौख्य नाहीसें मुलुकांत रुजु मार्गे कडून पैका वसूल होणे नाहीसें वसूल जाहलं पैका रुजुमार्गीनें सर्कारासहीं पावनामुळें मुशारदारांना मुशाराहीं न पावतां बेसुमार कर्जहीं होऊन कित्येक जन स्वतां बेसुमार लटिके कतबेहीं होऊन ऐशे येकंदर येकहीं नीट नाहीसे अन्याय होऊन केवळ अमरतें कडूनच करित आले. ऐशा अमरशिंगास परतें करून सर्वविध कडूनहीं योग्यऐशे शरफोजी राजास शकें १७२० काळयुक्ती नाम संवत्सरीं तंजाउर राज्याचें तक्तनिशी केले. सर्वेच याविषयीं केल्या विचारणेचा मथितार्थाची ख्यातिपत्रें प्रचुर केले. तेणेकडून सकल जनासहीं इंग्रेज कुंपनीवाल्याचे प्रविहित विजारणेचाहीं व न्यायाचाहीं प्रकाश चांगल्या रीतीने कळून आले तदनंतरें शरफोजी राजानी अपले स्वराज्यपद प्राप्ती नंतरें, या अगोदरील

अमरशिंगाचे वेळेस चालिलें अन्याय समग्रहीं निरोधून विहित मार्गेंकरून अपले प्रजेसहीं विहित सौख्य देऊन आले. दप्तरें हिशेबासहीं येक पद्धती करून, राजग्रह समग्रहीं जंद होते तें डाराडूजी करून कित्येक नूतनेहीं करून युक्तप्रकारें राज्यभार करण्याचे दिवसांत कुंपनीचे फौज टिप्पूसुल्तान् याजवरी मोहिम केली. तेंव्हां, महाराजस रस्ते विषयीं जाणविल्यास महाराजानी आपले शक्तीस कांहीं अधिक व करवेल आहे त्या घोड्यापैकीं आपले बिरुदाचे व बसावेयाचे व रथाचे घोडें देखील देऊन व हत्ती इत्यादि देवून, कुंपनीच्यानी इच्छिले स्थलास पोंहचविले. सवेंच महाराजानी अपल्या समानकुलांत घांटक्याच्या लेंकी यमुनाबाईसाहेब ह्मणणार येक व अहिल्या बाईसाहेब ह्मणणार येक या उभयतां बाईसाहेबांसहीं लग्न करून घेतिले. तदनंतरे, पेसजी अमरसिंहाचे राज्यभारा शेवटी इंग्रेजी सरकारचे तरफेने होतेसे रेशिडेंट् मेस्तर मकलोठ् साहेब ह्मणणारानी महाराज तक्तनिशीं होयीनाते अगोदरी महाराजास निष्कर्ष पावल्या देण्यास तसा हा विल्यास जाहला आहे ह्मणून इंग्रेज सर्कारास जाणविल्या क्षणी महाराजाची बाकी पावती केला. त्यास त्या मकलोट साहेबानी जाणविली गोष्टी निजास पावली ह्मणावयाचा व याद लिहून दिल्हा. तो प्रस्तुत रेसिडेंट मेस्तर डुर्यन्‌साहेबाने महाराज साहेबास ओपिल्यावरून महाराजानी आपली निजाची वर्तणूक इंग्रेज सर्कारास व्यक्त होण्यास्तव महाराजानी विहित साक्षियुक्त रेशिडेंट मेस्तर डूयन्तु साहेबास सन् १८०० इसवी माहे मे २७ तारिखेस लिहिलें पत्र मेस्तर मजकूरानी पूर्वापर संदर्भ साक्षियुक्तहीं मनास आणून महाराजाचे निजत्व व महाराजाची बरवी वर्तणूकहीं व खरेंपणहीं इंग्रेज सर्कारास चांगल्या रीतीने जाणते केले. त्या वरून हानरबिल् कुंपनीवार-यानी ते पाहून महाराजाचे कार्यस्थास पाठविणे असें निरोपिले. तेव्हां महाराजानी दत्ताजी अप्पास व या अनुभोगांत असणार येक दोघांसहीं पाठविले. त्यास योग्यतेनें बलावून घेऊन विचारून. महाराजाचे निजत्वास

मानवले कुंपनीवाल्यानी अपल्या स्वजातीवरी दृष्टी देंयीनासारिखें शुद्ध न्यायावरच उभेराहून न्याय विस्तारविले. ते श्लाघना करावेंयास योग्य असे या रीतिच्या मकलोटास संकट काल प्राप्त जाहल्यासमयीं मकलोठानी त्याची बायका मिसूस्ट्रेस् मेकलोट ह्मणणारानीहीं संकटकालाचा विध जाणवून महाराजास प्रार्थिले. तेंव्हां महाराजानी पेशजी महाराजाच्या बाध्यतेचा मजकूर कित्येक मेकलोटानाहीं कुंपनीस कळविले होते. त्या उपकारास्तवहीं अपले थोरवी करितांहीं मिसूस्ट्रूस् मकलोट ह्मणणाराचे प्रार्थनेस्तवहीं प्रस्तुत मेकलोटानी केला अपकार देखील आठविनासें त्यास कांहीं अधीकच दहाहजार रुपये देववीले. त्यावेळेस मेस्तर स्वार्चानी या अनुभवांत होते ते मेस्तर तरीखपादरी साहेबास मेस्तर जसाख पादरीसाहेबासहीं नीट कळलें होतें. त्याकरितां त्या उभयतांचे निजबोलणें महाराजाचे निजत्वास केवळ प्रबळ साक्षी होऊन होत्या करितां महाराजानी त्या उभयतां पादरी साहेबाचे खरें बोलणेच्या उपकारास महाराज बद्ध जाहले. या अगोदरीच महाराजानी लग्नकेलेली दुसरी स्त्री सौ० अहल्या बाईसाहेब यांचे उदरीं कन्यारत्न जन्मले त्यास सुलक्षणा बाईसाहेब ह्मणून नाव ठेविले. तदनंतरें, इंग्रेजसर्कार तर्फेस अमरशिंग यानी केल्या राज्यभारांत तंजाउर देशाचे राज्यांत अन्याय चालिला आहे या करितां देश समग्र इंग्रेजसर्कारचे तरफेने केल्या यां चांगल्या रीतीने न्याय करितों ह्मणून महाराजास जाणविले. त्या न्याय करणेस महाराजानी अंगिकार करून आपला देश इंग्रेज सर्कारचे तरफेने ओपिले. इंग्रेजसर्कारच्यानी महाराजाचे निर्मल मनास व निर्मल वर्तणुकेसहीं मानून महाराजाचे किल्यांत इंग्रेजाचे ठाणे होते तेहीं काढून महाराजाचा किल्ला मोकळा करून दिल्हे. तेंव्हां महाराज इंग्रेज सर्कारांतहीं येक त्रीटी जाहली त्यांत कित्त्येक कामास मेस्तर टूरियन् साहेब सहायभूत असून महाराजास युक्त प्रकारें सुलभ केले. तदनंतरें इंग्रेज सर्कारच्यास दक्षिणप्रांती मरदा ह्मणणार पाळेगाराचे पारपत्त्य करणे जरूर पडल्यावेळेस महाराजास जाणविल्याक्षणी महाराजानी

आपश्च देह ओपिल्या वरहीं आपल्या संरक्षणार्थ थोडें सैन्य आहेत्यांतहीं शिवण्णा ह्मणणार सरदारा बरोबरी समरधीराचे स्वार पन्नास व मोगलायीस्वार वीस झुंजार व पादचार आपले समक्ष गाहगशारा ह्मणणार गलेफाचे बंदूकेचे देखीलानिशी महशदानशया इतुक्या फौजेसहीं खर्चास देखील आपणच देऊन रेशिडेंट मेस्तर ब्लाक्बरन् साहेबा बरोबरी कुमुकेस पाठविले (सन् १८०१ इसवी माहे जून तारीख ७-स) तदनंतरें, पेसजी महाराजानी आपलें लग्नहोइनात्या अगोदरीं येक स्त्री सर्वगुण कडून युक्त योग्य बाल्यवयी ऐशे स्त्रियेस परिग्रह केले होते. त्यानीहीं महाराजाचे चित्तानुरूप वर्तणूक करीत होते. तैशी स्त्री दोनदा गर्भ होऊन प्रसवही होऊन ते दोनी प्रजाहीं नष्ट जाहली. व दुसरे प्रसवा मध्येच ती स्त्रीहीं नष्ट जाहली करितां त्या स्त्रीचे गुणाधीक्ये कडून महाराजास ते येक व्यसनास्पदहीं जाहले. परंतू, त्या स्त्रियेने आपलें अवसान समयीं आपल्या नांवें येक चांगला धर्म अन्नछत्रादिक व्हांवें ह्मणून महाराजास विनविलें होतें. त्याचा अंगिकार करून महाराजानी उत्तम व उपयुक्त ऐशा शेतूमार्गांत छत्र व अग्रहार व देवालय व श्रृंगारवन व तटाक इत्यादिक होण्यास आरंभ करून त्या स्थलास मुक्तंबापुरछत्र ह्मणून नांवहीं ठेऊन चांगल्या रीतीने कामहीं चालतें केले. ते येकंदर त्याचे स्मरण सर्वदा करिणेस हेतुभूत आहे. तदनंतरें, महाराजानी तीर्थ यात्रेचा उद्देश करून चोळदेश समग्र येक किता, व श्रीरंग यात्रा येक कित्ता व गंगा यात्रा येक कित्ता, व पळणी यात्रा येक कित्ता, येणेप्रमाणे तीनी चार किते यात्रा केल्यांत रेशिडेंट मेस्तर ब्ल्याक्बरन् साहेब याने यात्रेंत समागमें येऊन त्या त्या स्थळीहीं वाटेंत प्रति मजलांतहीं महाराजाचे मनानुसार मर्यादा चालवीत आले. त्या वरून मेस्तर मजकूराचा उपकार महाराजानी फार मानिला. महाराज व इंग्रेज सर्कारास राजी केले. त्यांत महाराजास कुंपनीचे स्वाधीन देश जे थोरकी त्या देशांतहीं महाराजाचे स्वदेशा सारिखे उपचार करितों ह्मणून वाकदत्त केले होते. ते मेस्तर ब्लाक्बरन साहेबानी हद्द

केलें. आणखि येक उपकार मेस्तर ब्लाक्बरन् साहेबाचा महाराज मानितातित ते काय ह्मणजे महाराजानी आपला देश समग्र न्याय करिणेस्तव इंग्रेज सरकारास ओपिते वेळेस महाराज व इंग्रेज सरकारामध्ये जाहल्या रीटींत महाराजास उपयुक्त कार्य इंग्रेज सरकारानी अंगीकारायाजोगें केलें. ते नव्होतां त्यांच रीटीमध्ये इंग्रेजास अन्य देशावरी कलाप करण्याच्या समयीं हो अथवा इंग्रेजा वरी अन्यदेशाच्यानी कलाप करण्याच्या समयीं हो महाराजाच्या किल्ल्यांत इंग्रेज सरकाराचे ठाणे ठेवणें ह्मणून करार पावला होता त्यास तेणे प्रमाणेच इंग्रेज सरकारच्यास कलाप प्रसक्ती पडल्या वेळेस करारा प्रमाणें ठाणी ठेवणेस उद्युक्त जाहले. तेंव्हां मेस्तर मजकूरानी महाराजाची चलंती व महाराजाचे योग्यतेस व महाराजाचा विश्वास हे समग्रहीं कुंपनीस जाणता करून महाराजाच्या ठायीं कुंपनीस प्रिय होयसे हीं करून तो अर्थ राहता करविले. त्यावरून मेस्तर ब्लाक्बरन् साहेबाचा उपकार महाराज बहुत मानितातीं. तैसेंच मेस्तर टुरीयन् साहेबाचेरिसिडेंटींत मेस्तर मकूलोट साहेबाचें व्यवहारा विषयीं महाराजाना निजेकडून लिहिला अर्थ येकंदरहीं व महाराजाचे निजत्वहीं व साक्षीचे बलहीं कुंपनीस व्यक्त जाणतें केले. तो उपकार नव्हतां आपण विलायतीस गेल्यावरीहीं महाराजाचे ठायीं प्रीती करून महाराजास कित्येक पुस्तकें व भूगोळाचे पुस्तकें व रुप्याची बासनें व रुप्याच्या कित्येक चीजाहीं पाठविले त्या वरूननहीं मेस्तर टुरियन् साहेबाचा उपकार महाराज प्रतिपदीहीं मानितातित. या पळनी स्वारी अगोदरीच पेसजी महाराजास प्रथम कन्या जाहली. सौभाग्यवती अहल्याबाई साहेबाचे उदरींच महाराजास दुसरी कन्या जन्मली. त्यांस राजकुमार बाईसाहेब ह्मणून नांव ठेविले. शरभोजी महाराजाचे राज्यभारींत बाज ह्मणावयाचें येक पांखरूं फार अपूर्व कधीहीं या देशीं आले नव्हते. तैसें पांखरू बाज ह्मणावयाचे आले होते. तदनंतरें महाराजास धर्मपत्नी ऐशे सौभाग्यवती मातोश्री अहल्या बाईसाहेब यांचे उदरीं पेसजी दोघी कन्या जन्मल्या. त्यांचे उदरीं महाराजास तिसरी कन्या

जन्मले. त्यांचे नांव बायमा बाईसाहेब ह्मणून ठेविले. अतां शरफोजी महाराज सर्वदा शिवपुराण ऐकणें व शिवपूजा करून यात्रादिकहीं करीत सन्मर्गातच आहेत. सकल जनासहीं सकल राज्यासहीं वैषम्य तिरस्कार यादोहींचा परित्याग करून त्या त्या मताचे मताप्रमाणें, वेदाप्रमाणें चालवीत व सकल जनासहीं व्यसन न येतां युक्तप्रकारें प्रतिपालन करिताहेत. श्रीमद्भोंसलवंशांत महादंपती श्रेष्ठ श्रीमच्छंकर प्रसाद जनित प्रताप स्वीकृत दिल्लीशानुर्भाग स्वातंत्र्य विपक्षीकृत दिल्लीराज सार्वभौम अवनीशकुलललामायमान महाराष्ट्र तथा चोळदेशाधिप पुण्यश्लोक राजाचे चरित्र सकल मनोभीष्ट दायक असें प्रथमवर्ण महाराष्ट्र जाती भगवंत रायाचे पौत्र विठ्ठल रायांचे पुत्र प्रस्तुत चोळदेशाधिपती श्रीमंत राजेश्री महाराज क्षत्रपती शरफोजीराजे साहेब यांचे निज सेवक चिटनीस बाबुराय काश्यपगोत्र आश्वलायन सूत्र ऋक् शाखाध्याई याकडून लिहिजेले ते शालीवाहन शकें १७२५ रुधिरोद्गारि संवत्सर मार्गशीर्षवद्य अमावास्या भौमवासरीं इंग्रेजी सन् १८०३ इसवी डिसंबर १३ तारिखेस लेखन शीमा समाप्त ॥

॥ श्री ॥

तंजावर वेट्टियान् काणीयाची

श्रीगणेशायनमः ॥ स्वस्ति श्रीमान्महामंडलेश्वर राजाधिराज राजगंभीर भोंसलवंश कुलशिखामणी महाराजराजेश्री प्रतापसिंह महाराज साहेब यांचे गर्भशिरोमणि ऐसे महाराजराजेश्री तुळजामहाराज साहेब यांचे पुत्र भव्य-शीलसिखामणि ऐसे महाराजराजेश्री शरफोजीमहाराज साहेब यानी श्रीरामा-वतारहोऊन चोळनीतीसहीं अधीक नीतीकरून राज्यपरिपालन करित असतां, वटीयान् कल्वटी वगैरे यानी हुजूर यादी देऊन ते यादी हुजुरूनन्यांय निसी माहालास पाठवून परामर्ष करिणे ह्मणून आज्ञा होऊन यादी भाल्याठायीं कल्वटीनें लिहून दिल्या यादींत लिहिले होतें जें पूर्वापूर्वीपासून तंजनगर वट्टियकाणियाची आपली ह्मणून तरी ऐसीं वर्षा अगोदरीं सैंदाचे कारभारीं मवे माहार तंज्यान् कोडियान् सिन्नान यानी कोटची वटियेकाणी बांधूनघेतले ह्मणूनहीं व पूर्वेकडील पेटची वटीयेकाणियाची आपला पंगाळी परमान याची काणियाचींत थोडी बांधून घेतले ह्मणूनहीं, आतां न्यायता बाहूनघेऊन घावें ह्मणून लिहून दिल्हा. त्यांत पेरमानानेहीं हस्ताक्षीं घातला त्यास वठियान् तंजान् व कोठियान् व सिन्नान् यांस बलाऊन विचारिल्यास त्यानी लिहून दिले ते पूर्वापूर्वी पासून तंजनगर वठिमेकाणियाची आपली ह्मणून व सत्तर ऐंशी वर्षांस अगोदरी कल्वटीने तंजावारनगर वटिमे काणियाचि आपलि ह्मणून सिपारसी करून अपहरिला; सर्वेच लटिका होऊनगेला. असची काणियाची अनभोगीत येतां पुनः दोनीदफे कल्वटीने व्यवहार करून लटिका होऊन गेला ह्मणून व आतां आहे. न्यायता परामर्षकरावे ह्मणून लिहून दिल्हे. उभयता वाद्यानी लिहून दिल्यासहीं उभय वादी यानी बलावून आणिल्या साक्षींतहीं व्यवहार निवडनासें कल्वटीने लिहून दिल्हा जे कीं "बृहदीश्वर स्वामीचे देउळाचे सन्निधींत तूप तापून

तापल्या तुपांत तंजन्, कोडियन्, सिन्नान्यांपैकी तंज्यनानें बोट घालून बोट जळनासें गेल्यां वटिमेकाणियाची माझी ह्मणून धरिला व्यवहार हरून गुनेगारी देतों ह्मणून लिहून देऊन शालीवाहन शकाब्द १७२४ कल्यब्द ४९०३ दुंदुभी संवत्सर आडिमास तेदी ८-स श्रीबृहदीश्वर स्वामीचे देऊळाचे सन्निधींत तूप तावून तापिल्या तुपांत तंजनाने वटिमे काणियाची आपली ह्मणून कल्वटीस नाही ह्मणून सांगून बोट घातला. बोट जळालें नाहीं. ते, कल्वटीने ओपूनघेऊन, वठिमे काणियाची माझी ह्मणून धरिलों ते व्याज्य मला गरज नाहीं. तंजन् कोडियान् व सिन्नान यानी अनभोगूंदेत ऐसें असतां वटिमेकाणियाची तंजन् कोडियान व सिन्नान् अनभोगीत यावयाचें अमची ह्मणून मी धरीलोंतें मजवरि गुना ह्मणून लिहून दिल्हा. त्यांत पेरमानानेहीं हस्ताक्षी घातला. उभयवादी यांची यादी व हस्ताक्षी प्रमाणावरून कोठची वटिमे काणियाची कल्वठीस गरजनाहीं ह्मणून व पूर्वेकडील पेठेंत तंजन् कोडियान् सिन्नान आज तागाईत किती अनभोगीत असतातकीं तितुके पेरुमानास गरजनाहीं ह्मणून कोट व पूर्वेकडील पेटेंत तंजन, कोडियान्, सिन्नान् आजतागाईत अनभोगीत आल्या प्रमाणें आचंद्रार्क पुत्र पौत्र पारंपर्य तंज्यान्, कोडियन्, सिन्नान्, यानीच अनभोगीत येणे; पूर्वेकडील पेटेंत तंज्यान्, कोडियन्, सिन्नान्, आजितागाईत अनभोगीताहेत ते जातां बाकीं पेरमानाने आजितागाईत अनभोगीत घेत्याप्रमाणें पेरमानाने अनभोगीत घेणे ह्मणून बारून तंज्यान् कोडियान् सिन्नान् यांस जयपत्रिका देऊन श्रीबृहदीश्वर स्वामीचे देउळाचे शिळेवरी लिहिलें असें.

॥ श्री ॥

बृहतीश्वर स्वामी कारण राजे

श्री शरफोजी महाराज साहेब यानी

नग दिल्यास तपसील.

स्वस्ति श्री नृपशालीवाहन शकाब्द १७२० सत्तराशेवीस गतकलिः ४८९९ चारहजार आठशे नव्याणौ इस्तकबील चंद्र १५ मोहरमापासून अर्बामय्यांत नमाहरनव तागाईत श्री बृहदीश्वरस्वामी कारण राजेश्री शरफोजीमहाराज साहेब यानी नग दिल्ह्यास तपसील:—

सनमय्यातन जडीत पदकचंद्र ९ जिलहेजर–रथारूनढहोऊन वाड्याचे माहडीकडे आले असतां दिल्हे हिऱ्याचे पदक येक यासि हिरे देखील मदनाईक २४ पाचीशिरस देखील. २ माणकें; १८ लडकन्मोते ९ जञ्जेरि गोफाची येकेरि सोनेरी नागमोडी प्रमाण १ "। १ ' २ ॥ स नग १ रुप्पेरी नग प्याला साधारण चरकीवजन "१ ' २ ॥। २ ॥। स नगचंद्र २९ शाबन १ अर्घ्य पाद्यासप्याले नकसी यास थइन प्याले २ बसक उभा २ येकून. ४ स नगचद्र २९ शाबानकिताप्याला देखील बसक वजन "२ ।.। ' २ सं १ कित्ता प्यालादेखील बसक वजन "२ ॥। २ १ येकून २ थाबदलचंप्र २६ राजन शंख ऊत्तरफाटोपण रुप्पेरि वरी मीलोमी सोनेरी लडकून मोती १ पोंवलें १ सोनेरी मणी १ १ येकून ३ येकून च्यार वजन रुप्पे "॥। ५। २॥ स १ दरह शंखदेवाबयास बसक गींदी तीवथी प्रमाणे वजन " ३७. ९स येक येकून २ चंद्र २६ जिलकांड गोपूरार्ति पंचखणी वजन ४ ॥। ५॥। १॥ स १ अति येकपात्र कासंड्या रुद जोडील्या कित्ता वजन " ३ ॥। ३ ॥। ॥ ० स नग १ कित्ता वजन " ३ ॥। २ । ० ॥। सनग १ येकून २ श्रीदेवीस कवचास किरीट नकशी १ उरावें कवच माजाखाले

पासून पोट–यापर्यंत वस्त्रदेखील वस्त्राचाहोलकर्णं पल्लयास कानदेखील मकर-
कुंडलें व बुगड्या व चंद्रमुरू येकून नकसी २ हातदरचुडे व कंकण्या
हातसरफणसीत्राले देखील रविराव प्रगाण असे बोटास अंगोठ्या २ प्रमाणें
हात येक प्रमाणें लाहान थोरहात उजवा अभयहस्त, डावा वरदहस्त १
उजवा जपमाळ असें १ डावेस जास्ती कमळमात्र असें १ येकून ४ पांय यास
पांयांचे नग देखील अस्सें पाडघम गुजराती सांखळ्या व तोडे अनवटे, फुलें
पोलारे, विरवद्या जोडवीदेखिल असें पांय २ येकून १२ यासि सोनेरी
मोलामा असे. येकून जिनस १२स कवच पुढील वजन रुप्यें ˊ२॥ ˊ५।
२। स नग· १ येकून ४ येकून ९ येकून १० सन रहिद्द मथ्यांतह रुप्येरी नग
काळंजीयास बसक कमळाप्रमाणे हरडा देखिल वरील घराठरडा देखिल
मलसूत प्रमाणें १ येकून २ स नग वरील घे–यास लडकन पान ३२ रवद्र
पोंवळें १ प्रमाणें पोवळी ३२ येकून हस्तद वजन ˊˊ२॥ ˊ१॥ १।स नग चंद्र
१० रविलोवल १ तबक दौलती प्रमाणें दिल्हें असें. चंद्र ३१ शाबानी
जमाखर्च करविला असें येकून २ स नइस्पत्र पच्यात्तेइन जडीत नग चंद्र
१४ शाबानशिस्फूलयास झहत हिरे मदनायक कमळ १ पलच लहान थोर
१० बारीक ८ येकून १९ माणकें १७३ पाची ३४ घे–यास मोते ४८
येकून नग वजन "।५. '२॥ १ यास १ चांदयासशहत हिरे पुलचे
२३ माणकें ३७ पाची ३ घे–यास मोते ४६ येकून वजन "। १। १। ०॥०
यास नग १ भांग टिळा यास जिनस १३ स पदकें चंद्राकार यास २ हत
मटना येकथोर गिर्दहिरा १ माणकें १४ पाचि १ लडकन मोते ११ येकून
नग १, टिका लांबोळ्या कित्तापाची थोर १ माणिक २ प्रमाणे येककित्ता
दर हिरा १ माणकें २ प्रमाणे ९ यास तपसील कित्ता हिरे १ थोर चौक १
माणकें २ स १ कित्ता दर हिरा १ माणकें २ प्रमाणें ८ येकून ९ येकून १०
स शहत हिरे ९ पाचि १ माणकें २० स १० भासिंग्यास हिरा पलस १
माणके ९. येकून येक.· कित्ता चौफुली यास माणकें ४ स १ येकून १३ स

शहत हिरागद थोर १ चौक ४ लहान बारीक ९ येकून ११ माणकें ४१ पाचे थोर येक लहान १ येकून २ मोते ११ येकून रेशमीदोरेदेखील वोऊन नग १ पानपट्या साजास जडित जिनस टिका दरमाणकें तीनी प्रमाणे ४० पानदर माणीक १ लडकनूतमोती १ प्रमाणे ४० येकून ८० दोवणीस मोते ११६ येकून शहत माणकें १६० मोते १५६ रेशिमी दोरे देखील नग १ नाकचवसरयास माणकें १९ मोते सिरसलडकून देखील ११ यास नग १ कापजोड १ शहत माणकें ४१ प्रमाणें १२ हिरे २९ प्रमाणे १८ पाची कित्ता नगास २५ कित्तानगास २८ येकून ५३ मोते घेऱ्यास ३५ प्रमाणें ५० आंतील कळ्यादेखील जोड १ सनग २ टोपगें बाळ्याजोड १ स शहत माणकें ३२ पाची १६ मोते घोंस १६ पदरं ६६ प्रमाणें मोते २६ स नग २ कापाच्या सांखळ्या कित्ता जोड १ स कित्ता नग १ स टिका ४ गिर्दंदर माणकें ६ पाची १ प्रमाणें २ भासिगादर माणकें ६ येण प्रमाणें २ येकून ४ मोते घोंस वीसास ८० मध्य २३ येकून १०३ सनग १ कित्तास नग सदरह प्रमाणें १ येकून २ यास जोड १ स नग २ कित्ता जोड १ स टिका १६ हिऱ्याचे दरहिरा १ प्रमाणें ८ माणकाची दर माणीक १ प्रमाणें ८ येकून १६ मोते घोंस ३२ सदर पांच प्रमाणें १५० घोस ४ सदर ७ प्रमाणें २८ येकून १८८ येकून २८४ येकून सोनेरी आंकोड प्रमाणें नग २ येकून ४ येकून १३ सोनेरी नग चंद्र १४ शाबान मदनकसी कोडी रुप्पेरी रोसिमि तिप्पदरी प्रमाणें १ राखडी नकशी मथापूल जडित यास माणकें ८ पाचे पदनायक १ पाटी कोंडी रुप्पेरी प्रमाणे नग १ वेणीचा साज यास नाग पांचाफडीचा नकशी यास मोते माथा ५ लडकून ५ शेंड्यासी १ येकून ११ कोंडया सोनेरी प्रमाणे १ ताइत दुहेरी नकसी कोंड्या सोनेरी १ फुले नकसी कुरीवचें वंदरी दरमाणिक येक प्रमाणे माणकें १५ स १५ कहिरी नकसी १ मासोळी नकसी १ चांपे कळी नकसी १ येकून २० लाल रेशिमांत वोऊन समूद नग १ चंद्र २९ जिलहेजी अष्टोत्तर शतलिंग प्रतिष्टेचे दिवसी मंगळसूत्र

देवीस सोनेरी कांबींत वोवून दिल्हे असे. वजन "।०॥१॥ सनम १ येकून ४ रुप्पेरी नग चंद्र २९ रबिलाखर चौकीस टावणीची वजन रुप्पें "७॥।५॥ सणग १ राव नकसीया ३ १ नरीव १ बलक कमळाचादेंट वांकडा येकून पोखार वर मोलामा सोनेरी ५ लडकून तोंडांत पोंवले थोर १ येकून वजन रुप्पें "२०।२ येकून २ चंद्र १४ शाबान कापुरार्तीची तबकडी "॥'१॥।० धूपार्ती "॥०॥०। येकार्ती "।५'१।० पंचार्ती वजन "॥१॥२।० येकून ४ चंद्र ३ वउदकारडा दांडी नकसीस जोडो वसज्यांची नकरींचा नकसी मोलामा सोनेरी प्रमाणे नग १ येकून ७ स भार घांट कांशाची मुंठी वृषभ रुप्पेरी प्रमाणें चंद्र १४ शाबान १ येकून २५ येकून ३७. यास तपसील जडित नग पदक हिऱ्याचे १ शिसफूल १ चांद १ भांग टिळासाच १ पानपट्ट्या साज १ बेसर १ काप जोड १ सनग २. टोपणबळ्या जोड १ सनग २ कापाच्या सांखळया जोड २ स नग येकून नग १४. सोनेरी नग मूद १ राखडी १ वेणीचा साजा—गरसोळी देखील जरी प्रमाणे १ येकून ४ रुप्पेरी नग १८ स तपसील—प्याले तीनीस किता साध.प्याला १. किता नकसी बसक देखील जिनस ४ स २, येकून ३ शंखटोपणाचा मोलामा सोनेरी प्रमाणे १ शंखाची १. कापुरार्ती पंचखणी १ कासड्या २ कवचमोलामा सोनेरी प्रमाणे जिनस १२ स १ काळंजी १ तबक १ ताका १ रावा मोलामा सोनेरी प्रमाणें येक कापुरार्तीची तबक १ चंरार्ती १ येकार्ती १ पंचार्ती कारडा १ येकून १८ सुमार. घांटकांशाची : वृषभ रुप्पेरी. येणेप्रमाणे येकून नग ३७ समाप्त ॥ शुभमस्तु

॥ श्री ॥

स्वस्तिश्री शालीवाहन शकाब्द १७२३ सत्तराशे तेवीस गत कली ४९०२ चारिहजार नौशेदोनि याउपरि चालायाचे दुर्मतिनाम संवत्सर वैशाखमास तारीख ३ शुक्लपक्ष द्वितीया गुरुवार रोहिणी नक्षत्र युक्त शुभदिनी

राजेश्री शरफोजी महाराज कृत श्रीबृहतीश्वरस्वमीचे देउळांत त्रिपणीचे काम चालल्यास तपसील—

गणेशाचे देउळ गर्भग्रह उपाज कोरडा पासून कफोद तागाईत पांढरे घोंड्याचे काम नूतन करून वर स्तूबी तागाईत इटाचे काम करून गच्चाचे विग्रह करून रंग देवून नूतन गणेश करवून कलश ठेऊन कुंभाभिषेक करून अर्धमंडप महा मडप पांढरें घोंड्याचे बांधून इटाचे कोडग ठेऊन वरी इटाची दळवर्शी घालून गच्च करून मंडपांत पांढरे घोंड्यची दळवर्शी १'५० गज घालून गच्च करून पाइऱ्या बांधिल्या असती १.

सुब्रह्मणी स्वामीचे गोपूर कफोद पासून स्तूबी तागाईत दागदोजी करून गच्चाचे विग्रहें करून रंग देऊन नूतन कलश ठेऊन कुंभाभिषेक करून अर्थ मंडप महामंडपावरी इटाची दळवर्शी घालून गच्च करून पुढील मंडपांत पांढरें घोंड्याने ३०० गज दळवर्शी घालून मंडपाचे चारी बांजूच्या भिंती इटाने घालून पाइऱ्या दागदोजी केल्या अस्से ती १.

देवीचे देउळ गर्भ गृहावरी अंतस्त ३ अर्ध मंडप १ महा मंडप १ भैरव मंडप १ समोरील नदीमंडप १ येकून मंडप ७ सात मंडपहीं वरीइटाची दळवर्शी घालून गच्चकरून महामंडपांत सन्निधीस दक्षिण उत्तर दोनी बाजूस कोरडावरी पांढरे घोंड्याची दळवर्शी २०० गज नूतन घातिली अस्सें १.

देवीचे देऊळ अर्धमंडप १ महा मंडप १ येकून दोनी मंडपावरी इटाची दळवर्शी घालून गच्च केला असे १.

सभापतीचा मंडप अर्धमंडप १ महा मंडप १ येकून दोनी मंडपावरी इटाची दळवर्शी घालून गच्च करून मंडपाचे भिंती गच्च करून पांढऱ्या दागदोजी करून मंडपांत २०० गज पांढरे घोंड्याचे दळवर्शी घातली असे १.

दक्षिणामूर्तीचे गोपुरास कफोद पासून स्तूबीतागाईत दाग दोजी करून रंग दिला असें १.

चंडीश्वर स्वामीचे गर्भग्रह कफोद पासून स्तूबी तागाईत दागदोजी करून विग्रह करून रंग देऊन नूतन कलश ठेऊन कुंभाभिषेक करून मंडपावरी इटाची दळवर्शी घालून गच्च केला असें १.

देउळास ईशान्य भागीं त्रिमाळ पत्तीस लागून यागशालेस पांढरे धोंड्याने नूतन बांधिला मंडप अंखण ४ याखेरीज मंडूकतीर्थ जीर्णोत्धार कूपरूप करून नूतन केले असें.

त्रिमांळपत्ती ईशान्यभागीं अंखणें २६ नैऋत्य भागी अंखणें २४ येकून पन्नास अंखणें पांढरे धोंड्याचे काम नूतन करून वरकड त्रिमाळपत्ती येकंदर जद्द जाहल्याठायीं पाकल घालून इटाची दळवर्शी घालून गच्च करून मंडपास उत्तरेकडे पश्चिमेकडे दोनी ठांई इटाची दळवर्शी घालून गच्च करून प्राकाराचे च्यारी भिंतीसहीं आंतीलंगी गच्च केला असमे त्रिमाळ पत्तींत नैऋती कोने पासून ईशान्य तागाईत शिवलिंग २४१ देवि १ येकून २४२ ठेऊन कुंभाभिषेक करून प्रतिष्ठा केली असें

मडपळीचे मंडपास व भिर्तीस देखील इटा गालून गच्च केला असें. दक्षिणेकडील प्राकारांत पूर्वेकडील त्रिमाळपत्तीचे कोरडा पासून पश्चिमेकडील त्रिमाळपत्तीच्या कोरडातागाईत बागास नूतन भिंती इटाचे घालून गच्च केल्या बाबत्ती गज २६० अडव्या भिंतीस गज ९० येकून गज ३५० नूतन भिंती घातिली असें. उत्तरे कडील प्राकारांत देवीचे देउळाचे बागास भोंतले इटाची भिंती घालून गच्च केल्या बाबती गज १५० देउळचे च्यारी प्राकारांत नूतन इटाच्या दळवर्शीमध्ये पांढरें धाड्याचा दळवर्शी घातले गज १५७० याखेरीज इटाची दळवर्शी तीनीइटा उंचीने घातिली १८० गज येणे प्रमाणे

दळवशीं घालून चहूंकडिल पाणी खंदकांत जाऊन पडावयाजोगि मोरी बांधिला असें. १

दरवाज्याच्या गोपुरा समोर अष्टकोडीचे खांबास कोरड पांढरे धोंड्याने सव्वा गज उंच तीन गज चौक, नूतन बांधिला असें. १

शुभमस्तु.

Printed at the
Sri Janardana Printing Works Ltd.,
Town High School Road,
Kumbakonam.

உ

ஸ்ரீ:

தஞ்சாவூர்

ஸ்ரீ ப்ருஹதீச்வரஸ்வாமி கோயில் கல்வெட்டுகளில் மஹாராஷ்டிர பாஷையிலுள்ள

போன்ஸ்லே வம்ச சரித்திரம்

(தஞ்சையில் ஆண்ட மஹாராஷ்டிர வம்சம்)

ஸ்ரீமத் போன்ஸ்லே வம்சமானது, ஆதி ஸ்ரீமந் நாராயணரிடம், ஸ்ரீ ஸூர்ய நாராயணர், மனு, இக்ஷ்வாகு, முதலியவர்கள் மூலமாய், கிருதயுகம், த்ரேதாயுகம், த்வாபரயுகம், இந்த மூன்று யுகங்களிலும் தோன்றிய புகழுடைய புண்ணிய புருஷர்களான அரசர்களின் பரம்பரையில் உதித்தது.

இவ்வம்சத்தின் மூலபுருஷராகிய சம்பு என்பவர் இக்கலியுகத்தில் சம்புமலைப்பிரதேசத்தில், மஹாராஷ்டிர தேசத்திற்கு அதிபதியாக, வீரம், கொடை முதலிய உயர் குணங்களால் பிரசித்திபெற்று, நீதிமுறைப்படி, ராஜ்ய பரிபாலனம் செய்து வந்தார். ஸ்ரீ சம்பு பர்வதத்தில் எழுந்தருளியிருக்கும் ஸ்ரீ சாம்பசிவப் பெருமானிடம் அன்புபூண்டு அவரது அருளை வேண்டிக் காலந்தவறாது பூஜை முதலிய அனுஷ்டானங்களை நடத்தி வந்தார். ஸ்ரீசாம்பசிவப்பெருமானும் அவரிடம் அருள் கூர்ந்து அவரது கனவில் தோன்றி அவருக்கு நல்ல சந்ததியும் ஐசுவரியம் முதலியவைகளும் உண்டாகுமென வரந்தருளினார். அந்த வரத்தின்படியே சம்புராஜாவின் உதர சமுத்திரத்தில் குணரத்தினக் குவியலெனக் கீர்த்தியுடன் ஏகோஜீ ராஜன் பிறந்தார்.

ஏகோஜிராஜனும் சம்புபர்வத பிரதேசத்தை நேர்மையாக அரசுபுரிந்து வருநாளில் அவருக்குச் சிவபெருமான் அருளால் **சரபராஜன்** என்ற உத்தம புத்திரன் பிறந்தார்.

சரபராஜன் சிவபக்தியில் ஈடுபட்டு எக்காலமும் விபூதி, ருத்ராக்ஷமணிந்து காலந்தவறாது சிவபூஜை செய்துகொண்டு, ராஜ்ய பரிபாலனத்தையும் செய்துவந்தார். அவருக்கு ஸோமாஸ்கந்தமூர்த்தி* கனவில் தோன்றி மந்திரோபதேசம் செய்தார். அந்த மந்திரத்தின் மகிமையால் தக்ஷிணத்திலுள்ள பாதுஷாவானவர் அவரிடம் ப்ரீதியடைந்து 'பிர்தலிபுரம்' என்ற 'விதலரஹீ' பட்டணத்தை அவருக்கு ஜாகீராகக் கொடுத்தார்.

சரபராஜாவுக்கு **மகாசேனன்** என்ற குமாரர் பிறந்தார்.

அவர் 50,000 குதிரைப் படையுடன் ஹம்பீர் பாதுஷாவிற்கு யுத்தத்தில் உதவிசெய்தார். நீதியுடன் தன் ராஜ்யத்தை ஆண்டுவரும் நாளில் அவருக்கு 50 புத்திரர்கள் பிறந்தார்கள். அவர்களுள் மூத்தவராகிய **ஏகசிவராஜா** ராஜ்யத்துக்கு அதிபதியானார்; வம்சாதிபதியாகவும் ஆனார். அவருக்குப் பரமசிவனிடம் உள்ள பக்தியினால் சிவபிரான் பிரசன்னமாகி 'உன் கீர்த்தியும் உன் சந்ததியாரின் கீர்த்தியும் மகாராஜா என்ற பெயருடன் எங்கும் பரவும். அந்தப் பதவிக்குரிய அநேக விருதுகளையும் சம்பாதிப்பீர்கள்' என்று திருவாய் மலர்ந்தருளினார். அவ்விதமே ஏகசிவ மகாராஜா பல அரசர்களை வென்று அநேக விருதுகளைச் சம்பாதித்தார். அவைகளோடு ஹம்பீர் ராஜனும் தனக்கு ஏகசிவ மகாராஜாவின் தந்தையான மஹாசேன ராஜா செய்த உதவிக்காகவும், ஏகசிவ மகாராஜாவே கீர்த்திவாய்ந்த பல வீரச்செயல்களைச் செய்து தானாகவே ஒரு சேனையைச் சேர்த்து வைத்திருப்பதை முன்னிட்டும், மேலும் ஏகசிவமகாராஜாவுக்கு சிவபிரானே விருதுகளை அனுக்ர

*ஸோமாஸ்கந்தமூர்த்தி—பார்வதி தேவியும், குமாரக்கடவுளும் பக்கத்தில் வீற்றிருக்க எழுந்தருளியிருக்கும் சிவபிரான்.

கித்திருப்பதினுலும், ஏகசிவ மகாராஜாவுக்கு தன் யானை, குதிரை, முதலிய விருதுகளில் சிலவற்றை வழங்கினர்.

இவ்விருதுகள் எல்லாவற்றையும் சேர்த்து அவைகளைத் தம்மிடம் வேலையில் அமர்ந்தவர்களில் சிறந்து விளங்கியவர்களிடம் ஒப்புவித்த விபரம் பின்வருமாறு:—

முக்கிய மந்திரியாகிய பேஷ்வாவையும், முதல் சேனைத் தலைவரும், 'ஸர்நோபத்' என்ற பட்டம்பெற்றவருமான, தேவக ராஜனுடைய வம்சத்தாரையும், இரண்டாவது சேனைத்தலைவரான போவார் வம்சத்தைச் சேர்ந்தவரையும், ஆக இம்மூவரையும் விருதுகளைப் பாதுகாக்கும் வேலையில் அமர்த்தினர். குதிரைகளுக்கும் யானைகளுக்கும் விருதுகளைக் கட்டும்போது, போவார் என்பவர் அந்த விருதுகளை எடுத்துப் பேஷ்வா கையில் கொடுக்க, பேஷ்வா தேவகரிடம் கொடுத்துக் கட்டச் செய்யவேண்டும். இதேமாதிரியாக மற்ற விருதுகளுக்கும் அவைகளுக்கென்று சிலவம்சத்தார்கள் ஏற்படுத்தப்பட்டார்கள். அந்த வம்சத்தார்கள் இன்றும் அதே வேலையைச்செய்து வருகிறார்கள்.

முக்கியமான ஆயுதங்களை தேவகரே சுத்தம்செய்து அரசரிடம் கொடுப்பார். ஆயுதங்களுக்குப் பூஜை செய்யும்போது, வலது பக்கத்தில் போவாரும், இடது பக்கத்தில் தேவகரும், மத்தியில் அரசர் பேஷ்வாவோடும், உட்கார்ந்து பூஜை செய்வார்கள்.

மஹாராஜா சிம்மாசனத்தில் தர்பாரில் வீற்றிருக்கும் சமயத்தில், வலப் பக்கத்திலும் இடப் பக்கத்திலும், முறையே போவாரும் தேவகரும், எதிரில் பேஷ்வாவும் உட்காருவார்கள்.

விருதுகளில் பாக்கியுள்ள, யானைமேல்வைத்து முழங்கும் டமாரமும், யானையின்பேரில் ஏற்றியிருக்கும் பொற்பந்துகளுக்கிடையில் இலங்கும் பொன்மீனும், மற்ற ஆடம்பரமான எடுபிடிகளும் பக்கத்திலும் பின்பக்கத்திலும் வரவேண்டியது.

தமக்குக் கிடைத்த இந்த விருதுகளைத்தவிர தம்மனதுக்குப்பிடித்த சில விருதுகளைத் தாமே ஏற்படுத்திக்கொண்டார்.

மகாராஷ்டிர தேசத்துக்கும் மகாராஷ்டிர ஜாதிக்கும் முக்கியமான வாகனம் பல்லக்காகையால் அப்பல்லக்குக்கு அலங்காரம் செய்யப்படும் சில விருதுகளை இதனடியில் எழுதுகிறேன்:—

யானைத் தந்தத்தினால் செய்யப்பட்ட பல்லக்கின் பக்கங்களும், வளைவுகளும், ஒரே வெண்ணிறப் பளபளப்புடன் பிரகாசித்தன. பல்லக்கின்மேல் விரிக்கும் பட்டும், பட்டுக்கயிறுகளும் பல்லக்கின் கொம்பில் முன்னும் பின்னும் தங்கத்தினால் அமைந்த யாளி முகமும், புலியின் வாயும், பல்லக்குக்கூண்டின் இரு கோடிகளிலும் கல்லிழைத்த வாழைப்பூப்போன்ற கலசங்களும், நான்கு மூலைகளிலும் கல்லிழைத்த நான்கு குஞ்சங்களும் ஜாலர்களும், இரண்டு பக்கங்களிலும் உள்ள தண்டுகளுக்கு வெள்ளிக்கவசமும், அவற்றிலிருந்து தொங்கும் ஜரிகைக் குஞ்சங்களும், தொங்கட்டான்களும், பல்லக்கை அலங்கரித்தன. பல்லக்குக்கொம்புகளுக்குச் சில முக்யசந்தர்ப்பங்களில் உபயோகிப்பதற்காக நவரத்தினக் கவசமும், தங்கக் கவசமும் அவற்றோடு விலையுயர்ந்த ஜரிகைக் குஞ்சங்களும் இருந்தன. பல்லக்கின் உட்புறத்தில் நிலைக்கண்ணாடியும், திண்டுகளும், வளைந்த கொம்பிலிருந்து தொங்கும் மயில் விசிறிகளும், வெள்ளித்தகடுகள் பதித்த உட்புறமும், அதின்மேல் பரப்பப்பட்ட வெண்மையான புஷ்பங்களும், தட்டுகளும் விளங்கின. கொம்பின் முன்புறத்தில் யாளி முகமும், அதன்மேல் புஷ்ப ஹாரங்களும், கல்லிழைத்த முத்துக் குஞ்சங்களும், கல்லிழைத்த கவசமும், சில சமயங்களில் தங்கக் கவசமும் அழகு செய்தன. இரண்டு பக்கங்களிலுமுள்ள கொம்புகளுக்கு வெல்வெட்டினால் செய்யப்பட்ட உறைகள் உண்டு.

இவ்விருதுகளைத் தவிர முக்கியமான சந்தர்ப்பங்களில் விசேஷ விருதுகளும் இருந்ததாகச் சொல்லப்பட்டிருக்கிறது.

ஏகசிவராஜாவுக்கு **ராமச்சந்திர ராஜா** என்ற குமாரர் பிறந்தார்.

அவர் நீதி தவறாது ராஜ்யம் ஆண்டுவரும் நாளில் அவருக்கு **பீமராஜன்** பிறந்தார்.

பீமராஜனும் தர்ம முறைப்படி அரசாண்டு வரும்போது அவருக்கு **இரண்டாவது ஏகோஜிராஜா** பிறந்தார்.

இந்த ஏகோஜிராஜா தன் பராக்கிரமத்தால் சத்தாரா கோட்டையைப் பிடித்தார். பிறகு பாதுஷாவோடு சண்டை ஏற்படுமென்று அக்கோட்டையிலேயே வசித்துவந்தார்.

ஏகோஜி ராஜனுக்குப் புத்திரனாக **வராஹராஜா** பிறந்தார்.

இவர் மிக்க வீரமும் தர்ம நெறியும் பொருந்தியவர். ஒரு சமயம் 55,000 குதிரைப்படைகளுடன் பாதுஷாவுடன் யுத்தம் செய்து அதில் வென்று, பிரசித்தி அடைந்தார். அவருக்கு **மூன்றாவது ஏகோஜிராஜா** பிறந்தார்.

இந்த ஏகோஜிராஜாவுக்கு **பிரும்மாஜி ராஜா** பிறந்தார்.

பிரும்மாஜி ராஜாவின் தர்மபத்தினி அனஸாபாயி. அவ்விருவருக்கும் **முதல் ஷாஹாஜீ ராஜா** பிறந்தார்.

ஷாஹாஜி ராஜாவின் பட்டமகிஷி உமாபாயி. அவ்விருவருக்கும் **அம்பாஜி ராஜா** பிறந்தார்.

அம்பாஜி ராஜாவின் மனைவி ரேணுகாபாயி. அவர்களுக்குப் **பரசோஜிராஜா** பிறந்தார்.

பரசோஜி ராஜாவின் மனைவி உமாஹாயி. அவர்கள் புத்திரர் **பாவாஜி ராஜா.**

பாவாஜி ராஜாவின் மனைவி ரேகாபாயி. அவர்களுக்கு இரண்டு புத்திரர்கள் பிறந்தார்கள். மூத்தவர் **மாலோஜி ராஜா.** இரண்டாவது **விட்டோஜி ராஜா.**

இரண்டாவது புத்திரரான விட்டோஜி ராஜாவின் பத்தினி ஆஊபாயீஸாஹேப். அவர்களுடைய மூத்தகுமாரி அம்பாபாயீ. அவருக்குப் பிறகு 8-புத்திரர்கள் பிறந்தார்கள். அவர்கள் (1) ஸம்பாஜி ராஜா (2) கேலோஜி ராஜா (3) மாலோஜி ராஜா (4) பரசோஜி ராஜா (5) நாகோஜி ராஜா (6) மானோஜி ராஜா (7) கங்காஜி ராஜா (8) த்ரிம்பக்ஜி ராஜா என்ற பெயருடையவர்கள். இவ்விதமாக பாவாஜி ராஜாவின் இரண்டாவது குமாரரான விட்டோஜி ராஜாவின் வம்சம் விருத்தியாயிற்று. அதன் விபரம் பிறகு சொல்லப்படும்.

இப்போது பாவாஜி ராஜாவின் மூத்த புதல்வரான மாலோஜி ராஜாவின் கீர்த்தியைப்பற்றி விவரிக்கப்படுகிறது. மாலோஜி ராஜா உமாபாயீ ஸாஹேபைப் பாணிக்கிரகணம் செய்துகொண்டார். அவர் நீதியாக அரசுசெலுத்தி வந்தார். அப்போது தேவகிரிக்கோட்டையில் நிஜாம் பாதுஷா என்பவர் ஆண்டுவந்தார். விஜயதுர்க்கம் என்கிற விஜயபுரக்கோட்டையில் இப்ராஹீம் பாதுஷாவின் குமாரரான எதல்ஷா என்பவர் ஆண்டார். இவர் அல்லீஷா என்ற மற்றொரு பெயரால் பிரக்யாதியடைந்தார். தற்செயலாய் தேவகிரிக்கோட்டை நிஜாம்ஷாவுக்கும் விஜயதுர்க்கத்தின் அரசரான எதல்ஷாவுக்கும் யுத்தம் உண்டாயிற்று. அப்போது பாவாஜி ராஜாவின் புத்திரரான மாலோஜி ராஜா நல்ல சூரராகவும் பல யுத்தங்களில் ஜெயம் பெற்றவராகவும் இருந்தபடியால் அவரையும் அவருடைய சகோதரரான விட்டோஜி ராஜாவையும் தேவகிரிக்கோட்டை நிஜாம் பாதுஷா உதவிக்கு அழைத்தார். இரு சகோதரர்களும் சைனியங்களுடன் நிஜாம் பாதுஷாவுக்கு சகாயமாய் இருந்து யுத்தம்செய்து, விஜயதுர்க்கத்தின் (பீஜப்பூர்) அரசரான அல்லீஷாவை ஜயித்து, தேவகிரிகோட்டையையும் ராஜ்யத்தையும் காப்பாற்றிக்கொடுத்தார்கள். தேவகிரி அரசரும் சந்தோஷமடைந்து தன் ராஜ்யத்தில் நாலில் ஒரு பாகத்தை (சௌத்) இவர்களுக்கு ஜாகீராகக் கொடுத்து, இவர்களைத் தன்னிடமே இருக்கும்படி வேண்டிக்கொண்டார். அதற்கிணங்கி மாலோஜி ராஜாவும் தன்

ராஜ்யத்தை மந்திரியிடம் ஒப்புவித்துவிட்டுத் தன் சகோதரருடன் தேவகிரியிலேயே வசித்துவந்தார்.

அப்போது மாலோஜி ராஜாவுக்கு ஷாஷரீப் பே அல்லி கலந்தர் என்ற ஒரு சித்த புருஷரான சந்யாசியின் சிநேகம் கிடைத்தது. அவரிடம் சென்று மாலோஜி ராஜா தனக்குப் புத்திரபாக்யம் இல்லை என்பதைத் தெரிவித்துக்கொண்டார். அந்த சந்யாசி சற்றுநேரம் தியானம்செய்து மாலோஜி ராஜாவைப் பார்த்து, "உமக்கு இரண்டு புத்திரர்கள் பிறக்கப்போகிறார்கள். அவர்கள் இருவருக்கும் என்னுடைய பெயரை வைப்பாயாக. அவ்விருவரும் பெரிய வீரர்களாகவும் பாக்யவான்களாகவும் விளங்குவார்கள். அவர்கள் வம்ச பரம்பரையும் விருத்தியாகும். நாம் இப்போது உமக்கு ஐந்து வஸ்துக்கள் கொடுக்கப்போகிறோம். அவற்றை நீர் பெற்றுக்கொண்டு மிக்க மரியாதையுடன் காப்பாற்றவேண்டும்" என்று சொல்லி அவரிடம் ஐந்து வஸ்துக்களைக் கொடுத்தார். அவைகளின் விவரமாவது:—

(1) 'நாகின்' என்று சொல்லப்பட்ட பட்டாக்கத்தி ஒன்று (2) 'பத்மின்' என்ற மற்றொரு பட்டாக்கத்தி (3) அவருடைய லங்கோடு ஒன்று (4) பட்டினாலும் பஞ்சினாலும் செய்யப்பட்ட உடை ஒன்று. (5) பஞ்சா* ஒன்று.

இந்தவிதமாக ஷாஹாஷரீப் என்ற சித்த புருஷர் அனுக்கிரகித்தபடி மாலோஜிராஜாவுக்கு சாலிவாகன சகம் 1531(1609),

*பஞ்சா: இது 5 விரல்களையும் மேலே நீட்டிக்கொண்டிருக்கும் ஒரு கையின் உருவம். இது முகம்மதியர்களால் போற்றப்படும் 5 பேர்களைக் குறிக்கும் (அதாவது அல்லா, முகம்மது, அலி, பாத்மா, ஹஸன் ஹுசேன் என்பவர்களைக் குறிக்கும் என்றும், அல்லது பெரியபலசாலியாகக் கொண்டாடப்பட்ட அலி என்பவருடைய கையைக் குறிக்கும் என்றும் சொல்லுகிறார்கள். 'பஞ்சா' என்ற ஒரு கைக்கவசம் இரும்பினால் செய்யப்பட்டு கோஸாவிகள் இடம் இருந்து வந்ததாகவும் சொல்லப்பட்டிருக்கிறது.

சாதாரண வருடத்தில் மூத்த பிள்ளையும், பிறகு இரண்டாவது பிள்ளையும் பிறந்தார்கள்.

மூத்த புதல்வனுக்கு **ஷாஹாஜீ** என்றும், இரண்டாவது மகனுக்கு **ஸரபோஜீ** என்றும் பெயரிட்டனர். ஷாஹாஜிராஜா ஐந்துவயதாக இருக்கும்போது கோல்ஹாபுரத்து அரசருக்கும் நிஜாம்ஷாவுக்கும் மனவருத்தம் ஏற்பட்டுச் சண்டை மூண்டது. அந்தச் சண்டையில் மாலோஜி ராஜா நிஜாம் பாதுஷாவின் பக்கத்தில், தன் சேனையோடும் பாதுஷாவின் சேனையோடும் போய், கோல்ஹாபுர அரசருக்கு எதிராக ஆச்சரியமான வீரத்தோடு போர் புரிந்து, அவர்களைத் தோற்கடித்துவிட்டு, யுத்த களத்திலேயே வீரசுவர்க்கம் அடைந்தார்.

உடனே நிஜாம்பாதுஷா சிறுவர்களாக இருந்த ஷாஹாஜி ராஜா, சரபோஜி ராஜா இருவரையும் சம்ரக்ஷணை செய்யும் பொருட்டு அவர்களுடைய சிறிய தகப்பனாரான விட்டோஜி ராஜாவிடம் ஒப்புவித்து அவர்களுடைய யோக்கியதைக்குத் தக்கவாறு அவர்களைப் பரிபாலித்து வரும்படி ஏற்பாடு செய்தார். பிறகு ஷாஹாஜீ ராஜா யௌவனதசையடைந்ததும், மோஹதே ராஜா என்பவருடைய கன்னிகையான உமாபாயீ சாகிபாவை முதன்முதலாக விவாகம் செய்துகொண்டார். பிறகு நிஜாம்ஷா அனுமதியின்பேரில் தன்னுடைய ராஜ்பத்தில் சாலிவாஹனசகம் 1543, துர்மதி வருஷத்தில் பட்டத்தை அடைந்தார். பிறகு யாதவராஜா என்கிற அரசர், பிரார்த்தனை செய்து தன்னுடைய கன்னிகையான ஜிஜாவூவை ஷாஹஜீ ராஜாவுக்கு இரண்டாவது மனைவியாக விவாகம் செய்துகொடுத்தார். ஷாஹஜி ராஜாவின் இளைய சகோதரரான சரபோஜி ராஜா விசுவாஸராயர் என்பவரின் கன்னிகையான துர்க்காபாயியை விவாகம் செய்துகொண்டார். பிறகு சிலகாலம் சென்றபின் விட்டோஜி ராஜா தெய்வகதியடைந்தார். அவருடைய 8 பிள்ளைகளும் நிஜாம் பாதுஷாவை அனுசரித்து இருந்தனர்.

பிறகு ஒரு விசேஷ தினத்தன்று நிஜாம் பாதுஷாவானவர் தனக்கு அடங்கிய அரசர்கள் எல்லோரையும் வரவழைத்து ஒரு தர்பார் நடத்தினர். அந்த தர்பாருக்கு முக்கியமாக வந்தவர்கள், மாலோஜி ராஜாவின் குமாரர்களான ஷாஹஜி ராஜா, சரபோஜிராஜா என்ற இருசகோதரர்களும், அவர்கள்சிற்றப்பன் விட்டோஜி ராஜாவின் எட்டு குமாரர்களும், ஷாஹஜி ராஜாவின் இரண்டாவது மனைவியின் தந்தையான யாதவ ராஜாவும், அவருடைய குமாரரான தத்தாஜி ராஜாவும், கண்டாகலே என்பவரும், மற்றும் அநேக பெரிய பிரபுக்களும் வந்திருந்தார்கள். தர்பார் இனிதே முடிந்தவுடன் எல்லோரும் வெளியே வரும்பொழுது கூட்டம் அதிகமாய் இருக்க, அக் கூட்டத்தில் கண்டாகலே என்றபிரபுவின் யானை மதங்கொண்டு அநேக ஜனங்களைக் கொன்று வீழ்த்தியது. அப்பொழுது யாதவ ராஜரின் மகனாகிய தத்தாஜி ராஜா என்பவர் கத்தியை எடுத்துக்கொண்டு கண்டாகலே என்பவருடைய யானையைக் குத்துவதற்குச் சென்றார். அந்த சமயத்தில் விட்டோஜி ராஜாவின் புத்திரர்களான எட்டுப்பேர்களில் சம்பாஜிராஜா, கேலோஜி ராஜா ஆகிய இருவரும் கண்டாகலே என்பவரிடத்தில் உள்ள சிநேகத்தினால், அந்தக் கண்டாகலேயின் யானையைக் கொல்ல வந்த தத்தாஜி ராஜாவை அவ்விதம் செய்யக்கூடாது என்று தடுத்தனர். அப்பொழுது தத்தாஜி ராஜா கோபங்கொண்டு, அநேக ஜனங்களைக் கொன்ற யானையைக் கொல்லவந்தபொழுது நீ எதற்காகத் தடுக்கவேண்டும் என்று, ஒருவர்க்கொருவர் விவாதம் ஏற்பட்டுச் சண்டை யுண்டாயிற்று. அச்சண்டையில் விட்டோஜி ராஜாவின் புத்திரரான சம்பாஜி ராஜாவின் கத்திக்கு, தத்தாஜி ரராஜாவின் தலை இரையாயிற்று. அப்பொழுது தத்தாஜி ராஜாவின் தந்தையான யாதவ ராஜா சமீபத்தில் இல்லை. அவருக்குத் தன்னுடைய மகனான தத்தாதி ராஜன், கண்டாகலேயின் யானையின் பொருட்டாக ஏற்பட்ட விவாதத்தில் விட்டோஜி ராஜாவின் மகனான சம்பாஜி ராஜாவால் தெய்வகதி அடைந்தார், என்ற செய்தி தெரிந்ததும், சம்பாஜி ராஜா,

கேலோஜி ராஜா இருவர்களுடன் யுத்தத்திற்கு வந்தார். அப்பொழுது, யாதவ ராஜா தன்னுடைய மாமனாராக இருந்த போதிலும், ஷாஹஜி ராஜா, தன் சிற்றப்பனின் புத்திரர்களான சம்பாஜி ராஜா, கேலோஜி ராஜா இவ்விருவர்களுடன் சேர்ந்து தானும் அவருக்கு எதிராக யுத்தம் செய்தார். அப்பொழுது மாமனாரான யாதவ ராஜாவினால் அடிபட்டு ஷாஹஜி ராஜா மூர்ச்சையடைந்தார். யாதவ ராஜா அவரைக் கொல்லாமல், அவருடைய சைனியத்துடன் யுத்தஞ்செய்தார். அந்த யுத்தத்தில் விட்டோஜி ராஜாவின் மகன் சம்பாஜி ராஜா, யாதவ ராஜா இருந்த இடத்தைவிட்டு யுத்தகளத்திற்கு வந்தார். உடனே ஷாஹஜி ராஜாவும் மூர்ச்சை தெளிந்து யுத்தஞ் செய்யுஞ் சமயத்தில், நிஜாம்பாதுஷா எல்லா விஷயங்களையும் கேள்வியுற்று யாதவ ராஜாவுக்குப் புத்திரசோகம் உண்டானதினால் அதிக வீராவேசம் இருக்குமாதலால், இச்சமயத்தில் யுத்தம் செய்யக் கூடாது என்று சொல்லி, யுத்தத்தை நிறுத்தி, அவரவர்களை அவரவர்களுடைய இடத்திற்குப் போகும்படி கட்டளையிட்டார். யாதவ ராஜாவும் தன் இருப்பிடத்தை அடைந்து மனச் சோர்வுடனிருந்தார்.

இம்மாதிரி யாதவ ராஜா மனக்கலக்கமடைந்திருப்பதையும் அதன் காரணத்தையும் விஜயதுர்க்கத்தை ஆண்டுவந்த அல்லியதில்ஷா அறிந்ததும் கீழ்க்கண்டவாறு யோசனை செய்தார்:—

"தேவகிரி கோட்டை நிஜாம் பாதுஷாவிற்கும் நமக்கும் ஒன்றிரண்டு தடவை யுத்தம் நடந்தபோது சேனையுடன் நாம் தோல்வியுற்றோம். அதற்கு முக்கிய காரணம் ஷாஹஜி ராஜா, யாதவ ராஜா முதலான அநேக சூரர்கள் நிஜாம் பாதுஷாவுடன் சேர்ந்ததேயாகும். தற்சமயம் அவர்களில், மகா சூரரான யாதவ ராஜா மனக்கலக்கமுள்ளவராய் இருப்பதால், நாம் அவருடன் பேச்சு வார்த்தை நடத்தி, அவரை நம் வசப் படுத்திக்கொண்டு, நிஜாம் பாதுஷாவுடன் யுத்தம் நடத்தி வெற்றியடைய வேண்டும்," என்று தீர்மானித்துக்கொண்டு,

யாதவ ராஜாவுடன் பேச்சுவார்த்தை நடத்தினார். அப்பொழுது யாதவ ராஜா, அல்லியதில்ஷாவை நோக்கி, "நம் இருவர்களுடைய சைன்னியத்தினால் மட்டும் நிஜாம்ஷாவுடன் யுத்தஞ் செய்து வெற்றியடைய முடியாது. ஏனெனில், அவரிடம் ஷாஹஜி ராஜா முதலான சில பிரசித்திபெற்ற வீரர்கள் இருக்கின்றார்கள். ஆதலால், நாம், டில்லி பாதுஷாவான ஜிஹாங்கீர் பாதுஷாவுடன் பேச்சு வார்த்தை நடத்தி, அவரிடமிருந்தும் சேனையைச் சேர்த்துக்கொண்டு நிஜாம் பாதுஷாவுடன் யுத்தம் தொடங்கவேண்டும்" என்று சொன்னார். அப்பொழுது அல்லியதில்ஷா, "தாங்கள் சொல்வது முற்றிலும் சரிதான். அதிலும், நமது தகப்பனாரான இப்ரஹிம்கானுக்கும் ஜிஹாங்கீர் பாதுஷாவிற்கும் நெருங்கிய தொடர்புண்டு. அவரும் நம்முடைய யோசனையை அங்கீகரித்து நமக்கு உதவி புரிவார்" என்று சொல்லி, இருவரும் அவ்வாறே ஏற்பாடு செய்தனர்.

அப்பொழுது, டில்லி பாதுஷாவான ஜிஹாங்கீரும், இப்ரஹிம்கானுக்கும் தனக்கும் உள்ள சிநேகத்தால், அல்லியதில்ஷாவிற்கு உதவி செய்ய நினைத்து, லஷ்கீர்கான் என்ற பெயருள்ள முகலாயப் பிரபுவின் தலைமையில் ஒரு சேனையை அனுப்பினார். அந்த முகலாய பிரபுவின் சேனையோடும், யாதவ ராஜனின் சேனையோடும் அல்லியதில்ஷா, நிஜாம்ஷாவுடன் யுத்தத்திற்காக அவருடைய இராச்சியத்திற்குள் புகுந்து உபத்திரவப்படுத்தினார். அப்பொழுது, நிஜாம் பாதுஷாவுடன் சேர்ந்திருந்த பிரபுக்களின் பெயர்களாவன: மாலோஜி ராஜாவின் புத்திரரான ஷாஹஜி ராஜா, இவரது சகோதரரான சரபோஜி ராஜா, விட்டோஜி ராஜாவின் மூத்த புதல்வரான சம்பாஜி ராஜா வீரசுவர்க்கம் அடைந்து விட்டதினால் அவருடைய சகோதரர்கள் எழுவராகிய கேலோஜி ராஜா, மாலோஜி ராஜா, கங்காஜி ராஜா, நாகோஜி ராஜா, பரசோஜி ராஜா, மனோஜி ராஜா, திரிம்பக்ஜி ராஜா, சிகமீர்கான், முதாகான், பல சகா தேசத்தின் அதிபதியான பல்லாள ராஜா, பேடர் தேசத்தரசனான சிம்ஹ ராஜா, விட்டோஜி ராஜா என்ற மராட்டியர், தத்தாஜிராஜா, நாகோஜி

ராஜா, நரசிம்ஹ ராஜா, ஜகதேவ ராஜாவின் புத்திரரான சுந்தரராஜா, தக்ஷிணத்தின் துருஷ்கப் பிரபுவான சாரத்கான், யாகுப்கான், பரசூத்கான், பனசூர்கான் சுருப்கான், ஜோஹர் கான், பத்மேதகான், அவரது புதல்வரான அகமத்கான் என்ற தலைமை வாய்ந்த அநேக பிரபுக்களும் அரசர்களும் அவர்களுடைய சேனைகளுடன் கூட இருந்தார்கள். அதனால் நிஜாம் பாதுஷா, அல்லியதில்ஷாவை அலக்ஷியப்படுத்தினர். அல்லியதில்ஷா, யாதவ ராஜாவின் சைன்னியத்தோடும் டில்லி பாதுஷாவால் அனுப்பப்பட்ட முகலாய சேனையின் உதவியாலும் நிஜாம்ஷாவுடன் யுத்தம் தொடங்க, அப்பொழுது அந்த அல்லியதில்ஷாவிற்கு சகாயமாக இருந்த பிரபுக்கள், அரசர்களின் பெயர்களாவன:— ஜலாகான், கஜீர்கான், கரமுல்லாகான், ஸுஜான்கான், ஜாஹன்கான், சிகந்தர்கான், கலேல்கான், இஜாமத்கான் முதலியவர்களும், யாதவராஜாவின் ஏழு பிள்ளைகளான உதார்ராம். விஸ்வனுக், அச்சல், பகதார், தாதாஜி, ராகவ், ஜஸ்வந்த் என்றவர்களும், யாதவ ராஜாவுடன் கூட இருந்த மராட்டிய, முகம்மதியப் பிரபுக்களும், டில்லி பாதுஷாவினல் அனுப்பப்பட்ட முகலாய சர்தாராகிய லஷ்கர்கானும், அல்லியதில்ஷாவுடன் கூட இருந்த மராட்டியப் பிரபுக்களும், முகம்மதியப் பிரபுக்களான முஸ்தப்கான், கஹமத்கானும், திலாவர்கன், யாகுப்கான், அபர்கான், முஸ்ஸேகான், பரீத்கான், சஜிகான், ஜோகர்கான், அங்குசகான் என்ற பத்து பேர்களும், இதைத் தவிர அல்லியதிஷாவின் தந்தையான இப்ரஹிம்கானுக்கு சிநேகிதர்களான ருஸ்தம்கான் முதலியோர்களும், மற்றும், துண்டி ராவ் என்னும் பிராமணப் பிரபுவும், மராட்டியப் பிரபுவான காண்டகே முதலியோர்களும், சேனதிபதியான முல்லாம் அகமத்கானைத் தலைவராகக்கொண்டு, நிஜாம் பாதுஷாவுடன் யுத்தத்திற்குக் கிளம்பினர்கள்.

மேற்கூறியவாறு நிஜாம்பாதுஷா தன்னுடைய சேனைகளுடனும் மற்ற பிரபுக்கள், சிற்றரசர்கள் முதலியோர்களுடனும், அபர்கான் என்பவனைத் தலைவனுகக்கொண்டு, அல்லியதில்ஷாவுடன் யுத்தஞ் செய்தார். அந்த யுத்தத்தில மாலோஜி

ராஜாவின் புதல்வரான ஷாஹாஜி ராஜா அந்த யுத்த களத்தில் பெரிய சூரராய் விளங்கி, முன் காலத்தில் நடந்த தேவாசுர யுத்தத்திற்கு ஒப்பான யுத்தஞ் செய்து, அல்லியதில்ஷாவிற்கு, டில்லி பாதுஷாவான ஜிகாங்கீரால் அனுப்பப்பட்ட மொகலாய சேனை முழுவதையும் தோற்கடித்துத் துரத்தி புறமுதுகிடச் செய்தார். பிறகு யாதவ ராஜாவின் சைன்னியத்தையும் தோற்கடித்தார்.

ஷாஹாஜி ராசனின் சகோதரனாகிய சரபோஜி ராஜா, அல்லியதில்ஷாவின் சேனையுடன் யுத்தஞ் செய்து அச்சேனையையும் துரத்தியடித்தார். தோல்வியடைந்த அல்லியதில்ஷாவின் சேனை கொஞ்சதூரம் ஓடிய பிறகு அக்கக்ஷியிலுள்ள பிரபுக்களில் ஒருவரான ஜோகர்கான் என்பவர் திரும்பி சிதறுண்டுப் போகும் சேனையை ஒன்று சேர்த்து திரும்பவும் யுத்தத்திற்கு வந்தார். அப்பொழுது மாலோஜி ராஜாவின் இரண்டாவது புதல்வரான சரபோஜி ராஜா யுத்தபாரத்தை வகித்துப் பற்பல தடவை பற்பல விதமாக சத்துருக்களை அடித்துப் பிறகு யுத்தத்திலேயே வீர சுவர்க்கம் எய்தினார்.

உடனே அவருடைய மூத்த சகோதரரான ஷாஹாஜி ராஜாவானவர் தனது சிற்றப்பனின் புதல்வனும் விட்டோஜி ராஜாவின் இரண்டாவது புத்திரனுமான கேலோஜி ராஜாவைச் சேர்த்துக் கொண்டு மிகவும் பராக்கிரமத்துடன் யுத்தஞ்செய்து, சத்துருக்களுக்கு அச்சத்தை யுண்டாக்கி, யுத்தத்திற்கு வந்த ஜோகர்கானையும் அவனுடன் வந்த சில பிரபுக்களையும் கொன்று வீழ்த்தி, மற்றும் சில பிரபுக்களை உயிருடன்பிடித்துச் சிறையிலடைத்து, அடில்ஷாவுடன் யுத்தம் செய்து, அவரையும் வென்று, மீதியுள்ள யாதவ ராஜா முதலிய பிரபுக்களை சின்னபின்னமாய் சிதறடித்து, அவர்கள் புறமுதுகிட்டு ஓடும்படி செய்தார்.

பிறகு ஷாஹாஜி ராஜா யுத்தகளத்தைத் தனக்கு சுவாதீனப் படுத்திக்கொண்டு, அம்பர் சேனாதிபதியை முன்னிட்டுக்

கொண்டு நிஜாம் பாதுஷாவிடம் வந்து வணங்கினர். அப்பொழுது நிஜாம் பாதுஷாவானவர் ஷாஹஜி ராஜரின் தீரச் செயலைப் பாராட்டி அவருக்கு விசேஷமான மரியாதையையும் ஆதரவையும் அளித்தார். அப்போது விட்டோஜி ராஜாவின் புதல்வரான கேலோஜி ராஜாவானவர் ஷாஹஜி ராஜருக்கு நடந்த மரியாதைகள் தனக்கும் நடக்கவேண்டும் என்ற விருப்பங்கொண்டு அம்பர்கான் என்னும் சேனாதிபதியை அணுகினர். அம்பர்கான், தான் சேனாதிபதியாயிருந்தும் ஷாஹஜி ராஜா யுத்தத்தில் வெற்றி அடைந்ததற்காகத் தன்னைவிட அதிகமான மரியாதை வழங்கப்பட்டதே என்று பொறாமைகொண்டு, ஷாஹஜி ராஜாவைக் காட்டிலும் கேலோஜீ ராஜாவுக்கு அதிகமான மரியாதைகள் நடக்கவேண்டும் என்ற எண்ணத்துடன், நிஜாம்ஷாவிடம் சென்று, கேலோஜி ராஜாவின் பராக்கிரமத்தைப் பலவாறாகப் புகழ்ந்து, அவர்தான் வெற்றிக்கு முக்கிய காரணமாயிருந்தவர் என்று சொல்லி, நிஜாம்ஷாவிடமிருந்து கேலோஜீ ராஜாவிற்கு விசேஷ மரியாதை செய்துவித்தார்.

இவற்றை யறிந்த ஷாஹஜீ ராஜா மனக்கலக்கமுற்றவராய் அங்கிருந்து தனது சொந்த ஸ்தலமாகிய சத்தாரா கோட்டைக்குச் சென்றார். சில நாட்களுக்குப் பிறகு ஷாஹஜீ ராஜா, நிஜாம் பதுாஷாவோடு மனவருத்தமடைந்து தன்னிருப்பிடத்திற்குச் சென்றுவிட்டார் என்ற செய்தியை யறிந்த அல்லியதில்ஷா, ஷாஹஜீ ராஜாவைத் தன் கக்ஷியுடன் சேர்த்துக்கொள்ள ஏற்பாடு செய்தார். அவ்வாறே அதற்குத் தக்க பேச்சு வார்த்தைகள் நடந்து ஷஹாஜீ ராஜாவும், அல்லியதில்ஷாவின் பேட்டி கண்டு, அவருடன் தன் சைன்னியத்தைச் சேர்த்துக்கொண்டு நிஜாம் பாதுஷாவை தீவிரமாக எதிர்த்தார்.

முன்பு அல்லியதில்ஷாவின் சகாயத்திற்காக வந்த முகலாய சேனையும், யாதவ ராஜாவும், ஷாஹஜியால் துரத்தியடிக்கப் பட்டு, அச்சேனையும் யாதவ ராஜாவும் முகலாய இராச்சியத்தில் வசித்து வந்தார்கள். தற்சமயம் ஷாஹஜீ ராஜா, அல்லியதில்ஷா

வின் சைன்னியத்தை மாத்திரம் தன்னுடைய சைன்னியத்துடன் கூட்டிக்கொண்டு போய், நிஜாம் பாதுஷாவுடன் யுத்தஞ் செய்து, அவருடைய சேனையையும் சேனாதிபதியான அம்பர் கானையும் தோற்கடித்து அல்லியதில்ஷாவிடம் வந்து சேர்ந்தார். அப்போது நடந்த சங்கதிகளை யறிந்து சந்தோஷமடைந்து ஷாஹஜீ ராஜாவிற்கு தன்னுடைய பாதி ராஜ்யத்தை ஜாகீராகக் கொடுத்தார். பிறகு ஷாஹஜீ ராஜா, அல்லியதில்ஷாவின் ஸ்வாதீனத்திலிருந்து முத்தேகான் முதலியவர்களை வென்று, அவர்களைத் தன் வசப்படுத்திக்கொண்டு, மேற்குப் பக்கத்திலுள்ள கேரள தேச முதலான அநேக தேசத்து அரசர்களையும் வென்று, அல்லியதில்ஷாவிற்கு குண்டு மரியாதைகளைக் கொடுக்கும்படி செய்து, அல்லியதில்ஷாவின் கஜானாவிற் ஏராளமான திரவியங்கள் சேருமாறும் செய்தனர்.

அதன் பிறகு ஷாஹஜி ராஜா விஜயதுர்க்கம் என்ற பீஜாபூரில் இருந்த சமயத்தில் அவருடைய இரண்டாவது மனைவியான ஜிஜாயிக்கு சாலிவாகன சகம் 1547 அக்ஷய வருடத்தில் முதல் புத்திரனாக சம்பாஜி ராஜா பிறந்தார். அவருக்குப் பிறகு கிரமப்படி நான்கு பிள்ளைகள் பிறந்தார்கள். ஆனால் அவர்கள் வளர்ந்து பெரியவர்களாகவில்லை. இவ்விதமிருக்கும் சமயத்தில் தேவதுர்க்கத்தை யாண்டுவந்த நிஜாம்ஷாவின் சேனாதிபதியானவரும் ஷாஹஜி ராஜாவிடத்தில் பொறாமை கொண்டவருமான அம்பர்கானும் தெய்வகதி யடைந்தார். இங்கு அல்லியதில்ஷாவின் தந்தையான் இப்ராகிம்கானும் இறந்துவிட்டார். அப்பொழுது டில்லி அதிபதியான ஜிகாங்கீர் பாதுஷா நினைத்ததாவது:—தக்ஷிணப்பிராந்தியத்தில் தேவதுர்க்கத்து நிஜாம்ஷாவிற்கும் பீஜபுரத்து அல்லியதில்ஷாவிற்கும் சண்டை நடந்தபோது அல்லியதில்ஷாவிற்குச் சகாயமாக மொகலாய சேனையின் ஒரு பகுதியை லஷ்கர்ன் தலைமையில் யுத்தத்திற்கு அனுப்பினோம். அப்போது நிஜாம்ஷா, ஷாஹஜியின் பலத்தினால் நம்முடைய மொகலாய சேனையை அடித்துத் துரத்தி அவமானப்படுத்திவிட்டார். இப்பொழுது அந்த நிஜாம்ஷாவினிடத்தில் ஷாஹஜி

ராஜாவும் இல்லை. யாதவ ராஜாவும் முன்னமேயே அவரிடமிருந்து விலகிவிட்டார். அந்த நிஜாமின் சேனாதிபதியான அம்பர்கான் தெய்வகதி அடைந்ததிலிருந்து அவரது பலம் மிகமிகக் குன்றிப் போய்விட்டது. இரண்டாவதாக அந்த நிஜாம்ஷாவின் நடத்தையும் நேர்மையுடனில்லை இச்சமயத்தில் அவர்மீது படையெடுத்தால் அவர் நமக்கு ஸ்வாதீனம்ஆவது நிச்சயம், என்று தீர்மானித்து, நிஜாம் ஷாவுடன் யுத்தந் தொடங்குவதற்கு தரியாகான் என்பவரைச் சைன்னியத்துடன் அனுப்பினார். இச்செய்தியை அறிந்த நிஜாம்ஷா தன்னிடத்திலிருந்த ஷஹாஜி ராஜா, யாதவ ராஜா ஆகிய இருவரும் தம்மைவிட்டு நீங்கினமையே தமக்கு தோல்விக்கு முக்கிய காரணம் என்று எண்ணி, அநேக பிரயத்தனம் செய்து ஷாஹஜி ராஜா யாதவ ராஜாவாகிய அவ்விருவரையும் தன்னிடம் அழைத்துக்கொள்ள அநேக இரகசியமான ஏற்பாடுகள் செய்தார்.

அதன் பிறகு மொகலாய எல்லைக்குள் இருந்த யாதவ ராஜாவும், பீஜபூரிலிருந்த ஷாஹஜி ராஜாவும், நிஜாம்ஷாவின் இராச்சியத்தில் உள்ளதும், தேவகிரிக்கு சமீபமானதுமாகிய தாராகிரி என்ற இடத்திற்கு வந்து சேர்ந்தனர். அந்த தாராகிரியின் பக்கத்தில் சிவநேரிக் கோட்டை என்ற ஒரு இடம் உண்டு. அந்த சிவநேரிக் கோட்டையின் அதிபதியான விச்வாஸ ராவ் என்பவருடைய வம்சத்தில் பிறந்த விஜய ராஜா என்பவர் அதை ஆண்டு வந்தார். அந்த விஜய ராஜாவும் தன் கன்னிகையான ஜெயந்தி பாயியை ஷாஹஜி ராஜாவின் மூத்த புதல்வன் சம்பாஜி ராஜாவுக்கு பாணிக்கிரஹணம் செய்து கொடுப்பதாகச் சொல்லி அனுப்பினார். அப்பொழுது ஷாஹஜி ராஜா அந்தக்கன்னிகையைத்தன் புதல்வனாகிய சம்பாஜி ராஜாவிற்குப் பொருத்தம் பார்த்துப் பிறகு பீஜபூரிலிருந்த தன்னுடைய குடும்பத்தை வரவழைத்து சிவநேரிக் கோட்டைக்குச் சென்று சம்பாஜி ராஜாவின் திருமணத்திற்கு நிச்சயம் செய்தார்.

அப்பொழுது நிஜாம்ஷா, ஷாஹஜி ராஜரை மொகலாய சைன்னியத்துடன் இருக்கும் தரியாகானின்மேல் படைஎடுத்துச்

செல்லுமாறும் யாதவ ராஜரைச் தன்னை வந்து பேட்டி காணுமாறும் சொல்லியனுப்பினர். அப்பொழுது ஷாஹஜி ராஜரின் இரண்டாவது மனைவி பூரண கருப்பமுற்றிருந்தார். அக்கர்ப்பிணியையும் அவருடைய பாதுகாப்பிற்காக சில சேனையையும் சிவநேரிக் கோட்டையிலேயே வைத்துவிட்டு, எஞ்சிய சேனையோடு தரியாகானைச் சந்திப்பதற்குச் சென்றார். சென்ற இடத்தில் தரியாகானோடு யுத்தஞ் செய்து முகலாய சேனையோடுகூடிய தரியாகானைத் துரத்தியடித்து வெற்றியடைந்து, ஷாஹஜி ராஜா திரும்பவும் சிவநேரிக்கோட்டை வந்தடைவதற்குள் அவரது பத்தினி ஜிஜாபாயி சாகேப் சாலிவாகன சகம் 1551க்குச் சரியான இங்கிலீஷ் வருடம் 1628 பிரமோதூத வருடத்தில் பிரசவித்து புத்திர பாக்கியத்தைப் பெற்றார். அப்புதல்வனுக்கு *ஏகோஜி ராஜா என்று பெயரிட்டார்கள். இந்த ஏகோஜி ராஜாவின் வமிசத்தில் நான்கு ஏகோஜி ராஜாக்கள் உண்டானார்கள்.

சாலிவாகன சகம் 1552 பிரசோர்ப்பத்தி வருடம் ஷாஹஜி ராஜா, சிவநேரிக் கோட்டையில் தன்னுடைய மனைவியை வைத்துவிட்டு, நிஜாம்ஷாவின் சகாயத்திற்காக, முகலாய பிரபுவான தரியாகானின்மேல் படையெடுத்து அவரைத் துரத்தியடித்தபோது, தரியாகான் ஷாஹஜி ராஜாவிடம் தோல்வியடைந்து திரும்பிச் சென்றார். ஆனால் அவர் நெடுந்தூரம் போகாமல் தபுதி நதிக்கரையில் தன்னுடைய சைன்னியத்துடன் தங்கினார். அப்போது நிஜாம்ஷாவின் ஸ்திரமற்ற நிலையையும், யாதவ ராஜா தெய்வகதியடைந்து விட்டதையும், ஷாஹஜி ராஜாவும் வருத்தத்துடன் தன் ஊருக்குப் போய்விட்டதையும் தெரிந்துகொண்ட அல்லியதில்ஷா, இப்போது நிஜாம்ஷாவின் ராஜ்யத்தை ஸ்வாதீனம் செய்யலாம் என்று நிச்சயித்து, அதன்மேல் படையெடுத்தார். அப்பொழுது நிஜாம்ஷா, தேவகிரி கோட்டையை விட்டுத் தாராகிரிக்கோட்டையில் தங்கியிருந்தார். நிஜாம்ஷாவின் நிலையை

* ஏகோஜி ராஜா, ஜிஜாபாயியின் குமாரர் என்பது சரித்திரத்துக்கு முரணாக இருக்கிறது,

அறிந்த அல்லியதில்ஷா, நிஜாம்ஷாவின் பிரபுத்துவமும் ஐசுவரிய மும் நிலைபெறப் போவதில்லை, க்ஷீண தசையை அடைவார் என்றும் ஆனால் தாராகிரிக் கோட்டை திடமாய் இருப்பதால், அத்தகைய கோட்டை தரியாகானின் கையிலகப் பட்டால் அவர், எப்போதும் தனக்கு ஒரு புதிய இடைஞ்சலாக இருப்பார், ஆகையால் அந்த தாராகிரி கோட்டையைத் தான கைப்பற்றிக் கொள்ளுதல் வேண்டும் என்று எண்ணி, அல்லியதில்ஷா தன்னுடைய சேனையோடு தாராகிரி கோட்டையை அடைந்தார். இச்செய்தி டில்லிக்குத் தெரிந்தது.

அப்பொழுது டில்லியை ஆண்டு வந்த ஜிஹாங்கீர் பாதுஷா தெய்வகதி அடைந்து, அலாம்கீர் என்ற ஔரங்கசீப் பாதுஷா நிஜாமைத் தன் வசமாக்கிக் கொள்ளவேண்டுமென்று புறப்பட்டு வந்தார். இந்தச் செய்திகளெல்லாம் சாந்தஜி ராஜாவின் காதிற்கு எட்டியது. அவரும் இக்கோட்டை யாரைச் சேருகிறதோ பார்ப்போம் என்று அமைதியுடன் தன்னிருப்பிடத்திலேயே இருந்தனர். அப்பொழுது ஔரங்கசீப் தன் தந்தையால் அனுப்பப் பட்ட தரியாகானோடு தாராகிரிக் கோட்டையின் ஒரு பாகத்தை நன்றாகத் திடப்படுத்திக்கொண்டு யுத்தஞ் செய்தார். மற்றொரு புறம் அல்லியதில்ஷா தன்னைத் திடப்படுத்திக்கொண்டு யுத்தஞ் செய்தார். இத்தகைய சந்தர்ப்பத்தில் நிஜாம் நிலைகலங்கி சக்தியற்றவராய் ஔரங்கசீப்பிற்கு ஸ்வாதீனமானார். உடனே ஔரங்கசீப்பு, அல்லியதில்ஷாவுடன் யுத்தஞ் செய்து அவரைத் துரத்தியடித்து தேவகிரி கோட்டையிலிருந்துகொண்டு இராஜ்ஜிய பரிபாலனம் செய்து வந்தார். அப்பொழுது சதாரா கோட்டையில் இருந்த ஷாஹஜி ராஜா முடிவு செய்ததாவது, எதுவரைக்கும் நிஜாம்ஷா தன்னுடைய முழு ஐசுவரியத்துடன் கூடியிருந்தாரோ அதுவரைக்கும் அல்லியதில்ஷா தில்லீச்சுரரான ஔரங்கசீப்புடன் சேர்ந்திருந்தார். தற்காலம் தாராகிரி கோட்டையின் நிமித்தமாய் அல்லியதில்ஷாவிற்கும் ஔரங்கசீப்பிற்கும் விரோதம் ஏற்பட்டதனால் ஔரங்கசீப் தன் சேனையுடன் மாத்திரம் இருக்கிறார். இனிமேல் அல்லியதில்ஷாவும், ஔரங்கசீப்பும்

சேர்ந்திருக்கமுடியாது. இவ்விதம் யோசனை செய்து, ஷாஹஜி ராஜா, நிஜாம்ஷாவினல் தனக்கு ஜாகிராகக் கொடுக்கப்பட்ட தேசத்தை இப்பொழுது அடையமுடியும் என்று நிச்சயம்செய்து ஜாகிரைக் காரணமாகக்கொண்டு, தேவகிரி துர்க்க ராஜ்ஜியத்தின் கீழ் உள்ள எண்பது துர்க்கங்களையும் தன் வசப்படுத்திக்கொண்டார். அப்பொழுது ஷாஹஜி ராஜாவின் ஐசுவரியத்தையும் வீரத்தையும் அறிந்து, ஷாஹஜி ராஜாவுடன் சேர்ந்துகொண்ட இதர அரசர்களும் சர்தார்களுமான தொண்ணூற்றுறு மராட்டிய குலத்தவர்களின் விவரத்தை அறிவிக்கிறேன்:—

எந்த க்ஷத்திரிய வம்சம் சூரியன் மூலமாகவும், சந்திரன் மூலமாகவும், பிர்மதேவன் மூலமாகவும் விருத்தியடைந்தது என்று பாரதம், பாகவதம், ஹரிவம்சம், இராமாயணம் முதலிய கிரந்தங்களில் சொல்லப்பட்டிருக்கிறதோ, அவைகளில் எல்லா வம்சங்களையும்விட மிக முக்கியமானதும் முதலில் ஏற்பட்டவைகளுமானது பிரம, சந்திர, சூரிய வம்சங்களாகும். இந்த பிரம்ம, சூரிய, சந்திர வம்சத்தைச் சேர்ந்த அரசர்கள் ஒருவரோடொருவர் சம்பந்தங்கொண்டுள்ளனர். இவைகளுள் முக்கியமான பிரம்ம வம்சத்தில், முதன் முதலில் மரீசரும், அவர் மூலமாக கச்யபர், அவர் மூலமாக சூரியநாராயணர், அவர் மூலமாக வைவஸ்த மனுவும், அவர் மூலமாக உத்தானபாத ராஜாவின் சந்ததியில் தாம்ீக ராஜாவும், அவருடைய ஆறு புதல்வர்களும் தோன்றி அவர்கள் வம்சத்தில் ராஜ வம்சங்களும் ஏற்பட்டிருக்கின்றன. அதைப்போலவே சூரிய வம்சத்திலும் இராமபிரானின் புதல்வர்களான லவ, குசன் மூலமாக வம்சம் விருத்தியடைந்து இருக்கிறது. அதுபோலவே சந்திர வம்சத்திலும் சந்திரனுடைய மகன் புதன் அவருடைய மகன் ஆயு, அவருடைய மகன் நகுஷன், அவருடைய மகன் யயாதி, அவருடைய மூலமாக பூரு ராஜா, என இவர்கள் மூலமாகவும் இராச வம்சம் விருத்தியடைந்துள்ளது. இந்த மூன்று வம்சங்களின் மூலமாய் விருத்தியடைந்த க்ஷத்திரிய குலம் தொண்ணூற்றுறாகும். அவற்றின் விபரம் பின்வருமாறு:—

போசலே, கோர்படே, ஷிம்பால்கர், ஜாப்தியாப், நளர்வதே கிடோ, சதே, சாகத, நிககாகட, படக, மானே, இதல்கர், பிஸலே, மொகிதே, சிரகே, படதரே, காளே, அகரே, பும்வார், ஹோல்கர், வணகே, ரணநவரே, அடாலே, பாஹதஸே, கரஜா தாளே, போலவா, படசால், கேடகலே, பகுகுண, மோரே, சாவத், சூர்ய வம்சி, ஸோமவம்சி, யாதவ, மஸ்தகே, லோகடே, சிங்காடே, தளவி, காண்டகே, சனகர், காயகவாட, தேவகர், ஜாதவ, ஸோனவணே, லாண்டர், உதாரே, பிம்ஸால், விரஜ, ராய, ஜாஹே, பாடலகர், யூஜாடே, சிசோங்க, சிரசாடே, பானதுர்க, காடே, கராடே, காலிங்கரூட, காவாடே, துமால், ரணபிசகா, புசே, மடலே, டோகே, குஜர், கடோன், குராஹே, சலகே, சீலார், காடே, காட்கர், மஹடிக், வானவிரே, விதரே, வாகமாரே, வாகசவரே, வாக, கல்பாடே, சிதோலே, சிகரே, வாவர், இகவளே, நாரதிவே, போதளே, பருகர், இம்சாப், ஆஹாரகர், அவாரே, துணமோதாடே, தகட, லகட, கல்யாண, கரடோம்வர், சங்கர், பாலகே, என இவர்கள். இந்த எல்லா மராட்டியப் பிரபுக்களும் ஷாஹஜி ராஜாவுடன் சேர்ந்தார்கள். இதனால் ஷாஹஜி ராஜாவின் அதிகாரம் ஏராளமாக வளர்ச்சியுற்றது.

இச்செய்தியைச் செவியுற்ற டில்லி அதிபதி சிந்தித்து, இவ்விதம் ஏற்பட்டதற்கு, அல்லியத்தில்ஷாவை நாம் துரத்தியடித்ததுதான் முக்கிய காரணம் என்று எண்ணினர். இதற்காக இப்பொழுது அல்லியத்தில்ஷாவும் தானும் ஒருமனதுடன் சேர்ந்து, ஷாஹஜி ராஜரைக் கீழ்ப்படுத்தவேண்டும் என்று, டில்லி அதிபதியான ஔரங்கசீப் முயற்சிசெய்து, அல்லியதில்ஷாவுடன் ஒன்றுசேர்ந்து, உடன்படிக்கை செய்துகொண்டு, ஷாஹஜி ராஜாவுடன் யுத்தம் செய்வதற்கு பீவராதீரத்தில் வந்து இறங்கினர். அப்போது ஷாஹஜி ராஜா எல்லா முகம்மதியர்களையும் அடித்து நொறுக்கி நிர்மூலமாக்கிவிடுவது என்று வீரத்துடன் மூன்று வருடம்வரை யுத்தம் செய்தார். அப்பொழுது ஷாஹஜி ராஜரின் குலதெய்வமானது அவரது

கனவில் தோன்றி, எதிரிகள் உன்னால் தோற்று நாசமடைய மாட்டார்கள். ஆனால் உனக்குப்பிறகு உன் மகனால் வெகுகாலத்திற்கப்பால் தோற்கடிக்கப்படுவார்கள். ஆதலால் நீ எதிரிகளுடன் இப்போதே உடன்படிக்கை செய்துகொள், என்று ஆணையிட்டது. கனவிற்கூறிய அக்கடவுளின் சொல்லைக் கேட்ட, ஷாஹஜி ராஜர் நிஜாம்ஷாவின் புதிய இடங்களைத் தானே பிடித்து, அவைகளை எல்லாம் டில்லி அதிபதியான ஔரங்கசீப்பிற்கும் விஜயபுரத்தின் அல்லியத்தில்ஷாவிற்கும் இரண்டாகப் பிரித்துக் கொடுத்துவிட்டுத் தன்னுடைய ராஜ்யமாகிய சாதாரக் கோட்டையிலேயே வசித்துவரலானார்.

சில நாட்களுக்குப் பிறகு ஔரங்கசீப்பிற்கும் அல்லியதில்ஷாவிற்கும் விரோதம் ஏற்பட்டது. அப்பொழுது அல்லியதில்ஷா தந்தை இப்ரஹிம்கானுக்கு ஷாஹஜி ராஜா நெருங்கிய நண்பினராக இருந்தமையாலும், சூரராக விளங்குவதனாலும், இப்பொழுது அவருடைய நட்பை திரும்பவும் அடையவேண்டும் என்று நினைத்து, ஷாஹஜி ராஜரை வரவழைத்து, சர்தார்களில் ஒருவரான ரணதுல்லாகான் என்பவருடன் ஷாஹஜி ராஜாவையும் சேர்த்து, ஒரு சேனையுடன் தக்ஷிண பிராந்தியத்து இராஜ்ஜியங்கள் மூலமாக ஔரங்கசீப்பிற்கு கிடைத்துவந்த குண்டு மரியாதைகளை எல்லாம் தன் ஸ்வாதீனப் படுத்திக் கொண்டு வரும்படி அனுப்பினார். ஷாஹஜி ராஜா அவ்வாறே சென்று தக்ஷிண பிராந்திய அரசர்களை வென்றார். தோல்வியுற்ற அவ்வரசர்களின் பெயர்களாவன:

விதுபுரத்து ராஜாவாகிய வீரபத்திரர், கொங்க தேசத்து ராஜாவாகிய கோங்க நாயக், காவேரிப்பட்டிணத்து ராஜாவாகிய ஜகதேவர், ஸ்ரீரங்கபட்டணத்து ராஜாவாகிய கண்டீரவர், தஞ்சாவூரின் ராஜாவாகிய விஜயராகவ ராஜா, செஞ்சியின் ராஜாவாகிய வெங்கிட நாயக்கர், மதுரையின் ராஜாவாகிய திருமல் நாயக்கர், வாலிகுண்டாபுரத்து ராஜாவாகிய அரிகரல வெங்கட்ட நாயக்கர், விதா நகரத்து ராஜாவாகிய ரங்கசாயி, இம்சகூடபுரத்து ராஜா

வாகிய தன்னேகோட நாயக்கர், பாளையபட்டின் அரசர்களிற் சிலர், ஆகிய இவர்களை வென்று அவர்களிடமிருந்து கப்பங்களை யும் பெற்றார். இவைகள் எல்லாவற்றையும் அல்லியதில்ஷாவிற்கு அனுப்பினர். அதனல் அவர் மிகவும் சந்தோஷம் அடைந்து புதிதாக நியமித்திருந்த பெங்களூர் இராஜ்ஜியத்தை வெற்றிலை பாக்கிற்காக ஷாஹஜி ராஜாவிற்குக் கொடுத்தார். ஷாஹஜி ராஜா பெங்களூருக்கு வந்து பார்த்தபொழுது, கோட்டை மிகவும் வசிப் பதற்கேற்றதாயும் அழகு நிறைந்ததாகவும் இருந்தது. இதைக் கண்ட ஷாஹஜி ராஜா சாதாராவிலிருந்து தன் குடும்பத்துடன் பெங்களூருக்கு வந்து வசித்தார். சிவாஜி ராஜா, ஏகோஜி ராஜா இவ்விருவருக்கும் சகல வித்தைகளையும் கற்றுக் கொடுத்தார். அப்பொழுது சிவாஜி ராஜாவுக்கு வயது பனிரெண்டு. அவர் மிகுந்த சூரராக இருந்து வந்தார். அந்தச் சமயத்தில் ஷாஹஜி ராஜாவின் கனவில் ஸ்ரீ சாம்பசிவன் தோன்றி சிவாஜி ராஜாவை இவ்விடத்தில் வைத்துக்கொள்ளக் கூடாதென்றும், இவரால் அநேக காரியங்கள் நடக்கப் போகின்றதென்றும், அதற்காக அவரை சாதாரா, பூனா இப்பிராந்தியத்திற்கு அனுப்பிவைக்கு மாறும் ஆணையிட்டருளினர். அப்பொழுது ஷாஹஜி ராஜரது மூத்த மனைவிக்குப் பிறந்த மகனாகிய ஏகோஜி ராஜாவானவர் வய தில் சிறியவராக இருந்தபோதிலும் பாத்தியத்தில் அதிக முள்ளவர். இக்காரணத்தினல் யுவராஜா பதவியையும் பெங்க ளூர் பட்டத்தையும் 1562 விஷு வருடத்தில் ஏகோஜி ராஜா வுக்கு கொடுத்தும், தன் விருதுகள் எல்லாவற்றையும் ஏகோஜி ராஜாவிற்கு கொடுத்து, தன் குலதெய்வத்தையும் பூஜை செய்யு மாறு கொடுத்தார். சிவாஜி ராஜாவிற்கு, சாதாரா, புனா பிராந்திய இராஜ்ஜியத்திற்கு 1562 விஷு வருடத்தில் யுவராஜ பட்டத் தையும் கட்டிவைத்தார்.

அதன் பிறகு சிவாஜி ராஜா சாதாராவிற்கு வந்து பாது ஷாவின் இராஜ்ஜியத்தைச் சேர்ந்த கோட்டைகள் சிலவற்றைப் பிடித்துக்கொண்டு இராஜ்ஜியத்தை ஆண்டு வந்தார். ஷாஹஜி ராஜா பெங்களூரிலேயே தங்கி இருந்தார். அவருக்கு அல்லிய

தில்ஷா இரண்டு மூன்று தடவைகள் அழைப்பு அனுப்பினர். அவ்வழைப்பை ஷாஹஜி ராஜா நிராகரித்துக்கொண்டே இருந்தார். அல்லியதில்ஷா, தனது அழைப்பிற்கு அவர் இணங்கி வாராததினல், அவருடைய மகன் சூரனக இருந்துகொண்டு பாதுஷாவின் கோட்டைகளைக் கட்டிக்கொண்டு இருக்கிறனென்றும், ஆரம்பத்திலிருந்தே ஷாஹஜி ராஜர் சூரராக இருப்பதோடு இவரது இருமகனும் சூரராய் இருப்பதனல் இவருக்கு இவ்வளவு கர்வம் ஏற்பட்டிருக்கிறது என்றும், பொருமையும் கோபமும் கொண்டு அவரை கபடத்தினல் எப்படியாவது பிடித்துக் கைதி செய்யவேண்டும் என்று யோசனை செய்து, அதற்கு கபடியான முஸ்தபகான் என்ற சர்தாரை அனுப்புவது என்று தீர்மானித்து, அவருக்குத் துணையாக திலாவர்கான், பரீதுகான், ஹைவதி ராஜாவின் மகனை பல்லாள ராஜா, மசூதகான், அஜ்ஜமகான், ஸஜார்கான், ராகவ ராஜ மராட்டியர், யாதுஹகான், பாஜிராஜே மராட்டியர், அம்பர்கான், வேதாஜி பாஸ்கர் என்ற பிராமணர், ஜோகர்கான், கன்னர் என்ற கன்னேல் பிரபு, என்ற இவர்களை அனுப்பிவைத்து, எவ்விதமாவது ஷாஹஜி ராஜரை உயிருடன் பிடித்து வரவேண்டும் என்று உத்திரவிட்டு, முஸ்தபகானை பெங்களூர் பிராந்தியத்திற்கு அனுப்பினர்.

அந்த முஸ்தபகான் பெங்களூருக்கு வந்து ஷாஹஜி ராஜருக்குச் சொல்லியனுப்பியதாவது:—“அல்லியதில்ஷா பாதுஷாவிடமிருந்து ஒரு காரியத்திற்காகத் தங்களைக்கண்டு பேசிய பிறகு ஏற்பாடு செய்யவேண்டியிருக்கிறபடியால், பேச்சு வார்த்தைகள் நடத்த அவசியமாகப் பேட்டிகாண வரவேண்டும்” என்று சொல்லியனுப்பினர். அப்பொழுது முஸ்தபகானின் கபடயோசனையை ஷாஹஜி அறிந்திருந்தபோதிலும், நாம் ஏன் மரியாதைக்குறைவு செய்யவேண்டும் என்றும், இவருடைய கபடத்தினல் என்ன நேர்ந்துவிடப்போகிறது என்றும், அவ்வாறு நேர்ந்தாலும் பார்த்துக்கொள்வோமென்றும், தைரியத்துடன் கிளம்பினர். ஏகோஜி ராஜாவிற்கு எல்லா அதிகாரங்களையும் கொடுத்திருந்தார்; ஆனல் அவர் வயதினல் சிறியராக இருந்ததால் துர்க்கத்தின் சம்ரக்ஷணை

யின் பொருட்டு மூத்த புத்திரன் சம்பாஜி ராஜாவை வைத்து விட்டுத் தானும் தன்னுடன் அழைத்துச் சென்ற பிரபுக்களான கண்டாஜி, மானுமானுஜி, தானுஜி, பந்துஜி, பாண்டவல்கர், தஸதீத், மேகஜித் ஆக இந்த ஏழு வீரர்களும் ஆப்தர்களாக இருந்தபடியால் அவர்களுடன் முஸ்தபகானின் பேட்டியைக் காணச்சென்றார். அப்போது சில அபசகுனங்கள் தோன்றின. ஆனால் அவைகளை அவர் லக்ஷியம் செய்யவில்லை. அப்பொழுது முஸ்தபகான் அவரை மிக்க மரியாதையுடன் வரவேற்று வேண்டிய உபசாரங்களைச் செய்து இவ்விடம் எனக்கு பத்துப் பதினைந்து நாட்களுக்கு வேலை இருக்கிறபடியால் தாங்கள் இங்கேயே தங்கி யிருக்கவேண்டும் என்று கேட்டுக்கொண்டார். அதன்பிரகாரம் ஷாஹஜி ராஜா அவர் சமீபத்திலேயே தன் கூடாரத்தை அடித் துக்கொண்டு தங்கி இருந்தார். முஸ்தபகான் ஷாஹஜி ராஜா வுக்கு நம்பும்படியான சிநேகத்தைத் தினந்தோறும் வளர்த்து வந்தார். ஆனால் ஷாஹஜி ராஜா இவரிடம் விசுவாசம் சிறிதும் வைக்கவில்லை.

வெளித்தோற்றத்திற்கு அவரது கபடச்செயல் தனக்குச் சிறிதும் தெரியாது என்று முஸ்தபகான் நினைக்கும்படியாகவும் இருந்துவந்தார். அப்பொழுது ராஜாவின் கூடாரத்திலும் அபசகுனச் சின்னங்கள் தோன்றின. அதனால் அரசர் அந்த இடத்தைவிட்டுத் தன்னுடைய துர்க்கத்திற்கு வந்து சேர்ந்தார். விதியின் செயலால் அங்கேயே தங்கி இருந்தார். அப்பொழுது முஸ்தபகான் ஒரு நாள் இரவு, தன்னுடன் வந்திருந்த சர்தார்களை ஷாஹஜி ராஜாவின் கூடாரத்தை வளைத்துக்கொள்ளும்படி உத்திரவிட்டுத்தானும் அவர்களுக்குத் துணையாக இருந்தார். ஷாஹஜி ராஜாவிற்கு இந்த விஷயம் தெரியாமல் இருந்ததால் தன் சர்தார்களுடன் கூடாரத்தில் சுகமாக இருந்துவந்தார். நடு இரவில் திடீரென்று கூடாரத்தை சர்தார்கள் சுற்றி வளைத்துக் கொண்டனர். இச்செய்தியறிந்த ராஜாவிடமிருந்த சர்தார்கள் அரசரை எழுப்பி விஷயத்தை அறிவித்தனர். அப்பொழுது அரசர் உஷாராகிக் குதிரையின்மீது உட்கார்ந்து தன் சர்தார்

களுடன் யுத்தத்திற்கு ஆயத்தமாகி யுத்தஞ்செய்தார். சிலரைக் கொன்று வீராவேசத்துடன் நீண்ட நேரம் சண்டை செய்தவர் கடைசியில் சர்தார் பாஜிராயரோடு யுத்தம் செய்துகொண்டிருக்கையில், ஷாஹஜி ராஜா பாஜி ராவின் கத்தியால் குத்துண்டு காயமுற்று மூர்ச்சையடைந்து குதிரையின் காலடியின்கீழ் விழுந்தார்.

உடனே பாஜி ராஜாவும் முஸ்தபகானும், ஷாஹஜி ராஜாவின் அருகில் வந்து பல உபசாரங்களைச் செய்து மூர்ச்சை தெளிய வைத்துக் காயங்களைக் கட்டியும், அரசரை அம்பாரியில் உட்கார வைத்து விஜாபுரத்து அல்லியதில்ஷாவிடத்திற்கு அனுப்பினார்கள். அப்பொழுது ஷாஹஜி ராஜாவின் மூத்த மகன் சம்பாஜி ராஜா பெங்களூரில் இருந்தார். தன் தந்தைக்கு முஸ்தபகானால் செய்யப்பட்ட வஞ்சனையையும் ஷாஹஜி ராஜாவை விஜயபுரத்திற்கு அனுப்பப்பட்டசெய்தி எல்லாவற்றையும் அறிந்துஉடனே முஸ்தபகானுடன் யுத்தத்திற்கு ஆயத்தமானார். இதற்குள்ளாக முஸ்தபகானும் பெங்களூர் கோட்டையைப் பிடித்துக்கொள்ளும் பொருட்டு யுத்தஞ்செய்ய வந்தார்.

இருவருக்கும் யுத்தம் ஏற்பட்டது. இச்செய்திகள் எல்லாம் சிவாஜி ராஜாவின் காதிற்கு எட்டியது. அவர் சேனைகளுடன் அல்லியதில்ஷாவுடன் யுத்தஞ் செய்ய ஆயத்தமானார். இந்த இரண்டு இடத்துச் செய்திகளையும் அறிந்த அல்லியதில்ஷா, தன் சேனையையும், பேடரின் எஜமானன் பல்லாளன், பத்தேகான், முஜேகான் என்ற இம்மூன்று சர்தார்களையும் யுத்தசன்னத்தர்களாகச் செய்து, சிவாஜி ராஜாவும் பாதுஷாவும் கட்டிய கோட்டைகளையும் பிடித்து, புரந்தர்கட்டிற்குச் சென்று அங்கு சிவாஜி ராஜாவைக் கைப்பற்றி வரவேண்டும் என்று உத்திரவிட்டு அனுப்பினார். மேலும் இம்மூன்று சர்தார்களும், சிரோபல் என்னும் கோட்டை சிவாஜியினால் ஆக்கிரமிக்கப்பட்டிருந்ததினால் அக்கோட்டையைப் பிடித்து, அங்கு பேடரின் எஜமானனான பல்லாளரை வைத்துவிட்டு, பத்தேகான், முஸ்ஸேகான்

இருவரும் சிவாஜி ராஜா இருந்த புரந்தர் கோட்டைக்குச் சென்று முற்றுகை செய்தார்கள். அப்பொழுது சிவாஜி ராஜா தன் சேனாதிபதி பீமன் என்பவரை அழைத்து, மிக்க கோபத்துடன், "நீ இப்பொழுதே சென்று சிரோபல் கோட்டையைப் பிடித்து, காவல் வைத்து வரவேண்டியது" என்று உத்தரவிட்டு, தான் முஸேகான், பத்தேகான் என்ற இருவருடன் யுத்தம் செய்ய ஆயத்தமானார். பீமசேனாபதி சிரோபல் கோட்டையை முற்றுகையிட்டு, நாலா பக்கங்களிலும் சேனைகளை வைத்து, குண்டு மாரி பொழிந்தார். அப்பொழுது பல்லாளரிடத்தில் இருந்த சைன்னியங்கள் தலைகாட்டாது ஓடி ஒளிந்து இருந்தார்கள். சேனாதிபதி பீமன் கோட்டையை நான்கு பக்கங்களிலும் உடைத்து உள்ளே நுழைந்து சண்டை செய்ததில், பல்லாளரைக் கொன்று, கோட்டையை வசப்படுத்திக்கொண்டு, அதில் தன் சேனைகளை வைத்துக் காவல்புரியும்படி கட்டளையிட்டுச் சிவாஜி ராஜாவிடம் வந்தார். அவர் அவ்விடம் வருவதற்கு முன்பு பத்தேகான், முஸேகான் இவ்விருவரும் சேனையை ஆயத்தஞ் செய்துகொண்டு, புரந்தர் கோட்டையைத் தாக்கி அதிலுள்ள சேனையை அழித்தார்கள். அப்பொழுது சிவாஜி ராஜா கோட்டையின் மேலிருந்துகொண்டே பலமான சண்டை செய்து, சில எதிரிகளைக் கோட்டையிலிருந்து உருட்டி விட்டும், குண்டுகளாலும் ஈட்டிகளினாலும் பட்டாக் கத்திகளினாலும் குத்தியும், வெட்டியும், ஈயத்தைக் காய்ச்சி ஊற்றியும், ஒரு பெரிய யுத்தஞ் செய்து, கோட்டையை மீட்டுக்கொண்டார்.

அதன் பிறகு இரண்டாந் தடவை பத்தேகான், முஸேகான் தன் சைன்னியங்களுடன் சமயம் அறிந்து, திடீரென்று புரந்தர் கோட்டைக்கு ஏறிச்சென்று, கோட்டையின் வாயிற்படியை நெருங்கினார்கள். அப்பொழுது சிவாஜி ராஜா, தன்னிடம் உள்ள சில படைகளுடன் வெளியில் வந்து பெரும் யுத்தம் செய்து, எதிரிகளின் படைகள் யாவற்றையும் அழித்து முஸேகானையும் கொன்றுவிட்டார். பத்தேகான் ஓடிவிட்டார். அவருடன் அவரது படைகளும் சென்று விட்டன.

அதன் பிறகு சிவாஜீ ராஜா வெளிக்கிளம்பி படைகளைத் திரட்டிக்கொண்டு, அல்லியதில்ஷாவுடன் சண்டை செய்யப் புறப்பட்டார். இதற்குள்ளாக சேனாதிபதி பீமன் சிரோபல் துர்க்கத்தைப் பிடித்துவிட்டு வந்து சேர்ந்தார். இவ்விதமிருக்கும் பொழுது, சித்ரகல் என்னும் துர்க்கத்தில் விச்சகத்தி பரமா என்னும் ஒரு சூரர் இருந்தார். அவருடைய சேனை அணிவகுப்பில், குதிரைப் படைகளுக்கு இடதுபுறமாக மூவாயிரம் குதிரைப் படைகளும், கத்திப் படைகளுக்கு வலது புறமாக மூவாயிரம் குதிரைப் படைகளும், தவிர, முன்னும் பின்னுமாக காவல் படைகளும் இருந்தன. மேலும், சித்ரகல் கோட்டையில் காலாட் படையின் தொகையும் அதிகம், அவர் வீரமும் அதிகம். இவ்விதமான பலமுள்ள படைகளைக் கொண்டு, அவர் அடிக்கடி அல்லியதில்ஷாவின் கோட்டைகளையும், விஜாபுர நகரத்தையும் கொள்ளை அடித்துக்கொண்டு போவது வழக்கமா யிருந்தது. அவர் இப்பொழுதும் முன்போலவே விஜாபுரத்தைக் கொள்ளையடித்துச் சென்றார். அப்பொழுது அல்லியதில்ஷா நினைத்ததாவது:—

"தக்ஷிண பாகத்திலுள்ள வெங்களூருக்குச் சேனை யனுப்பியும், சம்பாஜி ராஜா நமக்குக் கீழ்ப்படிவதாகத் தெரியவில்லை. சித்ரகல் துர்க்கத்தின் பரமா என்பவர் விஜாபுரத்தில் பல இடங்களைக் கொள்ளையடித்துக் கொண்டு போகிறார். புனா பிராந்தியத்திற்கு முஸேகான், பத்தேகான் என்ற இருவர்களையும் அனுப்பியதில், சிவாஜி ராஜா முஸேகானைக் கொன்றுவிட்டார். பத்தேகானும் எல்லாவற்றையும் இழந்து உயிருடன் வந்து சேர்ந்திருக்கிறார். இப்போது சிவாஜி ராஜா சேனைகளைத் திரட்டிக்கொண்டு விஜாபுரத்தின்மேல் படையெடுக்கத் தயாராக இருக்கிறார். சிவாஜி ராஜா ஒரு வரப்பிரசாதியாகவும், சூரராகவும், எங்கு சென்றாலும் வெற்றியுடன் வருவதனால் இப்பொழுது விஜாபுரத்தின் மீதும் படையெடுப்பு ஏற்பட நேரிடுமோ என்று சந்தேகமாக இருக்கிறது."

இவ்விதமாகச் சிந்தித்து அதற்கான தீர்க்க யோசனை செய்து ஷாஹஜி ராஜாவுக்கு வாக்குக் கொடுத்துச் சிறையினின்

றும் விடுவித்து அவரிடம் ராஜீய விவகாரங்களை ஒப்படைப்ப தென்று தீர்மானித்து, அவரை விடுதலை செய்து, தன்னிடம் பேட்டிகாண வரும்படி அழைத்து அவரிடம் சொன்னதாவது, "அரசே! உங்களுக்கும் என் தந்தை இப்ராஹீம் கானுக்கும் நீண்ட நாட்களாக சிநேகம் இருந்து வந்திருக்கிறது. அதனால் என் தந்தைக்கு அளவற்ற உபகாரங்களும் செய்திருக்கிறீர்கள். அவரும் உங்களுக்கு அளவற்ற உபகாரங்களைச் செய்திருக்கிறார். அதைப்போல நானும் உங்களிடம் நடந்து வந்திருக்கிறேன். உங்களை நான் தக்ஷிண பிராந்தியத்திற்கு அனுப்பியதற்குத் தாங்களும் நான் சொல்லியபடி நடந்து, அதன்படி செய்தும் வந்தீர்கள். ஆனால் பெங்களூர் ஜாகீரைத் தங்களுக்குக் கொடுத்ததினால், குடும்பத்தையும் கொண்டுவந்து வைத்துக் கொண்டு, நம்மிடம் வராமல் தாங்கள் அவ்விடத்திலேயே தங்கி இருந்து விட்டீர்கள்.

"தாங்கள் நம்மிடத்திலேயே இருக்கவேண்டுமென்று உங்களை அழைத்துவரும்படி முஸ்தபகானை உங்களிடம் அனுப்பி வைத்தேன். அவர் வேறுவிதமாக உங்களை இவ்விடம் அனுப்பி வைத்திருக்கிறார். இருக்கட்டும் தற்சமயம் அந்த வருத்தத்தை மனதில் வைக்கவேண்டாம். நாம் இருவரும் ஒரு சமாதானத்திற்கு வரவேண்டும். அதாவது:—தங்களுடைய மகன் சிவாஜி ராஜா நம்முடைய சிம்ம கட்கோட்டையை பிடித்துக்கொண்டிருக்கிறார். அதை நம்மிடம் விட்டுவிடச்செய்யவேண்டும். உங்களுடைய மூத்த மகன் சம்பாஜி ராஜா பெங்களூரில் இருந்துகொண்டு முஸ்தபகானுடன் சண்டை செய்துகொண்டிருப்பதை நிறுத்தி விடும்படியும், தங்களுடைய குடும்பத்தினரை சாதாராவிற்குப் போகும்படியும், பெங்களூரை நம்மிடம் விட்டுவிடும்படியும் செய்யவேண்டும். மூன்றாவதாக சித்திர கல் துர்க்கத்தின் பரமா, பெரும் அட்டூழியங்களை புரிந்துவருவதைத்தடுத்து, அவரை நமக்குக்கீழ்ப்படியுமாறு செய்யவும்வேண்டும்" என்று சொன்னார். இம்மூன்று விஷயங்களையும் ஷாஹஜி ராஜா அங்கீகரித்து இரு புத்திரர்களுக்கும் கடிதம் எழுதியனுப்பி சிம்ம கட்கோட்டையை அவரிடம் ஒப்படைத்துவிட்டார். மேலும் சம்பாஜி ராஜா ஏகோஜி ராஜா ஆகிய இவ்விருவர்களையும் குடும்பத்துடன்

சாதாராவிற்குப் போய் வசித்துவரவேண்டும் என்று சொல்லி பெங்களூரையும் விடுவித்துக் கொடுத்துவிட்டார். தானும் ஒரு சேனையைத் தயார்செய்துகொண்டு பரமாவுடன் சண்டைசெய்யப் புறப்பட்டார்.

ஷாஹஜி ராஜா சித்திரகல்லை அடைந்தபொழுது பரமா என்பவர் நந்தவனத்தில் மீன் வேட்டையாடிக்கொண்டிருந்தார். அவருடைய ஆட்கள் அவரிடம் அல்லியதில்ஷா ஒரு படையுடன் வந்திருப்பதாகவும், அச்சேனையோடு ஷாஹஜி வருவதாகவும் சொன்னார்கள். அப்பொழுது பரமா என்பவர் தன் விருதுகளோடு கூடிய குதிரையைக் கொண்டுவந்து அதில் ஏறி உட்கார்ந்து தன் படைகளையும் தன்னுடன் அழைத்துக்கொண்டு யுத்தத்திற்கு வந்தார். ஷாஹஜி ராஜா அவருடன் பெரும் யுத்தஞ்செய்து, தன் கையினாலேயே அவரைக் கொன்று அவருடைய தலையை வெட்டி அங்கவஸ்திரத்தில் முடிந்துகொண்டு அவருடைய குதிரையின் மூன்று விருதுகளையும் எடுத்துக்கொண்டு, அவருடைய சேனைகளில் உள்ள சிலரையும் சிறைபிடித்துக்கொண்டு, விஜாபுரத்தையடைந்து அல்லியதில்ஷாவின் முன்பு பரமாவின் தலையையும் அவருடைய குதிரையின் மூன்று விருதுகளையும் வைத்து வணங்கினார். அப்பொழுது அல்லியதில்ஷா மிக்க சந்தோஷம் அடைந்து, அவர் கொண்டுவந்த விருதுகளை அவருக்கே கொடுத்து, ஒரு தர்பார் கூட்டித் தன்னுடைய எல்லா விருதுகளையும் ஷாஹஜி ராஜாவிற்கு இனாமாகவும் கொடுத்தார். இதைத்தவிர அவர் மேலும் தம்முடைய விசேஷ விருதுகளான பச்சை நிறமுள்ள வெல்வெட்டுக் கூடாரத்தையும், நகரா என்னும் மெய்க்காப்பாளர் முரசையும், பச்சை வில்வெட்டினால் செய்யப்பட்ட விதானம் கூடியதும், தங்கம் வெள்ளி இவைகளினாற் செய்யப்பட்டதுமான அம்பாரியையும், யானையையும், பாதுஷாவினுடைய உருவிய கத்தியோடுகூடிய காவலாளர்களையும், விச்சசித்தி பரமாவின் குதிரை விருதுகளையும், நவதாம் என்ற பெயருடைய பாதுஷாவின் குதிரை லாயத்திலுள்ள குதிரைகளிற் சிலவற்றையும், அவற்றின் விருதுகளையும், சில அடையாளச் சின்னங்களையும் 'சந்திர' 'சூரிய' என்னும் வாத்தியங்களையும்,

தங்கம் வெள்ளி இவைகளினுல் செய்யப்பட்ட இரகசியக் கூடாரத்தையும், உலோகத் தகடு கொடுத்த பச்சை வெல்வெட்டுத் திரைகளையும், மெத்தை போன்ற அதன் உரைகளையும், பட்டு ஜாலர்களையும், அக்கூடாரத்தின் கால்கள், படிகள், நடைபாதை இவைகளின்மேல் போடும் பல வர்ண வெல்வெட்டு உறைகளையும், நவரெத்தினங்கள் வைத்திழைத்த கலசத்தையும், பட்டு விரிப்புகளையும், வெல்வெட்டு திண்டுகளையும், அடிமணைமெத்தையையும், டேராவின் கீழ் உள்ள பீரங்கி சுமக்கும் ஒட்டகத்தையும், பச்சை நிறமுள்ள அகன்ற துணியில் யானை உருவம் பொறிக்கப்பட்ட கொடிகளையும், தங்கம் வெள்ளி முலாம் பூசப்பட்ட பக்ஷிகளையும், பூ வேலைப்பாடு செய்யப்பட்ட தந்தப்பிடியுள்ள சனியன் என்ற குத்தாயுதத்தையும், மீன் உருவங்களுடன் வெல்வெட்டினுல் மூடப்பட்ட ரஸமணி யானையையும், இவைகள் அனைத்தையும் ஷாஹஜி ராஜாவுக்குச் சன்மானமாக அளித்தார். இவைகள் எல்லாவற்றையும் பெற்றுக்கொண்டு அல்லியதில்ஷாவிடம் விடை பெற்றுக்கொண்டு, சாதாராவிற்குச் சென்று, தன் குடும்பத்துடன் சுகமாகக் காலங்கழித்துவந்தார்.

இனிமேல் சிவாஜி ராஜரின் புகழ் பரவியதை விவரிக்கிறேன். தன் தந்தை ஷாஹஜி ராஜா, அல்லியதில்ஷாவிடமிருந்து விடுதலையடையும்பொருட்டுத் தனக்குக் கிடைத்த இராஜ்யத்தைக்கூட விட்டுவிட்டு சாதாராவிற்கு வந்து தங்கியபிறகு, சிவாஜி ராஜா புரந்தர்கோட்டையில் இருந்தார். அவர் தன் மந்திரி சுவர்ணர் என்ற சோனுஜிபந்த் என்பவரை அழைத்துத் தனிமையில் சொல்லியதாவது :—

“நம் தந்தை ஒரு சூரராகவும் நல்லயோகமுடையவராகவும் இருக்கிறுர். அவர் செய்த வேலைகளும் மாசற்ற மனதுடன் செய்துவந்திருக்கிறுர். ஆனுல் அதில் சில அனுசிதம் இருப்பதாகத் தோன்றுகிறது. அது யாதெனில், முதன்முதலாக அவர் நிஜாம்ஷாவோடு கூடியிருந்தார். பிறகு அல்லியதில்ஷாவின் போதனையால் அவரிடம் வந்துசேர்ந்தார். திரும்ப, நிஜாம்ஷாவின் அழைப்பிற்கிணங்க அவரிடம் சென்றுர். பிறகும் அல்லியதில்ஷா

விடமே வந்திருக்கிறார். இவ்விதமாக இரண்டு மூன்று தடவைகளாகப் போவதும் வருவதுமாக ஏற்பட்ட அவ்விதமான சேர்க்கையினால், ஒவ்வொருவரிடமும் சேர்ந்திருந்தவரையிலும், அவரவர்களுடைய வேலைகளை வஞ்சனையின்றியும் மனப்பூர்வமாகவும் செய்து வந்திருந்தும், ஒவ்வொருவருக்கும் இவர் கபடத்துடன் நடக்கிறார் என்று தோன்றும்படி ஆகிவிட்டது. அதனால் நம்மவர் என்று விசுவசிக்க ஒரு இடமும் இல்லாமற் போய் விட்டது.

"அவரவர்கள் தங்கள் காரியங்களைத் தாங்களே செய்து கொள்ள முடியாத சமயத்தில் இவரைத் தனதாக்கொண்டு, காரியங்களை முடித்துக்கொண்டு அதற்குத்தகுந்தவாறு மரியாதைகளையும், வெகுமானங்களையும் வழங்குவதோடு நின்றுவிட்டார்கள். அவ்விதமே அவரும் மனப்பூர்வமாகத் தம்முடைய காரியமாகக் கருதி ஒன்றையும் செய்யவில்லை. பெரிய மனிதராக இருப்பவர் ஒருவருடன் சிநேகம் செய்தால், அவரிடம் மனமாறுதலுக்கு இடங்கொடுக்கக்கூடாது. அவ்விதம் ஒருக்கால் மனமாற்றம் ஏற்பட்டுவிட்டால், மீண்டும் அவருடன் சேரக் கூடாது. இஃது ஓர் பிரசித்திபெற்ற நீதியாயிருக்க, நம் தந்தை அழைப்பு அனுப்பியவர்களோடெல்லாம் பழகி வந்திருக்கிறார். அப்படி இருந்தும், அவரது வலிமையாலும், சூரத்தனத்தாலும், வஞ்சனையின்றிக் காரியங்களைச்செய்ததினால் ஏற்பட்ட கடவுள் கிருபையாலும் நம் தந்தையானவர், கபடமான முகம்மதியர்களிடமிருந்து காப்பாற்றப்பட்டார். நாம் மிக்கப் பிரயாசையின்பேரில் கைப்பற்றிய சிம்ம கட்கோட்டையையும், அவரால் மிகப்பிரயாசையுடன் சம்பாதிக்கப்பட்ட பெங்களூரையும், முகம்மதியர்களிடம் ஒப்படைத்துவிட்டு, சதாராவில் வந்து தங்கி இருக்கிறார். இனிமேல் நம் அறிவிற்குத் தோன்றியபடி நடக்கவேண்டும். அல்லிய தில்ஷாவுக்காக நம் தந்தை மிக்க பிரயாசைப்பட்டிருக்கிறார். அவ்வாறிருந்தும் அவர் மனதுக்கு நாம் இப்போது ஒரு பாரமாகத் தோன்றுகிறோம். நம்மை வீழ்த்திவிடவேண்டும் என்று நினைக்கிறார்.

"அதுபோலவே நிஜாம்ஷாவின் இராஜ்யத்தைப் பிடித்துக் கொண்டு, தேவகிரி துர்க்கத்தில் இருக்கும் ஔரங்கசீப்பிற்கும் நாம் ஒரு முள்ளைப் போல் தோன்றுகிறோம். அவரும் அவ் விதமே நம்மை வீழ்த்திவிடவேண்டுமென்று நினைக்கிறார். இந்த இரண்டு பெரிய சத்துருக்களிடையே நாம் புரந்தர் கட்டில் இருந்துகொண்டு இராஜ்யத்தைப் பரிபாலிப்ப தென்பது ஒரு முடியாத காரியம். என்றைக்காவது ஒரு நாள் நம்மை ஏமாற்றி மூழ்கடித்து விடுவார்கள். இதன் பொருட்டு நாம் வெளியில் போய் இவ்விருவர்களையும் எதிர்த்தால்தான் நமது வாழ்வு நிலை பெற முடியும். இந்த ஏற்பாடு உங்களுக்குப் பிடித்தமாக இருக் கிறதா?" என்று கேட்டார். அதற்கு அவர், "மகராஜா! தாங்கள் சொல்லிய விஷயங்கள் அத்தனையும் செய்தே தீரவேண் டும். கடவுள் நமக்கு உதவியும் அருளும் புரிவாராக!" என்று பதிலளித்தார்.

அதன் பிறகு மகாராஜா சிவாஜி, தன் படைகளின் அணி வகுப்புக்களுடன் எதிரிகளின்மீது படை எடுக்க முயன்றார். இவ்விதமாக முதன் முதலில் இவ்விருவர்களும் பிரயாசைப்பட் டும், அவர்களுடைய காரியம் உடனே கைகூடக்கூடியதாக இல்லை. ஆகையால் ஒரு பலமான இடத்தில் இருந்துகொண்டு பிறகு மேற் கொண்டு செய்யவேண்டிய ஏற்பாட்டிற்குப் பிரவேசிக்க வேண்டி இருந்தது. அதற்காக அந்த இடத்திலேயே இருந்துகொண்டு, மேல் நடத்தவேண்டிய ஏற்பாடுகளுக்காகச் சரியான இடத்தைப் பற்றி யோசித்தார். மேற்குப் பிரதேசமாகிய விராட தேசத்தில் சாக பர்வத்தின் தாழ்வரையில் மேற்கு சமுத்திர தீரத்திற்கு அரு கில் லோஹபர்வத பிராந்தியத்து பிரதாபகட்டிற்கு சமீபமாக, ஜெயவல்லி என்ற நகரம் இருக்கிறது. அது மிகவும் பலம் பொருந்திய இடம். ஒருவரும் எளிதில் நெருங்க முடியாத மிக்க உயரத்திலும், பாதைகள் மிக்க பள்ளத்தாக்குகளுடனும் இருந்த தால், அதன் வழியாக எந்தக் கட்சி எதிரிகளாலும் கடந்து வர முடியாத பாதையாக இருந்தது. தவிர இடையில் இருக்கும் பெரும் மலைக்கணவாய்களைத் தாண்டிப் போவதென்றால் வழியில்

இருக்கும் அநேக அரசர்கள் அல்லியதில்ஷாவிற்குக் குண்டுகளின் மரியாதையைக் கொடுப்பார்களாகையால், அவர்கள் எல்லோரையும் கொன்றுதான் அவ்விடங்களைப் பிடிக்கவேண்டும். இந்தக் காரணங்களைக்கொண்டு ஜெயவல்லி நகரத்தை நிச்சயித்து, இதற்காக முதலில் தாம் பிடித்த சிம்மகட் கோட்டையை அல்லிய தில்ஷாவிடம் ஷாஹஜி ராஜாவின் விடுதலைக்காக விடப்பட்டதை, மறுப்டியும் பிடித்துக்கொண்டு, கோட்டையில் வேண்டிய எல்லாப் பொருள்களையும் சேகரித்து நிரப்பி, வேண்டிய சேனைகளைச் சேர்த்து, காவல் காப்பதற்காகவும் கண்காணிப்பிற்காகவும் வீரர்களை நியமித்துத் தன்னுடன் கொண்டுபோவதற்காகச் சேனைகளையும், கத்திப் படைகளையும், குதிரைப் படைகளையும் பொறுக்கி எடுத்துத், தன் பல்லக்கிற்கு வேண்டிய பாதசாரி சேனைகளையும் தேர்ந்தெடுத்துப் பிரயாணத்தின்போது, தனக்குப் பின்னால் உணவு முதலிய பொருள்கள் அனுப்பவேண்டிய அவசியமில்லாமல் இருப்பதற்கு வேண்டிய ஏற்பாடுகளையும் செய்து, அநேக திரவிய தக்ஷிணைகளுடன் யாத்ரா தானம் செய்து, தேவதைகளுக்குப் பிரார்த்தனையும், குல தேவதைக்கு ஆராதனையும் செய்தார். பிரயாணத்திற்கு முன் அவருடைய கனவில் குலதெய்வம் பிரத்தியக்ஷமாகி, அவர் ஜெயம் அடைவதற்கான அறிகுறிகளைக் காட்டி மறைந்தது. அவரும் ஜெயபேரிகை அடித்து நல்ல சுப முகூர்த்த தினமாகிய விஜயதசமி தினத்தில் யுத்த சன்னத்தராகப் புறப்பட்டார். ஏனெனில், போன்சலே வம்சத்தில் விஜயதசமியே ஜெயம் கொடுக்கும் தினம் என்ற பரம்பரை வழக்கம் இருந்து வருகிறது. அப்பொழுது நல்ல சகுனங்களும் தோன்றின. அந்த நல்ல சகுனத்தில் சுபமுகூர்த்தத்தில் படைகளை அணிவகுத்துப் புறப்பட்டுப் போகும் பொழுது மலைநெருக்கமுள்ள பாதைகளையும், அடர்ந்த காடுகளையும், இடையிடையே மலைகளுக்கு இடையில் உள்ள காடுகளையும், தேசாதிபதிகளையும், கோட்டை யதிபதிகளையும், பாளையக்காரர்களையும், ஜமேதார்களையும், புறப்பட்டதிலிருந்து ஜெயவல்லி நகரத்தை அடையும் வரையில் வென்றும், சென்ற இடத்தை விட்டு ஓடிப்போனவர்களைத் தவிர, மற்றவர்களைப் பிடித்தும், சிலரை சிக்ஷித்தும்,

சிலரை விடுதலையாக்கியும், சிறையிலடைக்க வேண்டியவர்களை அவரவர்களுடைய தகுதிக்கேற்ற இடங்களில் வைத்தும் வந்தார். இவர்களில் பெரும் அரசர்களான பாஜி ராஜா, கிருஷ்ண ராஜா, ஜனக ராஜா, சந்திர ராஜா, இந்நான்கு பேரையும் ஜெயித்து, ஜெயிக்கப்பட்ட இராஜ்யத்தில் மிக்க தேர்ச்சியும் விசுவாசமும் உள்ள தன் பிரபுக்களில் சிலரை நியமித்துவிட்டுத் தான் ஜெயவல்லி நகரை யடைந்தார். அந்நகரத்தின் பெருமையைப்பற்றிச் சிறிது அறிந்துகொள்ளுவோம்.

சிம்ம பர்வதத்தின் உச்சியினின்றும் இறங்குகிற மலைச் சரிவிற்கு ரணதோண்டி காட் என்று பெயர். இந்தக் கணவாயின் பலம் பிரசித்தி பெற்றது. இதிலிருந்து இறங்கி ஒத்தையடிப் பதை வழியாக வெகு தூரம் சென்று லோஹபர்வதக் குன்றின் மேல் ஏறிக் கீழே பார்த்தால் முழுவதும் அடர்ந்த காடுகள். அவ்வனத்தில் சூரிய கிரணம் பூமியில் விழுந்து இருப்பதைத் தேடிப் பார்த்தாலும் மாட்டின் குளம்பு அளவுகூடப் பார்க்கக் கிடைக்காது. காரிருள் படர்ந்த அடர்ந்த காடுகளால் நாலு பக்கமும் சூழப்பட்டு ஜெயவல்லி நகரம் தோன்றுகிறது. அந்நகரத்தின் சமீபத்தில் பிரதாபகிரி துர்க்கமும் இருக்கிறது. அதை ராமச்சந்திர ராஜா என்பவர் ஜெயித்து ஆண்டு வந்தார். அவ்வரசனையும் இவர் துரத்தியடித்து விட்டு அதைக் கைப்பற்றி அவ்விடத்திலும், பிரதாப துர்க்கத்திலும் பலமான சைன்னியங்களை வைத்தார். அப்பால் சென்று மேற்குச் சமுத்திரத் தீரத்தில் இறங்கிச் சமுத்திரத்தில் கொஞ்ச தூரத்திற்கப்பால் ஒரு கோட்டையை உறுதியாகக் கட்டி அதற்கு சிவ லங்கா என்று பெயர் வைத்தும், அந்தச் சிவ லங்கா கோட்டையில் ஜனங்கள் குடியேற வசதிகளை ஏற்படுத்தியும், இரத்தினக் கற்களால் இழைக்கப்பட்ட சிம்மாசனம் ஒன்றைச் செய்து அதில் தான் அமர்ந்தும், சிவ சகம் என்ற ஒரு சகாப்தத்தை ஏற்படுத்தி, கணக்குகளில் எல்லாவற்றிலும் சிவசகத்தை எழுதும்படி தன் தேச முழுவதும் கட்டளை இட்டுத் தானும் அவ்விடத்திலேயே தங்கி இருந்தார். ஜெயவல்லி நகரத்தின் அரசனான சந்திர ராஜா ஓடிப்போய் விட்டார்.

அவர் அல்லியதில்ஷாவிடம் சென்று சிவாஜி ராஜாவின் சௌகர்யத்தையும், கியாதியையும், வீரத்தையும் பற்றிய எல்லா விஷயங்களையும் அறிவித்தார். அதைக்கேட்டு அல்லியதில்ஷா மிகவும் ஆச்சரியம் அடைந்தார். இதுவரையில் சிவாஜி ராஜா எந்த இடத்தில் இருந்தார் என்பதுகூடத் தெரியாமலிருந்தது. இப்போது அவர் இத்தனை பிரபலமடைந்ததைக் கேள்விப்பட்டு, எவ்விதமாவது சிவாஜி ராஜாவைத்தொலைத்துவிடவேண்டும் என்று நினைத்தார். அவ்விதம் செய்யாவிடில் தன்னுடைய ஆதிபத்தியம் நிலைப்பது கடினம் என்று திடமான யோசனை செய்தார். அவர் தன்னுடைய பனிரெண்டு மந்திரிகளில் ஒருவராகிய அப்சல்கான் என்னும் • முக்கியமான மந்திரியை வரவழைத்தார். அவரை அப்துல்கான் என்றும் அழைப்பதுண்டு. அவர் வந்ததும் அவரிடம் அறிவித்ததாவது :— தாங்கள் பாதுஷாவுக்கு மிகவும் வேண்டியவர். அவர் ஆளுகையில் அநேக வேலைகளைச்செய்திருக்கிறீர்கள். அநேக இடங்களையும் பிடித்துக் கொடுத்திருக்கிறீர்கள், "தங்களால் பாதுஷாவிற்கு நல்ல கியாதியும் ஏற்பட்டிருக்கிறது இப்பொழுது ஷாஹஜியின் மகனான சிவாஜி மிகவும் உன்மத்தனாகி தன் தந்தையின் வார்த்தையையும் கேளாது, தானாக அதிகாரத்தை மீறி, பாதுஷாவின் இடங்களைப் பிடித்துக் கொண்டும், பாதுஷாவின் கஜானாவைக் கொள்ளையடித்த திரவியத்தைக்கொண்டு பாஜி ராஜா, கிருஷ்ண ராஜா, ஜனக ராஜா முதலான எல்லோருடைய இடங்களையும் பிடித்து அவைகளைப் பலப்படுத்திக்கொண்டும், அதற்கப்பால் உள்ள சந்திர ராஜாவின் கோட்டையாகிய ஜெயவல்லி என்ற ஜாவலிக்கோட்டையை ஆக்ரமித்துக்கொண்டும், சமுத்திர தீரத்தில் கோட்டையைக் கட்டிக்கொண்டும், அதற்கு சிவலங்கா என்று பெயரிட்டும், இரத்தினங்களால் இழைக்கப்பட்ட சிம்மாசனம் செய்து, தான் அதில் உட்கார்ந்தும், தன் சகம் என்ற வருஷத்தை ஆரம்பித்தும் இருக்கிறான். மேலும் அவன் எதுவும் செய்யத்துணிந்தவன். இதற்காகத் தாங்கள் வேண்டிய படைகளையும் பொருள்களையும் உங்களுக்கு சமானமான பதினொரு மந்திரிகளையும் தங்களுடன் அழைத்துச்சென்று புத்திசாலித்தனமாக சிவாஜி ராஜாவை உயிருடன் பிடித்தாவது அல்லது கொன்றாவது வரவேண்டும்.

அவ்விதம் நாம் செய்யாவிடில் நாம் நிலைத்துநிற்க முடியாது,'' என்று சொல்லியதும் அப்சல்கான் அதனை ஏற்றுக்கொண்டு, எல்லாச் சைனியங்களையும் பதினொரு மந்திரிகளையும் கிருஷ்ணஜி பந்த் என்ற வக்கீலையும் தன்னுடன் அழைத்துப்போக ஆயத்த மானார்.

இதற்குள்ளாக சிவாஜி ராஜா புனவிற்கு வந்துசேர்ந்திருக் கிறார் என்ற செய்தி எட்டியது. அப்பொழுது சந்திர ராஜா அப்சல்கானிடம் தெரிவித்ததாவது:—“சிவாஜி ராஜா அங்கிருந்து புறப்பட்டுப் புனவிற்கு வந்தது ஒரு காரியத்திற்கு சௌகரியமாகி விட்டது. அது என்னவெனில், ஜாவலி கோட்டையில் அவர் இருந்தால் அவரைத் தேடிப்பிடிப்பது என்பது மிக்க கடினமான காரியமாகும். அவர் புனவிற்கு வந்திருப் பதனால், அவர் திரும்பி வருவதற்குள்ளாக நாம் பண்டராபுரத் தின் வழியாக யாதொரு தடையுமின்றி ஜாவலிக் கோட்டைக்குச் சென்று ஜாவலியையும் பிரதாப கோட்டையையும் பிடித்து விட்டால், அப்போது சிவாஜி தனிமையாகிவிடுவார். அதன் பிறகு அவரை நம் வசப்படுத்துவது சுலபமாக இருக்கும்'' என்று தன் யோசனையைத் தெரிவித்தார். சந்திர ராஜாவின் யோசனையும் யுக்தமானதுதான் என்று கருதி அப்சல்கான் சகல ஏற்பாடு களுடன் புறப்பட்டார். அப்பொழுது பலவிதமான அபசகுனங் களும் தோன்றின. பத்தேலஷ்கர் என்னும் பாதுஷா உட்காரும் பட்டத்து யானை அப்போது இறந்தது; முதல் அபசகுனம். அத னையும் அலக்ஷியம் செய்துவிட்டு அப்சல்கான் பண்டராபுரத்தின் மார்க்கமாக முதலில் ஜாவலிக் கோட்டை, பிரதாபக்கோட்டை இவ்விரண்டையும் பிடித்துக்கொண்டு, பிறகு சிவாஜி ராஜாவிடம் போகவேண்டும் என்ற யோசனையுடன் புறப்பட்டுச் சென்றார்.

அப்பொழுது சிவாஜி ராஜாவின் குல தெய்வமாகிய ஸ்ரீ ஜகதம்பிகை துளஜா பவானி, சிவாஜி ராஜாவிற்கு அன்று இர வில் பிரத்தியக்ஷமாகி, “அல்லியதில்ஷாவினால் விடப்பட்ட உத் திரவுகளின் பேரில் அப்சல்கான் உன்னை நயவஞ்சகமாகவும், கபடத்தனமாகவும், சிநேக பாவமாகச் சந்திப்பான். அதை

நம்பி ஏமாறாமல் இருக்கவேண்டும். இப்பொழுதே புனாவை விட்டு ஜாவலிக் கோட்டையை அடையவேண்டும். அவ்விடத்திலேயே அப்சல் கானின் சம்ஹாரத்திற்கு, நடக்கவேண்டிய காரியத்தை உன்னைக்கொண்டே செய்து கொள்ளுகிறேன்" என்று வாக்குக் கொடுத்தார். உடனே அரசர் எழுந்திருந்து தேவியை வணங்கினார். தேவி மறைந்த பிறகு, தாம் விழித்திருந்து, கனவைப் போன்று ஏற்பட்டிருக்கிறதே என்றும் மனதில் நினைத்தவாறு, குலதேவதை பிரத்தியக்ஷமாகி வருங்காலத்தைப் பற்றிய விஷயத்தை அறிவித்ததையும், நினைத்து, சந்தோஷம் அடைந்தார்.

அவர் உடனே புனா, பிராந்தியத்துக் கோட்டைகளையும், துர்க்கங்களையும் பலப்படுத்திவிட்டு தான் ஜாவலிக் கோட்டைக்குப் பிரயாணமானார். அப்பொழுது வழியில் ஆங்காங்குள்ள கோட்டைகளில் இருந்த சர்தார் (பிரபு)களுக்கு இரகசியமாய் எச்சரிக்கை செய்து அவர்களிடம் உத்திரவு அளித்ததாவது:—

"அப்சல்கான் ஏராளமான சைன்னியங்களுடன் ஜாவலிக் கோட்டைக்கு பண்டராபுர மார்க்கமாகப் போய்க் கொண்டிருக்கிறார். அதற்குள்ளாக நாமும் போய்ச் சேர்ந்துவிடுவோம், அவர் நம்மை பேட்டிகாணச் சந்திக்கும்படி அழைப்பார். நாமும் அதன் பிரகாரமே ஏற்றுக்கொள்ளுவோம். நீங்களும் தங்கள் தங்களுடைய கோட்டைகளைச் சீர்ப்படுத்தியும், பலமுள்ளதாகச் செய்தும், சைன்னியங்களை மட்டும் காட்டிக் கொடுக்காமல் காடுகளில் பதுங்கி இருக்கும்படி செய்தும், வந்துகொண்டிருக்கும் அப்சல்கானையும் அவர் சைன்னியத்தையும் தாராளமாகப் போக விட்டுவிடவும். அதன் பிறகு ஜாவலியின் மைதானத்தில், நம் இருவர்களுடைய பேட்டி ஏற்படும் இடத்தில், உடன்படிக்கை ஏற்பட்டுப் பிறகு முறிவு ஏற்படும்போல் தோன்றிய அத்தருணத்திலேயே, ஓர் அடையாள நகாரா (முரசை) அடிப்போம். அந்தச் சத்தங் கேட்டவுடனே எல்லா சைன்னியங்களுடனும் வெளியில் புறப்பட்டு எல்லா மலைப்பாதைகளிலும், வளைத்துக் கொண்டு அவருடைய சைன்னியங்களில் ஒரு ஆள்கூட உள்ளே

வராமல் தடுத்தும், உள்ளே இருப்பவர்களை வெளியில் விடாம லும், எதிரி ஆள் எவனை எங்கு காண்கிறீர்களோ அவ்விடத்தி லேயே கொன்றுவிட வேண்டியது. ஒருவனைக்கூட விடவேண் டியதில்லை,'' என்று சொல்லி, அச்சமயத்தில் இரகசியமாய் வாத்தியம் வாசிக்கும் முறையை அவர்களுக்குக் காண்பித்துத், தான் ஜாவலி போய்ச் சேர்ந்தார்.

பிறகு அப்சல்கான் ஆலோசனை செய்ததில், சிவாஜி ராஜா, ஜாவலியை அடைந்து விட்டார் என்ற செய்தியைத் தெரிந்து, பண்டரீபுரத்தின் மார்க்கமாகச் செல்லும் அவர் திரும்பிப் பக் கத்திலுள்ள ஸ்ரீ விட்டோபாவின் விக்கிரகத்தை உபத்திரவஞ் செய்யவேண்டுமென்று எண்ணினார். அவருடைய கண்ணிற்கு ஸ்ரீ விட்டோபாவின் விக்கிரஹம் அந்தர்த் தானமாகிக் கண் ணிற்குப் புலப்படாமல் இருந்தது. அதன் பிறகு துளஜா புரத் திற்குச் சென்று துளஜா பவானியின் விக்கிரகத்தையும் உபத் திரவஞ் செய்ய எண்ணினார். அங்கும் அவ்விதமே விக்கிரஹம் அந்தர்த் தானமாகிவிட்டது. அங்கிருந்து புறப்பட்டு ஸ்ரீ சம்புவிலுள்ள சம்பு மகாதேவரையும் உபத்திரவம் செய்ய ஆரம் பித்தார். அவருடன் கூட ஆறு மராட்டிய மந்திரிகள் இருந் தார்கள். அவர்கள் வந்து மறுத்தார்கள். அதன் காரணமாக அங்கிருந்து புறப்பட்டுப் பல்லிவனம் என்ற பெயருடைய பாலிக் கோட்டைக்கு வந்தார். அவ்விடத்திலும் சில விசேஷ திருஷ் டாந்தங்களைக் காட்டியதினால் உபத்திரவஞ் செய்யாமல் அவ்வி டத்திலேயே தங்கி யிருந்துவிட்டார்.

அப்சல்கான் அங்கிருந்தபடியே சிவாஜி ராஜாவின் பேருக்கு ஒரு கடிதம் எழுதி அதில் அவரைப் பேட்டிகாண வரும்படியாக கிஷ்ணாஜிபந்த் வக்கீலிடம் சொல்லியனுப்பினார். அக்கடிதத்தில் எழுதி இருந்ததாவது :—

"தாங்கள் எப்பேர்ப்பட்டவர்களாக இருந்தாலும், அல்லிய தில்ஷா பாதுஷாவிற்கு விரோதத்தைச் செய்திருக்கிறீர்கள். தங்களுடைய உறவினர்கள் அவ்விதமில்லை. தங்களுடைய

தந்தை ஷாஹஜி ராஜா செய்த காரியங்களையும் தாங்கள் கேள்விப் பட்டிருப்பீர்கள். இப்பொழுது தாங்கள் பாதுஷாவின் கோட்டைகள் எல்லாவற்றையும் பிடித்துக் கொண்டீர்கள். மேலும் பாதுஷாவின் சுபேதார்களையும் கொன்று விட்டீர்கள். பாதுஷாவின் கஜானாவைக் கொள்ளையடித்தீர்கள். ரத்தினங்களால் இழைக்கப்பட்ட சிம்மாசனம் ஒன்று செய்து, அதன்மேல் பாதுஷாவாகி உட்காருகிறீர்கள் இதைத் தவிர முகம்மதிய மதத்தைப் பற்றி நிந்திக்கிறீர்கள். ஆங்காங்குள்ள மசூதிகளை இடிக்கிறீர்கள். இவ்விதமான பலவித துவேஷங்களை எழுப்புகிறீர்கள். ஆகையினால் தாங்கள் பாதுஷாவால் குற்றவாளியாகக் கருதப்படுகிறீர்கள். அல்லியதில்ஷாவின் மனதில் உங்களைப் பல விதங்களிலும், கஷ்டப்படுத்த வேண்டுமென்று தோன்றுகிறது. ஆனால் ஷாஹஜி ராஜாவின் சிநேகத்திற்காக பாதுஷாவிடம் அநேக விதமாகச் சொல்லித் தாங்கள் பிடித்த கோட்டைகளாகிய சிம்மகட் கோட்டை, பீமரதி, புரந்தர் கோட்டை, ஜெயவல்லி, இவைகளை எல்லாம் விட்டுவிட வேண்டியது என்றும், முன்போல் தாங்கள் தங்கள் தேசத்தில் சுகமாக இருக்கவேண்டியது என்றும், தீர்மானம் செய்துகொண்டு வந்திருக்கிறோம். அதற்காகத் தங்களுக்கும் எனக்கும் பேட்டி ஏற்பட்ட பிறகு பாதுஷாவிற்கும் தெரிவிக்கப்படும்" என்று கடிதம் எழுதி, கிஷ்ணாஜி பந்தின் மூலமாக அனுப்பி, கபட யுத்தியையும் தெரிவித்து சிவாஜி ராஜாவிடம் அனுப்பினார்.

கிஷ்ணாஜி பந்த் சிவாஜி ராஜாவிடம் வந்து ஆப்தனைப் போன்று பேசி பேட்டியின் விவரத்தையும் சொன்னார். அதை சிவாஜி ராஜா அங்கீகரித்தும் "நான் இச்சித்த காரியத்தைத் தான் அப்சல்கானும் சொல்லியனுப்பி இருக்கிறார். அது மிக உத்தமமாகி விட்டது. கான் சாஹேப் இந்த ஜெயவல்லி நகரம், ஜாவலிக் கோட்டை இவைகளிலுள்ள பரந்த இடங்களையும், அங்குள்ள காடுகளில் உள்ள கோட்டை முதலியவைகளையும் பார்த்திருக்க மாட்டார். அதனால் அவர் இங்கேயே வந்தால் பேட்டியும், பேச்சு வார்த்தைகளும் முடித்துக்கொள்ளலாம்" என்று சொல்லியனுப்பினார். இச்செய்தியை கிஷ்ணாஜி பந்த் வக்கீல்,

வந்து தெரிவித்தவுடன், கான் சாஹேப் மிக்க சந்தோஷம் அடைந்து சேனைகளுடன் புறப்பட்டார். அப்பொழுது இவருடன் இருந்த மந்திரிகள், அந்த இடத்திற்குப் போகக் கூடாதென்றும், சிவாஜி மஹாராஜா சாமான்யமானவர் அல்ல என்பதையும் கபடமாகக் காரியங்களைச் செய்வார் என்றும், பலவிதமாகச் சொன்னார்கள். மேலும் பல அபசகுணங்களும் தோன்றின. எதையும் மதியாது லோஹ பர்வதத்தின் அடிவாரத்தில் உள்ள ஜாவலியின் வனக்கோட்டையின் வெளிப் புறத்தில் இறங்கி, சிவாஜி ராஜாவிற்கும் சொல்லியனுப்பினர். அப்பொழுது சிவாஜி ராஜா மலைப்பாதைகளனைத்தையும் அடைத்தும், அப்பாலுள்ள மலைப்பாதைகளில் மனிதர்களை வரவொட்டாதபடி தடுப்பதற்காக எல்லா விடங்களிலும் மரங்களை வெட்டிக் குறுக்கே போட்டும், அப்சல்கானின் ஆட்களுக்குத் தாங்கள் வந்த வழிகளைத் தெரிந்து கொள்ளாதபடி செய்தும், தன் கோட்டைகள் எல்லாவற்றையும் பலமுள்ளதாகச் செய்தும், புனா பிராந்தியங்களில் சம்பாதிக்கப் பட்ட புதிய இடங்களிலுள்ள தன் பிரதிநிதிகளுக்குத் தன் அறிவிப்பு டமாரத்தை அடித்தவுடனேயே தாமதியாது நாலா பக்கங்களிலும் உள்ள படைகளெல்லாம் ஒன்று சேர்ந்து புறப்பட்டு அப்சல்கானின் ஆட்களை ஒருவர்கூட விடாமல் கொன்றுவிட வேண்டுமென்று உத்திரவிட்டும், தான் வனதுர்க்கத்தின் உட்பிரதேசத்திலுள்ள பரந்த இடத்தில் கூடி அப்சல்கானைப் பேட்டி காண அழைப்பு அனுப்பினர்.

இச்சமயத்தில் சிவாஜி ராஜாவிற்கு ஒரு செய்தி கிடைத்தது. அது யாதெனில், அப்சல்கான் விஜாபுரத்தைவிட்டுப் புறப்பட்டு வரும் வழியில், சிவாஜியின் புதிய தேசங்களைப் பிடித்துக் கொள்ளையடித்து வந்ததாயும், தன்னுடைய மூத்த சகோதரர் சாம்பாஜி ராஜா சில படைகளைக்கொண்டு யுத்தத்திற்குப் போனதாயும், அவரைச் சுற்றி வளைத்துக்கொண்டு நேர்மையற்ற வழியில் அவரைச் சகம் 1580 விகாரி வருடத்தில் கொன்றுவிட்டதாகவும் இச்செய்தி ஷாஹஜி ராஜாவிற்குத் தெரியவந்ததென்றும், தன் மகனுடைய ஈமச்சடங்குகளை எல்லாம் செய்து முடித்துப் பிறகு அதே வியாகூலத்தினால் மனமொடிந்து, ஷாஹஜிராஜாவும்

அடுத்த இரண்டு மாதங்களுக்குள் தெய்வகதி அடைந்தார் என்றும், அவருடைய உத்தரகிரியைகளை எகோஜி ராஜா செய்தார் என்றும், மாதுஸ்ரீ ஜிஜாயி ஆவு சாஹேப் (சிவாஜியின் தாயார்) சிவாஜியை பேட்டி காண வந்திருப்பதாகவும் தெரிய வந்தது. அப்பொழுது சிவாஜி ராஜா மிகவும் துக்கம் நிறைந்தவராய் ஜிஜாயி ஆவு சாஹேபை வரவேற்று, பேட்டிகண்டு, அவருக்கு ஆறுதல் மொழிகளைச் சொல்லி, ஆவு சாஹேபைப் பிரதாப கட் கோட்டையில் வைத்துவிட்டு, சம்பாஜி ராஜாவைக் கொன்ற பழிக்குப் பழி வாங்குவதாக மிக்க கோபத்துடனிருக்கும் பொழுது, அப்சல்கானும் ஒரு பல்லக்கில் உட்கார்ந்து, கூட கிஷ்ணஜி பந்த் ஹேஜீவே, மற்றும் நாலைந்து மெய்க்காவலர்கள், இவர்களுடன் சந்திக்கு மிடத்திற்கு வந்து சேர்ந்தார். சிவாஜி ராஜாவும் அவ்விதமே இரண்டு மூன்று ஆட்களுடன் பேட்டி காண வந்தார். இருவரும் சந்தித்துப் பேசிக்கொண்டிருக்கும் போது, அப்சல்கான் சிவாஜி ராஜாவைத் தழுவிப் பிடித்துத் தன் இடுப்பிலுள்ள பிச்சுவாவை எடுத்து, சிவாஜியின் வயிற்றில் இரண்டு மூன்று தடவை குத்தினர். ஆனல், சிவாஜி ராஜா, தன் உடுப்புகளுக்குள் மெல்லிய இரும்பு கவசம் தரித்திருந்தார். அதன் காரணமாக அவருடைய வயிற்றில் செலுத்திய பிச்சுவா வீணாயிற்று. இதற்குள்ளாக அரசர் தன் கைலாகவத்தைக் காட்டி, இடது கையிலிருந்த புலி நகத்தினல் அப்சல் கானின் வயிற்றில் குத்தினர். அதனல் வயிறு கிழிக்கப்பட்டுக் குடல் வெளியில் சரிந்து, அப்சல்கான் கெதி கலங்கியவனகிக் காயத்தைத் தன் மேலுள்ள போர்வையினல் இறுகக் கட்டிக்கொண்டு அவர் மீது போர் தொடுத்தார். அரசர் தன் கையிலிருந்த *பட்டாக் கத்தியினல் அப்சல்கானின் அடிகளை எல்லாம் தடுத்து அவரைத் தாக்கினர். அவர் கத்தியின் வெட்டு அப்சல்கானின் இடது புஜத்தின் மேலிருந்து வலது புஜத்தின் கீழ்வரையில் பட்டதினல் அவர் மூர்ச்சையடைந்து கீழே விழுந்தார். சாலிவாகன

*'பட்டா' என்னும் கத்தி நீண்டு, இருபுறமும் கூர் உள்ளதாய் முன்கை முழுவதும் மறைக்கும் பிடியுள்ளதாகவும் இருக்கும்.—'மோல்ஸ்வர்த்' மகாராஷ்டிர அகராதி.

சகாப்தம் 1581 விகாரி வருடம் மார்கழி மாதம் வளர்பிறை சப்தமி திதி, வியாழக்கிழமை பிற்பகல் அப்சல்கான் இறந்தார்.

அப்சல்கான் இறந்த பிறகு, அப்சல் கானின் கையிலிருந்த பட்டாக் கத்தியை வக்கீல் கிஷ்ணஜி பந்த் கையிலெடுத்துக் கொண்டு, சிவாஜியுடன் சண்டை செய்ய ஆரம்பித்தார். அப்பொழுது அரசர் சொல்லியதாவது:—"நீர் ஒரு பிராமணராக இருக்கிறீர். உம்மைக் கொல்லுவது நமக்கு தர்மமல்ல! நாம் பிராமணர்களைப் பூஜிக்கிறோம். நமக்கு குரு தேவருடைய ஸ்தானமும் பிராமணர்களாகையால், கையிலுள்ள கத்தியைப் போட்டு விட்டு உமக்குப் போவதற்கு இஷ்டமிருந்தால் சுகமாகப் போகலாம். உமக்காகப் பாதைகளைத் திறந்து விடுகிறேன். இல்லாவிடில், இவ்விடத்திலேயே தங்குவதாக இருந்தாலும் அன்ன வஸ்திரங்களைக் கொடுத்துக் காப்பாற்றுகிறேன்" என்றார். இவ்வாறு அரசர் அவருக்குப் பலவிதத்திலும் சொல்லியும், அப்பிராமணர் கேளாதவராய் அவருடன் சண்டை செய்யும் நோக்கத்துடனேயே இருந்து மேலும் மேலும் தாக்கினர். அவைகளை எல்லாம் தாங்கிக் கொண்டு அரசர் திரும்பி நடக்கலானர். அப்பொழுது அரசரின் உண்மையான மெய்க் காவலனுகிய ஒருவன் அதனைப் பார்த்துச் சகியாதவனாய் இப்பிராமணர் அடங்கொண்டு அரசனை விடாது தொந்திரவு செய்கிறார்;—எதிர்பாராது அடி தவறி அரசர்மீது படுமேயாகில், கோடிக்கணக்கானவர்களை வைத்துப் போஷிக்கும் அரசர் இறந்துவிடுவார், என்று கருதியவனாய்த் தன் ஆயுதத்தை எடுத்துக்கொண்டு அடிக்கும் பிராமணரை யாதொரு தடையுமின்றி கொல்லலாம் என்று தீர்மானித்தவனாய்க் கிஷ்ணஜி பந்தை அடித்துக் கொன்றுவிட்டான். அந்த பிராமணர் இறந்தவுடன், சிவாஜி ராஜா முன்பு சொல்லி இருந்தபடி டமாரத்தை முழங்கும்படி செய்தார். அந்த நாதத்தைக் கேட்டவுடன் ஆங்காங்குள்ளவர்கள் ஆவேசங்கொண்டு, அப்சல் கானின் சேனைகள் எல்லாவற்றையும் கொன்றும், மந்திரிகளை எல்லாம் கைதி செய்தும், சேனையிலுள்ள யானைகள், குதிரைகள் எல்லாவற்றையும் கொள்ளையடித்தும், அரசரிடம் கொண்டுவந்து ஒப்படைத்தார்கள். சிவாஜி ராஜா, பிடிபட்ட மந்திரிகளை மரி

யாதையுடனும், கௌரவத்துடனும் அனுப்பி விட்டார். அம் மந்திரிகளுள் சிலர், அல்லியதில்ஷாவிடம் சென்று நடந்த விஷயங்கள் அனைத்தையும் முறையிட்டனர். அல்லியதில்ஷா, அப்ஸல்கானைப் பற்றிய சேதியைக் கேட்டு இரண்டு நாழிகைவரை, தன் இருப்பிடத்திலேயே வாடிய முகத்துடன் காணப்பட்டார்.

ஏராளமான சேனைகளும், பிரபுக்களும் அழிந்து விட்டார்களே என்ற விசனத்தில் மூழ்கி மறுபடியும் கோபங்கொண்டு சிவாஜி ராஜாவுடன் இரண்டாந் தடவையாகப் போர் செய்ய வேண்டுமென்று படைகளைச் சேகரிக்க ஆரம்பித்தார்.

சிவாஜி ராஜா, முன்பு அப்சல்கானைக் கொல்லும் பொருட்டு ஜாவலிக்குப் போகும்பொழுது, புனு பிராந்தியத்து இராஜ்யங்கள் எல்லாவற்றையும் நேதாஜி என்னும் சேனாதிபதியிடம் ஒப்படைத்து விட்டு, ஜாவல்லியில் அறிவிப்பு டமாரத்தை முழங்கிய சப்தத்தைக் கேட்டவுடனே நடைபெற வேண்டியதையும் சொல்லியிருந்தார். அந்த நேதாஜி என்னும் சேனாதிபதி அப்சல்கான் இறந்த செய்தி கேட்டு, அல்லியதில்ஷா மறுபடியும் யுத்தத்திற்குப் படைகளைச் சேர்த்துக் கொண்டிருப்பதையும் கேள்விப்பட்டுத் தன் கோட்டைகளை எல்லாம் பலப்படுத்திவிட்டுத் தானும் சிவாஜி ராஜாவிடம் ஜாவல்லிக்குப் போய்ச் சேர்ந்தார்.

அதன் பிறகு சிவாஜி ராஜா, சேனாதிபதி நேதாஜியைத் தன்னுடன் அழைத்துக்கொண்டு போய், அல்லியதில்ஷாவின் இடங்களை வளைத்துக்கொண்டார். மேற்கு நகரமாகிய சம்பகாவரசாவடு என்ற பட்டணத்தைக் கோட்டையுள்படக் கைப்பற்றியும், அதன் அதிகாரியாக இருந்தவரும் அல்லியதில்ஷாவின் பிரதிநிதியுமான ஹீலால்கானை வீழ்ச்சியடையும்படியும் செய்தார். அவரும் சுத்த மனதுடன் சிவாஜி ராஜாவிற்குக் கீழ்ப்படிந்து இருந்து வந்தார். சிவாஜி ராஜா அவரையும் தன்னுடன் அழைத்துக் கொண்டு, அல்லியதில்ஷாவின் இடங்களையும் டில்லி சக்ரவர்த்தியான ஔரங்கசீபின் இடங்களையும் பிடித்தார். அந்தக் கோட்டைகளின் பெயர்களாவன :— மாயாவணி, ராம்பூர், கல

தூதிகா, ஜயந்திகா, அஷ்டி, அஷ்டவட், வெல்லாப்பூர், உம்பர் காம், மஸூர், கரகாதாக், காவே, பல்லிகானே, ரலகன், நார் பட்டு, மூரன், கோக்பூர், கரவார் முதலான எல்லா ராச்சியங் களைக் கட்டியும், இதில் இருந்த பிரபுக்களில் சிலரை உடன் படிக்கையின் பேரில் விடுதலை செய்தும், சிலரைக் கொன்றும், சிலரைச் சிறையில் அடைத்தும், சில பெரும் அரசர்களை எல் லாம் பலப்படுத்திய இடங்களில் வைத்தும், தகுந்த ஏற்பாடு களைச் செய்தார். அதன் பிறகு சேனாபதி நேத்தாஜிவசம் சேனைகளைக் கொடுத்து, அல்லியதில்ஷாவின் இடங்களையும், டில்லி அரசனான ஔரங்கசீபுவின் இடங்களையும் பிடிக்கும்படி உத்தரவு கொடுத்து அனுப்பிவிட்டுத் தான் 'பனால் கட்' என்ற கோட்டையைப் பிடித்துக்கொள்ளும் பொருட்டுப் பனாலாவிற்கு வந்து போர் புரியலானார்.

இச்சண்டையில் கோட்டையில் உள்ளவர்கள் வெடிகுண்டு களால் தாக்கியும், ஈயத்தைக் காய்ச்சி ஊற்றியும், பல இடையூறு களைச் செய்தார்கள். சிவாஜி ராஜா இவைகள் ஒன்றையும் பொருட்படுத்தாது கோட்டைமீது ஏறிச் சண்டை செய்து, கோட்டையையும் பிடித்து உள்ளே இருந்த பிரபுக்களைக் கொன் றும், மீதி உள்ளவர்களை விரட்டி விட்டும், பனால் கட் கோட்டை யைக் கைப்பற்றிக்கொண்டு அங்கேயே தங்கி இருந்தார். இதைப் பற்றி முன்பே அல்லியதில்ஷா முடிவு செய்திருந்ததாவது :— "சிவாஜி ராஜா ஒரு சூரராக விளங்குகிறார். தற்சமயம் அவர் 'பிரதாப கட்' என்ற கோட்டையிலும் ஜயவல்லி பிரதேசத்திலும் இருந்து வருகிறார். அவை பூனா, 'பன்னால் கட்'டிற்குச் சமீப மாக இருப்பதால் அங்கும் அவர் வருவார். இந்த இடம் நமக்குப் பிரியமுள்ள சொத்தாக இருக்கிறது. ஒருவேளை 'பன்னால் கட்' சிவாஜி ராஜாவின் கையில் சிக்கினால் பிறகு நமக்கு மிகவும் கஷ்ட மேற்படும். ஆகையினால் அதைப் பாதுகாக்க வேண்டும்" என்று நினைத்தவராய், 'ருஸ்தும்கான்' என்னும் பிரபுவிடம் ஒரு பல மான சேனையைப் பாதுகாக்கும்பொருட்டு அனுப்பினார். ருஸ் தும் கான் வந்து சேருவதற்குள்ளாக சிவாஜி பன்னாலைக் கைப் பற்றி விட்டார். இச்செய்தியை ருஸ்தும்கான், அல்லியதில்ஷா

விற்கு எழுதியதினுல், அல்லியதில்ஷா மிகவும் துக்கமும் விசன முமடைந்தார்.

"மேலும் சிவாஜி ராஜா பன்னுலேயும் கைப்பற்றிவிட்டபடியால், இனி சிவாஜியை நம்மால் ஜெயிக்க முடியாது. மேலும் பல இராஜ்யங்களேப் பிடித்தும், பெருஞ் சேனைகளேத் திரட்டியும் இருக்கிறுர். ஆகையால் நம் ஒருவனுல் அவரை ஜெயிக்க முடியாது, என்று நினைத்து டில்லியிலுள்ள ஔரங்கசீபிற்குக் கடிதம் எழுதினுர்.

அது யாதெனில்:— 'ஷாஹஜி ராஜாவின் மகன் சிவாஜி ராஜா கொழுத்து, பலமடைந்து தங்களுடையதும் நம்முடையதுமான இடங்களேப் பிடித்து இருக்கிறுர். அது மட்டுமல்ல, நம் முகம்மதிய மதத்தினர் எவரைக் கண்டாலும் துன்புறுத்துகிறுர். மசூதிகளே எல்லாம் இடித்தும் அதில் கிடைத்த நவரத்தினங்களேக் கொண்டு ஒரு சிம்மாசனம் செய்து, அதில் தான் உட்கார்ந்துகொண்டும் தாமே பாதுஷாவென்று சொல்லிக்கொள்ளுகிறுர். தன் பெயரால் சிவசகம் (வருடம்) என்ற சகத்தை ஏற்படுத்தியிருக்கிறுர். இவ்விதம் மிகவும் மதோன்மத்தனுகி இருக்கிறுர். நம்முடைய பிடியில் அகப்படுவதில்லே. நம்முடைய பன்னுல் கட் என்ற கோட்டையைக் கைப்பற்றி இருக்கிறுர். இதற்காகத் தங்களுடைய சேனையை அனுப்பினுல், நம்முடைய சேனையையும் அதனுடன் சேர்த்து அனுப்பி, சிவாஜி ராஜாவை வழிக்குக் கொண்டு வருகிறேன்," என்று எழுதி யனுப்பினுர்.

ஔரங்கசீப் இக்கடிதத்தைக் கண்டவுடன் ஏராளமான முகலாய சேனைகளே ஜுல்ப்கார்கான் என்னும் பிரபுவசம் கொடுத்து அனுப்பினுர். இச்சேனைகள் வருவதற்கு முன்பே அல்லியதில்ஷா, பன்னுல் கோட்டையைக் காக்கும்பொருட்டு ருஸ்தும்கானே அனுப்பி இருந்தார். ஔரங்கசீபின் சேனைகளும் வந்து சேர்ந்தன. இச்செய்தியை அறிந்த சிவாஜி ராஜா, தன் சைன்னியத்துடன் வெளியில் புறப்பட்டுப் புனு பிராந்தியத்திற்கு வந்து, ஜுல்ப்கார் கான், ருஸ்தும்கான் இவ்விருவர்களுடைய படைகள்

எல்லாவற்றையும் திடீரெனத் தாக்கி சேனைகளை எல்லாம் அழித்து ஜுல்ப்கார் கானின் கொடியைப் பறித்துக்கொண்டார். இதனால் இவ்விருவர்களுடைய சைன்னியங்கள் முழுவதும் சின்னா பின்னமாக்கப்பட்டு ஜுல்ப்கார் கான் அபஜெயமடைந்து திரும்பிச் சென்றார்.

இரண்டாம் முறையாக ஜுல்ப்கார் கான் தன்னோடு தரியா கான், பத்தே கான், மூஸே கான் என்ற பெரிய பிரபுக்களையும் சேர்த்துக்கொண்டு பெரும் சைனியத்துடன் வந்தார். அவ்விதமே அல்லியதில்ஷா அனுப்பி இருந்த சேனையையும் தன்னுடன் கூட அழைத்து வந்திருந்தார். மறு முறையும் முன் போலவே சிவாஜி ராஜா வெளியில் புறப்பட்டுப் போர் புரிந்து சைனியங்களைச் சின்னா பின்னமாக்கிவிட்டார். அப்படியிருந்தும் ஜுல்ப்கார் கான் சேனைகளை நிறுத்திப் போர்புரிந்து வந்தார். இவ்விதமாக அவர் தன் சேனையுடனும் அல்லியதில்ஷாவின் சேனையுடனும் பதினாறு (16) தடவை யுத்தத்திற்கு வந்தார்.

இந்தப் பதினாறு தடவைகளிலும் சிவாஜி ராஜாவினால் எதிரியின் சேனைகளனைத்தும் அழிந்தன. இச்செய்தியை எஞ்சியிருந்த சேனைகளின் மூலமாகவும், அல்லியதில்ஷாவின் கடிதத்தின் மூலமாகவும் ஔரங்கசீப் அறிந்து, ஆத்திரமடைந்து, தற்சமயம் சிவாஜி ராஜா எங்கிருக்கிறார் என்று வினவினார். அப்பொழுது அவர் அருகில் இருந்தவர்கள் சொல்லியதாவது:—

"சிவாஜி ராஜா ஜெயவல்லி, சக்ராவதி இப்பிராந்தியங்களுடன் அநேக பாதுஷாவின் கோட்டைகள், நாடுகள் முதலானவைகளையும் பிடித்துக்கொண்டு பன்னால் கோட்டையையும் கைப்பற்றித் தானும் அவ்விடத்திலேயே வாசம் செய்து வருகிறார். அவருடைய சேனாபதியான நேதாஜி என்பவர் பாதுஷாவின் இடங்களாகிய (1) கபித்த காம், (2) பந்தர் காம், (3) மல்காம், (4) கெடல், (5) கோகார், (6) துத்தவாட், (7) சூரவட், (8) தாராவட், (9) போர்காம், (10) மதபல், (11) பாணுத், (12) கதம்வட், (13) ஹேறன்வட், (14) ராய்பாக், (15) துமைரிகா,

(16) காட்கிராம், (17) கமலாப்பூர், ((18) சித்ரகூட், (19) காராள் (20) காரயாவ், (21) சாம்காம், (22) சதமிரகட், (23) ஹரித்ரா, (24) க்ஷாஹிவட், (25) ஈவல், (26) கூனிகா, (27) மிரஜே, (28) ஹனுவல்லி, (29) மாதோல், (30) குணிக முதலிய இராஜ்யங்களையும் இன்னும் பல இடங்களையும் பிடித்திருக்கிறார். தவிர, அந்த நேதாஜி பாதுஷாவின் தேசங்களைக் கொள்ளையடித்தும், தீக்கிரையாக்கியும் மிகப் பிரபல மடைந்திருக்கிறார்" என்று அறிவித்தனர்.

இதனை அவர்கள் ஔரங்கசீபிடம் அறிவித்தவுடன், அவர் தன் பிரபுவான சாஸ்தா கானுடன் தன் உயர் குடும்பத்தைச் சேர்ந்த கினரியின் பிரபுவான சர்தார் மூஸேகான் பட்டாணியையும், கோட விட்டல்தாஸ் மராட்டா, பாட்டரு, கிர்ஜாஸல்தான், அமரசிம்ம மராட்டா, கோகாடே, ஷாதிவதிகான், சர்ஜேராவ் மராட்டா, ராஜேபகான், பதல்கான்பட்டான், ராமஸரு மராட்டா, காரதகப் கான், ஜெயமாத, கிருஷ்ண ராஜே, முதலியவர்களையும் அனுப்பினார். அவர்களுக்குக் கொடுத்த உத்திரவு யாதெனில்:—

"சிவாஜி ராஜாவினிடத்தில் நேதாஜி என்பவன், பாதுஷாவின் இடங்களில் செய்யும் தொந்தரவுகள் பதின்மடங்கு அதிகமாகி நமது பிராந்தியங்களில் தீ வைப்பதும், சூரையாடுவதுமாக இருந்து வருகிறது. அதனால் நீங்களும் புனா முதலிய இடங்களில் அவ்விதமே செய்து ஜயவல்லி, சக்ராவதி முதலிய பிராந்தியங்கள் எல்லாவற்றையும் கைப்பற்றி, பன்னாலிக்குச் சென்று சிவாஜி ராஜாவைத் தண்டிக்கவேண்டும்," என்று உத்திரவு கொடுக்கப்பட்டது. அவர்களும் அவ்வாறே தங்களுக்கு இடப்பட்ட உத்திரவிற்கு அதிகமாகவே அநேக இடங்களைக் கொளுத்தியும், கைப்பற்றிக்கொண்டும், சக்ராவதிப் பிராந்தியத்திற்குச் சென்றார்கள். இவ்விதமாக உத்திரவு இடப்பட்டு, பாதுஷாவின் மாமாவாகிய சாஸ்தாகான் புறப்படுகிறார் என்ற செய்தி அல்லியதில்ஷாவிற்குத் தெரிந்தவுடன் அவரும் ஒரு முடிவு செய்தார். அதாவது:—இப்பொழுது பன்னாலில் இருக்கும் சிவாஜிக்குத் தெரிந்ததும், அவர் புறப்பட்டு வந்து சாஸ்தாகானை வரமுடியா

மல் தடுத்து நிறுத்தி விடுவாராகையால் அவரைப் பன்னுலி லிருந்து வெளிக் கிளம்பாதபடி செய்யவேண்டும்" என்று முடிவு செய்து கன்னேலின் ஜோகர்கானுக்குக் கடிதம் எழுதியனுப்பிய தாவது :—"தாங்களும், வல்லிக்கான், பாட்ஷாயிகான், கோர் படே முதலிய பிரபுக்களும், பெரும் படை ஒன்றைக்கொண்டு பன்னுலிற்குச் சென்று போர் செய்து பன்னுலேயும் சிவாஜியை யும் கைப்பற்றி வரவேண்டியது" என்று எழுதியனுப்பினுர்.

அக்கடிதம் ஜோகர் கானுக்குக் கிடைத்தவுடன் மிக்க விரை வில் ஒரு சேனையையும், பிரபுக்களேயும் சேர்த்துக்கொண்டு பன் னுலில் இறங்கி, அக்கோட்டையை ஐந்து மாதங்கள் வரை முற் றுகை இட்டிருந்தார். அவ்விதமிருந்தும் சிவாஜி ராஜா எதிர்த் துச் சண்டை செய்துகொண்டிருந்தார். சாஸ்தாகான், ஔரங்க சீபிடமிருந்து கிளம்பியவர், சக்கராவதி பிராந்தியத்தில் சங்காம துர்க்கத்தைச் சுற்றி வளேத்துக்கொண்டு சண்டை செய்து கொண்டிருந்தார். அங்குள்ள சிவாஜியின் பிரதிநிதி சஸ்தா காணேக் கொல்லாமலேயே பெருந் சண்டை செய்து வந்தார். இவ்விதம் சிவாஜி ராஜா ஐந்து மாதங்களாகப் பன்னுலில் ஜோகர் கானின் முற்றுகையில் அகப்பட்டு யுத்தஞ் செய்துவரும் பொழுது, ராஜ மாதா ஜிஜாயி ஆவு சாஹேபும், அரசரும் தனித் தனியாக முற்றுகையிலேயே அகப்பட்டுக்கொண்டார்கள். மேலும் சாஸ்தாகான் சங்ராம்கட் கோட்டையையும் சக்ராவதி யையும் முற்றுகை செய்திருந்தார், அப்பொழுது ஜிஜாயி ஆவு சாஹேபுக்கு சிவாஜி ஒரே மகனுக இருப்பதால் அவரைப் பார்க்க வேண்டுமென்ற ஆவல் ஏற்பட்டது. எவ்வகையிலாவது அவரைப் பார்ப்பது என்று திடம் செய்துகொண்டனர்.

ஜிஜாயி ஆவுசாஹேபு சில சேனேகளேக்கொண்டு சிவாஜி ராஜா வை விடுவிக்கவேண்டும் என்ற எண்ணத்தின்பேரில் பன்னுலிற்குப் போவதற்கு ஆயத்தமானுர். ஆவுசாஹேபு செய்த தீர்மானம் என்னவெனில் :—"சங்ராம் கட், சக்ராவதி துர்க்கம் இரண்டும் சாஸ்தர்கானின் கையில் சிக்கியிருக்கின்றன. மேலும் புனு பிராந்தியத்தைச் சேர்ந்த ஸரல்லி, ஸூப்காம் இவைகளும் முகம்

மதியர்கள் கைவசமாகி யிருக்கிறது. சிவாஜி ராஜாவும் பன்னுல் கோட்டையின் முற்றுகையிலிருக்கிறபடியால் நான் போய்த்தான் அவனை விடுவிக்கவேண்டும்" என்று நிச்சயித்தார். அந்தச் சமயத்தில் சேனுதிபதியான நேதாஜி என்பவர் ஹிலால்கானுடன் வந்து மிக்க விநயத்துடன் நமஸ்கரித்தார். மாதுஸ்ரீ அவ்விருவர்களையும் ஆசீர்வதித்துச் சொல்லியதாவது:— "என் மகனும் உங்கள் எஜமானனுமாகிய சிவாஜி ராஜா பன்னுல் கோட்டையில் சத்துருக்களுடன் போர் புரிந்துகொண்டிருக்கிருர். நீங்கள் இருவரும் வெட்கமின்றி பயந்து, உங்களுடைய உயிரே பெரிதென்று கருதி ஓடி வந்திருக்கிறீர்கள். ஆகையால் நானே சென்று என் மகனை விடுவிக்கப் போகிறேன்," என்று சொன்ன மாத்திரத்தில், சேனுதிபதி நேதாஜி பதில் அளித்ததாவது: "மாதுஸ்ரீயின் புத்திரரும் அரசரிற் சிறந்தவருமான சிவாஜி ராஜா மிக்க சூராக இருக்கிருர். அவருடைய உத்திரவின்பேரில் விஜயகட் கோட்டையை வென்று, இப்பிரதேசத்தில் உள்ள சத்துருக்களுடன் யுத்தஞ் செய்ய வந்திருக்கிறோம். நம் சைனியங்கள் இந்த நிலையில் சத்துருவோடு யுத்தம் செய்து, வென்று கோட்டைகளைப் பிடிக்க மாட்டார்கள். மேலும் பன்னுலுக்குப் போகாவிட்டாலும் தங்களுடைய சம்ரக்ஷணையின் பொருட்டு இவ்விடத்திலேயே இருக்கும்படியாக உத்திரவு கொடுத்திருக்கிருர். அவ்விதமிருந்த போதிலும், நாமே நம் எஜமான் அவர்களிடம் போகிறோம்" என்று ராஜ மாதாவிடம் அறிவித்துவிட்டுத் தாமதியாது உடனே பன்னுல் கோட்டைக்குப் புறப்பட்டார்கள்.

அப்பொழுது சேனுதிபதியுடன் சைனியங்கள் வருவதைக் கேள்வியுற்ற ஜோஹர்கான், அவற்றை எதிர்க்கச் சில சைனியங்களை அனுப்பினுர். அவ்விரண்டு சேனைகளும் வழியில் சந்தித்தன. பெரும் யுத்தம் ஒன்று நிகழ்ந்தது. இந்த யுத்தத்தில் ஹிலால்கானின் மகன் மிக்க பராக்கிரமத்துடன் யுத்தம் செய்து, கடைசியில் காயமடைந்து பயமடைந்தான். அவனை எதிரிகள் பிடித்துச் சென்றனர். இச்செய்தியை அரசரும் கேள்விப்பட்டு மிகவும் விசனமடைந்தார். அவர் இரவில் தூங்கிக்

கொண்டிருக்கும்பொழுது, ஸ்ரீ துளஜா பவானி கனவில் தோன்றி "மகனே! உன் தாய் ராஜ்கட் கோட்டையில் உன்னைப் பார்க்க வேண்டுமென்ற ஆவலினால் மிக்கக் கஷ்டப்பட்டுக்கொண்டு இருக்கிறாள். இப்பொழுதே மாதுஸ்ரீயின் பேட்டியைக் காண ஒரு சிறு படையுடன் போ. சத்துருக்களை நான் மோகிக்கும்படி செய்கிறேன்" என்று சொன்னார். மேலும் "ஜோகர் கானும் எக்காரணத்தைக் கொண்டும் நாசமடைவான்" என்றும் சொல்லி மறைந்தார். இவ்விதம் அறிவித்தவுடன் சிவாஜி ராஜா விழித்துக் கொண்டு ஸ்ரீ தேவியை சாஷ்டாங்கமாக நமஸ்கரித்தார். புனா பிராந்தியம் தற்சமயம் எதிரிகளால் கைப்பற்றப்பட்டிருக்குமாகையால், நாம் இங்கு இருப்பதில் பயனில்லை என்று அறிந்து, திரியம்பக் பாஸ்கர் என்பவரைப் பன்னாலில் வைத்துவிட்டு ஸ்ரீ தேவியின் உத்திரவின்படி ராஜகட் கோட்டை போக நிச்சயித்தார். போகும் பொழுது ஜோஹர்கானுக்கு அறிவித்ததாவது:- "நாம் ராஜகட் கோட்டைக்குப் போவதால் இங்குள்ள நம் சைன்னியங்கள் உங்களுடன் போர் புரியும். ஒருக்கால் சண்டை செய்ய சம்மதமில்லாதிருப்பீர்களாகில் மற்றொரு பெரும் படையுடன் வந்து இருவரும் ஒருவர்க்கொருவர் சண்டை செய்ய நேரிடும்" என்று சிவாஜி ராஜா சொல்லியனுப்பினார். இச் செய்தியைக் கேட்டும், ஜோஹர்கான் கேளாதவர்போல் இருந்தார்.

அதன் பிறகு அரசர் இரவு நேரத்தில் அறுநூறு காலாட் படையுடன் தேரி என்ற வாத்தியத்தை முழங்கிக்கொண்டு, சத்துருக்களுக்குச் சமீபமுள்ள மார்க்கத்தின் வழியாகப் புறப்பட்டுச்சென்றார். அப்பொழுது அந்த சத்தத்தை மேககர்ச்சனை என்று சத்துருக்கள் நினைத்திருந்தார்கள். அரசர் மிகவும் பயங்கரமான காடுகளின் வழியாக ஐந்து ஊர்களை மிக்க கஷ்டத்துடன் கடந்து விசால்கட் என்ற கோட்டையை வந்தடைந்தார். அதன் பிறகு இச்செய்தியை ஜோஹர்கான் கேள்வியுற்று, தாம் முற்றுகை யிட்டிருந்தும் நம்மை எவ்விதமோ ஏமாற்றிவிட்டுப்போய்விட்டார் என்று திடுக்கிட்டவராய் மஹசூத் என்னும் சேனாதிபதியுடன் சில சேனைகளைக் கொடுத்து அரசரைப் பிடித்துவரும்படியாக

அனுப்பினர். மஹருத் அங்கிருந்து போகும்பொழுது வழியி லுள்ள சேற்றில் சில சைனியங்கள் புதைந்துவிட்டன. மீதியுள்ள சேனைகளுடன் கோட்டைக்குச் சமீபம் போய்ச் சேர்ந்தார். இவர் விசால் கோட்டையை வந்து அடைவதற்கு முன்பே பள்ளி வனத்தின் அரசராகிய ஜஸ்வந்த்சிங், சிருங்கார்பூரின் அரசராகிய சூர்ய ராஜா, இவ்விருவரும் ஜோஹர் சொல்லியனுப்பியபடி விசால் கட்கோட்டைக்குச் சமீபத்தில் யுத்தம்செய்து தோல்வி யடைந்தார்கள்.

அவர்கள் மஹருதும் வந்த செய்தியை அறிந்து, அவரோடு சேர்ந்துகொண்டு மூவரும் விசால்கட் கோட்டையை முற்றுகை யிட்டனர். சிவாஜி ராஜா பெரும் போர்புரிந்து விரோதிகளை வென்றார். அங்கிருந்து புறப்பட்டு ராஜகட்டிற்கு வந்து சேர்ந்து, அங்கு தன் அன்னையை சாஷ்டாங்கமாக நமஸ்கரித்து நடந்த வரலாற்றை யெல்லாம் அறிவித்து அங்கேயே ஒரு நாள் தங்கி யிருந்தார். மஹருத் மிக்க அவமானம் அடைந்தவராய் உயிருடன் ஜோகர்கானைப்போய் அடைந்தார்.

இச்செய்தியை டில்லியதிபதியின் மாமனாகிய சாஸ்தாகான் முதலியவர்கள் கேள்வியுற்றுத் தங்கள் எண்ணம் நிறைவேறுவதில் சந்தேகங்கொண்டார்கள். இவ்விதமிருக்க, சிவாஜி ராஜா யோசனை செய்து திரியம்பக் பாஸ்கரருக்கு உத்திரவிட்டதாவது: "பன்ஹல் கோட்டையை முகம்மதியரிடம் ஒப்படைத்துவிட்டுத் தாங்கள் இவ்விடம் வந்துசேரவேண்டியது. அதற்குப் பதிலாக அலியதில்ஷாவிடமிருந்து வேறு கோட்டைகளை அடையலாம். தற்சமயம் நாம் இரு இடங்களிலும் யுத்தம் செய்வதென்பது முடியாத காரியமாதலால் உடனே புறப்பட்டு வந்துசேர வேண்டியது" என்ற உத்திரவின்பேரில் கோட்டையை ஜோகர் கானிடம் ஒப்படைத்துவிட்டு, அவருடைய பேட்டி கண்டு, அவ ரிடமிருந்து பல சன்மானங்களைப் பெற்று, அரசரிடம் வந்து சேர்ந்தார்.

இதைக் கேள்வியுற்ற அலியதில்ஷா, ஜோகர்கான் சிவாஜி ராஜாவிடமிருந்து லஞ்சம் வாங்கிக்கொண்டிருப்பதாக அனுமா

னித்து, ஜோகர்கானுக்கு "சிவாஜி ராஜாவிடமிருந்து பெற்ற லஞ்சத் திரவியத்தை அனுப்பிவிடு. இல்லாவிடில் நீ தண்டனைக்குள்ளாக்கப்படுவாய்" என்று கடிதம் எழுதியனுப்பினர்.

இக்கடிதத்தைப் பார்த்த ஜோஹர்கான் மன வருத்தங்கொண்டவராய் தன் சைனியத்தை அழைத்துக்கொண்டு கர்ணபுரத்திற்குப் புறப்பட்டுப் போய்விட்டார். இவ்விதம் அவர் சென்றதை அறிந்த அல்லியதில்ஷா, தன்னிடத்தில் அவருக்குச் சிறிதுகூடப் பயமில்லாதுபோனதைப்பற்றி த்வேஷம்கொண்டவராய் அவரிடம் தன்னுடைய சில வீரர்களை அனுப்பினர். அவர்கள் ஜோஹர்கானுக்கு விஷத்தைக்கொடுத்துக் கொன்றுவிட்டார்கள்.

சிவாஜி ராஜா ராஜகட் கோட்டையில் இருக்கும்பொழுது, முகம்மதியர், சக்ராவதி, கங்கராமதுர்க்கம் முதலிய இடங்களில் சண்டைசெய்து அவைகளைக் கைப்பற்றிவிட்டார்கள் என்ற சமாசாரத்தைக் கேள்விப்பட்டுத் தன் மந்திரியை அழைத்து, "இப்பொழுது முகம்மதியரிடம் யுத்தத்திற்குப் போவதாய் இருந்தால் மிக்கத் திரவியம் வேண்டும். அதற்காக இன்னும் பல இராஜ்யங்களை ஜெயித்துவரவேண்டும்" என்று அறிவித்தார். அப்பொழுது அவருடைய மந்திரி "மஹாராஜ்! தாங்கள் சொல்லும் ஏற்பாடு முற்றிலும் சரி. போருக்குப் புறப்படவேண்டியதே. ஆனால் டில்லி அதிபதியின் மாமன் தற்பொழுது புனாவில் இருக்கிறார். தாங்கள் ராஜகட் கோட்டைக்கு வந்த செய்தியை அறிநதவுடன் நம் இராஜ்யமாகிய சிம்மபர்வத பிரதேசத்தை ஆக்ரமிக்கும்பொருட்டு காரதலப் என்பவருடன் சில சைனியங்களைக்கொடுத்து அனுப்புவதாக நிச்சயித்திருக்கிறார். ஆகையால் அம்மார்க்கத்தைத் தடுக்கவேண்டும்," என்று அறிவித்தார். அதை அரசர் அங்கீகரித்துத் தன் சைனியங்களுடன், புறப்பட்டு முதன்முதலாக ஜயவல்லிப் பிரதேசத்திற்குச் சென்று, அதன் கீழ்ப்பாகத்திலும் உட்புறத்திலும் உள்ள சாடுகளில் ஆட்களை ஒளித்துவைத்தார். அதன் பிறகு காரதலப்கான், அமரசிம்மன், ராஜா வியாக்கிரி, ஜஸ்வந்த், சூர்ய ராஜா, கோகாடே, மித்ரஸ்

நேஹறன், முதலியவர்கள் தங்களுடைய பூரா சைனியங்களுடன் பீமபூர், கல்யாணபுரம், பனவல்லிபுரம், கச்சபதேசம் முதலான இடங்களை அடைந்து அவைகளைத் தங்கள்வசமாக்கிக்கொண்டும், லோஹாதி என்ற காட்டின் மார்க்கமாக சிம்மபர்வதத்திலிருந்து இறங்கி அதன்கீழ் உள்ள காட்டில் சத்துரு சேனைகளால் சூழப் பட்டிருப்பதை அறியாமல் இரண்டு மூன்று நாட்கள்வரை வாசம் செய்துவிட்டு, அப்பாலுள்ள இடங்களையும் பிடித்துக்கொள்ளும் பொருட்டுப் புறப்பட்டார்கள் புறப்பட்டதும் அவர்கள் சிவரஜி ராஜாவால் தகையப்பட்டார்கள். இரண்டு பக்கங்களிலும் இருந்த இராஜ சைனியங்களும் அவர்களைச்சுற்றி வளைத்துக்கொண் டனர் உம்பர்காம் காட்டில் ஒரு பெரும் யுத்தம் நிகழ்ந்தது. இருதிறத்தாரும் யுத்தம் செய்யும்போது யவனர்களின் சைனி யம் யுத்த சக்தியை இழந்துகொண்டே வந்தது. அப்பொழுது ராஜா வியாக்ரி என்னும் பிரபு, காரதலப்கானைப் பார்த்து, "இக் காட்டில் டில்லி அதிபதியின் சைனியங்கள் முழுவதையும் அதம் செய்ய நினைக்கிறீர். சிவாஜி ராஜா உம்மை உயிருடன் விடப்போவதில்லை, ஆகையால் அவரிடம் சென்று சரண்புகுந்து இங்கிருந்து நழுவிப்போவதே மேல்" என்று சொல்லியவுடன், அந்தான் யுக்தம் எனக் கருதிய கார்தலப்கான் தனக்குக்கீழிருந்த சிப்பந்தியொருவனை சிவாஜி ராஜாவிடம் அனுப்பி நம்பிக்கை பெற்று அவ்விடம் வந்துள்ள அரசர்கள் எல்லோரும் தங்களிடத் திலுள்ள எல்லாவற்றையும் சிவாஜி ராஜாவுக்குக் கொடுத்துவிட்டு, சாஸ்தாகானிடம் புறப்பட்டுச் சென்றார்கள்.

அதன்மேல் சிவாஜி ராஜா மிகவும் சந்தோஷமடைந்து, எதிரிகளால் கொடுக்கப்பட்ட சகல சைனியங்கள், பொருள்கள் எல்லாவற்றையும் பெற்றுத் தன் மந்திரி நேதாஜியுடன் ஆலோ சனை செய்து மறுபடியும் முகம்மதியர் வசமுள்ள ராஜ்யத்தைக் கைப்பற்றும்பொருட்டு, தாளியபுரத்திற்குச் சென்று அத்தேசத் தைக் கைப்பற்றிக்கொண்டு, பல்லிவனப் பிராந்தியத்தியத்திற்குச் சென்றார். ஜஸ்வந்த் என்பவர் அத்தேசத்தின் அரசர். முன்பு சிவாஜி ராஜாவுக்கு பயந்து சிருங்கார்ப்பூர், பிரபாவளி பட்டி னத்து பிரபுவான சூர்ய ராஜாவிடம் ஓடிப்போய் இருந்தார்.

அந்த அரசரும் இவரைக் காப்பாற்றி வந்தார். அவர் முன்பு அபராதியாக இருந்தும், பராதீனராய் இருந்தமையால், அவர்மீது உள்ள குற்றத்தை சிவாஜி ராஜா பாராட்டவில்லை. சித்திரபுளினம் என்னும் கோட்டைக்குச் சென்று, அங்குள்ள பாசுராம சுவாமியை தரிசித்து அவரை நன்கு பூஜித்து அவருடைய அருளையும் பெற்று அப்பிராந்தியங்களில் வரவேண்டிய கப்பங்களைப் பெற்று, பிராமணர்களுக்கு அநேக தான தர்மங்களைச் செய்துவிட்டு சங்கமேஸ்வரம் என்னும் கோட்டையை வந்தடைந்தார். அங்குள்ள முகம்மதியர்கள் முன்னடியே சிவாஜி ராஜாவுக்கு பயந்து ஓடிப்போய்விட்டார்கள். அத்தேசத்தையும் கைப்பற்றிக்கொண்டு அவ்விடத்திலேயே ஜஸ்வந்த் என்பவருடனும், பிராமண மலசூர் என்ற வம்சத்தைச் சேர்ந்த நீலகண்ட ராஜாவின் மகனுடனும், ஜெயிக்கப்பட்ட மற்றவர்களுடனும், சங்கமேசுவரம் என்னும் இடத்திற்கு வந்துசேர்ந்தார். அதன் பிறகு சிவாஜி ராஜா சூர்ய ராஜாமீது தயைகூர்ந்து சங்கமேஸ்வரத்தில் இருக்கும் தன் சைனியத்தை தன்னுடையதாகவே கருதலாமென்றும், எக்காரணத்தைக்கொண்டும் நேர்மையைத் தவறாது நடந்து வரவேண்டியது என்றும், தனக்கு சமயத்தில் உதவிசெய்யும்படியாகவும் அறிவித்தார். மேலும் அங்குள்ள அரசர்களுக்கெல்லாம் அபயமளித்தும், ராஜபுரத்திற்குச் சேனையை அனுப்பி அங்கிருந்துகொண்டே சமுத்திரதீரத்திலும் தீவுகளிலும் வசித்துக்கொண்டு கப்பல் வியாபாரம் செய்துவருகிற ஐரோப்பியர்களையும், மற்ற அரசர்களையும் தன் வசப்படுத்திக் கொண்டு, அவர்களிடமிருந்து அநேக கப்பத் தொகைகளையும் பெற்றார். மேலும் ராஜபுரியில் இருக்கும்பொழுது, மை போட்டுப் பார்க்காமலே அவருக்கு மோஹராக்கள் நிறைந்த பாத்திரங்கள் புதையலாகக் கிடைத்தன. இன்னும் அந்த தேசாதிபதிகளிடமிருந்து அநேகவிதமான பொருள்களையுங் கப்பமாகப் பெற்றார்.

அப்படிப்பெற்ற பொருள்களின் விபரம்:—தங்கம், வெள்ளி, எஃகு, ஈயம், செப்பு, இரும்பு, காரீயம், வெண்கலம், மேற்கு சமுத்திரத்தில் கிடைத்த தங்க மணல், முத்துக்கள், மரகதம், பத்மராகம், வைரம், பவழம், அரக்கு, கை ஆபரணங்கள்;

வெண்சாமரம், மயில் தோகை, தூரதிருஷ்டிக் கண்ணுடிகள், இன்னும், மருந்துச்சரக்குகளும், வாசனைத்திரவியங்களுமாகிய ஓமம், வெட்டிவேர், சவ்வியம், சிவப்பு லோத்திரம், குங்கிலியம், குந்துருக்கம்பிசின், மஞ்சிட்டி, சிந்தூரம், பாதரஸம், அரிதாரம், வேறு சில வாசனை சாமான்கள், வாண கந்தகம், கோரோசனை, அபிரேகம், பச்சைநாபி, இன்னும் வேறு சில விஷ வஸ்துக்களும், விஷ பரிகாரமான வஸ்துக்களும், ஜரிகை வஸ்திரங்களும், சால்வைகளும், பட்டு வஸ்திரங்களும் இவற்றைத் தவிர அநேக அழகிய நுட்பமான சாமான்களும், அவர்களிடம் பெற்று அவை களைத் தன் பாதுகாப்பின்கீழ் வைத்தார். அதன் பிறகு, சட வல்லி, சமதள், ஹரிச்சரி, வைகநாத், குதவட்கேலா, வல்லீகம், சாணவல்லிகா, நாதவாட் இந்தப் பிரதேசங்களிலிருந்தும், தாவே, சாம்வாலா, வடசார்பட்டணம் இந்த ராஜ்யங்களின் அரசர்களிட மிருந்தும் கப்பத் தொகையைப் பெற்று, எல்லாத் தேசத்தையும், தன் வசப்படுத்திக்கொண்டு ராஜபுரத்திலேயே இருந்தார்.

இவ்விதமிருக்கும்பொழுது, அல்லியதில்ஷா சிவாஜி ராஜா வைத் துன்புறுத்த எண்ணி சூர்ய ராஜாவிற்கு எழுதியனுப்பிய தின்பேரில் அவர் சங்கமேசுவரத்தில் அவரை இரவில் வழி மறித்தார். அவரை மல்லசூர், தன் சாமர்த்தியத்தைக்கொண்டு ஒரு பெருஞ் சண்டை செய்து துரத்தியடித்தார். உடனே சிவாஜி ராஜா ராஜகட்டிலிருந்து சங்கமேசுவரத்திற்கு வருகிறுர் என்ற செய்தியைக் கேள்விப்பட்டு மல்லசூர் என்பவர் இராஜ சமுகத் திற்கு வந்துசேர்ந்தார். அப்பொழுது நீலகண்ட ராஜாவின் மகன் தாஜுஜியின் சாமர்த்தியத்தைப்பற்றி அரசரிடம் தெரிவித்தார். இதைக் கேள்வியுற்று அவருக்கும் மற்றவர்க ளுக்கும் ஏராளமான சன்மானங்களையும் வழங்கியதோடு சூர்ய ராஜாவின்மீதுள்ள குற்றத்தையும் மன்னித்துவிட்டார். மறுபடி யும் பெரும்பலத்துடன் பல்லிவனத்தை கைப்பற்றும்பொருட்டு போவதாக சூர்ய ராஜாவுக்கு தெரிவித்து மேலும் அறிவித்த தாவது:—“நீர் ஒரு குற்றவாளியாக இருக்கிறீர், உம்மை மன்னித்தும் உமக்கு உயிர்ப்பிச்சை அளித்தும் இருக்கிறேன். ஆகையினல் நீர் எந்த சமயத்திலும் முன்ஜாக்கிரதையாக இருக்க

வேண்டும்" என்று சொல்லியனுப்பினர். அதைக் கேட்டுக் கொண்டு, தானும் வருவதாகச் சொல்லியனுப்பினர். ஆனால் சொன்னபடி அவ்விடம் போகவில்லை. அரசர் பல்லிவனத்திற்குச் சென்று அந்த இராஜ்யத்தையும் கோட்டைகள் எல்லாவற்றையும் தன் ஸ்வாதீனப்படுத்திக்கொண்டு அங்குள்ளவர்களுக்கு அபய மளித்து, முன்னைவிட இப்பொழுது அதிக ஜனங்கள் வந்து குடியேறும்படி வசதிகள் உண்டாக்கினர். அங்கு சிரதுர்க்கம் என்ற ஒரு மலை இருந்தது. அதன்மேல் ஒரு நூதனமான கட்டிடத்தைக்கட்டி அதற்கு மண்டத்கட் என்று பெயர் வைத்து, அங்கு சாமர்த்தியசாலியான ஒரு அதிகாரியை நியமித்து, சில சைன்னியங்களையும் அப்பிரதேசத்தைக் காப்பாற் றும்பொருட்டு வைத்துவிட்டு, சிருங்கார்பூரைக் கைப்பற்ற வேண்டும் என்று மிக்க கோபத்துடன் பதினையாயிரம் சைனி யங்களுடன் புறப்பட்டார். முன்னடியே சிருங்கார்பூரைக் கைப் பற்றுமல் தற்காலம் கோபம்கொண்டதற்கு காரணம் என்ன வென்றால், சிவாஜி ராஜா ஜயவல்லி என்ற ஊரை ஆளுவதற்காகப் பிறந்த கடவுளின் அவதாரம் என நம்பி சூர்ய ராஜா தன்னை மஹாராஜாவின் கிரய புத்திரன் என்று சொல்லி சரணடைந் திருந்தார். அநேக அரிய சேவைகளையும் புரிந்துவந்தார். பிறகு விதிவசத்தின் காரணமாக எதிரிகளின் துர்ப்புத்தியைக் கேட்டுப் பகைமையைச் செய்ய ஆரம்பித்தார். அப்பொழுதுங்கூடக் குற்றத்தை மன்னித்து அழைப்பு அனுப்பியும் வருவதாகச் சொல்லி, வராமல் இருந்ததால், சிவாஜி ராஜாவிற்கு மிக்க கோபம் ஏற்பட்டது. அவர் சிருங்கார்வனத்தின் சமீபம் வந்துசேர்ந்தார். இச்செய்தியை சூர்ய ராஜா கேள்விப்பட்டு முதலில் தன்னுடன் ஒரு சைனியத்தை அழைத்துக்கொண்டு வந்தவர், பிறகு சிவாஜி ராஜா தற்சமயம் நேரே பல்லிவனத்திற்குப் போய்விட்டபடியால் இனிமேல் நம்மீது யுத்தத்திற்கு வரமாட்டார் என்று நினைத்து எல்லோருக்கும் அனுமதி அளித்து அனுப்பிவிட்டார்.

பிறகு தன் சிநேகிதர்களிடம் ஆலோசனை செய்து சிவாஜி ராஜா இனி இவ்விடம் வரமாட்டார், என்று சொல்லிவிட்டுப் பல படைகளுடனும் ஓடிப்போய்விட்டார். அப்போது கடினமான

காட்டுப்பாதையில் வந்துகொண்டிருந்த் சிவாஜி ராஜா இந்தச் செய்தியைக் கேள்விப்பட்டு மிக்க விரசமடைந்தவராய் சிருங்கார்ப் பூரைக் கைப்பற்றி அங்குள்ளவர்களுக்கு நம்பிக்கை ஏற்படும்படி செய்து அநேக பிரபல பிரஜைகளாகிய சகல ஜாதியினரையும் எல்லா வேலைகளிலும் அமர்த்தி, திரயம்பக் பாஸ்கர ராயருக்கு பிரபாவளி என்ற இராஜ்யத்தைக் கொடுத்தார். இதற்குள்ளாக, வேனிற் காலமும் வந்ததால் சிவாஜி மகாராஜா நானாவித சீத உப சாரங்களை அனுபவித்தவராய் மிக்க மகிழ்ச்சியுடன் சிருங்கார்ப் பூரில் வசித்தார். அதன் பிறகு அவர் திரும்ப பன்னலிற்கு வந்து, அதைக் கைப்பற்றிக்கொண்டு, அங்கிருந்து மேலும் தக்ஷிண பிராந்தியத்தில் உள்ள பெங்களூரையும், சந்தி பிராந்தி யத்தையும் கி. பி. 1677-ம் வருடத்தில் கைப்பற்றினர். அந்த சந்தியரசனின் ஆளுகையின்கீழ் பிரபலமடைந்த பந்தர்பூர் என்ற பட்டணம் பிரஞ்சுக்காரர்கள் பழக்கத்தில் இருந்தது. 1680-ம் வருடத்தில் அந்தப் பிரஞ்சுக்காரர்களிடம் சிவாஜி ராஜா ஒரு உடன்படிக்கை செய்துகொண்டு, அங்கிருந்து மேலும் பல இராஜ் யங்களைக் கைப்பற்றிக்கொண்டு புனு பிராந்தியத்திற்குச் சென்றார்.

அங்கு சில நாடோடி ஜனங்கள் இருந்தார்கள். அவர்களைக் தண்டித்தும் சரணடைந்தவர்களை அங்கீகரித்தும், அவர்களில் இருப்பமுள்ளவர்களை வேலையில் அமர்த்திக்கொண்டும் அங்குள்ள இடங்களை எல்லாம் பந்தோபஸ்து செய்துகொண்டார்.

அதன் பிறகு சக்ராவதி சங்கராமதுர்க்கம் என்ற இடங் களிலும் படையை வைத்தார். இவ்விதம் எல்லா இடங்களையும் ஒருவித தொந்தரவுகளின்றிச்செய்துவிட்டு புனு பிராந்தியத்தில் வந்து தங்கியிருந்தார். அப்போது டில்லியதிபதியும், அல்லிய தில்ஷாவும் சிவாஜி ராஜாவைப்பற்றிப் புகழ்ந்து பேசிக்கொண்ட தாவது :—

சிவாஜி ராஜா இயற்கையிலேயே ஒரு சூரனுகவும் ஈட்டி, கேடயம், பட்டாக்கத்தி முதலியவைகளை எல்லாம் சண்டைகளில் உபயோகிப்பதில் வல்லவனுகவும் இருக்கிறார். கம்பியைக்கொண்டு

செய்த ஈட்டியைப்போன்ற ஒரு நூதனமான ஆயுதத்தைக் கண்டுபிடித்தும் இருக்கிறார். இரண்டாவதாக, அவர் மிகுந்த செல்வத்தையும் சேர்த்துவிட்டார். ஒவ்வொரு வேலையையும் தானே நின்று மிக்க பிரயாஸையுடன் செய்பவராகவும் இருக்கிறார். இதைத்தவிர எல்லோராலும் நன்கு மதிக்கப்பட்டும், பெரும் புத்திமானுகவும் தைரியசாலியாகவும் இருக்கிறார். இராஜ்யத்தை வகித்து நடத்தும் விஷயத்தில் சாம, தான, பேத, தண்டம் என்ற நான்கு உபாயங்களையும் சமயமறிந்து செய்பவராகவும், சாதாரணமாக எப்பேர்ப்பட்ட பெரிய காரியங்களையும் மிக்க சிரமத்துடனும் முயற்சியுடனும் முற்றிலும் ஆராய்ந்து அறிந்து செய்பவராகவும், பெரும் நீதிமானுகவும், தயாள குணமுள்ளவராகவும், தன்னை அண்டினவர்களைக் காப்பாற்றும் காருண்யமுள்ளவராகவும், இருக்கிறார். மேலும் அழகிலும் அழகிற்கேற்ற குணத்திலும் பரிபூரணமாயிருக்கிறார். அதுமட்டுமல்லாமல் கடவுளின் வரப்பிரசாதம் பெற்றவராகவும் இருக்கிறார். அதன் காரணமாக எதிர்பாராத இடங்களில் அவருக்கு அநேகப் புதையல் முதலிய பொருள்கள் கிடைக்கின்றன. சத்துருக்களின் இலக்ஷக்கணக்கான சேனையின் நடுவில் சிவாஜியின் குறைந்த சைனியம் ஹரஹரமகாதேவ் என்று சப்தம் செய்து தாக்கியவுடன் எதிரி சைனியங்கள் எல்லாம் சின்னுபின்னமாகி விடுகின்றன. இவ்விதமான அரசனை வெல்லுவது முடியாத காரியம். மேற்கொண்டு சிநேகத்தினுல் தனதாகச்செய்ய முயற்சித்தால் அது நமக்குத் தாழ்மையைத் தரும். அப்படியின்றி சிவாஜி ராஜாவின் எதிராகச் சென்று யுத்தம் செய்யப் பிரயாஸைப்பட்டால் நம்முடைய சேனையின் அழிவும், பொருள் சேதமும் அடைவோம். அதைவிட நம்மிடத்தில் நாமிருப்பது மேல்" என்று அலியதில்ஷாவும் ஔரங்கசீப்பும் அவரவர்கள் இடங்களில் இருந்துவிட்டார்கள்.

ஒருசமயம் டில்லி அதிபதி ஔரங்கசீப் தன் சேனையுடன் புறப்பட்டுத்தானே சிவாஜியுடன் யுத்தஞ்செய்ய எத்தனிக்கையில், அவர் சேனைகள் எல்லாம் சிவாஜி ராஜாவின் பராக்கிரமத்தை நினைத்து பயந்தார்கள். இதைப்பார்த்து மன வருத்தமடைந்து

அவர் படைகளின்மேல் மிகவும் கோபித்துக்கொண்டு போகும் பொழுது, ஒரு பிரதேசத்தில் உள்ள நதியில், தான் சவாரி செய்த குதிரைக்குத் தானே தண்ணீர் அருந்தவைத்தார். அப்பொழுது அந்தக் குதிரை ஓர் தடவை நன்றாகத் தண்ணீர் அருந்திவிட்டுத் திரும்பத் தண்ணீர் குடிப்பதற்காகத் தலையைக் குனிந்து வாயைத் தண்ணீரின் அருகில் கொண்டுபோகும்போது மிரண்டு தண்ணீருக்கப்பால் துள்ளிக் குதித்து ஆற்றின் கரைக்கு வந்தது. பிறகு தண்ணீரைக்குடிக்க மறுபடியும் அணுகும்போது தண்ணீர் குடிக்கவில்லை. அப்பொழுது பாதுஷா குதிரையின்மீது உட்கார்ந்திருந்தார். அவர் மிக்க ஜாக்கிரதையுடன் இருந்து கொண்டு தன் குதிரையைப்பார்த்து "இங்கும் சிவாஜி வந்திருக்கிறான் என்று பயப்படுகிறாயா?" என்று சொல்லிக்கொண்டே தன் படைகளை நோக்கினார். அவர் படைகளின் நோக்கத்தை யறிந்து அவ்விடத்திலேயே முகாம் செய்து சிவாஜி ராஜாவை உயிருடன் பிடித்துவிடவேண்டும் என்று மிக்கப் பிரயத்தனப் பட்டார். அது தன்னால் சாத்தியப்படாததினால் அவருடைய முகத்தை எழுதிக்கொண்டு வந்தாகிலும் பார்க்கவேண்டும் என்று அதற்குத் தகுந்த சித்திரக்காரனை அனுப்பிவிட்டுத் தான் அங்கிருந்து மனமுடைந்து தன் இருப்பிடத்தை அடைந்தார். அவ்வாறே ஒரு சித்திரக்காரன் அங்கு வந்து அநேக நாட்கள் வரை சமயம் வாய்க்கும் என்று எதிர்பார்த்துத் தங்கியிருந்தான்.

ஆனால் அரசரின் நடவடிக்கை, அவரிருக்குமிடம் முதலியவைகளைப்பற்றி ஒன்றும் சரிவரத் தகவல் கிடைக்காததினால் இருந்த இடத்திலேயே கொஞ்சகாலம்வரை தங்கும்படி ஏற்பட்டது. ஒரு சமயம் அரசர் ஒரு தேசத்திற்குப் போவதாகக் கேள்விப்பட்டுக் காத்திருந்தகாலத்தில் அப்பாலுள்ள ஒரு பிரதேசத்தில், இருபது முப்பது ஊர்கள் பல்லக்கைகொண்டு கடந்து அதற்கப்பால் இருப்பதாகக் கேள்விப்பட்டான். உடனே அவன் அவ்விடத்திற்குச் சென்று விசாரித்ததில் "சிவாஜி ராஜா இந்த தேசத்தைப் பிடித்தார். அந்த ராஜ்யத்தை கைப்பற்றினார். இந்த இடத்தை முற்றுகை இட்டிருக்கிறார். அப்பாலுள்ள பிரதேசத்தின் மீது படை எடுத்திருக்கிறார்," என்று இவ்விஷயங்களைக்

கேள்வியுற்றதைத் தவிர அரசன் அவனுடைய கண்ணில் தென்படவே இல்லை. இவ்விதம் அநேக நாட்கள் சுற்றிக்கொண்டிருக்கும்பொழுது, ஒரு நாள் பெருங்காவலுடனும் மூன்று லக்ஷம் படைகளுடனும் நடு நிசியில் சிவாஜி ராஜா ஏதோ ஒரு இராஜ்யத்தைப் பிடிக்கும் உத்தேசத்துடன் மிக்க விரைவாகப் போகும்பொழுது அந்த சித்திரக்காரன் பார்த்தான். அவன் பார்த்தபொழுது உள்ள நிலை என்னவெனில், சிவாஜி ராஜா குதிரையில் சவாரி செய்துகொண்டிருந்தார். தலையில் ஜரிகைக் குல்லாயும், இடுப்பில் பாதிக்கால் சட்டையும், செருப்பும் குடையும், மெத்தையினால் தைக்கப்பட்ட அங்கியும், அணிந்திருந்தார். அப்போது காக்காய்ச் சோள வயலில் போய்க்கொண்டிருந்தார். கை ஈட்டியைத் தோளில் வைத்து அதைத் தலையால் அழுத்திக் கொண்டு, காக்காய்ச் சோளத்தின் கதிர்களைப் பிடுங்கி அவற்றைத் தேய்த்துத் தின்றும், அதன் தட்டைகளைக் குதிரையின் வாயில் கொடுத்துக்கொண்டும் இருந்த சந்தர்ப்பம். அதை அந்த சித்திரக்காரன் பார்த்து அதே நிலையில் அவருடைய உருவத்தை எழுதி ஔரங்கசீபிடம் கொடுத்தான். அவர் அதைப் பார்த்து மிக்க ஆச்சரியமடைந்தார். சிவாஜி ராஜா, நீதியுடையவராயும் லக்ஷம் போர் வீரர்களுடன் கூடிய பிரபுவாகவும், திரண்ட செல்வத்தையுடையவராகவும் இருந்தும், இராஜ்ய விவகாரங்களைச் சாதிப்பதின் பொருட்டு ஒரு இடத்தில் இறங்கி, சிற்றுண்டி அருந்துவதற்குள் காரியங்கள் கெட்டுவிடும் என்றும், அருகில் இருந்த பிரபுக்கள் காரியங்களைச் செய்யத் தடுமாறுவார்கள் என்றும் நினைத்துச் சோளத்தின் கதிர்களைத் தேய்த்துத் தின்று அதன் சக்கையைக் குதிரைக்குக் கொடுக்கிறார். இப்படிப்பட்ட அரசன் கைதேர்ந்தவராகவும், மிக்க புத்திசாலியாகவும், முயற்சியுடன் பிரயாசைப்படுபவராகவும், இருப்பார் என்றும் எண்ணினார். இவருடைய விஷயத்தில் எதிலும் பிரயாசையுடன் தலையிடுவதென்பது வீண்தான் என்று நிச்சயித்து சும்மாயிருந்து விட்டார். சிவாஜி ராஜரோ அநேக இராஜ்யங்களைப்பிடித்து, ஏராளமான பொருள்களைச் சம்பாதித்து, கடவுளின் வரப்பிரசாதத்தினால் பெரும் நிதிகளைத் திரட்டிப் பெருமிதமான பொருள்களை ஒன்று திரட்டிய பிறகு தன் பெயரை இன்னும் எம்முறையில் பிரசித்தி

செய்வதென்று யோசித்துத் தனக்கு உகந்த இடங்களில் மலைகளின்மீது சிவகட், மண்டனகட் முதலிய முன்னூற்றறுபது கோட்டைகளும் கட்டினர்.

அதன் பிறகு சிவாஜி ராஜா, தன் மூத்த சகோதரர் சம்பாஜி ராஜாவின் மகன் உமாஜி ராஜாவையும், சம்பாஜி ராஜாவின மனைவிகளான ஜெயந்திபாயி, கௌரிபாயி, பார்வதிபாயி இவர்களையும் உமாஜி ராஜாவினுடைய மனைவி சௌ. சகுபாயி சாயேபையும் ராஜபூர் என்ற ராஜ்யத்தில் வைத்தார். பிறகு உமாஜி ராஜாவின் மனைவி சக்குபாயிக்கு பர்சோஜி ராஜா பிறந்தார். அதன் பிறகு சிவாஜி ராஜாவின் மூத்த மாற்றாந்தாய் மாதுஸ்ரீ துகாயிஆவு சாயேபிற்குப் பிறந்தவராகிய ஏகோஜி மகாராஜா அவர்களுக்கு, ஷாஹஜி ராஜாவின் மூத்த மனைவியின் சந்ததியானதால் தன் குலதெய்வத்தையும் தன்னுடைய சொந்த முதல் விருதுகளையும் அல்லியதில்ஷாவினால் ஷாஹஜி ராஜாவுக்குக் கொடுக்கப்பட்ட வெகுமதிகளில் உள்ள விருதுகள் எல்லாவற்றையும் கொடுத்து குதிரையின்மீது வைக்கும் அம்பாரி என்ற ஆசனத்தையும் கொடுத்து அவருடைய மனைவிகளான உங்கதீபாபாயி ஆவு சாயேபு, சௌபாக்கியவதி மாதுஸ்ரீ சயீபாயி சாயேபு சௌ. மாதுஸ்ரீ அனுபாயி சாயேபு இம்மூவர்களுடன் சில படைகளும் கொடுத்துப் பெங்களூருக்கு அனுப்பினர்.

அவர் பெங்களூரிலேயே ராஜ்யபாரம் நிர்வகிக்கும்பொழுது சாலிவாகன சகம் 1593 பரிதாபி வருடம் ஏகோஜி ராஜாவின் மனைவி சௌபாக்கியவதி தீபாபாயி சாயேபிற்கு முதன்முதலாக மூன்றாவது ஷாஹஜி ராஜா பிறந்தார். இச்சந்தர்ப்பத்தில் அல்லியதில்ஷா எண்ணியதாவது :— "சிவாஜி ராஜா பிரபலமடைந்து இராஜ்யங்கள் எல்லாவற்றையும் பிடித்து முடித்து விட்டார். அவரை அழித்துவிடவேண்டுமென்று நானும் ஔரங்கஜேப் பாதுஷாவும் பல சண்டைகள் செய்தும் அநேக பகீரதப் பிரயத்தனங்களைச் செய்தும் அவர் அடங்காமலிருந்து வருகிறார். இப்பொழுது சிவாஜி ராஜாவின் சகோதரனாகிய ஏகோஜி ராஜாவும் பெங்களூரில் இருப்பதால் அவருடைய

நட்பைப் பெற்றும், ஆலோசனை செய்தும், என் பக்கத்தில் சேர்த்துக்கொண்டு தக்ஷிண பிராந்தியத்தின்மீதாவது என் அதிகாரத்தை நிலைக்கும்படி செய்யவேண்டும். இல்லாவிட்டால் சிவாஜி ராஜா தன் பலத்தைக்கொண்டு அதையும் ஆக்கிரமிப்பார். இப்பொழுதே நாம் ஏகோஜி ராஜாவை நம்முடன் சேர்த்துக் கொண்டால் சிவாஜி ராஜா, தன் சகோதரன் தன்னைச் சேர்ந்தவனுகையால் அவருடைய வழிக்குப் போகமாட்டார்" என்று ஆலோசனை செய்து அவ்வாறே ஏகோஜி ராஜாவுக்கு ஒரு கடிதத்தை அனுப்பினுர்.

அக்கடிதத்தில் அவர் தந்தை ஷாஹஜி ராஜா தன் அனுமதியின்பேரில் எவ்விதமிருந்தாரோ அவ்விதமே அவரும் தம்முடன் எல்லா வகைகளிலும் இருக்கவேண்டுமென்று எழுதியனுப்பினுர். ஏகோஜி ராஜா ஆலோசனை செய்து, இது யுக்தமென்று நினைத்து அல்லியதில்ஷாவின் சொல்லை யனுசரித்து நடந்து வந்தார். ஏகோஜி ராஜா பெங்களூரில் இராஜ்யத்தை நடத்தி வரும் பொழுது, தஞ்சாவூர் இராஜ்யத்தை ஆண்டுவந்த நாயுடு கக்ஷிக்கும் திருச்சினுப்பள்ளியை ஆண்டுவந்த நாயுடு கக்ஷிக்கும் விரோதம் ஏற்பட்டது. திருச்சினுப்பள்ளியில் ஆண்ட நாயுடு மிகவும் பலாட்டியராக இருந்தபடியால், தஞ்சாவூர் நாயுடு தன் இராஜ்யம் அவரால் ஜெயிக்கப்பட்டு விடும் என்று திட்டமாக எண்ணினுர். இருவருக்கும் சண்டை நடந்துகொண்டிருந்தது. அப்பொழுது தஞ்சாவூர் நாயுடு யுத்தத்தை நிர்வகிக்க முடியாமல், விஜாபுரத்திலிருந்த அல்லியதில்ஷா பாதுஷாவிடம் தனக்குட்பட்ட அதிகாரி ஒருவனை அனுப்பினுர். அவன் அங்கு சென்று, காதர் என்பவனையும், கலாஸ்கான், அப்துல்ஹலீம் என்ற இரு மந்திரிகளையும் அனுசரித்து, அவர்களுடைய சொல்படி, பாதுஷாவையும் கண்டு தன் எஜமானனுடைய இராஜ்யத்தின் தற்சமய நிலைமையைப் பற்றி அறிவித்தான். அப்பொழுது அல்லியதில்ஷா, கலாஸ்கானையும், காதரையும், அப்துல் ஹலீமையும் உதவிக்குச் செல்லும்படி உத்தரவு செய்தார். அவர்கள், தங்களிடம் போதுமான சேனைகள் இல்லாமலிருந்ததால், அதிகப்படியான சேனைகள் தேவையாக இருக்கிறதென்று அல்லியதில்ஷாவிடம் தெரிவித்

தார்கள். அதற்குள் அவர் அந்தச் சமயம் பெங்களூரில் இருந்த ஏகோஜி ராஜாவிற்குக் கடிதம் ஒன்று கொடுத்து, அவரையும் அவரது சேனையுடன் சென்று உதவி செய்யும்படி ஏற்பாடு செய்தார். அவ்விதமே அவ்விருவரும் பெங்களூருக்கு வந்து ஏகோஜி ராஜாவைக் கண்டு அக்கடிதத்தை அவரிடம் கொடுத்தார்கள். அரசரும் அதை ஏற்றுக்கொண்டு, இவ்விரு மந்திரிகளேயும் தன்னுடன் அழைத்துக்கொண்டு புறப்பட்டார்.

ஏகோஜி ராஜா எல்லா சைனியங்களேயும் ஒன்று திரட்டி வரும்பொழுதே, வழியில் ஆரணி என்ற இடத்தைக் கைப்பற்றி, வேதாஜி பாஸ்கர் என்பவரை அந்த ஆரணிக் கோட்டையில் வைத்துவிட்டுத் தஞ்சாவூருக்கு வந்து, திருச்சினுப்பள்ளி நாயக்கருடன் போர் புரிந்து, அவரைத் துரத்தியடித்துத் தஞ்சாவூர் நாயக்கரை ஆபத்தினின்றும் விடுவித்துவிட்டு, பெங்களூருக்குப் பிரயாணமானர். போகும்பொழுது திருமலவாடியில் தங்கி இருந்தார். அப்பொழுது அவருடைய மனேவி தீபாபாயி சாயேபு பூரண கர்ப்பவதியாக இருந்தார். திருமலவாடியிலேயே தீபாபாயி சாயேபிற்கு பிரசவகாலமாகி அவருக்கு இரண்டாவது புத்திரன் சகம் 1596 ராக்ஷச வருடத்தில் மூன்ருவது சரபோஜி ராஜா பிறந்தார். அப்பொழுது ஏகோஜி ராஜாவின் கனவில், இஷ்ட தெய்வம் தோன்றி, "நீ தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தை விட்டுப் போக வேண்டாம்; உன்னுடைய வம்ச பரம்பரையினுல் இந்த இராஜ்யம் ஆளப்படவேண்டி இருக்கிறது. நாளே காலேயில் உனக்கு அழைப்பு வரும்" என்று அறிவித்தது.

அவ்விதமே மறுநாள் தஞ்சாவூரில் நாயுடு கக்ஷியினருக்குள்ளாக விரோத மனப்பான்மையினுல் சச்சரவு ஏற்பட்டு ஒருவர்க்கொருவர் மனவேறுபாடுகள் உண்டாகி, மந்திரியும் விரோதமாகி, திருமலவாடியில் இருந்த ஏகோஜி ராஜாவிடம் வந்தார்கள். அவர்கள் அவரிடம் "இந்த தஞ்சாவூர் இராஜ்யத்தைத் தாங்களே பரிபாலனம் செய்ய வேண்டும்" என்று வேண்டினர்கள். கடவுளின் உத்திரவை மீறக்கூடாது என்று அதனே ஏற்றுக்கொண்டு ஏகோஜி ராஜா தஞ்சாவூர் கோட்டைக்குள் பிரவேசித்தார்.

இது முதற்கொண்டு தஞ்சாவூரில் இருந்த மகாராஷ்டிர ராஜ வம்சம் விஸ்தாரமடைந்தது. இவர்களின் விவரங்கள் எழுது முன் அடியிற்கண்ட புனாவைப் பற்றிய விஷயங்கள் கூறப்படு கின்றன.

புனா பிராந்தியத்தில் திக்விஜயம் செய்துவந்த சிவாஜி ராஜா வுக்கு எட்டு மனைவிமார்கள் இருந்தார்கள். இவர்களுடைய பெயர்களாவன:—(1) நிம்பால்கர் வம்சத்தைச் சேர்ந்த செள. சயிபாயி, (2) ஜாதவராவ் வம்சத்தைச் சேர்ந்த செள. காசிபாயி ஜாதவ், (3) காயக்வாட் வம்சத்தைச் சேர்ந்த செள. சக்வார் பாயி, (4) பால்கர் வம்சத்தைச் சேர்ந்த செள. புதலா பாயி, (5) சிர்கே வம்சத்தைச் சேர்ந்த செள. சகுணா பாயி, (6) மொஹிதே வம்சத்தைச் சேர்ந்த செள. சோயரி பாயி, (7) மாலஹோ வம்சத்தைச் சேர்ந்த கன்னிகை, (8) விசான்யா வம்சத்தைச் சேர்ந்த கன்னிகை. இந்த எட்டு மனைவிமார்களுடன் இருந்து வரும்பொழுது மூத்த மனைவியான செள. சயிபாயிக்கு மூன்று பெண் குழந்தைகளும் ஒரு ஆண் குழந்தையும் பிறந்தன. ஆண் குழந்தைக்கு சம்பாஜி என்ற பெயர் இடப்பட்டது. அவர் ஜனன காலம் சகம் 1598, பிங்கள வருடம். மூன்று பெண்களில் முதல் கன்னிகையான சக்வார் பாயியை நிம்பால்கர் குடும்பத்தி லும், இரண்டாவது கன்னிகையான ராணு பாயியை ஜாதவ் என் பவரது குடும்பத்திலும், மூன்றுவது கன்னிகையான அமணிகா பாயியை மஹடீக் என்பவரது குடும்பத்திலும் விவாஹம் செய்து கொடுத்தார். அந்த மஹாடிக்கிற்கு சந்தி பிராந்தியத்தில் சில ஜாகீர்களை அளித்தார். இரண்டாவது மனைவி செள. காசிபாயி சாயேபுக்கு சந்ததி இல்லை. மூன்றுவது மனைவி செள. சக்குவார் பாயி சாயேபுக்கு கமலா பாயி என்ற ஒரு மகள் பிறந்தாள். அவளை நேதாஜி பாஸ்கரருக்கு விவாஹம் செய்து கொடுத்தார். நான்காவது மனைவி செள. புதலா பாயிக்கு சந்ததி இல்லை. ஐந்தாவது மனைவி செள. சகுணா பாயிக்கு ராஜகுமரி பாயி என்ற மகள் பிறந்தாள். அவளை கனோஜி சிர்கே என்பவருக்கு விவா ஹம் செய்து கொடுத்தார். ஆறுவது மனைவி செள. சோயரி பாயி என்பவருக்கு ஒரு மகன் பிறந்தான். அவனுக்கு ராஜாராம்

ராஜா என்று பெயர் வைத்தார். இரண்டாவதாக மகள் பிறந்தாள். அவளுக்கு தாது பாயி என்று பெயர் வைத்தார். அதன் பிறகு சிவாஜி ராஜா தன் புத்திரர்களில் மூத்த மகனாகிய சம்பாஜி ராஜா என்பவருக்கு சகம் 1603 துர்துமி வருடம் தன் சுயராஜ்யமாகிய புனா பிராந்தியத்திற்குப் பட்டத்தைக் கட்டி, இரண்டாவது மகனாகிய ராஜாராமிற்கு சந்தியின் இராஜ்யத்தையும் கொடுத்தார். சிறிது நாட்கழித்து புனா பிராந்தியம் முழுவதிலும் பெரும் கலவரம் ஏற்பட்டு, முகம்மதியரிடம் சிக்கி இருந்தது. அப்பொழுது ராஜாராம், சந்தியிலிருந்து புறப்பட்டுத் தஞ்சாவூர் கோட்டையில் தன் சகோதரரிடம் சிறிது நாட்கள் வரை இருந்து வந்தார். சிவாஜி ராஜா அவருக்கு அழைப்பு அனுப்பியதின்பேரில் அவர் தன் தந்தையிடம் போய்ச்சேர்ந்தார். அவரிடம் பன்னால் கோட்டையைப் பார்த்துக்கொள்ளும்படி சொல்லிவிட்டுத் தான் சேது யாத்திரையின் பொருட்டு இரகசிய மார்க்கமாகச் சென்று யாத்திரையை முடித்துக்கொண்டு திரும்பும்பொழுது ஒரு சமயம் (ஏகோஜி ராஜா பட்டத்திற்கு வந்த பொழுது) சிவாஜி ராஜா இரகசியமாகத் தஞ்சாவூர் கோட்டையில் வந்து, கோட்டை முழுவதும் சுற்றிப் பார்த்துவிட்டு வெளியில் சென்று ஏகோஜி ராஜாவிற்குச் சொல்லியனுப்பியதாவது, "நீங்கள் சம்பாதித்த இராஜ்யங்கள் எல்லாவற்றையும் நான் சுற்றிப் பார்த்தேன். உங்களுடைய கோட்டை கருடனைப் போன்ற உருவத்தோடு காணப்படுகிறது. பெருங்கோட்டையின் நான்கு புறங்களிலும் காவலுக்காக சிறு கோட்டைகள் இருக்கின்றன. ஆனால் முன்பக்கத்தில் மட்டும் கோட்டையைக் காப்பாற்றுவதில் கஷ்டமேற்படும். அதற்குத் தென்பாகத்தில் உள்ள சிறு கோட்டை தண்ணீருக்குச் சமீபமா யிருக்கிறது. அதை மட்டும் வைத்துக்கொண்டு மற்றவைகளை இடித்து விடவும். நான் கோட்டைக்கு வந்திருந்தபொழுது, ஒரு கடையில், நம்முடைய தலையணியைக் கொடுத்து சாமான்கள் வாங்கப்பட்டது. அதை என்னிடம் திரும்ப அனுப்பவும்" என்று சொல்லிக் கடையின் அடையாளத்தையும் தெரிவித்திருந்தார்.

அதன் பிரகாரமே தஞ்சாவூரில் இருக்கும் கடைக்காரன் சிவாஜி ராஜாவுக்கு சாமான் விற்றிருந்தான். அதன் பிறகு மறு முறையும் சேது யாத்திரையை செய்து தன் சொந்த இடத்தை அடைந்தார். பிறகு தன் இரு புத்திரர்களையும் இராஜ்யத்தில் நியமித்து, எல்லா விடங்களிலும் பெரிய பிரக்கியாதியைப் பெற்று, எல்லா எதிரிகளையும் தோற்கடித்து, எதிரியே யில்லை என்னும்படி செய்து, தான் பிறவி எடுத்ததற்குச் செய்யவேண்டியதை யெல்லாம் செய்தோம் என்று நினைத்து, பிரபஞ்சத்தையும் இராஜ்ய பதவியையும் விட்டுவிடாமலே பரமார்த்திக மார்க்கமாகிய நிவ்ருத்தி மார்க்கத்தில் மனதைச் செலுத்தி, அதையே திடமாக அப்யாஸம் செய்து ஸ்ரீ குருதேவரின் வாக்கியத்தை மனனம் செய்து பகவத் ஸமாதியில் அநேக நாட்களிருந்து சாசுவதமாயுள்ள தன் நிஜமான ஸ்தானத்தை, ஆனந்தமயமாகி, அடைந்தார்.

அதன் பிறகு சம்பாஜி ராஜா தன் தந்தையின் கீர்த்தியை விஸ்தாரஞ் செய்து இராஜ்ய பரிபாலனம் செய்து வரும்பொழுது, டில்லி அதிபதி ஔரங்கசீப் தன் சொந்த பலத்தைக்கொண்டு, ஐம்பத்திரண்டு மலைக்கோட்டைகளைப் பிடித்து, சக்ரவர்த்திப் பதவி அடைந்து, எல்லா தேசத்து அரசர்களுக்கும் தன்னை பேட்டி காணும்படி அழைப்பு அனுப்பினர். அப்பொழுது, அகம்மதாபாத் என்னும் இடமும், ஔரங்கசீபினால் ஜெயிக்கப்பட்டிருந்தது. அந்த இடத்திற்கு எல்லா தேசத்து அரசர்களையும் வரவழைத்தார். சம்பாஜி ராஜாவும் அவர்களுடன் போய்ச் சேர்ந்தார். எல்லோரும் பாதுஷாவின் பேட்டியைக் காணச் சென்றார்கள். அப்பொழுது எல்லோரும் குனிந்து வணங்கினார்கள். சம்பாஜி ராஜாமட்டும் குனிந்து வணங்கவில்லை. அதனால் பாதுஷாவிற்குக் கோபம் எழுந்து சம்பாஜி ராஜாவைக் கைதுசெய்வித்தார். அவருடைய கைதியாக நாலாறு மாதங்கள் இருந்து, மிட்டாய்ப் பெட்டியில் உட்கார்ந்து வெளியில் வந்து, தன் ராஜ்யத்தை அடைந்து இராஜ்ய பரிபாலனம் செய்து வந்தார். அவர் கைதியினின்றும் தப்பிவிட்ட செய்தி ஔரங்கசீபிற்குத் தெரிந்து,

சைனியத்தை அனுப்பி, சம்பாஜி ராஜாவைப் பிடித்து வரும்படி உத்திரவிட்டார். அப்படைகள் சம்பாஜி ராஜாவுடன் யுத்தத்திற்கு வந்தது. அப்பொழுது சம்பாஜி ராஜா அவர்களுடன் யுத்தம் செய்து, வந்த சேனைகளையும் சேனைத் தலைவர்களையும் தோற்கடித்து விரட்டினார். கொல்லப்பட்டவர்களைத் தவிர எஞ்சி நின்றவர்கள் பாதுஷாவிடம் போய் இதை அறிவித்தனர். பாதுஷா மறுபடியும் சேனைகளுடன், சேனா நாயக்கரையும், மந்திரியையும் அனுப்பினார். அவர்கள் சம்பாஜி ராஜாவுடன் யுத்தம் செய்தும், தந்திரங்களைக் கையாண்டும் சம்பாஜி ராஜாவைப் பிடித்துக்கொண்டு போய் பாதுஷாவிடம் ஒப்படைத்தார்கள். பாதுஷா, சம்பாஜி ராஜாவைப் பார்த்து நீர் குனிந்து வணங்கினால் உம்மை விட்டுவிடுகிறோம் என்றார். அப்பொழுது சம்பாஜி ராஜா பதில் அளித்ததாவது:—"நான் தற்சமயம் உம்முடைய கையில் அகப்பட்டிருப்பதைப் போன்று தாங்கள் நம்மிடம் அகப்பட்டிருந்தால் அப்பொழுது தெரியும்" என்றார். ஔரங்கசீபிற்கு கோபம் எழுந்து மறுபடியும் கைது செய்து வைத்தார். சில நாட்கள் சென்ற பிறகு, சம்பாஜி ராஜா தனக்குத் தலை வணங்க வேண்டுமென்று ஔரங்கசீப் நினைத்து, ஒரு சிறிய நிலையையுடைய வாசற்படியைச் செய்து சம்பாஜி ராஜாவை அவ்வழியாக பேட்டி காண வரும்படி அழைத்தார். அப்பொழுது சம்பாஜி ராஜா, முதலில் கால்களை உள்ளே விட்டு வெளியில் வந்தார். இதைப் பார்த்து பாதுஷா மிக்க சந்தோஷமடைந்து, இவர் ஒரு வீரனாக இருக்கிறபடியால் இவரைக் கொல்லக்கூடாது, என்று நினைத்து, "நீர் முகமதியனாக மாறினால் உம்மை விட்டுவிடுகிறோம்" என்றார். அப்பொழுது சம்பாஜி ராஜா "உங்களுடைய மகளை எனக்குக் கொடுங்கள். நான் முகமதியனாகிவிடுகிறேன்" என்றார். அவ்வார்த்தை கடூரமாகத் தோன்றி, பாதுஷா அவரைக் கொன்றுவிடும்படி உத்திரவு கொடுத்தார். அதன் பிரகாரம் அவரைக் கொன்று விட்டார்கள். அப்பொழுது சகம் 1618, ஈசுவர வருடம். அப்பொழுது பாதுஷாவின் மகள் ருதுவாகியிருந்தாள். இவ்விஷயம் அவளுக்குத் தெரிந்து, இப்பேர்ப்பட்ட பெருந்தன்மையும், சம அந்தஸ்துமுடைய அரசன் (தன் நிலைமை

யை உத்தேசித்து) பயங்கொள்ளாது என்னை அடைய வேண்டும் என்று கேட்டு அதற்காக உயிரை இழந்துவிட்டார். நான் அப்பேர்ப்பட்ட வீரனுக்கே மனைவி. அவனைத் தவிர மற்ற எல்லா ஆடவர்களும் என்னுடைய புத்திரர்கள், பிதாக்கள், சகோதரர்கள், என்று நிச்சயித்து முகமதிய வழக்கப்படி தாக்ஷணப்பொடியைத் தடவிக்கொண்டாள். முகமதிய மார்க்கப்படி கன்னியாக இருப்பவர்கள் தாக்ஷணப் பொடியை உபயோகிப்பதில்லை. விவாகம் செய்த பிறகுதான் உபயோகிப்பார்கள். தன் மகள் தாக்ஷணப் பொடியை உபயோகித்த செய்தியை பாதுஷா அறிந்து மகளைப் பார்த்து, "இது என்ன இப்படிச் செய்தாய்?" என்று கேட்டதற்கு அவள், "நான் உத்தமமானதைத்தான் செய்தேன்; ஆனால், தாங்கள் இரண்டு விஷயங்களை மறந்துவிட்டீர்கள். முதலாவது, உங்களைப் போன்றவர்களுடைய வயிற்றில் ஜன்மம் எடுத்த பிறகு, தாங்கள் என்னை உங்களுக்குக் கீழ்உள்ள ஒருவனுக்குத்தான் கொடுக்கவேண்டி வரும். சம்பாஜி ராஜா அப்படிப்பட்டவரல்ல. உங்களுடன் சரிசமமாகப் போராடி, உங்களை வணங்க முடியாது என்று சொல்லி, தன் வீரத்தைக் காப்பாற்றிக்கொண்டார். மேலும், என்னை மணந்துகொள்ள ஆசைப்பட்டுக் கேட்ட அநேக தேசத்து அரசர்களில், இவரைக் காட்டிலும் பெரிய வீரர் வேறு யாரையாவது தாங்கள் பார்த்து இருக்கிறீர்களா? இதைத் தவிர, நம்முடைய மதத்தின் கோட்பாடுகளின்படி, ஒருவன் முகமதியனாக மாறுவதாக ஒப்புக்கொண்டால், அவன் எதை வேண்டுமென்று கேட்டாலும், அதனைக் கொடுத்து அவனை முகமதியனாக்கவேண்டும் என்பது முறை. அதையும் தாங்கள் செய்யத் தவறிவிட்டீர்கள். இனிமேல், நான் வேறு எவரையாவது விவாகம் செய்துகொண்டு, எத்தனை நாட்கள் ஜீவித்திருக்கக் கூடும். முக்கியமாக, கீர்த்தியைத்தான் காப்பாற்றவேண்டும். அதற்காக, எவர் என்மீது மோகங்கொண்டு, உயிரையே திரணமாக நினைத்தாரோ, அவர் பொருட்டு நான் விதவையாக வாழ்வதுதான் எனக்கு சுவதர்மம். ஆனால், சம்பாஜி ராஜாவைத் தவிர இதர ஆடவர்களுடன் பேசுவதுதான் விபசாரம் என்று நினைக்கிறேன்." என்று பரிசுத்தமான மனதுடன் பதில் சொன்னாள்.

"பாதுஷா விசனமடைந்து, கடவுள் என் வயிற்றில் மூன்று புத்திரர்களுக்குப் பிறகு ஒரே ஒரு மகளைக் கொடுத்தார்; அவளுடைய இல்வாழ்க்கை சாரமில்லாமல் போய்விட்டது. மேலும், அவள் இரண்டு சரியான காரணங்களைச் சொல்லித், தன் நிச்சயத்தையும் தெரிவித்து விட்டாள். அவள் கூறியது இகபர வாழ்க்கைக்கு யுக்தமான வார்த்தையாக இருக்கிறது. ஆனால், நான் குரோதத்தினால் வஞ்சிக்கப்பட்டேன். ஆனதுபற்றியே, பொறுமையைத் தவிர பெரிய காரியம் வேறொன்றும் கிடையாது என்று இதர கிரந்தங்களும் சொல்லுகின்றன. அது உண்மையே" என்று தன்னைத் தானே நொந்துகொண்டு இனிமேல் இக்குழந்தையின் மனதிற்கு எந்த முறையில் சௌக்கியத்தைக் கொடுத்துப் பார்க்கப் போகிறோம் என்ற விசனத்தினால், சம்பாஜி ராஜாவின் ராஜ்யம் முதலிய சொத்துக்களுக்கு உரிமையுள்ள அரசர் யாராவது இருக்கிறார்களா என்று கண்டுபிடிக்கும்படிக்கும், அவ்விதமிருப்பவரை அழைத்து வரும்படிக்கும் உத்திரவு கொடுத்தார்.

அது சம்பந்தமாக, சாதாரா, புனா பிராந்தியங்களில் பாதுஷாவின் ஆட்களால் விசாரிக்கப்பட்டது. முன்பு சம்பாஜி ராஜாவைப் பிடித்துக்கொண்டு போகும்பொழுது அவருக்கு குமாரத்தினமும், குலதீபகனுமான ஷாஹூ ராஜா சகம் 1615, பவ வருடத்தில் பிறந்து, மூன்று வயதுடையவராக இருந்தார் என்று தெரிய வந்தது. ஆனால் அவரைச் சேர்ந்தவர்கள் அவரைக் கண்காணாதபடி பாதுஷாவின் பயத்திற்காக ஒளித்து வைத்து இருந்தார்கள். அதனால் பாதுஷா பிரமாண பூர்வமாக அபயமளித்திருப்பதைத் தெரிவித்து, சோதனை செய்து அவரைக் கண்டு பிடிப்பதற்காக ஆட்கள் அனுப்பப்பட்டார்கள். அதற்காக வந்தவர்கள் குழந்தையாகிய ஷாஹூ ராஜாவை டில்லிக்கு அழைத்துக் கொண்டு போய் ஔரங்கசீப் பாதுஷாவினிடம் சேர்ப்பித்தார்கள்.

அப்பொழுது பாதுஷா ஆனந்தத்தையும், வருத்தத்தையும் ஒருங்கே அடைந்தவராய், ஷாஹூ ராஜாவைத் தன் இடுப்பில்

எடுத்து வைத்துக்கொண்டு, தன் மகளுடைய அந்தப்புரத்திற்குச் சென்று, "அம்மா! உன்னுடைய குழந்தையை வாங்கிக்கொள்" என்று குழந்தையை அவள் கையில் கொடுத்தார். அப்பொழுது அவள் மிக்க சந்தோஷமடைந்து, தன்னுடைய எல்லா சௌக்கியத்திற்கும் காரணம் இக்குழந்தைதான் என்று நிச்சயித்து, அக்குழந்தைக்கு, அவனுடைய இந்து தர்மத்திற்கு எள்ளளவும் கெடுதல் ஏற்படாதபடி எல்லாவித சம்ரக்ஷணைகளுடன், கல்வியையும் கற்றுக் கொடுக்கும்படி ஏற்பாடு செய்தாள். ஷாஹூ ராஜா வளர்பிறைச் சந்திரன்போல் வளர்ந்து, கல்வி கற்று முடிந்த பொழுது பன்னிரண்டு வயதாகியிருந்தது. அப்பொழுது அந்தப் பெண்மணி தன் மகனின் அழகு, வயது, கல்வி, எவரிடமும் அன்பு முதலிய நற்குணங்களைப் பார்த்து அவருடைய விவாகத்திற்கு வேண்டிய ஏற்பாடு செய்ய நினைத்து பாதுஷாவிடம் தெரிவித்தாள்.

அப்பொழுது பாதுஷா விவாகத்திற்காகச் செலவுகளுக்கு வேண்டிய திரவியத்தைக் கொடுத்து, அவருடைய விவாகத்தை நடத்தித் தம்பதிகளையும் அழைத்துவரும்படி உத்திரவிட்டார்.

அதன் பிரகாரமே ஷாஹூ ராஜாவிற்கு ஜாதவின் மகள் சக்குவார்பாயி சாகேபை விவாகம் செய்து கொடுக்கப்பட்டது. பிறகு மணமான தம்பதிகளைப் பாதுஷாவிடம் அனுப்பும்பொழுது, உறவினர் முதலியோர்கள் பாதுஷா பெரியவராக இருந்தாலும், ஜாதியில் முகமதியர் ஆயிற்றே என்று மனதில் எண்ணி, அந்த சக்வார்பாயி சாயேபாவை அனுப்பாமல், அவ்விடத்திற்கு, வீரு என்ற வேலைக்காரியை அனுப்புவதாக நிச்சயித்து அவ்வாறே அவளை உருமாற்றி அனுப்பினார்கள். அப்பொழுது பாதுஷா இவ்விருவர்களையும் இருதுடைகளின் மீதும் உட்கார வைத்துப் பார்க்கும்பொழுது மணமகளின் இடத்தில் மாறுபாடு இருப்பதாகத் தோன்றினபோதிலும் தன் மடியின்மீது உட்கார வைத்தபடியால் இம்மனைவிதான் இந்த ஷாஹூ ராஜாவின் சகல பாக்கியமும் அனுபவிப்பாள் என்று சொல்லி, இருவ

ருடைய சிரசைத் தடவிக் கொடுத்து இருவரையும் எல்லா ஆபரணங்களால் அலங்கரித்து ஷாஹூ ராஜாவின் தந்தையும், பாட்டனாரும் சம்பாதித்திருந்த இராஜ்யங்கள் எல்லாவற்றையும் அவருக்குக் கொடுத்து, அவருடைய சொந்த ஊருக்கு விடை கொடுத்து அனுப்பினார். அப்பொழுது பாதுஷாவின் மகள், பாதுஷாவைப் பார்த்துச் சொன்னதாவது, "எல்லாவற்றையும் ஷாஹூவின் மனைவிக்குக் கொடுத்துவிட்டீர்களே! என் மகன் ஷாஹூவுக்கு என் பாகம் ஒன்றுமே சேரவில்லையே!" என்று சொன்னாள்.

பாதுஷா அதைக் கேட்டு, சரிதான் என்று எண்ணி, என் ராஜ்யம் முதலியவைகளுக்கு என் மூன்று மகன்கள் எவ்விதம் பாகஸ்தர்களோ அதைப்போலவே நான்காவது, மகளானபடியால் அவளுடைய பாகம் அவளுடைய மகன்தான் அடையவேண்டுமென்று தீர்மானித்து, பாதுஷாவின் வருமானத்தில் ஷாஹூ ராஜாவிற்கு நான்கில் ஒரு பங்கு கிடைக்கவேண்டியது என்று வாக்குறுதி செய்து கொடுத்து, ஷாஹூ ராஜாவைப் புனபிராந்தியத்திற்கு அனுப்பினார். ஷாஹூ ராஜா சாதாராவிற்கு வந்து சகம் 1626 பார்த்திப வருடம் பட்டத்தில் அமர்ந்தார்.

அதன் பிறகு ஷாஹூ மகாராஜா தன் பங்காளிகளில் ஒரு பையனாகிய ரகோஜி என்பவனை வளர்த்து வந்தார். மேலும், ஒரு நாள் வெளியில் உலாவச் சென்ற இடத்தில் அழகிய குழந்தை ஒன்று விளையாடிக்கொண்டிருந்ததைப் பார்த்துத் தன் பல்லக்கில் ஏற்றி வைத்துக்கொண்டு அரண்மனைக்கு வந்தார். விசாரித்ததில் அக்குழந்தை, அரசருக்கு வேண்டியவரான லோகண்டே என்பவருடைய குழந்தை என்று தெரிந்தது. அக்குழந்தையைப் பிரியமாய் வளர்த்து, பத்தேசிங் என்று பெயர் வைத்து அவனுக்கு ஏராளமான சொத்துக்களையும் கொடுத்து, நல்ல குலத்தில் ஒரு பெண்ணை விவாகம் செய்து வைத்தும், அவனுக்கு அக்கல்கோட் கோட்டையையும் அதன் கீழ் உள்ள இராஜ்யத்தையும் அளித்தார். அது போலவே அவர் வளர்த்து

வந்த ரகோஜி போசலே என்ற பையனை வீரு பாயிக்கு சுவீகாரமாகக் கொடுத்து, அவனுடைய விவாகத்தையும் செய்து வைத்தார். வீரு பாயிக்கு சுவீகாரம் கொடுத்ததினால், ஏதாவது குறை சொல்லுவதற்கு இடமுண்டு என்று நினைத்து, அந்த ரகோஜி போஸலேயைத் தன் ராஜ்யத்தில் வைக்காமல், அந்த சுவீகாரத்தினால் தாழ்த்தப்பட்ட யோக்கியதைக்குத் தக்கபடி நாக்பூர் ராஜ்யத்தைக் கொடுத்தார்.

முன்பு அரச வம்ச சரித்திரத்தில் விவரிக்கப்பட்ட 13-வது அரசராகிய பாவாஜி ராஜாவின் குமாரர்களாகிய மாலோஜி, விட்டோஜி என்பவர்களில், விட்டோஜி ராஜாவின் குமாரர்கள் எட்டு பேர்களில் நிஜாம் ஷாவின் காலத்திய சம்பவங்களில் இரண்டொருவர் கியாதி விவரிக்கப்பட்டது. மற்றவர்களில், மாலோஜி என்பவருடைய வம்ச பரம்பரை அடியில்கண்டபடி விஸ்தாரம் அடைந்தது:— மாலோஜியின் குமாரர் மணகோஜி, மணகோஜியின் குமாரர் விட்டோஜி, விட்டோஜியின் மகன் பரசோஜி. இவருக்கு இரு புத்திரர்கள். மூத்தவர் சம்பாஜி. இளையவர் ராம ராஜா. அந்த ராம ராஜாவை ஷாஹூ ராஜா தன்னிடத்திலேயே வைத்துக்கொண்டு போஷித்து வந்தார்.

சில காலத்திற்குப் பிறகு ஷாஹூ ராஜாவிற்குப் பலவித உபத்திரவங்கள் ஏற்பட்டன. அப்பொழுது ஷாஹூ ராஜா புனாவிலிருந்து பேஷ்வாவை வரவழைத்து "தாங்கள் எவ்விதத்திலாவது நம்முடைய நல்ல பெயரைக் காப்பாற்ற வேண்டும்" என்று சொல்லிவிட்டுப் பரமபதத்தை அடைந்தார்.

அதன் பிறகு பேஷ்வா, ராஜாவினால் போஷிக்கப்பட்டு வந்த ராம ராஜாவை, சகம் 1674 ஸ்ரீமுக வருடத்தில் பட்டத்தில் வைத்தார். அவர் சில வருஷங்கள்வரை இராஜ்யத்தை அனுபவித்து இறந்தார். அப்போது விட்டோஜி ராஜாவினுடைய எட்டு புத்திரர்களில் ஒருவரான கேலோஜி ராஜாவின் பேரனை உமாஜி ராஜாவின் மகன் ஷாஹூ ராஜாவை, பேஷ்வா, சகம் 1695

ஜெய வருடத்தில் சாதாராவின் பட்டத்திற்கு முடிசூட்டினர். *இப்பொழுது அவரே அரசராக இருக்கிறார்.

சிவாஜி ராஜாவின் இரண்டாவது புத்திரர் ராஜாராமிற்கு பனலாவின் இராஜ்யத்தைக் கொடுக்கப்பட்டிருந்தது. அவர் இறந்த பிறகு அவருடைய குலதீபகனையும் சொந்த புத்திரனுமான சம்பாஜி ராஜே என்பவர் இராஜ்பத்தை நடத்தி வந்தார். அவருக்கு சந்ததி இல்லை. அவர் இறக்கும் தறுவாயில் தன் தாயாதி வகைகளில் உள்ள ஒரு பையனை எடுத்து அவனை சிவாஜி ராஜா என்று பெயரிட்டு பனலா ராஜ்பத்தில் முடிசூட்டினர்.

முன் சொல்லப்பட்டபடி சிவாஜி ராஜா ராஜ்யம் வகித்துக் கொண்டிருக்கும்பொழுது ஏகோஜி ராஜா தஞ்சாவூரைக் கைப்பற்றினர். அவருடைய வம்சத்தை இனி விஸ்தாரமாய் எழுதுகிறோம்.

போசலே வம்சத்தில் ஏகோஜி ராஜா என்பவர் பெயர்பெற்று விளங்கினர். நான்காம் ஏகோஜி ராஜாவாகிய அவர் இரண்டாம் தடவை பெங்களூரில் ஆண்டு வரும்பொழுது, விஜாபுரத்தின் பாதுஷா அல்லியதில்ஷாவிற்கு கடிதம் ஒன்று வந்தது. அதில் "தஞ்சாவூரின் ராஜா விஜயராகவ நாயுடு வகையராவின்மீது திருச்சினப்பள்ளியின் நாயுடு ராஜா படையெடுத்துக் கோட்டையையும் முற்றுகை செய்து இருப்பதாக தஞ்சாவூர் ராஜா தன் வக்கீல் மூலம் சொல்லி அனுப்பியிருப்பதால், காதர் என்பவரையும் கலாஸ்கான், அப்துல் ஹலீம் என்ற இரு மந்திரிகளையும் சிறு படை ஒன்றையும் கொடுத்து அனுப்பியிருக்கிறோம். தாங்களும் உங்களுடைய சேனைகளுடன் இவர்களோடு சென்று திருச்சினப்பள்ளி நாயுடுவின் சேனைகளை வென்று, தஞ்சாவூர் நாயுடு வகையராவுக்கு விடுதலை அளித்து, பாதுஷாவால் அனுப்

*அதாவது இந்த சிலா சாஸனம் எழுதிய காலமாகிய சாலிவாஹன சகம் 1725 ருத்ரோத்காரி௵ மார்கழி௴ (1803 டிஸம்பர்).

பப்பட்டவர்களுக்கும் மற்றுமுள்ள சேனைகளுக்கும் முன்பே கொடுக்கப்பட்டிருந்த செலவையும், கப்பத் துகையையும் அவரிடமிருந்து வாங்கி அனுப்பவும்" என்று எழுதியிருந்தது. அதை அனுசரித்து ஏகோஜி ராஜா பெங்களூரின் கோட்டையையும், இராஜ்யத்தையும் காகல்கர் காடே ஜுஜாகாவினிடம் ஒப்படைத்துவிட்டு, இவ்விரு மந்திரிகளுடனும் சேனைகளுடனும் புறப்பட்டார். வரும்பொழுது ஆரணி என்ற ராஜ்யத்தைக் கைப்பற்றி, அங்கிருந்து தஞ்சாவூர் பிராந்தியத்திற்கு வந்து, திருச்சினப்பள்ளி நாயுடுவின் சேனைகளை வென்று தஞ்சாவூர் நாயுடு வகையராவை விடுவித்து, பாதுஷாவின் படைக்குக் கொடுக்கவேண்டிய பணத்திற்காக திருமலவாடியில் இருந்துகொண்டு, தன்னுடன் வந்த காதர் என்பவரையும் இரு மந்திரிகளாகிய கலாஸ்கான், அப்துல் ஹலீம் இவர்களையும் கோட்டைக்கு வெளியில் தங்கி இருக்கும்படி செய்தார், அப்போது ஏகோஜிக்கு இரண்டாவது புத்திரர் சரபோஜி ராஜாவின் ஜன்ம காலமானபடியால் திருமலவாடியிலேயே தங்கியிருந்தார். அப்பொழுது, அதர்வது சகம் 1596 ராக்ஷஸ வருடம் சரபோஜி ராஜா என்று பெயர் வைக்கப்பட்ட மூன்றாவது சரபோஜி ராஜா பிறந்தார்.

இதன் பிறகு தஞ்சாவூர் ராஜாவான விஜயராகவ நாயுடு வகையராக்களுள் ஒருவருக்கொருவர் விவாதம் ஏற்பட்டு, ஒருவர் மற்றொருவருடைய நேர்மையைப்பற்றிக் குற்றஞ் சாட்டி, விஜாபுரத்திற்கு முந்தி அனுப்பிய வக்கீலுக்குச் சரியான அதிகாரமில்லை யென்று நிராகரித்துக் கோட்டைக்கு வெளியில் உள்ள விஜாப்பூர் மந்திரிகளிடம் செலுத்தவேண்டிய கப்பம், செலவு முதலிய துகையைக் கொடுக்காமல் ஏமாற்றிவிட வேண்டும் என்று யோசனை செய்தார்கள். இரண்டு தடவை கேட்டு அனுப்பியும் துகை வரவில்லை. இவ்விதமாகச் செலுத்தவேண்டிய துகை செலுத்தாததினால், நிர்வாகத்தை நடத்தும் மந்திரியும் வக்கீலும் நாயுடு வகையராக்களோடு விரோதமாகிக் கோட்டைக்கு வெளியில் உள்ள இரு பாதுஷா மந்திரிகளிடம் வந்து தெரிவித்ததாவது: "நாயுடு வகையராக்களின் போக்கு நேர்மை

யற்றதாக இருக்கிறது. ஒருவரோடொருவர் ஒற்றுமை இல்லாமல் இராஜ்யத்தை அழிக்கிறார்கள். அவர்களால் இந்த இராஜ்யத்தைக் காப்பாற்ற முடியாதாகையால் தாங்கள் இந்த இராஜ்யத்தை ஆக்கிரமிக்கவேண்டும்; வீணில் ஒருவர்க்கொருவர் சண்டை ஏற்பட்டு அதில் பதினைந்து இருபது பேர்கள் இறக்கப் போகிறார்கள். கோட்டையில் இருக்கும் படைகள் இந்த ராஜாவுக்கு அடங்கியிருக்கவில்லை. நாளை அல்லது நாளைய மறுநாள் கலகம் செய்து, அரசனைக் கொன்று, கொள்ளையடிப்பதாக யோசனை செய்திருக்கிறார்கள். ஆகையினால் தாங்களே இந்த ராஜ்யத்தை ஆளவேண்டும்" என்று சொன்னார்கள். அப்பொழுது அந்த காதர் என்பவரும், கலாஸ்கான், அப்துல் ஹலீம் என்ற இரு மந்திரிகளும் இரண்டொரு நாட்கள்வரை விசாரித்ததில், இவர்கள் சொல்லிய விஷயங்கள் அனைத்தும் உண்மையென்று தெரிந்தது. மேலும் இராஜ்யத்தில் உள்ள சேனைகளின் சர்தார்களும் இதே விதமாக அறிவிக்க ஆரம்பித்தார்கள். அப்பொழுது அந்த வக்கீலுக்கு இரு மந்திரிகளும் சொல்லியதாவது:—"எங்கள் சொந்தப் பொறுப்பில் ஒன்றும் செய்ய முடியாது. ஏகோஜி ராஜா திருமலவாடியில் இருக்கிறார். அவருக்கு நாங்கள் கடிதம் எழுதி விடுகிறோம். நீங்கள் இருவரும் சென்று அவரை அழைத்து வந்தால் காரியத்தை சாதிக்கலாம்" என்று வக்கீலிடம் சொல்லி, ஏகோஜி ராஜாவுக்குக் கடிதம் எழுதிக் கொடுத்தார்கள். அதைப் பெற்றுக்கொண்டு வக்கீல் திருமலவாடிக்கு ஏகோஜி ராஜாவிடம் சென்று கடிதத்தையும் கொடுத்துக் கோட்டையில் உள்ள ராஜாவைப்பற்றியும், படைகளைப்பற்றியும், பங்காளியைப் பற்றி சகல விருத்தாந்தங்களையும் எடுத்துரைத்து நிர்வாகத்தை ஏற்கும்படி வேண்டினார்.

அப்போது ஏகோஜீ ராஜா உடனே தன் படையோடு தஞ்சையை அடைந்து, அவ்விரு மந்திரிகளுடன் கலந்து பேசிக்கொண்டு அவர்களோடு சகம் 1596 ராக்ஷஸ வருஷம் மாக வளர்பிறை சப்தமி தினத்தன்று தஞ்சைக் கோட்டையைப் பிரவேசித்தார். அவர் கோட்டையின் வடக்கு வாயில் வழியாக உள்ளே

வந்ததினால், அவ்வடக்கு வாயிலுக்கு 'அல்லிவாயில்' எனப்பெயர் வந்தது. அவ்வாயில் வழியாகக் கொஞ்ச தூரம் தெற்கு நோக்கிச் சென்றபோது, அரண்மனையிலுள்ள நாயுடு அரசனும், அவருடைய அண்ணன் தம்பிமார்களும் மற்ற பங்காளிகளும் சிறியதோர் படையுடன் எதிர்நோக்கி வந்தனர். பிறகு அவர்கள் ஆயுதங்களைத் தாங்கிச் சண்டையிட்டதால், நாயுடு அரசனின் சேனைகளில் எட்டுப்பேர் உயிர் துறந்தனர். படையும் சின்னபின்னமாக்கப்பட்டது. எஞ்சியிருந்த எதிர்ப்புக்களையும் வென்று ஏகோஜி ராஜா கோட்டையை ஜயித்துக் கிழக்கு வாயில் வழியாக வெளியே வந்தார். ஜயித்த பிறகு கிழக்கு வாயில் வழியாக வெளி வந்ததனால் அவ்வாயிலுக்கு "பத்தே தரவாஜா" அதாவது "ஜயிக்கப்பட்ட வாயில்" எனப் பெயர் வழங்கலாயிற்று. முன்பு அமைச்சராக இருந்த மந்திரியையே திரும்பவும் வேலையில் அமர்த்திவிட்டு, ஏகோஜி ராஜா தன்னுடன் வந்த பாதுஷாவின் இரு மந்திரிகளிடம் தான் பெங்களூருக்குப் போகவேண்டுமென்று அனுமதி கேட்டார்.

அப்போது அவ்விரு மந்திரிமார்களும் தங்களுக்குள் ஒருவரோடொருவர் ராஜ்யத்திற்காகச் சண்டையிட்டுக் கொண்டிருப்பதால் அச்சண்டை தீரும்வரையில் அங்கேயே தங்கிவிட்டுப் பிறகு போகும்படி வேண்டினர். இவ்வாறு இரண்டு மாதங்கள் சென்றன. இதற்குள் ஔரங்கசீப் பாதுஷாவின் படையெடுப்பினால் முழு ராஜ்யமும் அவர் வசம் ஆயிற்று என்ற செய்தி வந்தது. பீஜாப்பூரும் சண்டை செய்யுமோ செய்யாதோ என்ற சந்தேகமும் உண்டாயிற்று. உடனே காதரும் மற்றுமுள்ள கலாஸ், அப்துல் ஹலீம் என்ற இரு மந்திரிகளும் ஒன்றுகூடி யோசனை செய்தார்கள். நம்மில் இருவரும் சண்டையிட்டுக் கொள்வதால் ஒருவர்தான் இங்கு இருப்போம். ஆனால், ஏகோஜி ராஜா இங்கிருந்து போய்விட்டால், நம்மால் பிறகு இக்கோட்டையை சமாளிக்க முடியாது. ஏனெனில், திருச்சினாப்பள்ளி நாயுடு நம்மினும் பலமுள்ளவன். இரண்டாவதாக, அல்லியதில்ஷாவும் இந்த ராஜ்யத்தை நம்மிடமே விட்டுவைக்க மாட்டார். ஏகோஜி ராஜா

சூராக இருக்கிறார். திருச்சினாப்பள்ளியிலுள்ள நாயுடுவுக்கும் பதில் சொல்லுவார். மேலும் இவருடைய சகோதரரான சிவாஜி ராஜா அந்தப் பிராந்தியத்தில் பிரபலமாய் விளங்குகிறாராதலால், அல்லியதில்ஷா இவரை ஒன்றும் செய்யமாட்டார். இக்காரணங்களைக் கொண்டு ஏகோஜி ராஜாதான் ராஜ்யத்தை நடத்த வேண்டும். அவர்கள் வம்ச பரம்பரையாய் நமக்கு மரியாதை நடத்த வேண்டும்" என்றிவ்வாறு ஏகோஜி ராஜாவிடம் பேசி முடித்துக் கொண்டு சகம் 1597 நள வருஷம் (1675) சைத்ர மாதத்தில் ஏகோஜி ராஜாவை தஞ்சை ராஜ்யத்தின் சிம்மாசனத்தில் அமர்த்தினார்கள்.

ஏகோஜி ராஜா சிம்மாசனத்தில் ஏறியவுடன் அல்லியதில்ஷாவுக்குத் தகுந்த காணிக்கைகளை அனுப்பி, ஒரு கடிதமும் வெகு சாதுர்யமாய் எழுதி, அக்கடிதத்தில் தான் நீண்ட காலம் அவருடைய மந்திரிகளைத் தன்னிடத்திலேயே வைத்துக்கொண்டதற்காக கோபித்துக்கொள்ளாம லிருக்கும்படிக்கும் எழுதியனுப்பினார். அக்கடிதத்தைக் கண்டு அல்லியதில்ஷா மிக்க சந்தோஷமடைந்து, ஏகோஜி ராஜாவுக்கு அநேக அலங்கார ஆடைகளை அனுப்பியதுமல்லாமல், ஏகோஜி ராஜாவின் வம்சத்தினர்கள் பரம்பரையாய் தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தை அனுபவிக்கும்படி ஒரு சாசுவத சாஸனமொன்றையு மெழுதியனுப்பினார். அதன் பிறகு திருச்சினாப்பள்ளியிலுள்ள நாயுடு தஞ்சாவூரை ரகசியமாய்த் த்தாக்க யோசனை செய்தபோது, ஏகோஜி ராஜா அதை யறிந்து அவருடன் சண்டையிட்டு அவனிடமிருந்து சந்தலி மஹாலை *'வெற்றிலை பாக்கிற்காக' என்று எழுதி வாங்கிக்கொண்டார். பிறகு காதருக்கும், கலாஸ் அப்துல் ஹலீம் என்ற இரு மந்திரிகளுக்கும் அவரவர்களுக்குத் தக்க மரியாதை செய்துவிட்டு, ராஜ்யத்தை நடத்தி வந்தார்.

சகம் 1598 பிங்கள வருஷம் (1676) ஏகோஜி ராஜாவுக்கு மூன்றாவது புத்திரரான துக்கோஜி ராஜா பிறந்தார். இம்மூன்று

* 'வெற்றிலைப் பாக்கிற்காக' — ஞாபகார்த்தமான ஒரு சிறிய வெகுமதியாக.

புத்திரர்களும் ஏகோஜி ராஜாவுக்கு, மூத்த மனைவியாகிய இங்களே வம்சத்தைச் சேர்ந்த தீபாபாயி சாயிபாவுக்குப் பிறந்தவர்கள். அவருடைய இளைய மனைவியாகிய மோஹிதே வம்சத்தைச் சேர்ந்த அண்ணுபாயி சாஹிபாவிடத்தில் அவருக்கு ஒரு மகள் பிறந்தாள். இதைத் தவிர இவருக்கு அபிமானத்தினால் சேர்த்துக்கொள்ளப்பட்ட மனைவிகள் ஒன்பது பேர். இவர்களிடத்தில் ராஜாவுக்கு (1) சந்திரபான், (2) சூரியபான், (3) மித்ரபான், (4) கலேபான், (5) கீர்த்திபான், (6) விஜயபான், (7) உதயபான் என ஏழு மக்கள் பிறந்தனர். இவர்களுள் மூத்தவனான சந்திரபான் மிகவும் சூரராய் விளங்கினார். ஆக ஏகோஜி ராஜாவுக்கு பத்து புத்திரர்கள் இருந்தார்கள். பிறகு கொஞ்ச காலம் நீதியுடன் ராஜ்ய பரிபாலனம் செய்து சகம் 1604 ருதிரோத்காரி வருஷத்தில் (1782) ஏகோஜி ராஜா தெய்வகதி யடைந்தார்.

உடனே மூத்த மகனான மூன்றாவது ஷஹாஜி ராஜா, பட்டத்தை அடைந்தார். அவர் சிமாபாயி சாஹிபா என்ற ஒரு மனைவியை விவாஹம் செய்துகொண்டார். அபிமானமாக எடுத்துக் கொள்ளப்பட்ட ஸ்திரீகளும் அநேகர் இருந்தனர். அந்த ஷஹாஜீ ராஜா இளம் பிராயத்திலேயே இராஜ்யத்தை யடைந்து, தம்முடைய புத்திசாலித்தனத்தினால் தமக்கும் தம்பிகளான, சரபோஜீ ராஜா, துக்கோஜீ ராஜா இவ்விருவருக்கும் சரியான காலத்தில் கலியாணம் செய்ய ஏற்பாடு செய்து, அப்படியே செய்வித்து, தன் தாயாரான தீபாபாயி ஆவூசாயேபாவின் அநுமதியின் பேரில் எல்லா பிரஜைகளின் நன்மையையே நாடித் தன் சேனையையும் பொக்கிஷத்தையும் விருத்தி செய்துகொண்டு ராஜ்யத்தை நடத்தி வந்தார்.

அந்த சமயத்தில் முல்லாய என்பவனால் கலகம் ஒன்றும், எஜாலீப்காரன் என்பவனால் மற்றொரு கலகமும் ஆக இரண்டு கலகங்கள் ஏற்பட்டன. அப்போது அவைகளைத் தன் ராஜ்யத்தின் எல்லைக்குள் வராமல் தடுத்து, பீஜாபுரத்து பாதுஷாவுடன் சிநேக பாவத்துடன் இருந்துகொண்டு, கப்பத்தையும் ஒருவாறு தீர்த்துக்கொண்டு, ராஜ்யபாரம் நடத்தி வந்தனர்.

அந்த சமயத்தில் ஷஹாஜி ராஜாவின் மூன்ருவது குமார ரான துகோஜி ராஜாவிற்கு சகம் 1617 தாது வருஷத்தில் (1695) ஐந்தாவது ஏகோஜி ராஜா பிறந்தார். அவருக்கு பாவா சாஹேப் ராஜா என்ற வேருெரு பெயரும் இருந்து வந்தது. இவ்வாறு ஷஹாஜி ராஜா நீதியுடன் அநேக நாட்கள் ராஜ்யபாரம் நடத்தி சகம் 1633 நந்தன வருஷத்தில் (1711) தெய்வகதி யடைந்தார்.

உடனே அவருடைய இரண்டாவது சகோதரரான மூன்ருவது சரபோஜி ராஜா பட்டம் பெற்ருர். அவருக்குப் பட்டத்து ராணிகள் காண்டகே வம்சத்தைச் சேர்ந்த சுலக்ஷணுபாயி சாஹிபா (1), அபரூபா பாயி சாஹிபா (2), சிர்கே வம்சத்தைச் சேர்ந்த ராஜஸபாயி சாஹிபா (3) ஆக மூவர். இவர்களுடன் நெறி தவருமல் அரசு செலுத்தி வந்தார். அச்சமயத்தில், ஔரங்கசீப் பீஜாபுரத்தைக் கைப்பற்றி, அல்லியதில்ஷாவை காவலில் வைத்ததினுல் ஏற்பட்ட குழப்பம், தன் ராஜ்யம்வரைக்கும் வராமலிருக்கும்பொருட்டு அங்கிருந்து வந்த பிரமுகர்களை ஆதரித்து ராஜ்யத்தை ஆண்டு வந்தார்.

அப்போது அவருடைய தம்பியான துக்கோஜி ராஜாவுக்கு விவாகங்கள் நடந்தன. அவர் மொஹிதே குலத்தின் பெண்ணுன அரணு பாயியையும் இங்களே வம்சத்து பெண்களான ராஜ்குமார் பாயி, லக்ஷ்மீ பாயி என்றவரையும், பிங்களே குலத்தின் பெண்களான மோஹினு பாயி, மனு பாயி என்ற இருவரையும், இவ்வாறு ஐந்து ஸ்திரீகளே மணந்தார். இதைத் தவிர, அபிமானத்தால் சேர்த்துக்கொள்ளப்பட்ட மனைவிகள் அறுவரில் மராட்டிய குலத்தைச் சேர்ந்த ஒரு பெண்ணைத் தவிர மற்றெல்லோரும் நாயுடு வர்க்கத்தைச் சேர்ந்தவர்கள். கத்தி வைத்து விவாஹம் செய்துகொண்ட அந்த மராட்டிய பெண்ணுன அன்னபூர்ணு பாயியிடம் சகம் 1664 சர்வதாரி வருஷத்தில் பிரதாபசிம்ம ராஜா பிறந்தார். அதன் பிறகு சாமா பாயி என்று ஒரு பெண்ணும் பிறந்தாள். மேற்கூறிய நாயுடு வர்க்கத்தில் சேர்த்துக்கொள்ளப்

பட்ட ஐந்து ஸ்திரீகளிடத்தில் உண்டான சந்ததிகள் ஐந்து ஆண் குழந்தைகளான மாலோஜி ராஜா, ஹரிச்சந்திர ராஜா என்ற அண்ணுசாஹேப் ராஜா, நாநாசாஹேப் ராஜா என மூவரும், இரு பெண் குழந்தைகளும் பிறந்தார்கள். சரபோஜி ராஜாவின் தம்பியான துக்கோஜி ராஜாவுக்கு விவாகம் செய்துகொண்ட ஸ்திரீயினிடத்தில் உண்டான புத்திரன், ஐந்தாவது ஏகோஜி ராஜா என்கிற பாவா சாஹேப். விவாகஞ் செய்துகொண்ட ஸ்திரீகளைப்பற்றிய விவரமாவது :—

முதன் முதலில் இங்களே வம்சத்துப் பெண்ணுன சுஜான் பாயியையும், இரண்டாவதாக ஜயந்தீ பாயி சாஹேபாவையும், மூன்றுவதாக சக்வார் பாயி சாஹேபாவையும், நான்காவதாக சுகுமார் பாயி சாஹேபாவையும், ஐந்தாவதாக கிரிஜா பாயி சாஹேபாவையும், ஆருவதாக பார்வதி பாயி சாஹேபாவையும் இவ்வாறு ஆறு ஸ்திரீகளை மணந்துகொண்டார். இந்த ஆறு ஸ்திரீகளில், பெற்ருேர்களால் கல்யாணஞ் செய்து வைக்கப்பட்ட ஒன்றிரண்டு ஸ்திரீகள் போக மற்ற ஸ்திரீகளை அவருடைய யௌவன தசையில் தானுகவே விவாகஞ் செய்துகொண்டார். தவிர, அவரால் சேர்த்துக்கொள்ளப்பட்ட ஸ்திரீகள் மூவர்.

துக்கோஜி ராஜாவினுல் சேர்த்துக்கொள்ளப்பட்ட ஸ்திரீகளில் மராட்டிய ஜாதி ஸ்திரீயினிடத்தில் பிறந்த இரண்டாவது குமாரனுன பிரதாபசிம்மராஜா விவாகஞ் செய்துகொண்ட மனைவிமார்கள் ஐவர். முதலாவதாக மோஹிதேவம்சத்துப் பெண்ணுன அஹல்யபாயிசாயேபாவையும், பிறகு மர்கோசி வம்சத்துப் பெண்ணுன யமராயியையும், மூன்றுவதாக மோஹிதேவம்சத்தைச்சேர்ந்த சக்வார்பாயிசாகேபாவையும், நான்காவதாக துநபோஜி வம்சத்தைச் சேர்ந்த துரௌபதிபாயிசாயேபாவையும், ஐந்தாவதாக மஹடிகி வம்சத்துப் பெண்ணுன, யச்வந்த்பாயி சாகேபாவையும், இவ்வாறு ஐந்து பெண்களில் பெற்ருேர்களால் விவாகம் செய்விக்கப்பட்ட ஒன்றிரண்டு பெண்களைத்தவிர மற்றவர்களை அவருடைய யௌவனம் முதிர்ந்த தசையில் விவாகஞ்

செய்துகொண்டார். இதைத்தவிர மராட்டிய ஜாதியிலிருந்தும் நாயுடு ஜாதியிலிருந்தும் சேர்த்துக்கொள்ளப்பட்ட ஸ்திரீகள் ஏழுபேர்கள். பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவின் சகோதரி சாமாபாயி யென்பது முன்னேயே எழுதப்பட்டிருக்கிறது. அந்த சாமா பாயியை மல்லாரிகாடேராவ் அவர்களுக்கு விவாகஞ் செய்து கொடுக்கப்பட்டது. துக்கோஜி ராஜாவால் எடுத்துக்கொள்ளப் பட்ட நாயுடு ஜாதியின் ஐந்து பெண்களிடம் பிறந்த மூன்று புத் திரர்களும் துக்கோஜி ராஜாவின் ஜீவித காலத்திலேயே தெய்வ கதியடைந்தார்கள் அவர்களுள் நாநா சாகேப் என்றவருக்கு, விவாகஞ் செய்துகொண்ட ஸ்திரீயினிடத்தில் பிறந்த ஒரு புத் திரர் அப்பூ சாகேப் என்றிருந்தார். அந்த அப்பூ சாகேப்புக்கு விவாகஞ் செய்துகொண்ட பெண்களைத்தவிர்த்து, பலஜேவார் ஜாதியிலிருந்து எடுத்துக்கொள்ளப்பட்ட ஸ்திரீயினிடத்தில் நாநா சாகேப் என்றொரு புத்திரர் பிறந்தார். அவர் இன்னும் சுகமாக வசித்துவருகிறார். அந்த ஸ்திரீகளுக்குப் பிறந்த இரண்டு பெண்கள் காடே வம்சத்தில் கொடுக்கப்பட்டிருக்கிறார்கள்.

இவ்வாறு சரபோஜி ராஜா தன் தம்பியான துக்கோஜி ராஜா வுடன் ராஜ்யபாரம் நடத்தி வரும்போது, இவர்களுக்குள் குடும்ப மனஸ்தாபம் ஏற்பட்டது. உடனே துக்கோஜி ராஜா தன் மூத்த சகோதரரிடமிருந்து ராஜ்யத்தின் ஒரு பகுதியை யடைந்து, குடும்பத்தோடு மஹாதேவ பட்டணத்தில் இருந்து வந்தார். கோட்டையில் சரபோஜி ராஜா மட்டும் ராஜ்யத்தை நடத்திக் கொண்டு வந்தார். இந்த சமயத்தில், சரபோஜி ராஜாவின் பட் டத்து ஸ்திரீகளான மூன்று பேர்களில், இரண்டாவதான அபரூபா பாயிக்கு சில துஷ்ட ஸ்திரீகள் துர்ப்போதனை செய் தார்கள். இளைய சகோதரருக்கு சந்ததி விருத்தியடைந்திருக் கிறது. ராஜ்யத்தை நடத்துகிற மூத்த சகோதரருக்கு சந்ததி யில்லை யாதலால் ராஜ்யத்தின் பட்டம் இளையவருக்கேதான் சேரும் என்றார்கள். அந்தத் துர்ப்போதனை அபரூப பாயியின் மனதிற்பட்டு, அதையொட்டி பொய்யான கர்ப்பம் தரித்துப்

பிறகு புத்ரோத்ஸவமும் நடந்ததென்று சொன்னபோது, அரசரும் மற்றுமுள்ள சுற்றத்தார்களும் சந்தோஷமடைந்து, ராஜபுத்திரனுக்குச் செய்யவேண்டிய உத்ஸவங்களை வெகுவாய் நடத்தி வழக்கப்படி ஸவாயி ஷஹாஜி என்று பெயரும் சூட்டினார்கள். பிறகு சில நாட்களில் சரபோஜி, நடந்த தந்திரத்தை மஹாதேவ பட்டணத்திலிருந்த தன் தம்பி துக்கோஜி ராஜாவின் மூலமாய் அறிந்து, மிக்க ஆச்சரியமடைந்து அந்தப் புத்ரனை தகுந்தபடி பரிஹாரம் செய்துவிட்டார். இவ்வாறு நஷ்டமடைந்த புத்திரனைப்பற்றி எழுதவேண்டிய காரண மென்னவெனில், இதன் காரணம் பிறகு சொல்லப்படுகிறது. இந்தக் கொடுஞ்செயல் முழுவதும், மூன்று மனைவிகளுள் இரண்டாவது மனைவியான அபரூப பாயி சாஹேப் என்பவளால் ஒரு துஷ்ட ஸ்திரீயின் போதனையால் செய்யப்பட்டது. பிறகு சரபோஜி ராஜா கொஞ்ச காலம் ராஜ்யபாரம் செய்து சகம் 1649 கீலக வருஷத்தில் தெய்வகதி அடைந்தார். அவரோடு, அவருடைய மனைவிகளில் அபரூப பாயியைத் தவிர்த்து மற்ற இருவர்களான சுலக்ஷணாபாயி சாகேபும், ராஜஸ பாயி சாகேபும் உடன்கட்டை யேறினார்கள்.

உடனே அவர் தம்பியான துக்கோஜி ராஜா மஹாதேவ பட்டணத்திலிருந்து வந்து சிம்மாசனம் ஏறினார். இவர் ராஜ்யபாரம் நடத்தும் காலத்தில் இவரால் சேர்த்துக்கொள்ளப்பட்ட ஸ்திரீகளுக்குண்டான புத்திரர்கள் மூவரும் இவருடைய ஜீவதசையிலேயே தெய்வகதி அடைந்தார்கள். ஆனால், மேலே கூறப்பட்டபடி அம்மூவரில் ஒருவரான நானா சாகேப் என்பவருடைய சந்ததியில் உண்டான அப்பூ சாகேப் மாத்திரம் இருக்கிறார். இவர் காலத்தில் திருச்சினாப்பள்ளி ராஜ்யம் நாயுடு வகையராவைச் சேர்ந்த மீனாக்ஷி அம்மாள் என்பவரால் ஆளப்பட்டு வந்தது. அந்த அம்மாளுக்கு பாளையக்காரர் முதலியவர்களால் பல தீங்குகள் உண்டாயின. அப்போது துக்கோஜி ராஜா தன்னிடமிருந்த சேனையையும், சேனாதிபதியையு மனுப்பி எதிரிகளை வென்று மீனாக்ஷி அம்மாளுக்கு தொந்திரவு எதுவுமில்லாமல் செய்தார். பிறகு துக்கோஜி ராஜா நேர்மையுடன் அரசுசெலுத்தி சகம் 1657 நள வருஷத்தில் (1736) தெய்வகதி அடைந்தார்.

உடனே அவருடைய மூத்த பிள்ளையான ஐந்தாவது ஏகோஜி ராஜா என்று சொல்லப்பட்ட பாவா சாகேப் என்றவர் ஒரு வருஷம் அரசு புரிந்தார். அவர் அரசு செலுத்தும் நாளில் அவர் சமீபத்திலுள்ள ஒருவரிடமும் நம்பிக்கை வைப்பதில்லை. எவரொருவரிடமாவது அரிவாள், கத்தி முதலிய ஆயுதங்களிருந்தால் சந்தேகப்படுவார். தெருவில் போகிறவர், வருகிறவர்கள் கடவுளின் பெயரைச் சொன்னபோதிலும், உதட்டை அசைத்த போதிலும் ஒரு இடத்தில் இருவர் கூடிப் பேசிக்கொண்டிருந்த போதிலும், யாரிடமாவது ஜபமாலையைக் கண்டபோதிலும் அவர்கள் தன்னை வசப்படுத்தப் பார்க்கிறார்கள் என்றும், தன்னைக் கொல்ல மந்திரம் யந்திரப்பிரயோகம் செய்கிறார்களென்றும் நினைத்து அவர்களெல்லோரையும் தண்டித்து வந்தார். மற்றும் அரசனோடு சர்ச்சை செய்யும் பெரியோர்கள் எல்லோரையும் நம் குழந்தைகள் என்று எவர் சொல்லுகிறார்களோ அவர்களை நன்றாய் நடத்தி வந்தார். மற்றவர்களை தன்னிடம் அண்டவிடுவதில்லை.

இவ்விதம் இராஜ்யபாரத்தை நடத்திவரும்போது, ஆர்காடு பிராந்தியத்தின் தோஸ்தர்கானின் மாப்பிள்ளையான சந்தா சாஹேப் என்பவர் ஒரு பெரிய சேனையுடனும் பிரெஞ்சுக்காரர் காரர்களின் உதவியோடும் தஞ்சாவூரின்மேல் படையெடுத்து வந்தார். அப்போது பாவா சாஹேப் ஏதோ வியாதியால் அசக்தராக யிருந்தார். அப்படி யிருந்தபோதிலும் தன் கோட்டையையும், சேனையையும் நன்றாய் பந்தோபஸ்து செய்து தன் கோட்டையின் மதில் சுவரின்பேரில் நின்றுகொண்டு, கோட்டையின் மேலுள்ள பீரங்கிகளைப் பிரயோகம் செய்து தன் சேனையை எதிரியின் சேனையின்மேல் ஏவி தீவிரமாய் யுத்தம் செய்தார். அப்போது சந்தா சாகேப் கோட்டையைக் கைப்பற்ற முடியாமல் பணப் பேச்சுக்களைத் தீர்த்துக்கொண்டு திருச்சினப்பள்ளிக்குச் சென்றுவிட்டார். பிறகு பாவா சாஹேப் முன் இருந்த வியாதியால் பீடிக்கப்பட்டு சகம் 1658 பிங்கள வருஷம் (1736) தெய்வகதியடைந்தார்.

பிறகு அமைச்சர் பதவிக்கும் ராஜ்யபாரத்தை நிர்வஹிப்ப தற்கும் உறவினர்களுக்குள் தகுந்தவர் இல்லாததினால் அந்த பாவா சாஹேபின் மனைவியான சுஜான் பாய் சிம்மாசனமேறினாள். அப்போது சகம் 1658 பிங்கள வருஷத்தின் பின்பாதியும் காளயுக்தி வருஷமும் நடந்துகொண்டிருந்தது. சுஜான் பாயி ராஜ்யபாரம் நடத்தும்போது, உறவினர்களுக்குள் ஒருவரான கௌமாஜி காண்டகே என்பவர், காட்டுராஜா என்று பெயருள்ள ஒருவரை பட்டத்திற்குவர ஏற்பாடுசெய்தார். அக்காட்டு ராஜாவின் வரலாறு கீழ்வருமாறு சொல்லப்பட்டிருக்கிறது. முன்பு சரபோஜி ராஜா ராஜ்யபாரம் செய்துகொண்டிருந்தபோது ஒரு துஷ்ட ஸ்திரீயின் துர்ப்போதனையினால், அரசரின் இரண்டாவது மனைவியான அபரூபபாயி சாஹேபாவுக்கு கர்ப்பம் ஏற்பட்டு புத்திரஸந்தானம் உண்டானதெனப் பொய் சொல்லி அந்த புத்திரனுக்கு சவாயி ஷஹாஜி எனப் பெயரிட்டு, வளர்த்து வரும்போது தந்திரம் வெளிப்பட்டு அப்புத்திரனைப் பரிஹாரம் செய்ததாகச் சொல்லப்பட்டது.

அதே சவாயி ஷாஹஜி ராஜா இப்பொழுது பிழைத்திருக் கிறானென்று ஒரு வதந்தி கிளப்பி, ரூபத்திலும், வயதிலும் அவனையே ஒத்திருந்த குப்பி என்னும் வேலைக்காரியின் மகனைத் தயார்செய்து, கௌமாஜி காண்டகே அவனை அழைத்துக் கொண்டு உடையார்பாளையம் காட்டுக்கு வந்து அங்கு பாளையக் காரர்களுக்கு அறிமுகப்படுத்தி அவர்களிடமிருந்து கொஞ்சம் திரவியமும், ஆட்களையும் சேகரித்துக்கொண்டார். பிறகு அங்கிருந்து தேவிபட்டணத்தையடைந்து அங்குள்ள ஆங்கிலேயர்களோடு பேச்சுவார்த்தை நடத்தி அவர்களிடமிருந்து உதவி சம்பாதித்துக்கொண்டு அங்கிருந்து நாகப்பட்டணம் முதலிய ஊர்களுக்குச் சென்று திரவியம் சேர்த்து படையைத் திரட்டி தஞ்சாவூரையடைந்தார். பிறகு தஞ்சாவூரிலுள்ள சேனைக்கும் கோட்டையிலுள்ளவர்களுக்கும் சந்தேகமூட்டி, ரகசியமாய் சிலபேர்களின் உதவியைக்கொண்டு சகம் 1660 காளயுக்தி வருஷத்தில் தஞ்சை கோட்டையில் பிரவேசித்து

சுஜான் பாயிவைப வீழ்த்தினன். பிறகு 'காட்டு ராஜா சிம்மாசன மேறினர். அந்தக் காட்டு ராஜா கொஞ்சகாலமே ராஜ்யபாரம் நடத்தினர். அவருடன் சம்பாஷணை செய்யும்போது கோட்டையி லுள்ளவர்களுக்கும், சேனையில் உள்ளவர்களுக்கும் ஏற்பட் டிருந்த சந்தேகம் நிச்சயமாகி, ராஜ்யத்தை அடைந்திருக்கும் அந்தக் காட்டு ராஜா குப்பி என்ற வேலைக்காரியின் மகனை சுபான்யாதான் என்று அறிந்து ராஜத் துரோகம் செய்து வேலைக் காரியின் மகனை சிம்ஹாசனத்தில் வைத்ததற்காக வருந்தினர்கள்.

பிறகு யோசித்து துக்கோஜி ராஜாவால் சேர்த்துக்கொள்ளப் பட்ட ஸ்திரீகளுள், பிரதாபசிம்ம ராஜாவின் தாயார்தான் ராஜாவின் சமமான ஜாதியைச்சேர்ந்தவராதலால், அக்குமாரன் தான் ராஜ்யத்துக்குரியவரென்று எல்லோரும் நிச்சயித்து சகம் 1660 சித்தார்த்தி வருஷம் பிரதாபசிம்ம ராஜாவுக்கு பட்டம் சூட்டினர்கள். அதே வருஷத்தில் பிரதாபசிம்ம ராஜாவின் பட்ட ஸ்திரீகளுள் இரண்டாவதான துக்கோஜியின் பெண்ணை துளெரபதி பாய் சாஹேப் துளஜா ராஜனென்று பெயருள்ள ஆண் மகவை ஈன்ருள்.

போன்ஸ்லே வம்சத்து அரசர்கள் ஆண்டுவந்த தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தில் குப்பி என்ற வேலைக்காரியின் மகனை சுபான்யா என்பவனை தந்திரத்தினல் சிம்மாசனமேற்றுவதற்கு உடந்தையாக இருந்த சையிந்து (அல்லது சைய்யிது என்ற முகம்மதிய கில்லேதார்), அதன் உண்மை வெளியாகி உறவினர்களுக்கும் பொதுஜனங்களுக்கும் தெரிந்ததும், தான் பரம்பரையாக ராஜ வம்சத்திற்கு சேவைசெய்திருந்தும் இந்த உலகப் பழி தனக்கு வந்ததே என்ற வெட்கத்தினலும், ஏகோஜி ராஜாவின் சேர்த்துக் கொள்ளப்பட்ட மனைவியின் குமாரரான சந்திரபான்ஜி போன்ஸ் லேயின் மகனும் சௌரியத்திலும் செல்வத்திலும் மிகுந்தவருமான நாயக்ஜி போன்ஸ்லே என்பவருக்கு பயந்தும், இந்த ராஜ வம்சத் தைச் சேர்ந்த பிரதாபசிம்ம ராஜா ரூபத்திலும், குணத்திலும், செயலிலும், புத்தியிலும், மற்ற எல்லாக் குணங்களிலும் தகுதி

யுள்ளவராக இருக்கிறார் என்ற காரணத்தினால் அவருக்கு முடிசூட்ட ஏற்பாடு செய்தார்.

ஆனால் பிரதாபசிம்ம ராஜா பட்டத்திற்கு வந்த பிறகுகூட அந்த சைந்தன் க்ருத்திரிம மார்க்கத்திலேயே ஈடுபட்டு, சில கெட்ட காரியங்களையும் செய்தான். அவைகள் கீழே விவரிக்கப்பட்டிருக்கின்றன. ஏகோஜி ராஜா இத்தஞ்சை ராஜ்யத்திற்கு அதிபதியானபொழுதும், அதற்கு முன்னும் அநேக தர்மங்கள் ஸ்தாபிக்கப்பட்டும், தஞ்சை ராஜ்யத்தில் அநேக கோயில்களும், காவேரி தீரத்தில் பிராம்மணர்கள் வசிப்பதற்கு யோக்யமான அநேக அக்ரஹாரங்களும், கோயில்களும் கட்டுவிக்கப்பட்டும் பிராம்மணர்களுக்கு சர்வமான்யம் கொடுக்கப்பட்டும், யக்ஞங்கள் செய்விக்கப்பட்டும், அன்ன சத்திரங்கள் ஏற்படுத்தப்பட்டும், இதுமுதலான அநேக தர்மங்கள் ஏகோஜி ராஜா காலம் முதல் பரம்பரையாய் செய்யப்பட்டு வந்தன. அதிலும் பிரதாபசிம்ம மஹாராஜா பட்டத்திற்கு வந்ததும் இன்னும் அதிகமான தர்மங்களை நடத்தி வந்தார். அந்த எல்லா தர்மங்களுக்கும் சையிந்து இடையூறுகள் செய்து வந்தான். இதைத் தவிர, தான் ஜாதியில் முகம்மதியனாயிருந்தும், கோயிலிலுள்ள கர்நாடக ஜாதி வேசி ஸ்திரீகளில் ஒருவளான மோஹனா என்பவளைக் கெடுத்துத் தன் வீட்டிலேயே வைத்துக்கொண்டான். இம்மாதிரி கெட்ட நடத்தைகள் ஒவ்வொன்றும், பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவுக்குத் தெரிந்தபோதிலும், தாம் புதிதாக ராஜ்யத்திற்கு வந்திருந்ததினால், அந்த சையிந்தை தண்டிக்காமலிருந்ததுமன்னியில் அவன் தன்னிஷ்டப்படி அதிகாரத்தை செலுத்தவும் விட்டிருந்தார். ஸையிந்தும் தன்னிடத்தில் சேனையின் அதிகாரமும், கில்லேதாரின் அதிகாரமும் ராஜாவின் காரியதரிசி என்ற அதிகாரமும் இருந்ததினால், “வேலைக்காரியின் மகனான சுபான்யாவிற்கு ராஜ்யத்தைக் கொடுத்தோம். பிறகு அவனைக் கைது செய்து, பிரதாபசிம்ம ராஜாவிற்கு ராஜ்யம் வரும்படி செய்தோம், முன்பு பாவா சாஹேப் ராஜாவினால் அமர்த்தப்பட்ட சர்க்கில் சித்தோஜி முதலானவர்களைக் காட்டு ராஜாவைக்கொண்டு சித்திரவதை செய்

வித்தோம். இன்னும் நினைத்தவைகளை செய்து முடிக்க வல்லோம்'' என்ற இறுமாப்புக் கொண்டிருந்தான். இவைகளெல்லாமல் தன் மகளை சந்தா சாகேபின் மகனுக்குக் கொடுத்து, அச்சந்தா சாகேபின் மகனை ராஜ்யத்தில் வைத்துத் தான் எல்லாவித ஐசுவரியங்களையும் அனுபவிக்கவேண்டுமென்று யோசனைசெய்து அதற்குச் சகாயமாக தன் சகோதரனான காசீம் என்பவன் உதவியை நாடினான்.

ஆனால் காசிம் என்பவன் போசல வம்சத்து புண்யப்ரபாவத்தினாலும், பிரதாப சிம்ம மகாராஜாவின் அதிர்ஷ்டத்தாலும், தன் சகோதரனான சையிந்தின்யஜமானத் துரோகம் ராஜத்துரோஹம், நம்பிக்கைமோசம், முதலான நடத்தைகளை சகியாமல் எல்லாவற்றையும் பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவிடம் தெரிவித்தான். அப்போது பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவும் திடீரென்று ஒன்றும் செய்யாமல், தீர்க்கமாயாலோசித்து காசீம் சொல்லிய வார்த்தைகளில் உண்மை ஏதாவதிருக்கிறதா என்று விசாரித்தார். அதற்கு காசீமும், சில நாட்களில் எல்லா சமாசாரங்களும் வெளியாகுமென்று பதிலளித்துத் தன்னிருப்பிடம் சென்றான். உடனே நாலைந்து நாட்கள் சென்றபிறகு சையிந்த செய்யவேண்டிய ஏற்பாடுகளைச் செய்துவிட்டு மகாராஜாவிடம் போய் தன் மகளை சந்தா சாயேபுவின் மகனுக்கு கொடுப்பதாகவும், அதனால் சமஸ்தானத்துக்கு அதிக பலமேற்படுமென்றும் சொல்லி அனுமதி வேண்டினான். அப்போது மகாராஜாவும் தன் ராஜ்யத்துக்கு பலம் ஏற்படுவதற்காகத் தன் மகளை நவாபிற்கு கொடுக்கிறானென்று மெச்சி, கல்யாணச் செலவுகளுக்கு வேண்டிய பொருள்களைக் கொடுத்துக் கல்யாணம் மட்டிலும் கோட்டையில் நடத்தாமல், மத்யார்ஜுனத்தில் நடத்துமாறு சைந்துக்குச் சொன்னார். சையிந்தும் அதற்கு ஒப்புக்கொண்டு அவ்வாறே மத்யார்ஜுனம் சென்று வெகு சிறப்புடன் கல்யாணத்தை முடித்துக்கொண்டு தஞ்சைக்கு வந்துசேர்ந்தான். வந்ததும் சையிந்தும் தன் கெட்ட யோசனையை நடத்துவதற்கு முடிவுசெய்து செய்தியனுப்ப யத்தனித்தான். சந்தா சாஹேப் முதலானவர்களை இராத்திரியே

கிளம்பி விடியற்காலையில் தஞ்சைக் கோட்டை வந்துசேர்ந்து கோட்டைவாயிற் கதவுகள் திறக்கும்போது சைன்யத்துடன் கோட்டையிற் பிரவேசித்து, ஆண்மனை நோக்கி வந்து உள்ளே புகுந்து ராஜ்யத்தை ஸ்வாதீனம் செய்துகொள்ளும்படிக்கும், சேனையும் கோட்டையும் தன்வசமிருப்பதால் ஒருவரும் எதிர்க்க மாட்டார்களென்று கடிதம் எழுதி தனக்கு அந்தரங்கமான மனிதனிடம் ரகசியமாய்க் கொடுத்தனுப்பினான். இந்த ரகசியமான சமாசாரம் காசீமுக்குத்தெரிந்திருந்தபடியால் அவன் ராஜாவுக்குத் தெரிவித்தான். அதுவுமல்லாமல் மகாராஜாவின் அந்தரங்கமான மனிதனைக் கூட்டிக்கொண்டு அவனிடம் அந்த அந்தரங்கமான மனிதனையும் அவன் கொண்டுபோகும் கடிதத்தையும் மகாராஜாவிடம் கொண்டுபோய்ச் சேர்க்கும்படி ஒப்புவித்தான்.

இவ்விதமாய் மிக்கப்பிரபல சாக்ஷி மகாராஜாவுக்குக் கிடைத்த பிறகு மகாராஜா ஆச்சரியமும் கோபமும் கொண்டு தனக்கு ஆப்த பரிவாரங்களான சில பிரபுக்களோடு கலந்து யோசித்தார். அவர்களில் முக்கியமானவர்கள் மகாராஜாவின் சர்தார் மல்ஹார்ஜி காடிகேராவ், ராஜாவின் மைத்துனரான அனபா சேட்கே, மகாராஜாவின் முக்கிய காரியஸ்தரான மானூஜி ராவ், மற்றும் மகாராஜாவுக்கு வேண்டிய சர்தார்கள், ஜகதாப் இவர்களுடன் கலந்து சையிந்தைக் கொல்லுவதென்று நிச்சயம் செய்தார்.

ஒரு நாள் மகாராஜா தன்னுடைய சிநேகிதர்களையும் பிரபுக்களெல்லோரையும் பரிவாரங்களுடன் வரவழைத்து ஒரு குறிப்பிட்ட இடத்தில் இருக்கும்படி செய்து தான் மற்றொரு இடத்தில் தனிமையிலிருந்துகொண்டு, மொகலாய சமஸ்தானத்திலிருந்து சில கடிதங்கள் வந்திருப்பதாகவும் அவைகளைப் பார்க்கவேண்டுமென்றும் சையிந்துக்குச் சொல்லியனுப்பினார். அப்போது சையிந்து கர்வத்தினால் மதோன்மத்தசையில் இருந்ததால் மகாராஜாவின் யோசனை முதலியவைகளையொன்று

மறியாமல் மகாராஜாவிடமிருந்து அநேக தடவைகள் அழைப்புகள் வந்த பிறகு அவரிடம் சென்றான். அவன் வந்த பிறகு மகாராஜா அவனுடன் சில உபசார வார்த்தைகள் பேசிவிட்டு, ஜலமோசனத்துக்காகப் போவது போல் வேறோரிடம் சென்றார். உடனே மகாராஜாவால் யோசனை செய்யப்பட்டிருந்ததை யனுசரித்து சமீபத்திலிருந்த பிரபுக்கள் சில வேலையாட்களை ஏவி சைந்தை அசையாமல் கைகால்களை இறுகக் கட்டி அவனை மற்றோரிடத்திற்குக் கொண்டுபோய்ப் பரலோகப்ராப்தியடையும்படி செய்தார்கள். பிறகு அவன் வீட்டையும் நாசம் செய்ய ஏவி, ஓடிப்போனவர்களைத் தவிர மற்றவர்களைப் பிடித்துக்கொண்டு வந்து, சத்ருவின் உபத்திரவமில்லாமல் செய்தார்கள்.

பிறகு மகாராஜா அனபா. சேட்கே என்பவருக்கு சர்க்கில் உத்யோகத்தையும் (அதாவது மந்திரிப் பதவியையும்) மல்லார் காடேராவுக்கு கில்லேதார் பதவியையும் (அதாவது கோட்டையைக் காப்பாற்றும் அதிகாரத்தையும்) டபீர் நாதோ பந்த் என்பவருக்குக் காரியதரிசி வேலையையும் கொடுத்து ராஜ்யபாரத்தை செவ்வனே நடத்தி வந்தார்.

பிறகு மகாராஜா ஸ்ரீராமேச்வர யாத்திரை நிமித்தமாய்த் தன் பரிவாரங்களுடன் புறப்பட்டார். சென்றவிடத்தில் அநேக தானதருமங்களைச் செய்துவிட்டுத் திரும்பி வரும்போது ராமனாதபுரத்து ஜமேதாரான மறவர், தன் ராஜ்ய பரம்பரை இந்த மகாராஜாவின் முன்னோர்களால் ஸ்தாபிக்கப்பட்டதென் றறிந்து, தன்னிருப்பிடத்திலிருந்து கொஞ்ச தூரம் வந்து, தன் கோட்டையில் ஒரு நாள் தங்கி யிருந்துவிட்டுப் போக வேண்டுமென மகாராஜாவை வேண்டினார். மகாராஜாவும் அதற்குச் சம்மதித்து, அப்படியே சென்றார். அப்போது வாயிற் காப்போர்கள், பிந்தி வந்த சிலரை இன்னாரென்று தெரியாமல் தடுத்தார்கள். அந்த சமாசாரம் மகாராஜாவிற்குத் தெரிந்து அவர் உடனே திரும்பினார். இதையறிந்த ராமனாதபுரத்தரசன் பயபக்தியுடன் இரண்டு நாழிகை மகாராஜாவின் பல்லக்கைப் பின்தொடர்ந்து

அவரைப் பலவிதமாய் வேண்டிக்கொண்டதனால் மகாராஜாவும் மிகுந்த தயையுள்ளவராதலால் மனமிரங்கி மறுபடியும் ராமநாத புரம் சென்று அங்கு ஒரு நாள் தங்கி அவரிடம் மரியாதைகளைப் பெற்றுத் திரும்ப தம் ராஜ்யத்தை யடைந்தார். ராமநாதபுரத் தரசனும் இப்பால் தன் பாட்டனரின் தாக்ஷிண்யத்திற்காகத் தான் இப்போது நவாபைச் சார்ந்தவரா யிருந்தபோதிலும், முன்னிருந்த ஸ்திதியை மறக்காமல் மகாராஜாவின் சேவையைச் செய்தார்.

பாவா சாயேபுவின் ஆட்சியின் முடிவில் சந்தா சாஹேப் என்பவர் திருச்சிக் கோட்டையின்மீது படையெடுத்தாரென்று முன்பு கூறப்பட்டிருக்கிறது. அதே சந்தா சாஹேப் திருச்சிக் கோட்டையைக் கைப்பற்றி, பிரதாபசிம்ம மகாராஜா ஆட்சி புரியும் காலத்தில், தஞ்சையை நோக்கி வந்தார். பிரதாபசிம்ம மகா ராஜாவும் அச்சந்தா சாஹேபுடன் இரண்டு மாத காலம் நன்றாய் யுத்தம் செய்தார். சந்தா சாஹேபும் இவருடன் எத்தனை நாள் யுத்தம் செய்வதென்று நினைத்து, தனக்கும் திருச்சிறைப்பள்ளியில் பாளையக்காரர்கள் வராமல் பந்தோபஸ்து செய்யவேண்டியிருந்தபடியால், ஆற்காட்டிலிருந்து தன்னுடன்கூட வந்த சப்தர் அல்லிகானிடம் பட்டுக்கோட்டையைத் தவிர பாக்கியுள்ள தஞ்சை ராஜ்யத்தில் (நவாபுக்குள்ள பாத்தியதையை) ஒப்பு வித்து விட்டுத் தான் திருச்சிறைப்பள்ளியை நோக்கிச் சென்றார்.

பிறகு சப்தர் அல்லிகானும், ராஜ்யம் தனக்கு ஸ்வாதீனமாகு மென்றும், கோட்டையிலிருப்பவர்கள் (வெளி வராமல்) எப்படி இராஜ்ஜியத்தை யாளக்கூடுமென்றும் யோசித்து, அகிழைக் காப்பாற்றுபவனைத் தன் வசப்படுத்திக்கொண்டு, திருவையாற்றுக்கு மேற்கு பாகத்தை சப்தர் அல்லியாறு என்று பெயரிட்டு அவ்விதமே நாணயத்தை வழங்கி இரண்டு வருஷ காலம் அதிகாரத்தை நடத்தி வந்தார்.

அப்போது பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவுக்குப் பணக்கஷ்டம் ஏற்பட்டு தன் சேனைகளுக்குக் கொடுக்கவேண்டிய சம்பளத்திற்

குப் பணமில்லாமற் போனபோது, சேனைகளும் சண்டை செய்ய மறுத்ததினால் சாதாராவிலுள்ள சாஹு ராஜாவுக்குக் கடிதமெழுதியனுப்பினார். அப்போது சாஹு ராஜா வீரு பாயிக்கு ஸ்வீகாரம் கொடுக்கப்பட்டவரும் நாகப்பூரில் வசிப்பவருமான ரகோஜி போன்ஸலே என்பவரையும், பத்தேசிங் என்பவரையும் 60,000 குதிரைப் படையையும் சேர்த்து அனுப்பினார். அவர்கள் வெகு வேகமாக வந்திறங்கின சமாசாரத்தைக் கேள்வியுற்ற சப்தர் அல்லிகான் ராஜ்யத்தைவிட்டுத் திருச்சினாப்பள்ளிக்கு ஓடிவிட்டார். பிறகு அரசருக்கு ராஜ்யம் வசமாயிற்று.

பிறகு ரகோஜி போன்ஸலேயும், பத்தேசிங்கும் திருச்சினாப்பள்ளிக்குச் சென்று, மதுரையிலிருந்து எதிர்நோக்கி வந்துகொண்டிருந்த சந்தா சாஹேபின் சகோதரனையும், சப்தரல்லிகானையும் கொன்று, சந்தா சாஹேபைப் பிடித்துக் கைதுசெய்து திருச்சினாப்பள்ளிக் கோட்டையைக் கைப்பற்றினார்கள். அப்போது பிரதாபசிம்ம மஹாராஜா அவர்களிடம் தன் மந்திரியான அன்னப்பா சேட்கேயை யனுப்பினார். அந்த மந்திரி திருச்சியையடைந்து ரகோஜி போன்ஸ்லேயையும், பத்தேசிங் என்பவரையும் பேட்டிகண்டவுடன் அவ்விருவரும் பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவைத் திருச்சிக் கோட்டையை ஒப்புக்கொள்ளும்படி சொல்லியனுப்பினார்கள். இதைக் கேட்ட அரசர் தாம் அக்கோட்டையை ஒப்புக்கொள்ள முடியாது என்று சொல்லிவிட்டார். பின்பு ரகோஜி போன்ஸ்லேயும், பத்தேசிங்கும் திருச்சி ராஜ்யத்தையும் கோட்டையையும் ராஜி கோர்படேயின் புதல்வரான முராஜி கோர்படேயிடம் ஒப்புவித்துவிட்டு, சந்தா சாஹேபைச் சிறைப்பிடித்துக்கொண்டு, சாதாராவிலுள்ள ஷாஹு ராஜாவிடம் சென்றனர். இங்கு பிரதாபசிம்ம மகாராஜா தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தை ஆண்டு வந்தார்.

பிறகு அன்னப்பா சேட்கே சர்க்கில் வேலையிலிருந்து ராஜ்ய காரியங்களை ஒருவாறு நடத்தியபோதிலும் சில அதிக்கிரமங்களையும் செய்தார். அதன் விவரம் சிறிது கூறப்படுகிறது. மகாராஜாவுக்கும் அவர் குடும்பத்தினர்க்கும் மட்டும் உரித்தான

ஆடை முதலிய அலங்காரங்களைத் தானும் தன் ஸ்திரீகள் முதலிய வர்களும் அணிந்து வந்தார்கள். இதைத் தவிர, மகாராஜா சமீ பத்தில் வரும்போதும், எதிரில் நேரில் பேசும்போதும் மரியாதை யின் வரம்பு மீறி நடந்து வந்தார். அதனால் மகாராஜா மன வருத்தமுற்று அன்னப்பா சேட்கேயை சர்க்கீல் பதவியிலிருந்து நீக்கி மாஜி ராவுக்கு சர்க்கீல் பதவியும் சேனைத்தலைவர் பதவி யையும் கொடுத்து, அன்னப்பா சேட்கேயைக் கொஞ்சகாலம் வீட்டோடு இருக்குமாறு சொன்னார். இதைப் பொறுக்காமல் அன்னப்பா சேட்கே ஸர்க்கீல் பதவியும், சேனைத்தலைவர் பதவி யும் வெகுகாலம் தன் வசமே இருந்ததால் சைனியம் முழுவதும் இப்போதும் தனக்குக் கட்டுப்பட்டு இருக்குமென்ற தவறான எண்ணத்தினால் தன் சகோதரர் முதலிய சுற்றத்தார்களுடன் (பழைய அந்தஸ்துக்குரிய) விலையுயர்ந்த பட்டாடைகளை யுடுத் திக்கொண்டு பகிரங்கமாக இருப்பதென்று முடிவுசெய்து கொண்டு அவ்விதமே இருந்தார்.

அப்போது மகாராஜா, முன்பே இந்த அன்னப்பாவின் கெட்ட நடத்தையை அறிந்திருந்ததினால், அவரிடம் சந்தேகங் கொண்டு அவர் ஆயுதம் முதலியவைகளுடன் எதற்காக வெளியே வந்திருக்கவேண்டுமென விசாரித்தனுப்பியபோது, அன்னப்பா இதைத் தாளாமல், எந்த மஹாராஜாவின் சோற்றையுண்டு பதவி யையும் கௌரவத்தையு மடைந்தாரோ அவரையே எதிர்த்து ஆயுதந் தரித்து இரண்டொருவரைக் காயமும் செய்தவுடன், மஹாராஜா நடந்த விருத்தாந்தத்தை யறிந்து, அவர் அடங்கா மல் இருந்ததால் தன் பிரஜைகளை அவருக்கு விரோதமாகக் கலகம் செய்யும்படி ஏவினார். அவரவர்களுக்குள் நடந்த கை கலப்பில், அன்னப்பா, அவர் சகோதரர் முதலான ஆறு ஏழு பேர்கள் இறந்தனர். பிறகு மகாராஜா, அன்னப்பா சர்க்காருக் குச் செய்த சேவைகளை நினைத்து அன்னப்பா மரணமடைந்த தற்காகப் பச்சாத்தாபமடைந்தார்.

பிறகு திருச்சினப்பள்ளிக் கோட்டையிலுள்ள முரார்ஜி கோர்படே என்பவர் தன் முகம்மதிய மந்திரியான இன்னிஸ்கான்

என்பவரின் போதனையின் பேரில் தஞ்சாவூர் ராஜ்யம் சிறியதா யிருந்தபோதிலும் செழிப்புள்ள ராஜ்யமாக இருக்கிறபடியால் அதைக் கைப்பற்ற வேண்டுமென்று நினைத்தார். ஆனால் அங்குள்ள ராஜா தனக்கு யஜமான் ஸ்தானத்திலிருப்பதாலும், சிறுபாகமாவது ஸ்வாதீனம் செய்துகொள்ள வேண்டுமென்றாலும் சேனையின் பகிரங்க ஒத்துழைப்புக் கிடைக்காததலால், சில்லரையான இடையூறுகள் செய்து கொண்டிருக்க வேண்டுமென்று யோசனை செய்து, இன்னிஸ்கானுடன் 2000 காலாட் படைகளைச் சேர்த்தனுப்பினார். இன்னிஸ்கான் தஞ்சைக் கோட்டைக்கு வந்து, நேரில் சண்டை செய்ய வராமல் சிற்சில இடங்களில் கொள்ளையடித்தும், சிற்சில ஜனங்களை அடித்துத் துன்புறுத்தியும், சில்லரை உபத்திரவங்களை ஆரம்பித்தார். அப்போது பிரதாபசிம்ம மகாராஜா தன் சேனாதிபதியான மானாஜி ராயருக்கு உத்திரவு கொடுத்து அவருடன் ஒரு சிறு சைனியத்தையும் கொடுத்தனுப்பினார். அவரும் இன்னிஸ்கானைச் சிலநாள் பின் தொடர்ந்து சென்றார். கடைசியில் ஒரு நதிக்கரையில் அவன் அகப்பட்டுக்கொண்டான். அவனுடன் சண்டை செய்து அவனுடைய 300 குதிரைப் படைகளை நாசமாக்கி, 700 காலாட்களையும், 500 குதிரைகளையும் கீழே வீழ்த்தினார். அந்தச் சண்டையில் சர்தார் இன்னிஸ்கான் ஓடி ஒளிந்துவிட்டான். அதோடு தஞ்சைக்கு முரார் ராவின் உபத்திரவம் முடிவடைந்தது.

பிறகு, முன் சந்தா சாஹேப் வடதேசத்திலிருந்து இப்பிராந்தியத்திற்கு வந்து திருச்சினாப்பள்ளி ராஜ்யத்தைப் பிடித்துத் தஞ்சாவூர் அரசரோடு யுத்தம் செய்து கடைசியில் ரகோஜி போன்ஸலே, பத்தேசிங், இவ்விருவர்களுடைய கையில் அகப்பட்டுப் புனா பிராந்தியத்திற்குக் கொண்டுபோகப்பட்டு ஷாஹூ ராஜாவினால் கோட்டையில் வைக்கப்பட்டபோது அவரோடுகூட இருந்த முகம்மது அரபு என்ற பெயருடைய ஒரு பெரிய பிரபு, இரண்டு மூன்று ஆயிரம் காலாட் படைகள், ஐந்து யானை, சில துப்பாக்கி யாட்கள் கூடிய சேனையுடன், தன் சொந்த முறைமை

யில் வெளிக்கிளம்பி புதுச்சேரியில் பிரஞ்சுக்காரர்களின் சிறிது உதவியைக்கொண்டு நாட்டைக் கொள்ளையடிப்பதும், இராக் காலத்தில் உடையார்பாளையம் காட்டில் ஒளிந்துகொண்டிருப்ப தும், இவ்விதமாகப் பலதடவை செய்து வந்தார். இவ்விதம் தஞ்சாவூர், திருச்சி இராஜ்யங்களின் பலத்தை அலக்ஷியம் செய்து வந்த இவருக்கு எதிராக பிரதாபசிம்ம மகாராஜா தன் கில்லே தாரான மல்லார்ஜி காடே என்பவரையும் மானுஜிராவ் ஜகதாப் என்பவரையும் ஒரு சேனையுடன் அனுப்பினார். அவர்கள் ஒரு மாதம் வரையில் அந்த அராபியரைப் பின்தொடர்ந்து கடைசி யில் திருக்காட்டுப்பள்ளிக் கோட்டைக்குச் சமீபமாக அவரைப் பிடித்து, அவருடைய யானை, குதிரைகளைக் கைப்பற்றிக்கொண்டு அவரிடத்திலுள்ள "ஜுலுப்கவர்கான்" என்ற வீர விருதை யும் மற்ற விருதுகளையும் பறித்துக்கொண்டு அவரையும், அவ ரோடு இருந்தவர்களையும் கொன்றுவிட்டார்கள். பிரதாபசிம்ம ராஜா இதைக் கேட்டுச் சந்தோஷமடைந்து அந்த விருதுகளெல் லாவற்றையும் மல்லார்ஜி காடே ராயருக்கு ஒரு பகுதியும், மானுஜி ராயருக்கு மற்றொரு பகுதியுமாகக் கொடுத்தார்.

இந்த சமயம், ஆங்கிலேயர் *தேவிக்கோட்டையிலுள்ள கோட்டையைக் கைப்பற்றுவதற்காகத் தங்கள் சேனையின் பகுதி யொன்றை அனுப்பி, தேவிக்கோட்டையைக் கைப்பற்றினார்கள். மகாராஜாவுக்கும் ஆங்கிலேயருக்கும் விரோதமில்லாமலிருக்கும் போது, அவர்கள் வந்ததற்குக் காரணமென்னவெனில், தேவிக் கோட்டையிலுள்ள ஆங்கிலேயரின் பெரிய கப்பல் ஒன்று மூழ்கி விட்டது. அதிலுள்ள சாமான்களையும், இரண்டொரு நாய்களை யும் மகாராஜா வைத்துக்கொண்டதைக் காரணமாகக்கொண்டு, ஆங்கிலேயர்கள் அத்துறைமுகம் தங்களுக்கு வேண்டியிருந்தபடி யால் அதை ஆக்கிரமித்தார்கள். அப்போது மகாராஜா, சேனைத் தலைவரான நாகாஜி ராயரிடம் சேனையை யனுப்பினார். யுத்தம் செய்து அக்கோட்டை பிடிக்கப்பட்டது. அப்போது தேவிக்

*தேவிக்கோட்டை— இது கொள்ளிட நதியின் முகத்துவாரத்திற் கருகேயுள்ளது.

கோட்டையில் மகாராஜாவின் உத்தரவின்பேரில் ஜப்பர் சாயேப் என்பவனைக் கில்லேதாராக நியமித்துவிட்டு நாநாஜி ராயர் தஞ்சையை யடைந்தார். மறுபடியும் இரண்டாந் தடவையாக ஆங்கிலேயரின் சேனை தேவிக்கோட்டையின்மேல் படை யெடுத்தது. அப்போது மகாராஜா சில சர்தார்களுடன் சேனையை யனுப்பினர். அந்த யுத்தத்தில் ஆங்கிலேய சேனையைச் சேர்ந்த காலாட்படை கொள்ளிடக் கரையில் இருந்தது. கொள்ளிடத்துக் கரை அதிக உயரமாக விருந்தது. அதனால் தஞ்சாவூர் சேனையைச்சேர்ந்த குதிரைப் படை, நினைத்த இடத்தில் இறங்குவதற்கு வசதி இல்லாததால் கொஞ்ச தூரத்திற்கப்பால் ஒரே வழியாக இறங்கவேண்டி யிருந்தது. ஆற்றில் எல்லா சேனைகளும் இறங்கி வரும்போது ஆங்கிலேயரின் சைன்யம் அவைகளைத் தாக்கியது. அப்போது ஆற்றில் மணல் அதிகமிருந்தபடியால், குதிரைப் படைகள் குதிரைகளைச் செலுத்திக்கொண்டு சண்டை செய்ய முடியாமற் போயிற்று. சில குதிரைப் படைகள் நாசமடைந்தன. அப்போது வீரப்பா என்னும் சர்தார் ஒருவர் யுத்தகளத்திற்கு வந்தார். பிறகு ஆங்கிலேயர் மகாராஜாவுடன் பேச்சு வார்த்தை நடத்தி, ஒரு உடன்படிக்கை எழுதிக் கொடுத்தார்கள். அதன்படி, தேவிக்கோட்டை ஆங்கிலேயருக்குக் கொடுக்கப்பட்டது. அது கி. பி. 1749-ம் வருஷத்தில் நடந்தது.

பிறகு ஹைதராபாத்திலுள்ள நிஜாம் ஷாஜதிகான் என்ற மூத்த ராஜகுமாரர் தக்ஷிணப் பிராந்தியத்தைப் பற்றிய செய்தியைக் கீழ்வருமாறு கேள்வியுற்றார்:—"சந்தா சாஹேப், தோஸ்த் அலிகானின் மகனான பதர் அலிகான் முதலியவர்களை யழைத்துக்கொண்டு, பிரஞ்சுக்காரர்களோடு சிநேகஞ் செய்துகொண்டு அவர்களுடைய உதவியைக் கொண்டு திருச்சினப்பள்ளி ராஜ்யத்தைப் பிடித்தார்கள். அப்போது ஷாஹு ராஜாவிடமிருந்த ரகோஜி போன்ஸலே, பத்தேசிங் என்னும் மராட்டியர்கள் தஞ்சாவூர் ராஜாவின் சகாயத்துக்காகச் சென்று திருச்சினப்பள்ளி ராஜ்யத்தைப் பிடித்துச் சந்தா சாஹேபைக் கொண்டு வந்து கோட்டைக்குள் அடைத்துவிட்டார்கள்." இந்த சமா

சாரத்தைக் கேட்டு பாதுஷா திருச்சினுப்பள்ளியின்மேல் தன் கொடியை நாட்டி, அக்கொடியைத் தான் ஜீவித்திருக்கும் வரையில் கீழே இறக்குவது உசிதமில்லையென்று ஷாஹூ மகாராஜாவுக்கு சிநேக பாவத்தில் கடிதம் எழுதிவிட்டு, அவருடைய அனுமதியின்பேரில் 80,000 குதிரைப் படைகளுடன் திருச்சினுப்பள்ளியை யடைந்தார். திருச்சினுப்பள்ளிக் கோட்டையிலுள்ள முராரிஜி ராயருடன் ஆறுமாத காலம் போராடி முராரிஜி கோர்படே என்பவரைத் தந்திரமாக வெளிக் கொண்டுவந்து திருச்சினுப்பள்ளிக் கோட்டையையும், ஆற்காட்டுப் பிரதேசத்தையும், கூடவந்திருந்த அனவர்திகானுடைய ஸ்வாதீனத்தில் வைத்துவிட்டுத் தான் ஹைதராபாத்துக்குச் சென்றார்.

ஆற்காட்டுப் பிராந்தியத்திற்கும், திருச்சினுப்பள்ளி ராஜ்யத்திற்கும் அதிகாரி அன்வர்திகான் ஆனதினுல், அந்த அன்வர்திகானின் மகனுன மாபோஸ்கான் என்பவர், ஆற்காட்டுப் பிராந்தியத்திற்கு உள்பட்டிருக்கும் தஞ்சாவூரிலிருந்தும் பேஷ்கஷ் என்னும் கப்பம் வரவேண்டுமென்று அதிகார முறையில் சொல்லியனுப்பினுர். அப்படிக் கேட்கப்பட்ட கப்பத் தொகையில் ஒரு பாகத்தை விட்டுக்கொடுப்பது உசிதமென்று தஞ்சை பிரதாபசிம்ம மகாராஜா சொல்லி யனுப்பினுர். அதைப்பற்றி யோசிக்காமல் மாபூஸ்கான் தன் சேனையுடன் யுத்தத்திற்கு வந்தார். அப்போது மகாராஜாவும் தம் சேனையை அனுப்பினுர். இருவருக்கும் தஞ்சாவூருக்கு வடக்கே இரண்டு மைல் தூரத்தில் யுத்தம் நடந்தது. மாபூஸ்கான் தன் சேனையைக்கொண்டு எதிரிகளைச் சமாளிக்க முடியாமல் போகவே, அவர் சேனைகள் சின்னுபின்னமாக்கப்பட்டு, அவரும் தோற்கடிக்கப்பட்டு ஓடிப்போய் விட்டார்.

பிறகு மாபூஸ்கான் தான் தோல்வியடைந்ததினுல் வருத்தமுற்றுத் தன் தகப்பனுரான அனவர்த்திகானிடம் தெரிவித்தார். அதை யறிந்து அனவர்த்திகான் யோசனை செய்ததாவது:— "தஞ்சாவூர் மகாராஜா பதில் சரியாகத்தான் சொல்லி யனுப்பியிருக்கிறுர். அதை யறியாமல் மாபூஸ்கான் அவசரப்பட்டுத்

தோல்வியடைந்தார். ஆனாலும் பாதுஷாவின் சேனை பின்வாங்கியது என்று இருக்கக்கூடாது'' என்று பொறாமை யடைந்து, அனவர்த்திகான் பெரிய சேனையையும், குதிரைப் படை, பீரங்கி முதலியவைகளையும், மற்றும் காளஹஸ்தி, வேங்கடகிரி, வேடவல்லம் முதலிய இடங்களிலுள்ள பாளையக்காரர்களையும் சேர்த்துக்கொண்டு தஞ்சாவூர் அரசருடன் யுத்தத்திற்குக் கிளம்பித் தஞ்சாவூருக்கு வடகிழக்குப் பாகத்தில் ஆறு மைலுக்கப்பால் பசுபதிகோவில் என்னும் ஊருக்குச் சமீபத்திலுள்ள மைதானத்தில் இறங்கினார். அப்போது பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவும் தம் சேனையில் 3000 படைகளையும் கொஞ்சம் பீரங்கி முதலான முஸ்தீப்புகளையும் சேர்த்து கோவிந்தராவ் சேட்கேயையும், மானாஜி ராவ் ஜகதாப் என்பவரையும் அனுப்பினார்.

இரண்டு சேனைகளுக்கும் காலை வேளையில் யுத்தம் நடந்தது. தஞ்சாவூர் சேனையெல்லாம் எதிரிகளின் பீரங்கிகளைப் புறக்கணித்து உள்ளே புகுந்தன. அனவர்த்திகானின் சேனை முழுவதும் குழப்பமடைந்து தஞ்சாவூரின் சேனையால் தாக்கப்பட்டுக் கொல்லப்பட்டன. பெயர் பெற்ற அநேக வீரர்கள்கூட நிற்க மாட்டாமல் ஓடிப்போய் விட்டார்கள். கடைசியில் தஞ்சாவூர் சேனையிலுள்ள படைகள் அனவர்த்திகான் சவாரி செய்யும் யானையை ஈட்டி முதலியவைகளால் தாக்கி அதை அசைவற்றுப் போகும்படி நிறுத்தி, அம்பாரியிலுள்ள கயிறுகளை அறுத்தார்கள். அப்பொழுது அனவர்த்திகான் பிடிக்கப்பட்டு, நான்கு நாழிகைவரையில் தஞ்சையின் சேனையின் முன்பாகத் தன் பேச்சுவன்மையால், தனக்கு ஏதாவது தீங்கு நேரிட்டால், பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவைப் பழிவாங்க நேரிடும் என்று எச்சரித்துச் சமாளித்துக்கொண்டார்.

இதற்குள்ளாகக் கோட்டைக்குச் சமீபம் வந்துவிட்டபடியால் மகாராஜாவுக்குச் சமாசாரம் தெரிந்து, மகாராஜாவும் பாதுஷாவின் சுபேதார் ஆனபடியால், அனவர்த்திகானை விட்டுவிடும்

படி கட்டளை யிட்டதினால் அவரை விட்டுவிட்டுச் சேனை சென்று விட்டது. இதையறிந்த பாதுஷா, மகாராஜாவுக்கு ஆடைகளும், கடிதமும் அனுப்பி, மகாராஜாவிடமிருந்து தானும் ஆடைகளும், கடிதமும் பெற்றுக்கொண்டு ஒருவிதமாகப் பேச்சு வார்த்தைகளைச் சமாதானமாக முடித்துக் கொண்டார். அன்வர்த்திகானும் ஆற்காட்டுக்குத் திரும்பினார். அந்த சமயத்தில் வெள்ளை யானை யொன்று வந்திருந்தது.

பிறகு, முன்கூறப்பட்ட ரகோஜி போன்ஸலேயும், பத்தேசிங்கும் திருச்சினாப்பள்ளியைக் கைப்பற்ற வந்த சந்தா சாஹேபை மலைப்பிரதேசத்திலுள்ள கோட்டையில் வைத்திருந்தவர்கள் இப்போது அந்த சந்தா சாஹேபுக்கு "நீர் எங்கு வேண்டுமானாலும் செல்லலாம். ஆனால் தஞ்சாவூர் ராஜ்யம் நமது தேசமாதலால் நீர் அங்கு செல்லக்கூடாது" என்று எழுதி, அவ்வாறே உறுதி மொழியும் வாங்கிக்கொண்டு அவரை விடுவித்தனர்.

சந்தா சாஹேப் அங்கிருந்து கிளம்பி, ராஸ்த் மோஹிதீன் கான் என்பரை யணுகி, அவரோடு பேச்சுவார்த்தை முடித்துக் கொண்டு 25000 காலாட் படைகளும் அதற்குத் தகுந்த பீரங்கி முதலியவைகளையும் கொண்டு, ராஸ்த்மோஹிதீன் கானுடன் தெற்குப் பிரதேசத்தை நோக்கிப் படையெடுத்துச் சென்றார். அப்போது பிரஞ்சுக்காரர்களுக்கும் கடிதமெழுதி அவர்களுடன் உடன்படிக்கை செய்துகொண்டு, அவர்களுடைய உதவியினால் ஆற்காடு சுபேதாரான அனவர்திகானைக் கொன்று, ஆற்காட்டை யடைந்தார்கள். அப்போது ஆற்காட்டிலுள்ள மஹமது அலி கான் இரகசிய மார்க்கமாய் நாகப்பட்டணத்தை யடைந்து, இரண்டு மூன்று நாட்கள் அங்கு தங்கியிருந்து, பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவுக்கு அங்கிருந்து கடிதம் எழுதினார். மகாராஜாவும் அக்கடிதத்தின் வணக்கமான போக்கையும், அப்போதைய கால நிலைமையையும், தம்மை அண்டினவருக்கு உதவி செய்யவேண்டுமென்பதையும் உத்தேசித்து, பிற்பாடு சந்தா சாஹேப், மோஹிதீன் கான் என்பவர்களிடமிருந்து உபத்திரம் ஏற்பட்டால் பிறகு

பார்த்துக்கொள்ளுவோமென்ற உத்தேசத்துடன் மஹம்மது அலியை வரவழைத்துத், தம் அரண்மனையின் நந்தவனத்திலுள்ள கட்டிடத்தில் இடங்கொடுத்து வைத்துக்கொண்டார்.

நவாப் மஹம்மது அலிகான் மூன்று மாதகாலம் மகாராஜாவின் பாதுகாப்பிலிருந்து, ஸ்ரீரங்கபட்டணத்தின் அதிபதிக்கும், தேவராஜ தளவாய் என்பவருக்கும், தக்ஷிணப் பிராந்தியத்தின் பாளையக்காரர்களெல்லோருக்கும் ஹைதராபாதிலுள்ள நாஸர் ஜங் என்பவருக்கும், ஆர்காடு பிராந்தியத்திலுள்ள காளஹஸ்தி, வேங்கடகிரி, பொம்மராஜ் முதலிய இடங்களிலுள்ள பெரிய பாளையக்காரர்களுக்கும், கடிதமெழுதி யனுப்பி, மூன்று மாதத்திற்குப் பிறகு, திருச்சினப்பள்ளிக் கோட்டையை யடைந்தார். நவாப் மகம்மது அலி அடைக்கலமாக வருவதற்கு முன்பே, பிரதாபசிம்ம மகாராஜா தன் மகனான துளஜா மகாராஜாவுக்கு, முதன் முதலாக, மோஹிதே வம்சத்தாரின் மகளை விவாகம் முடித்தார். அந்த பாயிசாஹேபாவின் பெயர் ராஜஸ் பாயி சாஹேப்.

பிறகு சிலநாள் கழித்து, மகாராஜாவின் முதல் மனைவி அஹல்யா பாயி சாஹேப் என்பவர் தெய்வகதி யடைந்தார். நான்காவது மனைவியான யச்வந்த் பாயி சாஹேபாவின் வயிற்றில் இரண்டு கன்னிகைகள் பிறந்தார்கள். அவ்விரு கன்னிகைகளையும், விவாகத்திற்குரிய வயது வந்ததும், ஒரு கன்னிகையை மஹடிக் வம்சத்திலும், மற்றொரு கன்னிகையை ஷிம்பால்கர் வம்சத்திலும் கலியாணம் செய்து கொடுத்தார். பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவினால் எடுத்துக்கொள்ளப்பட்ட ஏழு ஸ்திரீகளில் அன்னபூர்ணாபாயி என்பவரின் வயிற்றில் ராமஸ்வாமி, கிருஷ்ணஸ்வாமி என்று இரண்டு பிள்ளைகள் பிறந்தனர். ஆனால் அவர்கள் சரியான வகையில் பிறக்கவில்லை யென்றும் ஒழுங்கற்ற முறையில் பிறந்தார்களென்றும் ஊரில் வதந்தியொன்று உலவி வந்தது. அவர்களுள் இளையவரான கிருஷ்ணஸ்வாமி என்பவர் கொஞ்சநாட்களிருந்து பிறகு தெய்வகதி யடைந்தார். மூத்த மகனான

ராமஸ்வாமி என்பவர் இருந்தார். அவருடைய பெயர்தான் பிறகு அமர்சிங் என்று வழக்கத்தில் வந்தது. இங்கு சொல்லப் பட்ட நான்கு சமாசாரங்களும் ஒரே காலத்தில் நடந்தவைக ளல்ல. ஏழு அல்லது ஐந்து வருஷங்கள் முன்பின் இருக்கும் என்பது அறியத்தக்கது.

பிறகு நடந்தவை இனி எழுதப்படுகின்றன. ஹிராஸத் மொஹிதீன்கான் என்பவரும், சந்தா சாஹேபும் தக்ஷிணப் பிராந் தியத்தைப் பிடிக்கவேண்டுமென்ற காரணத்தினால் புதுச்சேரி மார்க்கமாய்க் கிளம்பித் திருச்சிறைப்பள்ளிக்கு வருமுன் பிரதாப சிம்ம மகாராஜாவுக்கு, சேனையின் உதவிக்காக ஏதாவது பணம் கொடுக்கவேண்டு மென்று சொல்லி யனுப்பினார். மகாராஜா, நவாப் மகம்மது அலிகான் தமக்கு வேண்டியவராதலால், அவ ருடைய சத்ருவுக்கு உதவி செய்யக்கூடா தென்று நினைத்து மறுதளித்துவிட்டார். அந்தக் கோபத்தினால் சந்தா சாஹேப் ஹிராஸத் மோஹிதீன் கானையும் அவருடைய சேனையையும் அழைத்துக்கொண்டு தஞ்சாவூரை முற்றுகை செய்தார். மகா ராஜாவின் சேனை வெளிக்கிளம்பி தீரத்துடன் போர் புரிந்தது. சந்தா சாஹேப் முதலானவர்கள் இரண்டு மூன்று தடவை கோட்டையை யிடித்து நாசஞ் செய்தார்கள். மகாராஜாவும் உடனுக்குடன் இடிக்கப்பட்ட கோட்டையின் பாகங்களைத் திரும்பவும் செப்பனிட்டுத் தன் பராக்கிரமத்தினால் சத்ருக்களை விரட்டியடித்ததினால், சந்தா சாஹேப் முதலானவர்கள் தம் எண்ணம்நிறைவேறாமல் கொஞ்சம் சண்டையிட்டும் கொஞ்ச காலம் சமாதானப் பேச்சு வார்த்தை நடத்தியும் வந்தார்கள். அதற்கெல்லாம் மகாராஜா இடங்கொடுக்காமல் இரண்டு மூன்று மாத காலம் வரையில் சண்டையிட்டு வந்தார்.

இதற்குள்ளாக, நாஜர்ஜங் என்பவர் அநேக முஸ்தீப்பு களுடன் ஹைதராபாத்தை விட்டுக் கிளம்பி ஆற்காட்டுக்கு வந்து சேர்ந்தார். அவருடைய பின்னணிப் படையிலுள்ள குதிரைப் படை முன் வந்தது. அவர் ஆற்காட்டிலிருந்த சந்தா சாஹேபின்

சர்தாரான சேஷ ராயர் என்பவரைக் கொன்றுவிட்டார் என்ற சமாசாரம் சந்தா சாஹேபிற்கு எட்டியவுடன், தஞ்சாவூர் முற்றுகையை விட்டுவிட்டு, ஹிராஸத் மொஹிதீன்கானுடன் சில சாமான்களை விட்டு விட்டு, எல்லோரும் புதுச்சேரியை அடைந்தார்கள். நவாப் மகம்மது அலிகானும், திருச்சினுப்பள்ளியிலிருந்து கிளம்பி நாஜர்ஜங்கை எதிர்கொண்டு ஆற்காட்டையடைந்தார். அப்போது உதவிக்காகத் தஞ்சைக்குச் சொல்லியனுப்பினார். தஞ்சை மகாராஜாவும் தன் சேனைத்தலைவரான மானுஜி ராயரைச் சேனையோடு நாஜர்ஜங்கிற்கு உதவிக்காக அனுப்பினார். அவர் சென்று சிலநாட்கள் இருந்து பிறகு வந்துசேர்ந்தார்.

பிறகு, நாஜர் ஜங் தெய்வகதி யடைந்தா ரென்ற சமாசாரம் வந்தது. சந்தா சாஹேபும் நாஜர் ஜங் இறந்தவுடன் திருச்சியை நோக்கி, ஸ்ரீரங்கத்திலுள்ள பிரஞ்சுக்காரர்களின் உதவியைக் கொண்டு யுத்தத்திற்கு வந்து சேர்ந்தார். அப்போது தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தில் வேலையிலுள்ள ஜமேதார் அலம்கான் என்ற பட்டாணியர், 100 குதிரைக்கு அதிபதியாயிருந்தவர், பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவுடன் மனஸ்தாபப் பட்டுக்கொண்டு சந்தா சாஹேபுடன் சேர்ந்துகொண்டார். பிறகு சந்தா சாஹேபையும் லக்ஷியம் செய்யாமல், அநேக பட்டாணியர்களைச் சேர்த்துக்கொண்டு, மதுரை ராஜ்யத்திலுள்ள துரும்புரு என்னும் ஊரின் ஜாகிர்தாராயிருந்த தன் மைத்துனனுடன் ஓர் ஒப்பந்தம் செய்துகொண்டு, நாட்டிலுள்ள கள்ளர்கள் சிலரைச் சேர்த்துக்கொண்டு, மதுரையை யடைந்து, அங்கிருந்து மாபூஸ்கானுடன் சண்டை யிட்டு, அவரைத் திருச்சிக்குவிரட்டி யடித்துவிட்டு மதுரை, திருச்சினுப்பள்ளி பிராந்தியங்களைப் பிடித்துக்கொண்டார். பிறகு கொஞ்ச நாட்களுக்குள் மூன்று நான்கு ஆயிரம் சேனையைச் சேர்த்துக் கொண்டு, அந்த சேனையுடன் சந்தா சாஹேபின் உதவிக்கு வந்தார். ஆக, சந்தா சாஹேப், பிரஞ்சுக்காரர்கள், அலம்கான் இம்மூவரும் ஒன்று சேர்ந்து, திருச்சினுப்பள்ளியை நோக்கி யுத்தத்திற்கு வந்தார்கள்.

அப்போது, மஹம்மது அலிகான் திருச்சிறுப்பள்ளியி லிருந்து கொண்டு, தனக்கு மிகவும் வேண்டியவரான தஞ்சாவூர் அரசருக்கு சொல்லியனுப்பிய மாத்திரத்தில், மகாராஜா தன் சேனையிலிருந்து 1000 குதிரைப் படைகளையும், 15000 காலாட் படைகளையும், பெரிய பீரங்கி யந்திரத்தையும், சேனைக்கு வேண் டிய உணவுப் பொருள்களையும் கொடுத்து, மானுஜி ராவ் என்ற சர்தாருடன் சகாயத்திற்கு அனுப்பினர். அப்படியே விஜய ரகுநாத நாயுடுவும், மானுஜியுடன் தன் சேனையிலுள்ள சிறிய பாகத்தைக் கொடுத்தனுப்பினர். அவ்விதமே, ராமநாதபுரத்து மறவரும், உடையத் தேவரும் தங்களாலான சிறியதோர் உதவி யை அனுப்பினர்கள். இதைத் தவிர, நவாப் மகம்மது அலிகான் சொல்லியனுப்பியதற் கிணங்கி, ஸ்ரீரங்கப்பட்டணத்துப் பெரிய சேனையுடன் நந்தராஜ் தளவாய் என்பவர், சைதம் கதூ என்ற சர்தாருடன் கிளம்பி, தன் சர்தாரான கத்தீ கோபால ராவ் என்ப வரைத் திருச்சிக்கு அனுப்பி, நவாப் மகம்மதலிகானுக்கு திரவிய சகாயம் செய்து, தானும் தன்னுடைய பெரிய சைன்யத்துடன் மஹம்மதலிகானின் உதவிக்கு வந்து சேர்ந்தார். அப்படியே, முரார்ஜி கோர்படேயும் தன்னுடைய சேனையுடன் நவாபின் சகா யத்திற்கு வந்தார். இவ்விதமாக சந்தா சாகேபின் சேனையும், மஹமத் அலி, முரார்ஜி கோர்படே முதலியவர்களின் சேனைக ளும் யுத்தத்திற்குத் தயாராயிருந்தார்கள். ஏற்கனவே சொல்லிய படி, முந்தி தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தில் வேலையிலிருந்த அலம்கானும் மதுரைப் பிராந்தியத்தைப் பிடித்துக்கொண்டு சந்தா சாஹேபின் உதவிக்கு வந்தார். அவர் தன்னுடைய சேனையையும் வேறொரு வருடைய சிறியதோர் சைன்யத்தையும் அழைத்துக்கொண்டு மானுஜி ராவுடன் எதிர்நோக்கி யுத்தத்திற்கு வந்தான். அப் போது, மானுஜி ராவும் தன் சேனையுடன் யுத்தத்திற்கு வந்து, இருவரும் கைகலந்து, துப்பாக்கிச் சண்டை நடந்துகொண்டிருக் கும் போது, ஆங்கிலேயரிடத்திலுள்ள சர்தார் மேதர் என்பவர், கொஞ்சம் சைனியத்துடன் திருச்சியை நோக்கிப் போய்க்கொண் டிருக்கும்போது, வழியில் யுத்தத்திற்குத் தயாராயிருந்த மானுஜி ராவை நோக்கி, அவரை யணுகி சமாசாரத்தைக் கேட்டார்

மாஜி ராவும் நடந்த எல்லா விருத்தாந்தங்களையும் சொன்னார். இதைக்கேட்டு, மேதர், பீரங்கி யந்திரமிருந்த இடத்தை யணுகித் தன் கையினால் பீரங்கியை நாலைந்து தடவைகள் வெடித்தார். அவைகளில் ஒன்று அம்பாரியிலுள்ள அலம்கானின் கழுத்தில் விழுந்து அவருடைய தலையைக் கீழே வீழ்த்தியது.

உடனே தஞ்சாவூரின் சேனை அலம்கானின் சேனையின்மேல் விழுந்து, யுத்தம் நடந்தபோது யுத்த களத்திற்கு வந்த சேனையைத் தவிர்த்து மற்றுமுள்ள சேனை நிற்கமாட்டாமல் சின்னா பின்னமாயிற்று. எஞ்சிய சேனையைத் தஞ்சாவூர் சேனை, மாஜி ராயரிடம் ஒப்புவித்தது. இவ்விதமாக மஹமத் அலிக்கு முதல் ஜயம் தஞ்சாவூர்க்காரர்களிடமிருந்து உண்டாயிற்று.

அதன் பிறகு மஹமதலி கானுக்கும் சந்தா சாஹேபுக்கும் வெகுநாள் யுத்தம் நீண்டது. ஸ்ரீரங்கத்துக்கும் திருச்சினாப் பள்ளிக்கும் மத்தியில் காவேரி நதி இருப்பதால், காவேரிக்கு வடக்குக் கரையில் சந்தா சாஹேபுக்காக பிரஞ்சுக்காரர்களின் முஸ்தீப்புகளும், காவேரிக்குத் தென்கரையில் நவாப் மஹமதலிக்காக ஆங்கிலேயர்களின் முஸ்தீப்புகளும் இருந்தன. யுத்தம் ஆரம்பமாயிற்று.

அப்போது நந்தராஜ், முரார்ஜி கோர்படே, மற்றும் மாஜி ராவ் ஜகதாப் ஆகிய எல்லோரும் சந்தா சாஹேபின் சைனியத்தை ஒரு வழியிலும் போகவொட்டாமல் நாலாப் பக்கங்களிலும் சூழ்ந்து கொண்டார்கள். அப்போது, சந்தா சாஹேபினிடம் செலவுக்குப் போதிய பணமும் இல்லை. சைனியத்திற்கு வேண்டிய உணவுப் பொருள்களும் ஆகிவிட்டதால், அவருடைய சைன்யத்துக்கு மனச்சோர்வு ஏற்பட்டுக் கலகம் உண்டாயிற்று. சந்தா சாஹேப் ஓடிப்போய்விட வேண்டுமென்று நினைத்தபோதிலும், எங்கும் வழியில்லாமல் நாலாப் பக்கங்களிலும் சத்ருக்களின் சைனியம் சூழ்ந்து கொண்டிருந்தது. தன் சைனியமும் தனக்கு அடங்காமற் போகவே, சந்தா சாஹேப் கீழ்க்கண்டவாறு யோசனை செய்தார்:—

"நான் நினைத்த எண்ணங்களில் ஒன்றும் சபலமாகவில்லை. இங்கிருந்து எங்கு செல்வது என்பதற்கு ஒரு இடமும் கிடையாது. எப்படியாவது தப்பிப் போய்ப் பிழைத்துக் கொள்வோமென்றாலும் சேனையிலுள்ளவர்கள் என்னை விடுவதில்லை வெளியேயும் எதிரிகள் சைன்யங்களால் சூழப்பட்டிருப்பதால், நம்முடைய சைன்யமே இன்னும் இரண்டு நாளில் நம்மைப் பிடித்து மகமத் அலியிடம் கொடுத்து விடுவார்கள். மகமத் அலியின் தகப்பனாரை நான் கொன்றிருக்கிறேன். அதற்கு அவன் பழி வாங்குவான். ஆகையால், தஞ்சாவூர்க்காரர்கள் போக்கியர்களாயும், நல்லவர்களாயும், சூரர்களாயு மிருக்கிறார்கள். அவர்களிடத்தில் சென்றால் அவர்கள் ரக்ஷிப்பார்கள். ஒருக்கால் காப்பாற்றாமலிருந்தாலுமிருக்கலாம். ஏனென்றால் முன் நடந்த ஒரு சம்பவம் முதற்கொண்டு அவர்களுடன் நான் சிநேகமாக இருக்கவில்லை. தவிரவும் மராட்டியர்களிடம் ப்ரமாணம் செய்து கொடுத்து வந்தும், தஞ்சாவூரோடு சண்டை செய்தேன். ஆகையால் அவர்கள் எவ்விதம் என்னைக் காப்பாற்றுவார்கள்? இதைத்தவிர அவர்களுக்கு மஹமத் அலிகான் சிநேகமும், ஆங்கிலேயருடைய சிநேகமும் அதிகமாயிருக்கிறது. இந்தக் காரணத்தைக்கொண்டும் அவர்கள் என்னை ரக்ஷிக்கமாட்டார்கள். ஆனாலும் என்னை உயிருடன் மஹமத் அலிகானிடம் ஒப்புவிக்காமல், உங்கள் கையாலேயே கொன்று விடுங்களென்று வேண்டிக்கொள்ளுகிறேன். இங்கிருந்து மஹமத் அலியிடம் சிக்கிக்கொள்வதைக் காட்டிலும், தஞ்சாவூர்க் காரர்களிடமிருந்து கொல்லப்படுவது நன்று" என்று திடமாய் யோசித்து, நள்ளிரவில் ஒருவருக்குந் தெரிவிக்காமல் ஒரு குதிரையின்மேல் ஏறிக்கொண்டு ஒரு வேலைக்காரனைக் கூட அழைத்துக்கொண்டு மிகவும் ரகசியமாய் தஞ்சாவூரின் சைன்யம் இருந்த இடமாகிய, திருச்சிக்குக் கிழக்கிலும் காவேரி நதிக்குத் தெற்கிலும் உள்ள இடத்தையணுகி, சர்தார் மானாஜி ராவுக்கு ரகசியமாகச் சொல்லியனுப்பினார். அப்போது மானாஜி ராவ் தான் மட்டும் கொஞ்ச தூரம் சென்று சந்தா சாகேபுவை சந்தித்துப் பேசியதாவது:— "நீங்கள் எதற்காக வந்தீர்கள்? உம்மைக் காப்பாற்ற எங்களால் ஒரு

விதத்தாலும் முடியாது. பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவுக்கும் உங்கள் விஷயத்தில் கோபம் அதிகமாக இருக்கிறது. ஆகையால் உங்களை எங்களால் காப்பாற்ற முடியாது. இப்பொழுதும் உங்களுக்கு வேண்டிய செலவுக்குத் தருகிறேன். நீங்கள் உங்கள் சேனையுள்ள விடத்திற்குப் போங்கள். அங்கே செல்ல உங்களுக்குப் பிடிக்கா விட்டால், செலவுக்கு வேண்டிய பொருளைத் தருகிறேன். கூட நம்பிக்கையான மனிதனையும் தருகிறேன். இப்பொழுதே இங்கிருந்து கிளம்பி தெற்குத் திக்கில் அதிக மரங்களுள்ள இடத்திற்குச் செல்லலாம். அங்கிருந்து முன்னே வெகுதூரம் செல்ல இஷ்டமிருந்தால் செல்லலாம். இல்லாவிடில் இங்கிருந்து உடையார்பாளையம் காட்டிற்கு அப்பால் உள்ள மரங்களடர்ந்த வேடவல்லம், திருநாமலை என்ற இடத்திற்குச் செல்லலாம். உமக்கு எவ்வாறு தோன்றுகிறதோ அப்படியே செய்யலாம்" என்று சொன்னார். இதற்கு சந்தா சாகேப் பதில் கூறியதாவது :— "இந்த சமாசாரங்களெல்லாம் எனக்குத் தெரிந்ததுதான். நீங்கள் செய்யவேண்டிய உபகாரம் என்னவென்றால், மஹமத் அலி கானிடம் மட்டிலும் என்னை ஒப்புவிக்கவேண்டாம். அப்படி நேரும் பக்ஷத்தில் உங்களுடைய மனிதர்களைக்கொண்டே கொன்று விடுங்கள். இந்த அபயத்தைக்கொடுங்கள்" என்று கேட்டுக்கொண்டார்.

அப்போது மானாஜி ராயரும் அவருடைய பிராணனை ஒப்பிவிக்கிறதில்லை என்று அபயம் கொடுத்து, அவருக்காக ஒரு தனிமையான இடத்தை ஏற்படுத்தி ரகசியமாய் பந்தோபஸ்து செய்துவைத்து, வேறு காரியமாகத் தஞ்சாவூருக்குச் சென்றார். முன் நடந்த செய்திகளைக் குறித்து விஸ்தாரமாய் எழுதியதற்கு பிரதாபசிம்ம மகாராஜா பதில் சொல்லியதாவது :— "இந்த சந்தா சாகேபு செய்த காரியங்களை உத்தேசித்தால் அவரை நாம் காப்பாற்றவே கூடாது. இருந்தபோதிலும் சரணமடைந்தபிறகு நாம் ஒன்றையும் நினைவுக்குக் கொண்டுவரக்கூடாது. அவரைக் காப்பாற்றுவதுதான் சரி" யென்று சொல்லி சந்தா சாஹேபைத் தஞ்சாவூருக்கு அனுப்பும்படி உத்தரவிட்டார்.

அப்போது சந்தா சாஹேப் கண்ணுக்குத் தெரியாமல் மறைந்து போய்விட்டார் என்ற சமாசாரம் நவாப் மஹமத் அலி கானுக்குத் தெரிந்து அவர் தேடியபொழுது, மூன்றாவது நாள் தஞ்சாவூர் சைன்யத்திலிருப்பதை யறிந்து, அப்பொழுது மானுஜி ராயரையும் மகாராஜாவையும் பிரார்த்தனை செய்ததாவது :—

"மகாராஜாவினால் என் உயிர் பிழைத்தது. மகாராஜா எனக்கு அபயமளித்ததால் நான் பிழைத்து மறுபடியும் என் பாக்கியத்தை அடைந்தேன். அப்பொழுதும் ராஸத் மொஹிதீன் கானும், சந்தா சாஹேபும் வந்தார்கள். அப்பொழுதும் என்னை அங்கீகரித்து எனக்கு அபயமளிப்பதற்கு யார் தைரியமுள்ளவர்களாயிருந்தார்கள்? அந்த சமயத்தில் மஹாராஜா தன்னிடத்தில் யார் வந்தாலும் பார்த்துக்கொள்ளுகிறேன் என்று சொல்லி தைரியத்தோடு எனக்கு அபயமளித்ததினால் நான் ஐசுவரியத்தை யடைந்தேன். இப்பொழுதும் அப்படியே என் மீது தயை கூர்ந்து என் தந்தைமீது அவன் செய்த பழியைத் தீர்த்துக்கொள்ளுவதற்காகச் சந்தா சாஹேபை என்னிடம் கொடுக்கவேண்டும்" என்று அநேக விதமாய்ப் பிரார்த்தித்தார். இதைத் தவிர, நந்தராஜனும், முராரீஜி கோர்படேயும் தங்களிடத்தில் சந்தா சாஹேபை ஒப்புவிக்குமாறு கேட்டனர். அவ் விதமே ஆங்கிலேய சர்தார்களும் சந்தா சாகேபைத் தங்களிடத்தில் ஒப்புவிக்குமாறு அதிகார தோரணையில் கேட்டனர். அப்போது மானுஜி ராயருக்கும் அவருக்கும் சம்பாஷணை தொடங்கி உயிரை ஒருபோதும் ஒப்புவிக்கப் போவதில்லையென்று தீர்மானித்து சந்தா சாகேபைக் கொன்றுவிட்டார். கி. பி. 1752-ம் வருஷம் ஜூன்மாதம் 3ந்தேதியன்று சந்தா சாகேபின் தலையை வெட்டி நவாபிடம் அனுப்பி, மானுஜி ராவ் தஞ்சைக்குப் புறப்பட்டு வந்தார். இதற்கு முன்பே தஞ்சாவூரின் சைன்யம் உதவிக்கு வந்த போது கி. பி. 1752-ம் வருஷம் ஏப்ரல் மாதம் 21ந்தேதி மானுஜி ராவ், கோவிலடியிலுள்ள பிரஞ்சுக்காரர்களின் கோட்டையின் வசதிகளைச் சின்னாபின்னமாக்கிக் கோட்டையை வசப்படுத்திக் கொண்டார்.

பிறகு, சந்தா சாகேபின் தலையை வெட்டினவுடன், நவாப் மஹமத் அலிகான், பிரதாபசிம்ம மஹாராஜாவின் தான தருமம் முதலிய செலவுகளுக்காகவென்று ஒரு லக்ஷ ரூபாய் பொறும்மான முள்ள அளங்காடு பிராந்தியத்தையும், கோவிலடியிலுள்ள கோட்டையையும் கொடுத்தார். அப்படியே விஜயரகுநாதராய தொண்டமானுக்கு பேஷ்கஷ் என்னும் கப்பத்தை விட்டுக்கொடுத்தார்.

நந்தராஜனும், முரார்ஜி கோர்படேயும் திருச்சினப்பள்ளியின் ஆசையை வைத்துக்கொண்டு நவாபுடன் யுத்தத்தைத் தொடங்கினார்கள். அப்பொழுதும் தஞ்சாவூர் மகாராஜா நவாபிற்கு உதவியை அனுப்பினர். கொஞ்ச நாள் யுத்தம் நடந்து, அந்த யுத்தத்தில் நந்தராஜனிடத்திலுள்ள ஒரு யானை ஓடிவந்து தஞ்சையை யடைந்தது. மேலும் நந்தராஜனிடத்திலுள்ள ஒரு பீரங்கியைத் தஞ்சையிலுள்ள சர்தார்கள் வீழ்த்திக்கொண்டு வந்தார்கள். அதன் பிறகு, நவாப் மகமத் அலிகான் திருச்சினப்பள்ளிக் கோட்டையில் ஆங்கிலேயருடைய இடங்களை நன்றாய்ச் செப்பனிட்டுத் தான் சீக்கிரமாய் ஆங்கிலேயரின் சைன்யத்தைக் கொஞ்சம் எடுத்துக்கொண்டு சென்னப்பட்டணம் சென்றார். இந்த சமாசாரத்தை நந்தராஜனும், முரார்ஜி கோர்படேயுமறிந்து தங்களை ஏமாற்றிவிட்டுச் சென்றார்களென நினைத்து, முரார்ஜி கோர்படேயின் சகோதரரான புஜங்க ராவும், அவருடைய மாப்பிள்ளையும் குதிரைப் படைகளுடன் பின் தொடர்ந்து, பன்னிரட்டி திருவாதிக்குச் சமீபத்தில் நவாபின் பல்லக்கைத் தாக்கினார்கள். உடனே நவாபினிடத்திலுள்ள ஜனங்கள் பீரங்கிப் பிரயோகம் செய்ய, முரார்ஜி கோர்படேயின் தம்பியான புஜங்க ராவும், அவருடைய மாப்பிள்ளையும் கொல்லப்பட்டார்கள். நவாப் முன் சென்றுவிட்டார். நவாப் முன் நோக்கிச் சென்ற செய்தியை யறிந்த முரார் ராவ், மிகவும் வருத்தமடைந்து, தன் சைன்யங்களுடன் தன் இருப்பிடத்திற்குச் சென்றார். நந்தராஜன் இரண்டு காவேரியாற்று நடுவிலுள்ள பிரதேசத்தை ஆக்ரமித்துக்கொண்டு, கொஞ்சநாள் ஜம்புகேசுவரத்தில் தங்கியிருந்து பிறகு, தன் ஸ்தானமாகிய ஸ்ரீரங்கப்பட்டணத்தை நோக்கிச் சென்றார்.

பிறகு பிரதாபசிம்ம மஹாராஜா தன் புத்திரரான துளஜா மகாராஜருக்கு மாடீகரின் பெண்ணான ராஜகுமார பாயி சாஹிபாவை இரண்டாவது கல்யாணம் முடித்தார். உடனே நான்கு ஆறு மாதத்திற்குள் மோஹிதேயின் பெண்ணான மொஹனா சாஹேபாவை துளஜா மகாராஜாவுக்கு மூன்றாவது கல்யாணம் செய்துவைத்தார்.

அதன்பிறகு மகாராஜா தன் சேனாதிபதியான மானாஜி ராயரைத் தக்ஷிணபிராந்தியத்திற்கு அனுப்பவேண்டிய ஒரு அவசியம் ஏற்பட்டது. அது என்னவெனில்,—ராமநாதபுரத்து ஜமீன்தாரான மறவர் எப்போதும் மஹாராஜாவின் பாதுகாப்பில் இருப்பவர். இருந்தபோதிலும் தற்சமயம் புதிதாக யௌவன தசையிலுள்ள அவருக்கு அதிகாரம் கிடைத்தால், யௌவன மதத்தினால் கொஞ்சம் உதவியைத் தேடிக்கொண்டு, நவாப் மஹமத் அலிகானின் சிநேகம் தனக்கு சாசுவதமானது என்று எண்ணி, தக்ஷிணப் பிராந்தியத்திலுள்ள மகாராஜாவின் ராஜ்யத்தில் சில கொடுஞ் செய்கைகளைச் செய்தார். மகாராஜாவும் இரண்டொரு தடவை மன்னித்து விட்டார் பிறகு, அவருடைய காரியங்களில், நவாபும் உள்கையாயிருப்பதை யறிந்தார். தக்ஷிண பிராந்தியத்திலுள்ள ராஜ்யம் எப்போதும் தஞ்சை சமஸ்தானத்தைச் சேர்ந்தது. மகாராஜா ராமேச்வர யாத்திரைக்குச் சென்றபோது, ராமநாதபுரத்துக் கதிபதியான வயது முதிர்ந்த மறவர் ஒருவர் இருந்தார். அவர் மகாராஜாவுக்கு அநேக சேவைகளைச் செய்து, அவருடைய பிரீதிக்கு வசமானதின் காரணமாக, அந்த திருவாடநீரி ராஜ்யத்தை அவர் தாக்ஷண்யத்திற்காக கொஞ்சகாலம் அவரிடம் ஒப்படைத்திருந்தார். பிறகு, அந்த மறவரின் மகன், நவாபின் விஷமத்திற்கு வசமாய், மகாராஜாவின் ராஜ்யத்தில் துஷ்டநடத்தைகளை ஆரம்பித்தபடியால், தன் சேனையையும், சேனாதிபதியையும் தென் திசைக்கு அனுப்பக் காரணம் ஏற்பட்டது. அப்போது, மானாஜி ராவ் சேனையுடன் சென்று சண்டை செய்து, ஹநுமந்தகட், வரூர், மங்கள், குவடி என்ற கோட்டைகளைச் சின்ன பின்னமாக்கி வசப்படுத்திக்கொண்டு,

திருவாடநீரீ பிராந்தியத்தையும் ஜயித்து, ஆர்முக் கோட்டைக்கு எச்சரிக்கை செய்து யுத்தம் நடத்தினர். ராமநாதபுரத் ததிபதியும் வகுக்ரா கோட்டையிலிருந்து சண்டை செய்தார். அதே சமயத்தில், மகாராஜாவும், ஆர்முக் கோட்டையை விட்டுவிட்டு, வேறு காரியமாய்த் தஞ்சைக்கு வரும்படி மானுஜி ராயருக்குக் கடிதம் அனுப்பினர். மானுஜி ராவும் ஆர்முக் கோட்டையை வசப்படுத்தாமல், திருவாடநீரி பிராந்தியத்தையும், தான் ஜயித்த மற்ற இடங்களையும் பந்தோபஸ்து செய்துவிட்டுத் தஞ்சைக்கு வந்தார்.

இச்செய்தியை, நவாப் மஹமத் அலிகான் அறிந்து, மகாராஜாவுக்கு எச்சரிக்கை செய்வது யுக்தமில்லை யென்று கி. பி. 1762ல் ஆங்கிலேயரின் சர்தாரான மாஸ்டர் ஆப்ரி என்பவருக்குக் கடிதம் எழுதினதாவது :— "திருச்சினாப்பள்ளி பிராந்தியத்தில் இருக்கிற மறவரின் ராஜ்யத்திலுள்ள ஹனுமந்தகுடி முதலான ஏழு கோட்டைகளை மகாராஜா வசப்படுத்திக் கொண்டார். இது மாத்திரமில்லை, கர்னல் க்ளியூ என்பவர், கர்னல் ஹர்நாநாதா என்பவரால் எழுதப்பட்ட ஆங்கிலேயரின் கொடி யொன்றை எடுத்துக்கொண்டு, ஹனுமந்தகுடியில் இருந்தவர் மகாராஜாவுக்கு அநேக விதமாய்ச் சொல்லியும், மகாராஜா அவர் சொல்லைக் கேட்காமல் கோட்டைகளைக் கைப்பற்றிக்கொண்டது மட்டுமல்லாமல், கர்னல் க்ளியூவினிடத்திலுள்ள கொடியையும் கிழித்தெறிந்தார்" என்று எழுதினர். இச்செய்தியும் மகாராஜா அறிந்தார்.

பிறகு, கொஞ்சநாள் கழித்துப் புதுச்சேரித் துறைமுகத்துக்குத் துரைத்தன அதிகாரத்துக்கு முஸேலாலி என்பவர் வந்தார். அவர் முன்பின் ஒன்றும் விசாரிக்காமல் அகாரணமாய் தஞ்சாவூருடன் யுத்தத்திற்கு வந்தார். தஞ்சாவூர் அரசரும் யுத்தத்திற்குக் காரணமென்னவென்று வினவ, அவர் சரியான படி பதில் அளிக்காது, தஞ்சைக் கோட்டையை முற்றுகை செய்தார். பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவும் இரண்டுமாத காலம் எதிரி

யோடு கோட்டையிலிருந்து யுத்தம் செய்தார். பிறகு, தம் சைன்யத்தோடு வெளியில்கிளம்பி, முஸேலாலி சைன்யத்தை எதிர்த்து அநேக சர்தார்களைக் கொன்று, சில சைன்யங்களை அவருடைய பிராந்தியத்திற்கு அனுப்பி, அவருடைய சைன்யத்திற்கு உணவு பொருள்கள் கொஞ்சம்கூட வராமல் தடுத்தார். அதைக்கண்டு முஸேலாலி பயந்து, பெரிய பீரங்கி முதலியவைகளைக் கீழே போட்டுவிட்டு, வெகு வேகமாக எங்கும் நிற்காமல் புதுச்சேரியை அடைந்தார். அப்பொழுது மகாராஜா தன் ராஜ்யத்தில் ஓர் உத்திரவு போட்டார்:—இந்த சமஸ்தானத்தில் பரம்பரையாய் நடந்த வழக்கமாவது, ஐரோப்பியர் யாராவது ஒருவர் வந்தால், அவர் எங்கிருந்து ராஜ்யத்தில் பிரவேசிக்கிறார்களோ அங்கங்கு சுங்கவரி வசூலிக்கவேண்டும். அது எவ்விதமென்றால், ஐரோப்பிய சர்தார் நடந்து வந்தால், ஒவ்வொரு ஆளுக்கும் ஐந்து வராகன் வீதமும், குதிரையின்மேல் சவாரி செய்து வருபவருக்கு அதற் கதிகமாயும், ஐரோப்பியர்கள் யாராவது பல்லக்கில் உட்கார்ந்து வந்தால், அவர்களுக்கு விசேஷ வரியும், மற்றும் சேனையை யழைத்துக்கொண்டு யாராவதொரு ஐரோப்பிய சர்தார் வருவதாயிருந்தால், அவர் மகாராஜாவுக்கு முன்பே சொல்லியனுப்பி, வரி வசூலிப்போருக்கு வரியை வசூலிக்காம லிருக்குமாறு உத்திரவு போடுவதும் வழக்கமாயிருந்தது. தற் காலம் கடற்கரையிலிருக்கும் ஐரோப்பியர்கள் சமஸ்தானத்திற்கு வேண்டியவர்களா யிருக்கிறார்கள். மேலும் அவர்கள், வருவதும் போவதும் இனிமேல் எப்போதும் இருக்கும். அதிலும், சைன்யத்தோடு வருபவர்கள் நிச்சயமாய் நமக்குத் தெரிவித்துவிட்டுத் தான் வருவார்கள். மற்றும் வரும் ஐரோப்பியர், எத்துறைமுகத் திலிருந்து எப்படி வந்தாலும் அவர்கள் கொடுக்கவேண்டிய வரி யைத் தள்ளிவிட உத்திரவு வேண்டியதில்லை'' என்றும் கட்டளை யிட்டார்.

பிறகு புதுச்சேரியிலுள்ள கவர்னரும், சேனைத்தலைவனும், சென்னையிலுள்ள கோட்டையை முற்றுகை யிட்டார்கள். சந்தா சாகேபின் குழப்பத்தை அடக்கி, நவாபிற்கு அநேகவிதமான

உபகாரங்களைச் செய்ததால், சென்னை கவர்னர் மகாராஜா வுடன் விசேஷமான சிநேகத்தோடு இருந்தார். அதனால், மகா ராஜாவிற்கு உதவி அனுப்புமாறு எழுதினர். அப்போது மகா ராஜா திருச்சினாப்பள்ளியிலிருந்து சென்ற, மஹமத் இசூப்கான், மக்தான் என்பவர்களோடு நானூறு ஐந்நூறு குதிரைப் படை களை உதவியாக அனுப்பினர். மகாராஜாவிடமிருந்து வந்த சேனைகள், சென்னைக்கு வந்திறங்கின. முசேலாலியின் சைன்யத் துக்கு உணவுப் பொருள் வராமலும், சேனையும் மேல்நோக்கிச் செல்வதற்கியலாமலும் அநேக விதமாய்த் தாக்கி, வழியை மறித்து விட்டன. அதற்குமேல் முசேலாலி தன் சேனையைச் சமாளிக்க முடியாமல் புதுச்சேரிக்குத் திரும்பி வந்துவிட்டார். சென்னை கவர்னர் பிகட் துரை காரைக்கால் வந்து இறங்கின போது இரண்டாமுறை மகாராஜாவிடமிருந்து உதவியை நாடி னர். அப்போதும் மகாராஜா உதவி யனுப்பிச் சௌகரியங்களைச் செய்தார். பிறகு மூன்றுவது தடவையாக, பிகட் துரை புதுச் சேரிக் கோட்டையில் வந்திறங்கி யுத்தஞ் செய்தார். அப்போதும் மகாராஜாவின் உதவியை நாடினர். அப்போதும் மகாராஜா பெரிய சேனையை யனுப்பிச் சகாயஞ் செய்தார்.

இவ்விதமாக மூன்று தடவையும், ஆங்கிலேயரின் சொந்த ராஜ காரியத்தின்பொருட்டு மகாராஜா உதவி அனுப்பியதற்காக பிகட் துரை மிக்க சந்தோஷமடைந்து, தான் இங்கிலாந்துக்குப் போவதற்கு முன் மாஸ்டர் டுப்ளிகேஸ் என்னும் சர்தாரை மகா ராஜாவிடம் அனுப்பி, மகாராஜாவுக்கும் ஆங்கிலேயருக்குமுள்ள சிநேகத்தை, விசேஷமாய் விருத்தி செய்வதற்கு ஏற்பாடு செய்தார்.

பிறகு, மானாஜி ராவ் ஜகதாப் என்பவருக்கு சர்க்கீல் வேலை யும் சேனைத் தலைவர் வேலையும் கொடுத்திருந்த போதிலும், அவ ருடைய நடத்தை சரிவர இல்லாததினால், அவரைக் கொன்று விட வேண்டுமென்று நினைத்தபோதிலும் மன்னித்து, வேறு இரண்டொருவரை அவர்களுடைய குற்றங்களுக்காக கொன்றார்.

மானுஜியைக் கொன்றுவிட வேண்டுமென்று மகாராஜாவுக்கு எண்ணமில்லாததினால், அவரைக் கொல்லாமல், அவரிடமிருந்து சர்க்கீல் பதவியை மட்டில் எடுத்துவிட்டார். பிராமண ஜாதியில் பிறந்தவர், எந்த வஞ்சகமான காரியத்துக்கும் துணிகரமாய் வராமல், பயந்து தன் புத்தியால் காரியங்களைச் செய்வாரென்று நிச்சயஞ்செய்து, எல்லா இராஜ்ய தந்திரத்தையும் டபீர் நாரோபந்த் என்பவரிடம் ஸ்வாதீனம் செய்வித்து, அப்படியே கடைசி வரையில் நடத்தி வந்தார்.

பிறகு நவாப் மகமத் அலிகான் திருச்சினாப்பள்ளியில் வந்திருந்து, தஞ்சாவூர் மகாராஜாவுக்கு பேஷ்கஷ் நிமித்தம் சொல்லி யனுப்பினார். அப்போது மகாராஜா சொல்லி யனுப்பிய பதிலுக்கும் நவாப் பின்பு சொல்லி யனுப்பியதற்கும் முறண்பாடு ஏற்பட்டதினால், மகாராஜா சேனையைத் தயாரித்து, யுத்தத்திற்குச் சித்தமாயிருந்தார். அப்போது ஆங்கிலேய துரைத்தனத்தாரின் சர்தார்கள், மகாராஜா, நவாபிற்குச் செய்த உபகாரத்தையும், தங்களைக் காப்பாற்றின விதத்தையும், எண்ணி, நவாபிற்கும் வாங்கவேண்டிய ரீதியை உபதேசித்து, தாங்கள் மத்யஸ்தர்களாயிருந்துகொண்டு, இதுவரையில் கொடுக்கவேண்டிய பேஷ்கஷுக்கு ஒரு எல்லையை ஏற்படுத்தி, மேலும் ஒவ்வொரு வருஷம் கொடுக்கக்கூடிய பேஷ்கஷை ஆங்கிலேயர்கள் வழியாய் கொடுப்பதென்று ஏற்பாடு செய்து, இருதிறத்தாரும் பூதலூர் என்ற இடத்தில் பேட்டி காண்பதென்று ஒப்பந்தம் ஏற்படுத்தி, சமாதானம் செய்தார்கள்.

அதற்குள்ளாக மகாராஜாவின் புத்திரரான துளஜா மகாராஜாவின் இரண்டாவது மனைவிக்கு ஒரு பெண் குழந்தை பிறந்தது.

முன்பு தெய்வகதி அடைந்த ஷஹாஜி ராஜா பிழைத்திருக்கிறானென்று சொல்லி, குப்பி என்ற வேலைக்காரியின் மகனை சுயான்யாவுக்குத் தஞ்சை ராஜ்யம் அடைய ஏற்பாடு செய்து

ஓடிப்போன் கோதாஜி காண்டகா என்பவன் அரியலூரின் காட்டுப் பிரதேசத்தில் ஒரு குக்கிராமத்தில் வந்திருக்கிறனென்று மகாராஜா அறிந்து, நம்பத்தக்கவர்களான இரண்டு சிப்பாய்களையும் அவர்களுடன் மற்றும் சிலபேர்களையும் அனுப்பி, அந்த கோதாஜி காண்டகாவைக் கொன்றுவிட்டார்.

இவ்விதமாகப் பிரதாபசிம்ம மகாராஜா இராஜ்யம் நடத்தி வரும்போது உத்தமமான கீர்த்தி பரவிற்று. அதைப்பற்றி இனிச் சிறிது சொல்லப்படுகிறது. வடக்கில் சாதாரா, புனு, ஔரங்காபாத் வரைக்கும், கிழக்கு திக்கில் சமுத்திர மத்திய பிரதேசத்திலுள்ள அச்சி, யாழ்ப்பாணம், கண்டி, சிங்களத்தீவு வரைக்கும், தெற்கிலும் மேற்கிலும் மலையாளம், கொழும்பு, கொச்சி, கிடாகாலி, ஸ்ரீரங்கபட்டணம், பூதலூர் வரைக்கும், வடக்கே குத்தி, கிருஷ்ணா நதிக்கரை, பனுல்கட் வரைக்கும், பிரதாபசிம்மமகாராஜாவின் நன்னடத்தை, உத்தமமான அரசாக்ஷி முறை, தான தருமங்கள், நெறிமுறையின் கீர்த்தி, வள்ளல் தன்மை, சௌரியம், எதிரிகள் அஞ்சும் பராக்ரமம், முதலான புகழ் பரவிற்று. ராஜ்யத்திலுள்ள ஜனங்களெல்லோருக்கும் மகாராஜாவின் தானம், கொடை முதலான குணங்களினுலும், ஜனங்களை ரஞ்சிக்கும் சக்தியினுலும் சுகம் விருத்தியடைந்தது. இவ்விதம்நடந்துவரும் நாளில் ராஜாவின் பரலோகப்பிரயாணநாள் சமீபித்ததை அறிவிக்கும் சில அறிகுறிகள் தோன்றின. அதன் விவரம் பின் வருமாறு:— முதலாவதாக, மரணத்துக்கு ஆறு மாதத்திற்கு முன்பு மகாராஜாவின் மனப்பான்மை மிகவும் முன் கோபமுள்ளதாக ஆயிற்று. அதற்கு ஒரு திருஷ்டாந்தம் சொல்லப்படுகிறது. பகவானுடைய தரிசனம் செய்வதற்காக மகாராஜா ஒருசமயம் திருவாரூருக்குச் சவாரி கிளம்பினர். அப்போது மகாராஜாவின் சேவையிலிருந்த மாவள வகுப்பைச் சேர்ந்த இரண்டு மராட்டியர்கள் பின் தங்கினர்கள். அவர்கள் மகாராஜாவின் சேவைக்கு ஏதாவது இடையூறு உண்டாகுமோவென்று பயந்து, மகாராஜாவின் சவாரியில் சேரவேண்டுமென்று, வேகமாக வந்தத

னால் அவர்களுடைய உடம்புக் காற்றும் அடிச்சுவட்டினின்று புழுதியும் மகாராஜாவின் உடம்பில் பட்டதென்றெண்ணி, மகாராஜா அந்த சமயத்திலேயே அவர்களைச் சிரச்சேதம் செய்வித்தார். சிரச்சேதம் செய்யத்தகுந்த குற்றம் அவ்விருவர்களிடத்திலும் இல்லாததால், மகாராஜா இன்று வரையில் இருந்துவந்த நடத்தைக்கு இது விபரீதமாயிருக்கிறதென்று ஜனங்களுக்குத் தோன்றிற்று. இம்மாதிரி இன்னும் சில உக்கிரமான காரியங்கள் நடந்தன. இதைத் தவிர ஒரு பிரபலமான தெய்வீக திருஷ்டாந்தமும் நடந்தது. அது என்னவென்றால்:—

மகாராஜாவின் மரணத்திற்கு மூன்று மாதத்திற்கு முன் இராக்காலத்தில் பன்னிரண்டு நாழிகைக்குமேல் 22 நாழிகை வரையில் ஒரு பெரிய அழுகை ஒன்று கேட்டுக்கொண்டிருந்தது. மகாராஜா முதல் எல்லா ஜனங்களும், இச்சத்தம் கோட்டைக்கு வெளியில் உண்டாகிறதென்று அங்கு சென்றபோது, கோட்டைக்குள் சத்தம் கேட்டது. கோட்டைக்குள் வந்தால் கோட்டைக்கு வெளியில் சத்தம் கேட்பது போல் இருந்தது. இவ்வாறு மூன்று மாத காலம் நடந்தது. தவிர, திவான் அரண்மனையின் மேற்கு பாகத்தில், முன் நாயுடு வம்சத்தார் ஆண்ட அரண்மனையின் கோபுர மொன்றிருந்தது. அந்த கோபுரத்தில் வடக்குப் பக்கத்தில் இருந்த சிகரமொன்று திடீரென்று இடிந்து விழுந்தது. இவை முதலியவை அசுப அடையாளங்களென்று ஜனங்கள் பேசிக்கொண்டார்கள். இன்னுஞ் சில அசுப அடையாளங்களும் ஜனங்கள் கண்களுக்குத் தென்பட்டன. பிறகு, பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவும் தம் தபோ பலத்தினாலும், யோகாப்பியாசத்தினாலும், குரு உபதேசத்தை நன்றாய் அப்பியாசஞ் செய்துகொண்டு தம்முடைய மரண காலத்தை நன்றாயறிந்துகொண்டு, கடைசி காலத்தை மனச்சாந்தியுடன் கழித்துக்கொண்டிருந்தார்.

அப்போது துக்கோஜி மகாராஜாவின் எடுத்துக்கொள்ளப்பட்ட ஸ்திரீகளிடத்தில் உண்டான புத்திரர்களெல்லோரும்

காலஞ் சென்றுவிட்டார்கள். அவர்களில் நானா சாகேபிற்கு உண்டான அப்பூ சாஹேப் என்ற ஒரு புத்திரன் மட்டில் இருந்தாரென்று முன்பு கூறப்பட்டிருக்கிறது. அந்த அப்பூ சாஹேப் தனக்கு எடுத்துக்கொள்ளப்பட்ட ஸ்திரீயினிடத்தில் உண்டான பிள்ளையான நானா சாஹேபை மட்டில் வைத்துவிட்டுத் தெய்வ கதியடைந்தார். பரலோகமடைந்த அப்பூ சாகேபின் உத்தரக் கிரியைகளைப் பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவே அந்த நானா சாகேபைக் கொண்டு பத்து நாள் வரையில் நடத்திவைத்தார். பன்னிரண்டாவது நாள் மகாராஜாவுக்கு அந்தியகாலம் நெருங்கியது அப்போது தன் குமாரனுகிய துளஜா மஹாராஜாவுக்கு உத்தம நெறியைப்பற்றிய புத்திமதிகளைச் சொல்லிவிட்டுத் திடமான பிரக்ஞையுடன் சகம் 1685 சுபானு வருஷம் (1763) பரம பதத்தை யடைந்தார். அவருடன் அவருடைய மூன்றுவது மனைவியான யமுனுபாயி சாகேபும், ஐந்தாவது மனைவியான சக்வார்பாயி சாகேபும் இருவரும் உடன்கட்டை ஏறினுர்கள்.

உடனே துளஜா மகாராஜா சிம்மாசன மேறினுர். அப்போது நவாப் மஹமத் அலிகான், மகாராஜாவுக்கு மங்கள வஸ்திரமும் பத்திரமும் "முதர் முருக்" என்ற பெயருடையதும், ஒன்றரை ஆள் உயரமும், ஒட்டகையைப் போன்றதுமான ஒரு அபூர்வ பக்ஷியையும் அனுப்பினுர்.

பிறகு துளஜா மகாராஜா நாலைந்து வருஷம் வரையில் தன் தந்தையான பிரதாபசிம்ம மகாராஜாவின் உத்திரவுப்படியே, யோக்யமான பரிவாரங்களை முறைப்படி ரக்ஷித்து வந்தார். நவாப் முகம்மது அலிகானுக்குச் சந்தோஷம் உண்டாகவேண்டுமென்று சர்தார் அருணகிரிஅப்பா என்பவரோடு ஒரு சிறு சைனியத்தை அனுப்பி, மதுரையிலுள்ள கும்தீன் மகம்மது இசூப்கான்பேரில் படை யெடுத்தார். அவ்விதமே வெங்கட்ராவ் காடே என்பவரை சேனையின் ஒரு பகுதியுடன் அனுப்பி பங்களூரிலுள்ள ஹைதர் நாயக்கின் நாட்டின்பேரிலும் படையெடுத்தார். எல்லா அரசர்களும் நவாபுகளும் புகழும்படியாக ராஜ்யபாரம் செய்தும் வந்தார்.

பிறகு, ஆதிமுதல் தன்னை யனுசரித்து வந்தவர்களுக்குக் கைம்மாருகத் தகுந்த பதவி யளிக்கவேண்டுமென்று நினைத்து, ஹுசேன் என்னும் முகம்மதியர் ஒருவருக்கு மந்திரி பதவியைக் கொடுத்தார்.

அப்போது ஹைதரலிகான் ஆற்காட்டின்மீது படையெடுத்து தஞ்சாவூரின் சமீபம் திருமலவாடிக்கு வந்து நவாபுக்குச் சவால் விடுத்தார். மகாராஜா அவருக்கு நான்கு யானைகளும், ஒரு லக்ஷ வராகன் வரையில் பணமும் கொடுத்தார். அதை வாங்கிக்கொண்டு ஹைதர் அலி சென்றுவிட்டார். புதிதாக நியமிக்கப்பட்ட ஹுஸேன்கான் இராஜ்ய நடவடிக்கைகளை எப்படி நடத்தியபோதிலும், முக்கியமான வேலைகளெல்லாம் பிரதாபசிம்ம ராஜாவின் பேரிலேயே நடத்தப்பட்டது நவாப் மஹமத் அலிகானுக்கு ஆற்காடு சுபாவின் பேஷ்கஷ், தஞ்சாவூர் சமஸ்தானத்திலிருந்து ஒவ்வொரு வருஷமும் ஆங்கிலேய சர்க்கார் வழியாகக் கொடுக்கப்பட்டு வந்தது. ஹுசேன் கானின் விபரீத புத்தி அதிகரித்து வந்ததினால் அவனால் நடத்தப்பட்ட ராஜ்யபாரம், சமஸ்தானத்துக்கே கேடுவிளைவிக்கக்கூடும், அல்லது கேடு வந்துவிட்டது, என்று சந்தேகமில்லாமல் சொல்லக்கூடிய நிலைமை ஏற்பட்டது.

பிறகு, துளஜா மகாராஜா தனக்கு ஆலோசனைக்காகத் தகுதியுள்ள சிலரைத் தெரிந்தெடுத்து அவர்கள் யோசனையையும் அனுசரித்தார்.

துக்கோஜி மஹாராஜாவின் காலத்திலிருந்து ராமநாதபுரத்துப் பாளையக்காரர்களுக்கு உதவி செய்வது முதலிய வழக்கம் தஞ்சை சமஸ்தானத்தில் இருந்து வந்தது. ஒருசமயம் நாகப்பட்டணத்துத் துறைமுக வழியாய் மகாராஜாவுக்கு பேஷ்கஷுக்காகக் கொடுக்கப்பட்ட யானை கப்பலில் வரும்போது, அந்தக் கப்பல் ராமநாதபுரத்துக் கடற்கரைக்கு வந்தது. அப்போது, ராமநாதபுரத்தார்கள், அந்த யானை மகாராஜாவுக்குச் சொந்தமானதென்றறிந்தும், அதை அவரிடம் அனுப்பாமல் வைத்துக்

கொண்டார்கள். மகாராஜா உடனே கோபங்கொண்டு, ராமநாதபுரத்தின்மேல் படையெடுத்துச் சென்று, கோட்டையை முற்றுகை செய்து, யுத்தஞ் செய்து கோட்டையைக் கைப்பற்றிக் கொள்ளும் சமயம், மகாராஜா தீர்க்காலோசனை செய்து கோட்டையை எடுத்துக்கொள்ளாமல், ராமநாதபுரத் தரசனிடமிருந்து தன்னுடைய சேனையின் செலவிற்காகப் பொருள் வாங்கிக் கொண்டு தஞ்சைக்குத் திரும்பிவிட்டார்.

இந்தசமயத்தில் தன் பெண்ணை, காண்டகேக்கு அநேக வைபவங்களுடன், அதிகம் செலவு செய்து விவாஹம் செய்து கொடுத்தார்.

இவ்விதச் செலவுகளினால் நவாபிற்குக் கொடுக்கவேண்டிய பேஷ்கஷ் இரண்டு வருஷமாய்க் கொடுக்கப்படாமல் பாக்கி நின்று விட்டது. அப்பொழுது மஹமத் அலி அடியிற் கண்டபடி யோசனை செய்தார்:— தஞ்சை அரசரான துளஜா மகாராஜா புத்திமானுகவும், பலமுள்ளவராகவும் இருப்பதோடு வட இந்தியாவில் உள்ள மகாராஷ்டிரர்கள் தொடர்பு உள்ளவராகவும் இருக்கிறார். மேலும் யௌவனதசையிலிருப்பவராயும், சூரராயும், எப்போதும் தன் யோக்யதைக்குத் தக்கபடி நடப்பவராகவும் இருக்கிறார். நமக்கு ஒரு சமயம் சிரமம் ஏற்படலாம். இந்தக் காரணங்களை உத்தேசித்து எந்த விதத்திலாவது இவரை நமக்கு கட்டுப்பட்டவராகச் செய்து கொள்ளவேண்டும். தற்சமயம் பேஷ்கஷின் பாக்கியிருக்கிறது. அதைக் கேட்டனுப்பி உடனே சேனையைத் திரட்டி, சமயம் பார்த்துத் தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தை ஆக்ரமித்து அரசரையும் நம் வசப்படுத்திக் கொள்ளவேண்டும். ஒருக்கால் அவர் பேஷ்கஷைக் கொடுத்துவிட்ட போதிலும், படிப்படியாக ராஜ்யத்தை ஆக்ரமித்துக்கொண்டு அரசரையும் வசப்படுத்திக் கொள்ளவேண்டும். இதுவே மேலான யோசனை" என்று நிச்சயித்து பேஷ்கஷைக் கேட்டனுப்பினர்.

அப்போது, ராஜா துர்மந்திரிகளின் ஆலோசனைக்கு வசமாகி பேஷ்கஷ் கொடுக்க முடியாதென பதிலனுப்பிவிட்டார்.

அதையே காரணமாக வைத்துக்கொண்டு நவாப் மஹமத் அலி கான், அரசரின் முன்னோர்கள் செய்த உதவியையும் நினைக்காமல், ராஜதந்திரத்திலேயே புத்தியைச் செலுத்தி, ராஜ்யத்தை ஆக்ரமித்துக்கொள்ளும் வகையில், தன் மூத்த மகனான உமததுல்லா உம்ரா என்பவருடன் யுத்தத்திற்கு வேண்டிய சாதனங்களுடன் சேனையைக் கொடுத்து யுத்தத்திற்கனுப்பினார். சேனையும் கோட்டையைச் சுற்றிக்கொண்டு யுத்தம் தொடங்கிற்று. இதைக் கண்ட மகாராஜாவின் துர்மந்திரிகள், தங்களுக்கு யுத்தஞ்செய்ய சாமர்த்தியம் இல்லாமையால், மேற்கொண்டு செய்யவேண்டியதென்ன என்று தோன்றாமல், ராஜிப்பேச்சு நடத்தவேண்டுமென்று, அரசரைக் கோரினார்கள்.

அப்போது அரசர் யோசனை செய்து, புராதனமாய்த் தன் தந்தையின் காலத்திலுள்ள இரண்டொருவரோடு தீர்க்காலோசனை செய்து, ராஜிப்பேச்சு நடத்தி, சேனையின் செலவை சுமார் 50, 60 லக்ஷ ரூபாய் என்பதாகத் தீர்த்து, சில நகைகளைக் கொடுத்து, பாக்கிக்குப் பாதி பிராந்தியத்தின் மகசூலையும் ஈடாக வைத்தார்.

பிறகு உமததுல் உம்ரா தஞ்சாவூர் கோட்டைக்குச் சமீபமாய் மேற்கே ஆறு மைல் தூரத்திலுள்ள வல்லத்துக் கோட்டையில் இருந்துகொண்டு, நவாபினால் கொடுக்கப்பட்ட எளங்காட்டுப் பிராந்தியத்தை ஸ்வாதீனப்படுத்திக்கொண்டு, தன் சேனைகளைக் கூட்டிக் கொண்டு திருச்சிக்குத் திரும்பினார்.

பிறகு மகாராஜா தன்னிடத்திலிருந்த சர்தார் சதாசிவ ராவ் சூரியவம்சீ என்பவரைச் சென்னையிலிருந்த நவாபினிடம் பேச்சு வார்த்தைக்காக அனுப்பினார். ஆனால் நவாபின் அபிப்பிராயம் வேறு விதமாக இருந்தது. அந்த சர்தாரிடம் ஒரு குதிரையும், வஸ்திரமும், கடிதமும் மட்டும் அனுப்பினாரேயல்லது, இருவரின் சந்திப்பினால் சமாதானம் ஏற்படவில்லை. பிறகு, மகாராஜாவிடமிருந்து நவாப்பிற்குச் சேரவேண்டிய பணம் முழுவதும் செலுத்தப்பட்ட பின், ஒரு வருஷம் கழித்து மகாராஜாவுக்குத் தம்

சேனைகளுக்குக் கொடுக்கப் பண முடை ஏற்பட்டது. அப்போது நவாப், மகாராஜாவின் சேனையிலுள்ளவர்களுக்கு லஞ்சம் கொடுத்து அவர்களை மகாராஜாவுக்கு எதிர்க் கக்ஷியில் சேர்ந்து சண்டை செய்ய ஏற்பாடு செய்தார். மற்றும் சில சர்தார்களை ஏவி மித்ரபேதஞ் செய்து ராஜ்யத்தை அபகரிக்க ஏற்பாடும் செய்தார். இதற்குள்ளாக, அப்போது மராட்டியர்களிடமிருந்து சர்தார் மாதவராவ் சதாசிவ் என்பவர் சௌத் என்னும் வரியை நவாபிடம் வசூலிப்பதற்காகச் சென்னைக்கு வந்தார். அவரையும் நவாப் தன் ஸ்வாதீனப்படுத்திக்கொண்டு, அவருடைய அபிப்பிராயத்தையும் வாங்கிக்கொண்டு, தஞ்சாவூர் ஸமஸ்தானத்தை ஆக்ரமித்துக்கொள்வதற்காகத் தன் இரண்டாவது பிள்ளையான மதார் முலுக் என்பவருக்கு அதிகாரம் கொடுத்து, யாதொரு காரணமுமின்றிப் படைகளை யனுப்பினர். யுத்தம் ஆரம்பித்ததும் கபடமாய் தஞ்சைக் கோட்டையையும், தஞ்சை ராஜ்யத்தையும் ஆக்ரமித்துக் கோட்டையில் தன் இருப்பிடத்தை ஏற்படுத்திக்கொண்டு, ராஜ்யத்தின் அதிகாரம் முழுமையும், அரசரின் பழைய சிப்பந்தியான டபீர் நாரோபந்த் என்பவரிடத்தில் ஒப்புவித்து, தான் கொஞ்ச காலம் கும்பகோணத்தில் தங்கியிருந்து, பிறகு அங்கிருந்து சென்னையிலுள்ள நவாப் மஹமத் அலியிடம் போய்ச் சேர்ந்தார்.

இதுவரையில் சம்புமகாராஜாவின் பரம்பரையான போஸல வம்சத்தார்கள் வசம் இருந்து வந்த தஞ்சாவூர் ராஜ்யம், மேலே சொன்னபடி இரண்டு வருஷ காலம் நவாபின் ஆட்சியின் கீழ் இருந்தது. மேற்கூறியபடி சேனைகள் எவ்விதமாக இருந்தபோதிலும், அரசரின் ஆப்த பரிவாரங்கள் மாத்திரம் யுத்தத்திற்குச் சென்றிருந்தால் பெரியதோர் சேனையையும் நாசம் செய்திருப்பார்கள். அப்படியிருந்தும் கோட்டை அன்னியர்களால் ஆக்ரமிக்கப்பட்டுவிட்டதே யென்றால் இதற்கும் காரணம் இங்கே நடந்த பெரியதோர் குற்றம் என்று எல்லா ஜனங்களும் சொல்ல ஆரம்பித்தார்கள். அது என்னவெனில்,— துளஜா மகாராஜா பட்டத்திற்கு வந்த நாள் முதற்கொண்டு அநேக தான தருமங்கள்

செய்திருக்கிறார். அநேக அக்ரஹாரங்கள் தானம் செய்திருக்கிறார். அநேக தேவாலயங்களை ஜீர்ணோத்தாரணம் செய்திருக்கிறார். மகம்மதிய மதத்திலுள்ளவர்களுக்குக்கூட அநேக தர்மங்களை ஊர்ஜிதம் செய்திருக்கிறார். ராஜாவும் புத்திமானாகவும் அநேக வித்தைகளைக் கற்றவராகவும், சரீர திடமுள்ளவராகவும் சூரராகவும் இருந்திருக்கிறார். இப்படிப்பட்ட மகாராஜாவுக்கு ராஜ்யபாரம் ஆரம்பித்தவுடன் நான்கு வருஷ காலம் துர்மந்திரிகளின் சிநேகம் ஏற்பட்டு, அவர்களுடைய போதனைகளுக்கு வசமாயிருந்தபடியால், அந்த துர்மந்திரிகளால் சில அகாரியங்கள், மகாராஜாவுக்குத் தெரிந்தும் தெரியாமலும் நடந்துவந்தன. அந்த துர்மந்திரிகளுள் லிங்கோஜி போன்ஸலே என்று சொல்லப்படும் கிலிபிலி அண்ணாவுக்கு மந்திரி பதவி கிடைத்தது. கிலிபிலி அண்ணாவின் உண்மையான போக்கு வெளிப்படக்கூடிய சந்தர்ப்பம் ஒன்று ஏற்பட்டது. அவர் மந்திரி பதவி அடைந்தவுடன் சிப்பாய் வேலையிலுள்ள ஆரணியைச் சேர்ந்த கோனேர் ராவ் என்ற பெயருள்ள மகாராஷ்டிர பிராமணர் ஒருவர் அவரை எதிர்த்துப் பேசினார். அதனால் மந்திரி கோபங்கொண்டதாக நினைத்து, அவருடனிருந்த ஒருவன் அந்த கோனேர் ராவ் என்பவரை அவமரியாதையாய்ப் பேசினார். அதனால் அவ்விருவருக்கும் பேச்சு வார்த்தை நடந்து அடிதடி உண்டாயிற்று.

அச்சமயம் சிலர் கோனேர் ராவோடு சண்டை செய்ததினால் அவர் காயமடைந்து கீழே விழுந்தார். அப்பொழுது அப்பிராமணரை அதிக உபத்திரவம் செய்தார்கள் என்று சொல்ல இடமுண்டாயிற்று. மஹாராஜா இச்செய்தியை யறிந்தும் அப்பிராமணரை வீட்டிற்கு அனுப்பி அவருக்கு வேண்டிய உபசாரங்களைச் செய்திருந்தால் அவர் பிழைப்பாரோ, இறப்பாரோ என்ற பேச்சுக்கு இடமில்லாமலிருந்திருக்கும். அப்படிக்கல்லாமல், அந்த கிலிபிலி அண்ணாவின் பேச்சில் நம்பிக்கை வைத்து, அவருடைய அபிப்பிராயத்தையே அனுசரித்ததால், அந்த ஆரணி தேசத்துப் பிராமணரைக் காயமடைந்து உயிருடன் சுயநினைவுடன் இருக்கும்போதே, காலில் கயிறு கட்டி பஞ்சமரைக்

கொண்டு தெருவில் இழுத்துக்கொண்டு போகும்படி செய்தார்கள். அப்போது அப்பிராமணரின் ரத்தம் தெருவில் பரவிற்று. அவர் அதிக துக்கமடைந்து கொஞ்ச தூரம் இழுக்கப் பட்டவுடன் இறந்துவிட்டார். அப்போது எல்லா ஜனங்களும் இத் மிகக்கொடுமையான செயலென்று சொல்ல சந்தேகத்திற்கு இடமில்லாமல் ஆகிவிட்டது. ராஜ்யம் நஷ்டமாவதற்கும் இதுவே காரணமென்று லோக வதந்திக்குக் காரணமாயிற்று.

பிறகு, நவாப் தஞ்சைக் கோட்டையைக் கைப்பற்றின விவரங்களை எல்லாம் ஆங்கிலேயதுரைத்தனத்தின் சீமையிலுள்ள அதிகாரிகளுக்கு (Court of Directors)க் கடித மூலமாய்த் தெரிவித்தனர். இதைக் கேட்ட ஆங்கிலேய சக்கரவர்த்தியும் மற்றும் சில சர்தார்களும் நினைத்ததாவது:— "எப்போதும் சென்னைப்பட்டணத்திலிருந்து சமாசாரம் வரும்போது நவாபைப் பற்றியும், தஞ்சை மகாராஜாவைப் பற்றியும் கிடைத்திருக்கும் தகவல்களிலிருந்து, மகாராஜாவிடமிருந்து நவாபிற்கு எப்போதும் உதவியே கிடைத்திருக்கிறதேயன்றி ஒருபோதும் அபகாரம் நடக்கவில்லை என்று தெரிகிறது. இவ்வாறிருக்கும்போது, பேஷ்கஷின் அல்ப காரணத்திற்காக நவாப் தஞ்சாவூரின்மேல் சேனையைத்திரட்டித் தன் பிள்ளைகளை அனுப்பிவிட்டார். அதற்கு அரசர், பேஷ்கஷ் பணத்தோடு, சேனையின் செலவிற்கும், கேட்டதற்குமேல் பணம் கொடுத்து, அவர் கட்டின கோட்டை ஒன்றையும், ராஜ்யத்தின் ஒரு பிராந்தியத்தையும் கொடுத்தும்கூட, நவாப் மஹமத் அலி காரணமில்லாமல் அந்த அரசரின்மேல் சேனையை ஏவி ராஜ்யத்தைக் கைப்பற்றியிருக்கிறார். அது மிகவும் பிசகான காரியம்'' என்று நினைத்து, அரசரால் செய்யப்பட்ட உதவியை நவாப் மறந்தது நன்றிகெட்ட செயலானதினால், தஞ்சாவூர் மகாராஜா, நவாபிடத்திலும் ஆங்கிலேய சர்க்காரிடத்திலும் நேர்மையான முறையில் சிநேகமாய் நடந்து வந்ததற்காகத் தஞ்சாவூரை அரசருக்கு மீட்டுக் கொடுக்கத் தீர்மானித்தார்கள். அதற்காக, பிகட் என்னும் துரையைச் சீமையிலிருந்து அனுப்பி, உடனே சென்னையின் அதிகாரத்தைப் பெற்றுக்கொண்டு, நவாப்

மஹமத் அலிகானிடமிருந்து தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தை வசப்படுத்தித் தஞ்சாவூரை துளஜா மகாராஜாவுக்குக் கொடுக்குமாறு, அவருக்கு உத்தரவளித்துச் சென்னைக்கு அனுப்பினார்கள்.

அவ்வாறே பிகட் துரை, சீமையிலுள்ள அதிகாரிகளின் உத்திரவுப்படி, அநேக உபாயங்களால் நவாபிடமிருந்து ராஜ்யத்தைக் கைப்பற்றித் தஞ்சையை யடைந்து, அங்குள்ள நவாபின் முகாமைப் பிடித்துக்கொண்டு, தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தையும், கோட்டையையும் துளஜா மகாராஜாவிடம் ஒப்புவித்து அவரைச் சிம்மாசனத்தில் அமர்த்தினர்.

அப்போது துளஜா மகாராஜா ஆங்கிலேய சர்க்காரின் கௌரவத்துக்கும், நீதிக்கும், அவர்கள் தயையோடு செய்த உபகாரத்திற்கும் கைம்மாறாக, மனமுவந்து ஒப்பி, தஞ்சைக் கோட்டையின் கிலேதார் பதவியையும். சேனைத் தலைமைவகிக்கும் அதிகாரத்தையும் ஒப்புவித்து, அச்செலவுக்காகத் தொகையை நிர்ணயப்படுத்தி, அதற்கு ஒரு லக்ஷ சக்ரம் வருமானமுள்ள ஊர்களையும், நாகூர் துறைமுகத்தையும் சந்தோஷத்துடன் ஆங்கிலேயருக்குக் கொடுத்தார்.

பிறகு நவாப் மஹமத் அலிகான் தனக்குப் பிரதிவருஷமும் கிடைக்கக்கூடிய பேஷ்கஷ் வருமானத்திற்காக பிரயத்தனஞ் செய்தார். அதற்குத் துளஜா மகாராஜா பதிலளித்ததாவது:— அகாரணமாகத் தன் கோட்டையை நவாப் கைப்பற்றிக்கொண்டார். அதுவுமல்லாமல் கோட்டையில், அரண்மனையிலிருந்தும், 125 வருஷ காலமாய் அரச பரம்பரையில் சம்பாதித்து வைத்ததுமான ஆபரணங்களையும் எடுத்துக்கொண்டார். அவ்வாபரணங்களின் விலை மதிப்பிட்டால் வரும் தொகையின் வருஷ வட்டி இரண்டு வருஷத்திய பேஷ்கஷ் வருமானத்தின் தொகை ஆகிறது. இதைத் தவிர, தாம் எல்லா விதத்திலும் ஆங்கிலேய சர்க்காரின் உபகாரத்திற்குக் கடமைப் பட்டவர். நவாபோ வென்றால் தம் ராஜ்யத்தையே அபகரித்து விட்டாராதலால், தாம் பேஷ்கஷ் வருமானத்தை கொடுக்கப்போவதில்லை'' என்று மறுதளித்து, தாம் ஜீவித்திருந்தவரையில் கொடுக்கவில்லை.

நீதியோடுகூடின ஆங்கிலேய சர்க்காரிடமிருந்து ராஜ்யம் கிடைத்தபிறகு, மகாராஜா செய்த நிச்சயமாவது:—"வணீஸ்கர ஜாதியாரையும் மற்றும் ஈனஜாதியாரையும் சமீபத்தில் வைத்துக்கொள்ளுதல், அவர்களுக்கு மந்திரிப்பதவி கொடுத்தல் இவைகளினால் பிரம்மஹத்தி முதலிய பாதகங்களுக்கும், ராஜ்யம் நஷ்டமாவதற்கும் காரணமாயிற்று. பிராமணர்கள் உத்தம ஜாதியார்களானதால் துரோகம் செய்யமாட்டார்கள். கொடுஞ் செயல்களுக்கு அஞ்சுவார்கள்," என்று எண்ணி, மந்திரிப் பதவியைக் கடைசிவரையில் பிராமணர்களுக்கே கொடுத்து வந்தார்.

துளஜா மகாராஜா விவாஹம் செய்துகொண்ட பெண்களுள், மோஹனபாயி சாகேப் என்பவர், நவாப் மஹமத் அல்லிகான் கோட்டையைப் பிடித்ததற்கு முன் வருஷத்தில் பிரசவித்துப் பிள்ளையோடு தெய்வகதி அடைந்தார். மீதியிருந்த இரண்டு ஸ்திரீகளில் மூத்தவரான ராஜஸபாயி சாகேபாவிற்கும், இளையவரான ராஜகுமாரபாயி சாகேபாவிற்கும் புத்ர சந்தானமில்லை. இனி புத்ர சந்தானம் உண்டாகாது என்ற சந்தேகம் தோன்றியதால், சந்ததிக்காக இரண்டு விவாகங்கள் செய்துகொண்டார். அவர்களில் ஒருவர் மஹாடிக் வம்சத்தின் பெண்ணான சுலக்ஷணபாய் சாஹேப் என்பவர்; மற்றொருவர் இங்களே வம்சத்துப் பெண்ணான மோஹனபாயி சாகேப் என்பவர். இவர்களைத் தவிர, எடுத்துக்கொள்ளப்பட்ட ஸ்திரீகளும் நால்வர் இருந்தனர். மோஹனபாயின் வயிற்றில் புத்ர சந்தானம் உண்டாயிற்று. ஆனால் பத்து தினங்களுக்குள்ளாகவே தெய்வகதி அடைந்துவிட்டது. பிறகு, அதே மோஹனபாயி சாகேப் வயிற்றில் அப்துல் பிரதாபராம் என்பவர் பிறந்தார். அந்த அப்துல் பிரதாபராம் என்பவர் ஆறு வருஷகாலம் வளர்ந்து பிறகு வைசூரியால் பரலோகமடைந்தார். இதைத் தவிர, அரசரின் இரண்டாவது ஸ்திரீயின் வயிற்றில் ஒரு கன்னிகை பிறந்தாள். அவளுக்கு எட்டு வயதில் விவாஹம் நடந்ததென்ற விவரம் முன்பு கூறப்பட்டுள்ளது. அப்பெண் வயிற்றில் மாருதிசாமி என்று ஒரு பிள்ளையும், சாந்தா பாயி என்ற பெண்ணும் பிறந்தார்கள். அவ்விரு

குழந்தைகளையும் விட்டு அரசரின் பெண்ணான அபரூபபாயி சாகேப் என்பவர் தெய்வகதி யடைந்தார். அதனால் அவ்விரு குழந்தைகளையும், துளஜா மகாராஜா, அவர்களுடைய தாயாரிட முள்ள அன்பினால் தாமே வளர்த்து வந்தார். துரதிர்ஷ்டவசமாக அவ்விரு குழந்தைகளும் அப்துல் பிரதாபராமராஜா தெய்வகதி அடைந்த வருஷத்திலேயே, பரலோகமடைந்தார்கள்.

இவ்வாறு, தம் பிள்ளைகள், பெண்கள், பேரன் பேத்திகள் முதலியவர்கள் தான் இருக்கும்போதே இறந்துவிட்டதால், துளஜா மகாராஜா தன் சரீர அபிமானத்தையும் துறந்தால்தான் துக்கம் சாந்தி அடையுமேயல்லாமல் வேறு வழியில்லை யென்று நிச்சயித்து, அதிக வைராக்கியத்தோடு அன்ன ஆகாரங்களில் கூட ஆசை வைக்காமல் காலத்தைக் கழித்தார். இதனால் சரீரத்தில் பெரியதோர் வியாதி உண்டாகி அந்த வியாதியுடன் மூன்று வருஷ காலம் கழித்தார்.

அந்த சமயத்தில் நவாப் ஹைதர் அலிகான் என்பவர் ஆற்காடு, சென்னைப்பட்டணம் முதலிய நாடுகளின்மேற் படை யெடுத்து வந்து தஞ்சையை யடைந்து, துப்பாக்கிப் பிரயோகஞ் செய்து கோட்டையிலுள்ள ஆங்கிலேயரின் சைன்யத்துடன் சண்டையிட்டுத் தஞ்சாவூர் பிராந்தியம் முழுமையும் சூழ்ந்து கொண்டார் அந்நாளில் தஞ்சாவூர் நாட்டிலும் கோட்டையிலும் பஞ்சம் ஏற்பட்டு தானியங்கள் கிடைக்கவில்லை. இச்சமயத்தில் ஜனங்கள் மத்தியில் குழப்பமேற்பட்டு, ஒவ்வொருநாளும் அநேக ஜனங்கள் மடிந்து போனார்கள். அறுநூற்று, எழுநூற்றுச் கணக்காய் ஜனங்கள் மடிந்தார்கள். அந்தப் பஞ்சத்தில்தான் வேறு வழியில்லாமல் ஜனங்களை ஜனங்கள் அடித்துத் தின்றார்கள். அதனுடன் அப்பஞ்சமும் படையெடுப்பும் ஒழிந்தது.

அதன்பின், அரசர் தன் சரீரம் அதிகநாட்கள் இராதென நிச்சயமாயறிந்து, மேற்கொண்டு யோசனை செய்தார். தனக்கு உண்டான பிள்ளைகளும், பேரன்களும் தனக்கு முன்பே பரலோகத்தை யடைந்துவிட்டார்கள். மேலும் தன் சரீரமும் அதிக

நாள் நில்லாது; தன் உத்தரக்கிரியைக்கும் ராஜ்யமாளுவதற்கும் பாத்யதையுள்ளவர் ஒருவருமில்லை. தனது பிதாவான பிரதாப சிம்ம மஹாராஜா, ராஜரிஷியைப் போல் நற்கீர்த்தி பெற்று, எல்லா பந்து ஜனங்களும் அவருடைய பெருமைக்கு வசமாய்த் தாங்களே வந்து சேரும்படி நடந்துகொண்டார். அப்படியிருந்தும் விவாஹமாகாத ஸ்திரீயிடம் பிறந்தவர் என்ற குறை அவருக்கு ஏற்பட்டுவிட்டது. அப்பேர்ப்பட்ட பேச்சுக்கு இனி இடங்கொடுக்கக் கூடாது என்று தீர்மானித்து, தம் குலத்திலேயே, தம் கோத்திரத்திலேயே, தாயாதிகளுக்குள், ரூபம், குணம் இவற்றிற்சிறந்த ஒருவரை சாஸ்திரோக்தமாய் ஸ்வீகாரம் எடுத்துக்கொண்டு, ஜாதகர்மம் முதலான ஸம்ஸ்காரங்களைச் செய்து, சரபோஜி ராஜா என்று பெயர் சூட்டினர்.

அந்த சரபோஜி ராஜா எந்த வம்சத்தைச் சேர்ந்தவர் என்ற விபரம் எழுதப்படுகிறது.

போசல வம்சத்து ஆதி புருஷரான சம்பு ராஜா முதற்கொண்டு பதின்மூன்றுவது புருஷர் பாபாஜி ராஜா. அவருடைய வயிற்றில் மாலோஜி ராஜா, விட்டோஜி ராஜா என்றிருவர் பிறந்தார்கள். மாலோஜி ராஜாவின் வயிற்றில் ஷஹாஜி ராஜா பிறந்தார். அந்த ஷஹாஜி ராஜாவினிடத்தில் சிவாஜி ராஜா, ஏகோஜி ராஜா என்றிருவர் பிறந்தனர். அவர்களுடைய கீர்த்தியைப்பற்றியும், இரண்டாவது புத்ரரான விட்டோஜி ராஜாவின் பிரசித்தியைப்பற்றியும், அந்த விட்டோஜி ராஜாவின் சந்ததியினர் தான் தற்காலம் சாதாராவிலும், பனலாவிலும் ராஜ்யபாரம் நடத்துகிறார்களென்ற விவரத்தைப்பற்றியும் முன்பே கூறப்பட்டுள்ளது. தற்சமயம் துளஜா மகாராஜா ஸ்வீகாரம் எடுத்துக்கொண்ட சரபோஜி மகாராஜா, அவ்விட்டோஜி ராஜாவின் வம்சத்தவராதலால் அந்த வம்ச விஸ்தாரம் விவரிக்கப்படுகிறது.

விட்டோஜி ராஜாவின் எட்டு பிள்ளைகளில் கடைசி மகன் த்ரியம்பக்ஜி ராஜா. அவருடைய குமாரர்களில் கங்காஜி ராஜா என்பவர் ஒருவர்; அந்த கங்காஜி ராஜாவுக்கு, உவாஜி ராஜா என்றும், தாவோஜி ராஜா என்றும் இரு புத்திரர்கள் இருந்

தார்கள். தாவோஜி ராஜாவின் சந்ததி விஷயமாய் பிறகு வேண்டிய இடத்தில் விவரிக்கப்படும். உவாஜி ராஜாவுக்குப் பிள்ளையாக கங்காஜி ராஜாவும், கங்காஜி ராஜாவுக்குப் பிள்ளையாக சுபான் ராஜாவும், சுபான்ஜி ரராஜாவிடத்தில், உவாஜி ராஜா, ஷஹாஜி ராஜா என்ற இரு புத்திரர்களும் பிறந்தார்கள். ஷஹாஜி ராஜாவின் வயிற்றில் பிறந்தவர்தான் சரபோஜி ராஜா. உத்தம வம்சத்தைச் சேர்ந்தவராதலால் அந்த சரபோஜி மகாராஜாவை துளஜா மகாராஜா சரியான முறையில் சாஸ்திரப்படி ஸ்வீகாரம் எடுத்துக்கொண்டு, யானைமேல் சகலவாத்ய வைபவங்களுடன் வந்து, ஊரில் எல்லோருக்கும் சர்க்கரை வழங்கி, எல்லா சுற்றத்தாருக்கும் விருந்து செய்வித்தார்.

அந்த சமயத்தில் கனம் ஆங்கிலேயக் கம்பெனியாரின் பிரதிநிதியாகத் தஞ்சாவூர் கோட்டையில் மாஸ்டர் ஜான் ஹடாலேப்ஸன் என்பவர் இருந்தார். அவரிடமும் மற்றும் சேனைத்தலைவர்களான கர்னல் இப்ஸ்லி, கம்மாண்டர் உஷ்டோட் இவர்களிடமும், ஷ்வார்ட்ஸ் என்னும் பாதிரியாரிடமும், ஆக இந்நால்வரிடமும் சரபோஜி ராஜாவை ஒப்புவித்து, அரசர் சொல்லியதாவது:- “மஹாராஜா சரபோஜிக்கு இந்த ராஜ்யத்தின் பாத்யதை சஹஜமாய் இருந்தபோதிலும், சட்ட முறையை யனுசரித்து நாங்கள் ஸ்வீகாரம் செய்துகொண்டிருக்கிறோம். நமது ராஜ்யத்திற்கும், ஐசுவரியத்திற்கும், வம்சத்திற்கும் இவர்தான் அதிபதி. இவரை உங்கள் கையில் ஒப்புவிக்கிறோம். எங்களுக்குப் பின்னால் இந்த சரபோஜி ராஜாவிடமிருந்து ராஜ்யபாரத்தை நடத்தி, பிரியத்துடன் இவரைக் காப்பாற்றவேண்டும்” என்று சொல்லி அந்நால்வர் கைகளிலும் சரபோஜி ராஜாவை ஒப்புவித்தார்.

உடனே இது நடந்த நான்காவது, ஐந்தாவது நாளில் அதாவது வஸந்த பஞ்சமி நாளான சுப முகூர்த்தத்தில், ஸ்ரீ பிரதாபராமஸ்வாமி மஹாலில் தர்பார் நடத்தி, ராஜாஸனம் போடும்படி செய்து, அந்த ஆசனத்தின்மேல் சரபோஜி ராஜாவை உட்கார வைத்து, தர்பாருக்கு வந்த எல்லா சபையோர்களிடமிருந்து

அரசரைப்போல் சரபோஜி ராஜாவுக்கு சன்மானம் செய்வித்துத் தான் கவலையற்றவராய் ஆனார் மேலும் சென்னை அரசாங்கத் தாருக்கும் நடந்த சமாசாரத்தைத் தெளிவாய் எழுதி அனுப் பினார்.

இம்மாதிரி நடந்தவுடன் துர்நடத்தையுள்ள சபையோர்கள் சிலர் ஒன்றுகூடி யோசித்ததாவது:-"மகாராஜாவின் முடிவுகாலம் சமீபித்துவிட்டது. மகாராஜாவும் தன்னுடைய ராஜ்யத்தை ஆளுவதற்கும், வம்சத்தை விருத்தி செய்வதற்கும் உத்தம குலத்திலுதித்த சரபோஜி ராஜாவை அரசராக நியமித்து ஆங்கி லேய சர்தார்களிடம் ஒப்புவித்துவிட்டபடியால், இதன் பிறகு அரசரின் காலமானவுடன் ஆங்கிலேயர்களிடம் அபிமானம் ஏற் பட்டு, சரபோஜியை சிம்மாசனதித்ல் வைத்து எல்லாகாரியத் திற்கு முன்னணியில் ஆங்கிலேயர் முற்படுவார்கள். அப்பொழுது நம்முடைய பிழைப்பெல்லாம் நசித்துப்போய்விடும். நம்மில் ஒருவருடைய கௌரவமும் நிலைக்கப்போவதில்லை" என்று யோசித்து, அரசருக்கு முறைப்படி விவாகமாகாத ஸ்திரீகளில் ஒருவர் வயிற்றில் பிறந்த அமரசிங் என்பவரைத் தேர்ந்தெடுக்க நிச்சயித்தார்கள். இராஜ்ஜியத்தை நடத்தும் பாத்தியம் அந்த அமர்சிங்குக்குச் சற்றுக்குறைவாக இருந்தபோதிலும், வயதால் பெரியவராதலால், பலவித பாவனைகளைச் செய்து, அவரை முன் நிறுத்தினால் தாங்கள் எல்லாவற்றையும் அனுபவிக்கலாமென்று நினைத்தார்கள். மேலும் மகாராஜா பிழைத்திருக்கும்போதே அமரசிங்கைக் கூப்பிட்டனுப்பி மகாராஜாவின் மடியில் உட்கார வைக்கவேண்டுமென்ற விபரீத யோசனையுடன், எல்லோரும ஒரு மனத்தினராய், மகாராஜாவிற்கு மனோபலம் குன்றியிருந்தபோது மகாராஜா கூப்பிட்டு அனுப்பியதாக அமரசிங்கைக் கூப்பிட் டனுப்பி, மகாராஜா செய்த ஏற்பாடென்று ஒரு வதந்தியைக் கிளப்பி, அவ்வாறே சென்னை அரசாங்கத்தாருக்கும் தாங்கள் கிளப்பிய வதந்திக்கு ஒத்தபடி ஒரு கடிதம் எழுதி, அதற்கு மகாராஜாவின் முத்திரையிட்டு அதை அரசாங்கத்தாருக்கு அனுப்பிவிட்டார்கள்.

இதற்கு மறுநாள், சகம் 1708 பராபவ சம்வத்ஸரம், துளஜா மகாராஜா பரமபதத்தையடைந்தார். அவருடைய உத்தரக் கிரியைகளை அமரசிங்கே துஷ்டசபையோர்களின் பலத்தைக்கொண்டு, பாவனைக்காக சரபோஜி ராஜாவையும் கூட வைத்துக்கொண்டு, சாஸ்திர மரியாதையைக் கொஞ்சங்கூட லக்ஷியம் செய்யாமல், தாமே நடத்தினர்.

பிறகு சென்னையரசாங்கத்துக்கு அதிகாரியாயிருந்த சிராஜ்வல்காமல் என்பவரை யணுகி, இந்த துர்போதனைக்காரர்கள் தங்கள் யோசனை எவ்விதம் கைகூடுமோ, அதற்குத் தக்கபடி யோசனைசெய்து, முதலில் லேடிகாமலுக்குத் தெரிவித்து, அவள் மூலமாய் சிராஜ்காமலுக்குத் தெரியப்படுத்தினர்கள். சிராஜ்காமலும் இந்த யோசனையை அங்கீகாரம் செய்து, அதற்காக வங்காள அரசாங்கத்தாருக்கு எவ்விதம் எழுதவேண்டுமோ அவ்வாறு எழுதி, அவர்களுடைய உத்திரவை வரவழைத்துக்கொண்டு, தான் தஞ்சாவூருக்கு வந்தார்.

இதற்குமுன்பே அந்த துர்ப்போதனைக்காரர்கள் தஞ்சையிலுள்ள ஆங்கிலேய சர்தாரையும் தங்களுடைய அபிப்பிராயத்திற்கு ஒத்தவாறு இருக்கும்படி செய்து, முன்கூட்டியே எந்தப் பேச்சுவார்த்தைக்கும் முன்வராமலிருக்குமாறு, ஏற்பாடு செய்தார்கள். சிராஜ்காமல் என்பவர் தஞ்சாவூருக்கு வந்துசேர்ந்தவுடன் அவரிடம் சூழ்ச்சிசெய்து, சரபோஜி ராஜாவின் பக்ஷத்திலுள்ளவர்களையும் அமரசிங்கின் பக்ஷத்திலுள்ளவர்களையும் தவிர்த்து நடுநிலைமை (மத்பஸ்த) யாயுள்ளவர்களை விசாரித்துத் தெரிந்துகொள்ளுவதாக மத்யஸ்த முறையை பாவனைசெய்வித்து; சாஸ்திரமறியாத பன்னிரண்டு பண்டிதர்களைக்கூட்டி, சாஸ்திர மரியாதையைப் புறக்கணித்து, லௌகிக நியாயத்தையும் அனுசரிக்காமல், தங்களுடைய யோசனையின்படி சொல்வித்து, அந்த மத்யஸ்தர்களின் சாக்ஷிபத்தையொட்டி இந்த ராஜ்ஜிபத்திற்கு அமர்சிங்தான் உரித்தானவர் என்று சொல்லி, சகம் 1709 பிலவங்க வருஷம், அமரசிங்கைத் தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தில் பட்டம் கட்டுவித்தார்கள்.

பிறகு அமரசிங் ராஜ்யபாரம் நடத்திக்கொண்டு வந்தார். உண்மையான பாத்தியமுள்ள சரபோஜி ராஜாவை, துளஜா மகாராஜா ஸ்வீகாரம் எடுத்துக்கொண்டு ஆங்கிலேய கம்பெனியாருக்குத் தெரிவித்திருந்த போதிலும், அமர்சிங் அவர் மேல் பொறாமைகொண்டு, அவருக்கு உபத்திரவம் செய்து வந்தார். இதை ஷ்வார்ட்ஸ் என்னும் பாதிரி விசாரித்தறிந்துகொண்டதில், அவருக்கு சரபோஜி ராஜாவின்மேல் தயைஉண்டாகி, சமாசாரங்களெல்லவற்றையும் கம்பெனியார்களுக்குத் தெரிவித்தார். அந்த சமயத்தில் கம்பெனியின் பிரதிநிதியாக மாஸ்டர் ராம் என்பவர் தஞ்சாவூருக்கு ரெஸிடெண்டாக வந்தார்.

ராம் என்பவர், பாதிரிஷ்வார்ட்ஸ் கம்பெனிக்குத் தெரிவித்த சமாசாரத்தைக் சீமையிலுள்ள அதிகாரிகளு (Court of Directors) க்குத் தெரிவித்து, அங்குள்ள அதிகாரிகளின் உத்திரவுப்படி சரபோஜி ராஜாவை அமர்சிங்கின் வசத்திலிருந்து விடுவித்து, அவருக்கு அரண்மனையிலேயே வேறு இடத்தைக் கொடுத்து அவருடைய ரக்ஷணையின் பொருட்டு கம்பெனியார் உத்தியோகஸ்தர்களை நியமித்தார். பிறகு சீமையிலுள்ள அதிகாரிகள், ஷ்வார்ட்ஸ் பாதிரியினிடமிருந்தும், வேறு சில பண்டிதர்களிடத்திலிருந்தும் சரபோஜி ராஜாவின் நிஜமான பாத்யதையை அறிந்து, அவருக்கும் அவருடைய குடும்பத்திற்கும் வேண்டிய செலவுகளுக்குக் கொடுக்கும்படியும் செய்தார்கள்.

சரபோஜி மன்னர், வீணாய்க் காலத்தைக் கழிக்காமல் ஷ்வார்ட்ஸ் பாதிரியினிடமிருந்து ஆங்கிலம் எழுதப் படிக்கக் கற்றுக்கொண்டார். அப்போது ஷ்வார்ட்ஸ் பாதிரியும் மனப்பூர்வமாய் அவருக்கு அப்பியாசம் செய்வித்தார். அதனால் சரபோஜி ராஜா ஆங்கிலம் சரியான முறையில் கற்றுக்கொண்டார். அவ்விதமே ஸ்வபாஷையான மகாராஷ்டிரத்தையும், அதற்கான லிபிகளையும், தமிழையும், பயின்றார். அதற்குப் பிறகும் அமர்சிங் அவருக்கு ஒவ்வொரு சமயமும் இடைஞ்சல் செய்துகொண்டு வந்தாராதலால் அந்த சரபோஜிராஜா ஷ்வார்ட்ஸிடம் தெரி

வித்தார். ஷ்வார்ட்ஸ் பாதிரி அதை ஆங்கிலேயருக்குத் தெரிவித்தார். அதற்கப்பால் கம்பெனியார்கள், சரபோஜிராஜா, அவர் தாய், இருவருடைய அபிப்பிராயத்தையுமறிந்து அதையனுசரித்து அவரை சென்னைக்கு வரும்படி ஏற்பாடு செய்தார்கள். அவ்விதமே சரபோஜி ராஜாவும் அவருடைய தாயாரும் சென்னைக்குச் சென்று கம்பெனியாரின் சம்ரக்ஷணையிலிருந்தார்கள். அவர்களுடன் சென்ற ஷ்வார்ட்ஸ் பாதிரி சாகேப், ஜரீக் பாதிரி சாகேபை தன் காரியத்திற்காக வைத்துவிட்டுத் தான் தஞ்சைக்குத்திரும்ப வந்து சேர்ந்தார். கம்பெனியார்கள் சரபோஜி ராஜாவையும் அவருடைய தாயாரையும் கௌரவமாக நடத்தி வந்தார்கள். மேலும் சரபோஜி ராஜாவின் பாத்யதையைத் தெளிவாய் விசாரணை செய்யவேண்டுமென்று அவர்கள் விரும்பியதும், அவ்விஷயமாய் தஞ்சாவூர் பண்டிதர்கள் எந்த நூலிலிருந்து நிச்சயம் செய்தார்களோ அந்த நூலை சரபோஜி ராஜா கம்பெனியாருக்குத் தருவித்துக் கொடுத்தார். அப்போது கம்பெனியார்கள் அமரசிங்கை இது விஷயமாய்க் கேட்டபோது அமரசிங் இதற்கு விரோதமாய் பதில் எழுதியனுப்பினர். அதையும் எடுத்துக்கொண்டு காசி முதலிய இடங்களுக்குச் சென்று விசாரணை செய்யப்பட்டது. சரபோஜி ராஜாவை, தஞ்சையிலேயே அமர்சிங்கினிடமிருந்து உபத்திரவம் ஏற்படாத இடத்தில் இருக்கும்படி உத்திரவு செய்தார்கள். சரபோஜிராஜாவும் அப்படியே இருந்தார். ஏற்கனவே அமர்சிங்கினிடத்தில் சாஸ்திரமறியாமையாலும், பயத்தினாலும், ஆசைமிகுதியினாலும் சாக்ஷியம் கொடுத்த பன்னிரண்டு பண்டிதர்களில் இறந்துபோனவர்கள் தவிர மற்றவர்கள் தாங்கள் செய்தது அநியாயமென்று சரபோஜி ராஜாவிடமும் ஷ்வார்ட்ஸ் பாதிரியினிடம் தெரிவித்தார்கள். இந்த சமாசாரத்தை ஷ்வார்ட்ஸ் பாதிரி கம்பெனியாருக்கு எழுதியனுப்பினர்.

சில நாட்களுக்குப் பிறகு ஷ்வார்ட்ஸ் பாதிரி தெய்வகதியடைந்தார். அப்போது சரபோஜிராஜா மிகவும் விசனமடைந்தார். பிறகு ஷ்வார்ட்ஸ் பாதிரி ஸ்தானத்திற்கு ஜனீக் என்னும்

பாதிரி வந்தார். அவர் சரபோஜிராஜாவின் நடத்தையைக் கவனித்து வந்ததினால் அவருக்கு அரசரிடத்தில் அதிக பிரியமுண்டாயிற்று. அப்போது ஜனீக் பாதிரியின் சிநேகிதரான டூரியன் என்பவர் ரெஸிடெண்ட் பதவிக்கு வந்தார். அவரும் அரசருடைய ஒழுங்கான நடவடிக்கைகளைக் கவனித்து வந்ததினால் அரசரின் விசனத்திற்கு ஒருவாறு ஆறுதல் ஏற்பட்டது.

பிறகு ஆங்கிலேய கம்பெனியார்கள் தாங்கள் செய்த விசாரணையில் எல்லா விதத்திலும் சரபோஜி ராஜாவின் பாத்யதை பேபலமாயிருப்பதை யறிந்தார்கள். தவிரவும் அமர்சிங்க ஆண்ட சுமார் 11 வருஷ காலத்தில் குடிகளுக்கு ஒருவித க்ஷேமமும் நடக்கவில்லை. சரியான முறையில் பணம் வசூலாகவில்லை. அப்படி வசூலான பணமும் சர்க்காருக்கு வந்து சேரவில்லை. சிப்பந்திகளுக்கும் சம்பளம் சரியாய்க் கிடைக்கவில்லை. கம்பெனி சர்க்கார் செலவுகளுக்கும் சரியானபடி பணம் செலுத்தப்படவில்லை. அரசாங்கத்திற்குக் கடன் ஏற்பட்டது. சில ஜனங்கள் அநியாயமாய்ப் பொய்ப் பத்திரங்களையும் சிருஷ்டித்துக் கொண்டார்கள்.

இவ்விதம் ஒழுங்கற்ற முறையில் ராஜ்பம் நடந்தபோது, கம்பெனியார்கள் ரெஸிடெண்ட் டூரியன் மூலமாய் அமரசிங்கை பட்டத்திலிருந்து நீக்கி, எல்லா விதத்திலும் யோக்கியமுள்ள சரபோஜிராஜாவை சகம் 1720 காளயுக்தி வருஷம் தஞ்சாவூர் ராஜ்யத்தில் பட்டம் கட்டுவித்தார்கள். உடனே இவ்விஷயமாய் விசாரணை நடந்ததைப்பற்றி ஒரு அறிக்கையையும் விளம்பரப்படுத்தினார்கள். இதனால் ஜனங்களுக்கு ஆங்கில அரசாங்கத்தாரின் நேர்மையான போக்கு வெளிப்படலாயிற்று.

சரபோஜிராஜாவும் பட்டத்திற்கு வந்ததும் தனக்கு முன்பு அமர்சிங் காலத்தில் நடந்த அக்கிரமங்களை நீக்கி, ஒழுங்கான முறையில் அரசுசெலுத்தி, பிரஜைகளுக்கு சௌக்கியத்தைக் கொடுத்தார். அரசாங்கக் கணக்குவழக்குகளைச் சீர்படுத்தி, அரண்மனையில் ஒழுங்கற்றவைகளை ஒழுங்குப்படுத்தி, சில புதிய ஏற்பாடுகளையும் செய்து, நேர்மையான முறையில் அரசு செலுத்

தினர். அப்போது ஆங்கிலேய கப்பெனியின் படைகள் டிப்பு சுல்தான்மீது படையெடுத்தன. அச்சமயம் மகாராஜாவுக்கு சேனை போகும் மார்க்கத்தைப்பற்றித் தெரிவிக்கப்பட்ட போது, மகாராஜாவும் தம்முடைய சக்திக்கு அதிகமாய் தம் பிருதுகளி லுள்ள குதிரைகள் சிலவற்றையும் தாம் உட்காரும் ரதத்தின் குதிரைகளையும், யானைகளையும் கொடுத்து, கம்பெனியார்கள் விரும்பின இடத்திற்குப் போய்ச் சேரும்படி செய்தார்.

மகாராஜா தமக்கு சமான குலமான காண்டகே குலத்தின் பெண்ணான யமுனாபாயி சாகேப் என்பவரையும், அஹல்யாபாயி சாகேப் என்பவரையும் விவாகம் செய்துகொண்டார்.

பிறகு, அமர்சிங் மகாராஜாவின் காலத்தில் ரெஸிடெண்டாக யிருந்த மாக்லோட் துரை பணவிஷயத்தில் மகாராஜாவிடம் சரி யாக நடந்துகொள்ளாதது பற்றி கம்பெனியார்களுக்குத் தெரிந் தது. ரெஸிடெண்ட் டூரியன் துரை மூலமாக அதை விசாரித்த போது ரெஸிடெண்ட் டூரியன் துரைக்கு 1800-ம் வ்ருஷம் மே 27-ந்தேதி சரபோஜி ராஜா எழுதிய கடிதத்திலிருந்தும் சாக்ஷிகள் மூலமாகவும் மகாராஜாவின் நேர்மையான நடவடிக்கை கம்பெனிக் குத் தெரிவிக்கப்பட்டவுடன், கம்பெனியார்கள் மகாராஜாவின் காரியஸ்தரை அனுப்பும்படி உத்திரவு செய்தார்கள். அப்போது மகாராஜா தத்தாஜி அப்பாவையும் மற்றும் அனுபோகமுள்ள இரண்டொருவரையும் அனுப்பினார். விசாரணை முடிவில் கம் பெனியார்கள் தங்கள் ஸ்வஜாதியாரிடம் பக்ஷபாதம் காட்டாமல் மகாராஜாவின் நேர்மையான முறையை வெளிப்படுத்தினார்கள். அப்போது மக்லோட் துரையும் அவர் மனைவியும் தங்களுடைய கஷ்டகால நிலைமையைத் தெரிவித்து அரசரை மன்னிக்கும்படி வேண்டினர். மகாராஜாவும் அவர் செய்த அபகாரத்தை மறந்து அவருக்குப் பதினாயிரம் ரூபாய் அதிகமாய்ப் கொடுக்கும்படி செய்தார். இந்த சமாசாரம் முழுதும் அப்போது இருந்த பாதிரி மார்களுக்குத் தெரிந்திருந்து அவர்கள் உண்மையாக சாக்ஷி சொன்னதினால் அவர்கள் செய்த உபகாரத்திற்கு மகாராஜா கடமைப்பட்டவராக ஆனார்.

மகாராஜா மணம் செய்துகொண்ட இரண்டாவது மனைவியான அஹல்யாபாய் சாகேபாவிடம் ஒரு பெண் குழந்தை பிறந்தது. அக்குழந்தைக்கு சுலக்ஷணபாய் சாகேபாவென்று பெயரிட்டார்கள்.

பிறகு, அமர்சிங் மகாராஜாவின் காலத்தில் தஞ்சை ராஜ்யம் நன்றாய் பரிபாலிக்கப்படாத காரணத்தினால், ராஜ்யத்தில் அநேக அக்கிரமங்கள் நடந்து கொண்டிருந்ததால் ராஜ்யம் முழுமையும் ஆங்கில அரசாங்கத்தின் ஆளுகைக்கு விட்டுவிட்டால் சரியான முறையில் ராஜ்யம் நடக்குமென்று மகாராஜாவுக்கு த்தெரிவிக்கப்பட்டது. மகாரர்ஜாவும் அதற்கு இசைந்து ஆங்கில அரசாங்கத்தாரிடம் ராஜ்யத்தை விட்டுவிட்டார். ஆங்கில அரசாங்கத்தாரும் மகாராஜாவின் நிர்மலமான நடத்தைக்கும் நிர்மலமான சித்தவிருத்திக்கும் வியந்து, மகாராஜாவின் கோட்டையிலிருந்த ஆங்கிலேயரின் இடங்களைக்காலிசெய்துவிட்டார்கள். அப்போது ஆங்கில அரசாங்கத்தாருக்கும், மகாராஜாவுக்கும் ஒரு உடன்படிக்கை நடந்தது. அந்த உடன்படிக்கை ஏற்பாடு செய்வதில் டூரியன் துரை உதவியாயிருந்தார்.

பிறகு ஆங்கில அரசாங்கத்தின் தெற்கு பிரதேசத்திலிருந்த மருதை என்னும் பாளையக்காரரை அடக்க வேண்டியிருந்தது. அதற்காக தம் ரக்ஷணைக்காக வைத்திருந்த சைன்யத்தில் மகாராஜா சிவண்ணு என்பவருடன் 50வீரர்களையும், மொகலாயர் 20பேர்களையும் மற்றும் அநேக படைகளையும், அவர்களுடைய சைன்யத்தின் செலவுக்காகத் தாமே கையிலிருந்து பணத்தைக் கொடுத்து ரெஸிடென்ட் ப்ளாக்பர்ன் துரையோடு 1801-ஞு ஜூன் 7-ம் தேதி உதவி அனுப்பினார்.

மஹாராஜா, தனக்கு விவாகமாவதற்கு முன் எல்லா குணங்களும் பொருந்திய ஒரு ஸ்திரீயை எடுத்துக் கொண்டிருந்தார். அவளும் மகாராஜாவின் மனதிற்கிணங்க நடந்து வந்தாள். அவள் இரண்டு தடவை கர்ப்பம் தரித்துப் பிரஸவித்து இருகுழந்தைகளும் இறந்து போயின. இரண்டாவது பிரஸவ சமயத்தில் அந்த அம்மாளும் இறந்துவிட்ட படியால், நற்குணங்களோடு

கூடின அவள் மரணம் அரசரின் சோகத்துக்குக் காரணமாயிற்று. ஆனால், அந்த அம்மாள் இறக்கும் தறுவாயில், தன் பெயரால் ஒரு அன்னசத்திரம் ஏற்படுத்த வேண்டுமென்று மகாராஜாவைக் கேட்டுக்கொண்டாள். மகாராஜாவும் அதற்கு இசைந்து சேது வுக்கு (ராமேசுவரத்திற்கு)ப் போகும் வழியில் உத்தமமானதும் யாத்திரிகர்களுக்கு மிகவும் உபயோக மாயுள்ளதுமான ஒரு சத்திரத்தையும், பக்கத்தில் ஒரு அக்ரஹாரத்தையும், ஒரு கோயிலையும் ஒரு சிங்காரவனம், குளம் இவைகளையும் கட்ட ஏற்பாடு செய்து, அவ்விடத்திற்கு முக்தாம்பாள்புரமென்று பெயரிட்டு, அதை நன்றாய் நடத்துவதற்கான ஏற்பாடுகளையும் செய்து வைத்தார். இவைகளெல்லாம் அந்த அம்மாளின் சாசுவதமான ஞாபகச் சின்னங்களாக இருக்கின்றன.

பிறகு மகாராஜா தீர்த்த யாத்திரை செய்ய உத்தேசித்து சோழ தேசம் முழுவதும் ஒரு தடவையும், ஸ்ரீரங்க க்ஷேத்திரம் ஒரு தடவையும், கங்கா யாத்திரை ஒரு சமயமும், பழனி யாத்திரை மற்றொரு சமயமும், இம்மாதிரி மூன்று, நான்கு தடவைகள் யாத்திரை செய்தார் எல்லா யாத்திரைகளிலும் ஆங்கில ரெஸிடெண்டாக இருந்த ப்ளாக்பர்ன் என்பவர் ஒவ்வொரு இடத்திலும் மஹாராஜாவுக்குத் தக்க மரியாதை செய்ய ஏற்பாடு செய்தார். மகாராஜாவும் ரெஸிடெண்ட் துரையின் உபகாரத்தை வெகுவாக மெச்சினார்.

மகாராஜாவுக்கும் கம்பெனி சர்க்காருக்கும் ஒப்பந்தமேற் பட்டபோது மகாராஜாவுக்குத் தன் தேசத்தில் எவ்வித மரியாதை நடக்குமோ அவ்விதமே கம்பெனிக்கு ஸ்வாதீனமுள்ள தேசத்திலும் மரியாதை நடத்துவதாக ஒப்புக்கொள்ளப்பட் டிருந்தது. அந்த ஏற்பாட்டை ப்ளாக்பர்ன் துரை ஸ்திரப் படுத்தி ஒழுங்காக அமுலுக்குக் கொண்டுவந்தார். ப்ளாக் பர்ன் துரையினால் செய்யப்பட்ட மற்றொரு உபகாரத்தையும் மகா ராஜா மெச்சினார். அது யாதெனில், மகாராஜாவுக்கும் ஆங்கி லேய சர்க்காருக்கும் நடந்த உடன்படிக்கையில் மகாராஜா தன் ராஜ்யமுழுதையும் நீதி பரிபாலனம் செய்யும்படி ஆங்கிலேய

சர்க்காரிடம் ஒப்புவிக்கும்பொழுது, மகாராஜாவுக்கு சாதகமான சில ஷரத்துக்களை ஆங்கிலேய சர்க்கார் ஒப்புக்கொள்ளும்படி செய்தார். அதே உடன்படிக்கையில், ஆங்கிலேயர்கள் அன்னிய நாட்டின்மேல் படையெடுத்த போதும் அன்னிய நாட்டார் ஆங்கிலேயர் மேல் படையெடுத்தபோதும் மகாராஜாவின் கோட்டையில் ஆங்கிலேயர்கள் முகாம் வைத்துக் கொள்ளலாமென்று ஏற்பாடு செய்யப்பட்டிருந்தது. அதையனுசரித்து, ஆங்கிலேய சர்க்கார் ஓர் படையெடுப்பை ஆரம்பித்தபோது உடன்படிக்கையின்படி முகாம் வைத்துக்கொள்ள ஏற்பாடு செய்யப்பட்டது. அப்போது முன் சொல்லப்பட்ட துரை யவர்கள் மகாராஜாவின் நடத்தையையும், மகாராஜாவின் விசுவாசத்தையும் கம்பெனிக்காரர்களுக்குத் தெரியப்படுத்தி, அவர்களுக்கு மகாராஜாவின் மேல் ஸ்திரமான பிரியமுண்டாகும்படி செய்தார். ப்ளாக் பர்ன் துரையின் இந்த உபகாரத்தை மகாராஜா மிகவும் மெச்சினார். மேலும் டூரியன் என்பவர், மாக்லோட் என்பவரின் ரெஸிடென்ஸி காலத்தில் ஏற்பட்ட விவஹார விஷயத்தில் மகாராஜாவின் நேர்மையையும் மகாராஜாவின் வாய்மையையும் சாக்ஷியங்களின் பலத்தையும் கம்பெனியாருக்குத் தெரியப்படுத்தினார். இந்த உபகாரம் மட்டுமில்லாமல் தான் சீமைக்குச் சென்ற பிறகும், மகாராஜாவிடம் பிரீதியுடன், மகாராஜாவுக்குச் சில புத்தகங்களையும், பூகோளப்படங்களையும், புத்தகம் கட்டுவதற்காக ஜரிகை வேலை செய்த துணிகளையும், சில வெள்ளிச் சாமான்களையும் அனுப்பினார். இந்தக் காரணங்களினால் டூரியன் சாஹேபின் உபகாரத்தை மகாராஜா எப்போதும் மெச்சி வருகிறார்.

மகாராஜா பழனி தீர்த்தயாத்திரைக்குப் போகுமுன்னரே அவருக்கு ஒரு கன்னிகை உண்டாயிருந்தது. சௌபாக்யவதி அஹல்யாபாயினிடத்தில் மகாராஜாவுக்கு இரண்டாவது கன்னிகை உண்டாயிற்று. அதற்கு ராஜகுமாரபாயி சாகேபா வென்று பெயரிட்டனர். சரபோஜி மகாராஜாவின் ராஜ்யபார காலத்தில் ஒருபோதும் நம் தேசத்திற்கு வராத அபூர்வமான, ஒரு பக்ஷி இருந்தது. பாஜ் என்ற பெயருடன் அது இங்கு இருந்து வந்தது. மகாராஜாவின் தர்மபத்தினியான சௌபாக்

யவதி அஹல்யாபாயி சாகேபாவின் வயிற்றில் முன் கூறப்பட்ட இரண்டு கன்னிகைகள் பிறந்தபிறகு அந்த அம்மாளிடத்திலேயே மகாராஜாவுக்கு மூன்ருவது கன்னிகை பிறந்தாள்.

அந்தக் குழந்தைக்கு பாயம்மா பாயி சாகேப் என்று பெய ரிட்டனர். தற்சமயம் சரபோஜி மகாராஜா எப்பொழுதும் சிவபுராணத்தைக் கேட்டுக் கொண்டும், சிவபூஜையைச் செய்து கொண்டும், யாத்திரை செய்து கொண்டும் சரியான வழியில் காலத்தைக் கழிக்கிருர். எல்லா ஜனங்களிடத்திலும், எல்லா ராஜ்யங்களிடத்திலும் த்வேஷபுத்தியை நீக்கி யாரிடமும் அலக்ஷ்ய புத்தியில்லாமல் ஜனங்கள் அவரவர்கள் மதத்தின் படியும் நடக்க உதவி செய்து, வேதமார்க்கத்தைபனுசரித்து ஜனங்கள் யாருக்கும் மனவருத்தம் உண்டாகாமல், சரியான மார்க் கத்தில் இராஜ்ஜிய பரிபாலம் செய்து வருகிருர்.

ஸ்ரீமத் போசல வம்சத்தில் உதித்தவர்களும், தம்பதி சிரேஷ் டரான ஸ்ரீசங்கரனின் (அர்த்தநாரீசுவரன்) அருளால் அடையப் பட்ட டில்லி சுல்தான் ராஜ்பத்தில் 4ல் ஒருபாகம் (சவுத்) வாங்கும் பாத்தியத்தை நிலைநாட்டி வந்தவர்களும், சத்துருக்கள் இல்லாமல் செய்து கொண்டவர்களும், டில்லி சம்ராஜ்யத்தை எதிர்த்து நின்றவர்களும், அரசர்களின் குலங்களுக்குத் திலகம் போன்றவர் களும், மஹாராஷ்டிர சோழ தேசங்களின் அதிபதிகளுமான மகாராஷ்டிர மன்னர்களின் சரித்திரமானது எல்லா மனோபீஷ்டங் களையும் கொடுக்கக்கூடியது.

இப்படிப்பட்ட இந்த சரித்திரம் முதல் வர்ணத்தைச் சேர்ந்தவரும் மகாராஷ்டிர ஜாதியைச் சேர்ந்தவரும், பகவந்த ராயரின் பௌத்திரரான விட்டல ராயரின் புத்திரரும், தற்சமயம் சோழநாட்டின் அதிபதியான ஸ்ரீமந்த் ராஜேஸ்ரீ மகாராஜா சத்ர பதி சரபோஜி மகாராஜா சாகேப் அவர்களின் உண்மையான ஊழியரும் காரியதரிசியுமான, காசியப கோத்திரம், ஆசுவலாயன சூத்திரம், ரிக்வேத சாகையைச் சேர்ந்த பாபுராவ் என்பவரால் சாலிவாகனசகம் 1759 ருதிரோத்காரி வருஷம், மார்க்கசிர்ஷ மாதம் கிருஷ்ணபக்ஷ அமாவாசைக்குச் சரியான கி. பி. 1803ஹு டிசம்பர் மீ 13உ எழுதி முடிக்கப்பட்டது

போன்ஸ்லே வம்ச சரித்திரம் பிழை திருத்தம்.

பக்கம்.	வரி.	பிழை.	திருத்தம்.
2	4	புத்திரன்	புத்திரர்
2	21	மலந்தருளி	மலர்ந்தருளி
4	22	விசிரி	விசிறி
9	17	அந்த சமயத்தில்	அந்தச் சமயத்தில்
11	19	முகலாயப்	முகலாய
13	14	சேர்த்து	சேர்த்துத்
15	14	குவிற்	விற்கு
23	21	ரரஜருக்கு	ராஜாவிற்குச்
30	4	உரைகளையும்	உறைகளையும்
32	26	பிரதாபகட்டிற்கு	பிரதாபகாட்டிற்குச்
40	28	கொண்வெ	கொண்டு
87	28	வையிந்தும்	வைந்தும்
88	22	வையிந்தை	வைந்தை
90	25	அகிழை	அகழை
108	25	திருவாடனீரி	
109	2	திருவாடனீரி	
109	4	வகுக்ரகோட்டை	
121	14	சென்னைப்பட்டணம்	சென்னபட்டணம்
125	2	உத்தரக்கிரியை	உத்தரகிரியை
128	4	உத்தரக்கிரியை	உத்தரகிரியை
134	19	நாபகச்சின்னம்	ஞாபகச்சின்னம்

வெற்றிவேல் பிரஸில் அச்சிடப்பெற்றது.